

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

โดย ปิยากร หวังมหาพร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

พฤศจิกายน 2550

สัญญาเลขที่ MRG5080132

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ นวัตกรรมน่านโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ปิยากร หวังมหาพร มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกอ. และ สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร

ด้วยจำนวนผู้สูงอายุของไทยที่กำลังทวีมากขึ้น เนื่องจากการสาธารณสุขที่เจริญก้าวหน้า ประกอบกับการเกิดขึ้นของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สิทธิของผู้สูงอายุที่พึงได้รับจากรัฐ รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ราชการส่วนกลางถ่ายโอนอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานจัดบริการสาธารณสุขให้กับผู้สูงอายุ จากความเป็นมาดังกล่าว จึงนำมาสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในลักษณะใดบ้างให้ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

1. เพื่อสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริการส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี รวมประชากรที่ใช้ในการสำรวจ 314 แห่ง

ขั้นที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามผลการสำรวจในขั้นที่ 1 การศึกษานี้มีระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง วันที่ 31 พฤศจิกายน 2550

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การปกครองส่วนท้องถิ่นและการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจ

3. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 องค์การมีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 โครงการ โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยเป็นโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมพบว่า ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงาน และการปรับปรุงวิธีการทำงาน และปัจจัยด้านการเรียกร้องการเกิดนวัตกรรมเป็นผลมาจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ปัจจัยทั้งสามประการจึงมีผลต่อการเกิดนวัตกรรมในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับนวัตกรรมผู้สูงอายุแล้ว ปัจจัยด้านองค์การมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำระบบฐานข้อมูลมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เนื่องจากจะมีผู้สูงอายุมากขึ้นในอนาคต

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มจำนวนผู้รับผิดชอบงานด้านสังคม และพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น โดยเพิ่มจำนวนวันของการศึกษาอบรมดูงานให้มากขึ้น

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรอื่น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัท มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลควรดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพต่อไป เนื่องจากเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส แต่การเพิ่มการสนับสนุนจำนวนผู้สูงอายุจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบว่าจะจำกัดหรือออกเกณฑ์ในการจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใด เช่น อาจใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนด เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว การจัดสรรงบประมาณสมควรเป็นงบประมาณของท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าการใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรขยายผลการสำรวจโครงการผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบนวัตกรรมในพื้นที่ต่างๆ ให้ครอบคลุม จะได้นำนวัตกรรมโครงการผู้สูงอายุดีเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิจัย : นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ชื่อนักวิจัย : ดร.ปิยากร หวังมหาพร
สถาบัน : สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี ระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง 31 พฤศจิกายน 2550

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อค้นพบที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า โครงการส่วนใหญ่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นโครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยเป็นโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมพบว่า ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ และปัจจัยด้านการเรียกร้อง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

Research Title : THE INNOVATIONS ON OLDER PERSONS POLICY
IMPLEMENTATION OF LOCAL ADMINISTRATION
Name of Researcher : PIYAKORN WHANGMAHAPORN
Name of Institution : BUREAU OF RESEARCH SRIPATUM UNIVERSITY
Year of Publication : B. E. 2550

ABSTRACT

This study is aimed to investigate the innovations on older persons policy implementation and the factors which have relations with the policy adoption. The study puts its emphasis on the Older Persons Act of 2003. The scope of this study is the population in Provincial Administration Organization, Subdistrict Administrative Organization and Municipality in Samutprakan, Samutsakhon, Nakornpathom, Nonthaburi and Pathumthani from December 1 , 2004 to November 30, 2005.

Analysis of the study is the official policy documents and the findings from the questionnaires and the interview of the policy stakeholders led to the conclusion that most of the projects for older persons are welfare projects (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ). These projects are continued from the old ones. The problem severe, the organizational and the push/call on factors have relations with the older persons policy implementation significantly.

KEYWORDS : POLICY IMPLEMENTATION/OLDER PERSONS

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเรื่องนวัตกรรม.....	7
แนวคิดเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	16
แนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นของไทย.....	30
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ 2546 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
วิธีการศึกษา.....	65
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	65
การสร้างและทดสอบเครื่องมือ.....	66
เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เครื่องมือ สถิติและวิธีการในการวิเคราะห์.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	
ลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.....	71
ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	74
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติ.....	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์.....	107
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
บทสรุป.....	121
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. บทสัมภาษณ์.....	154
ภาคผนวก ข. บทความวิจัยสำหรับการเผยแพร่.....	179
ภาคผนวก ค. บทความเพื่อเผยแพร่.....	201
ภาคผนวก ง. ผลผลิตที่ได้จากโครงการ.....	204
ภาคผนวก จ. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	206
ภาคผนวก ฉ. แบบสำรวจ.....	208
ภาคผนวก ช. จังหวัดกรณีศึกษา.....	224
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	246

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวน ร้อยละ ประเภทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น.....	71
2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....	72
3	แสดงจำนวนและร้อยละวิธีการประกอบอาชีพขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....	73
4	แสดงจำนวนและร้อยละ ลักษณะทางกายภาพขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....	73
5	แสดงจำนวนและร้อยละ ของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ดำเนินการ.....	75
6	แสดงจำนวน ร้อยละ ของโครงการแต่ละประเภทที่จัด.....	75
7	แสดงจำนวน ร้อยละ ของลักษณะของโครงการที่จัด.....	76
8	แสดงจำนวนร้อยละปีที่เริ่มโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	77
9	แสดงจำนวน ร้อยละ ปีที่สิ้นสุดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	77
10	แสดงจำนวน ร้อยละ สถานภาพโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน.....	78
11	แสดงจำนวน ร้อยละ ผู้รับผิดชอบโครงการ.....	78
12	แสดงจำนวน ร้อยละ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการก่อนเริ่มโครงการ.....	79
13	จำนวน ร้อยละ ระดับการสื่อสารหรือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน ก่อนเริ่มโครงการ.....	81
14	แสดง จำนวน ร้อยละ ของแหล่งที่มาของโครงการผู้สูงอายุ.....	82
15	แสดงจำนวน ร้อยละ ของการศึกษาดูงานโครงการลักษณะเดียวกัน จากหน่วยงานอื่นๆ ก่อนเริ่มโครงการ.....	83
16	แสดงสถานที่ที่ศึกษาดูงานก่อนเริ่มโครงการของผู้รับผิดชอบและเจ้าหน้าที่.....	83
17	การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ในการทำงานก่อนเริ่มโครงการ.....	85
18	แสดงจำนวน ร้อยละ การกำหนดแนวทางหรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่าง งานประจำกับงานโครงการ.....	86
19	จำนวนร้อยละการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงจำนวน ร้อยละ กลยุทธ์วิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถ ดำเนินได้ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่.....	87
21 แสดงจำนวน ร้อยละ กลยุทธ์วิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถ ดำเนินได้ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด.....	87
22 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแหล่งเงินสนับสนุน โครงการ.....	87
23 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแหล่งเงินสนับสนุน โครงการด้านวัสดุอุปกรณ์.....	88
24 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการกำกับติดตามโครงการระหว่างดำเนินการ.....	89
25 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ งบประมาณใน หน่วยงานเพื่อสนับสนุนโครงการ.....	89
26 จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานระหว่างดำเนิน โครงการเพื่อสนับสนุนโครงการ.....	90
27 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับ กลุ่มเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องในขณะดำเนินโครงการ.....	91
28 แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือ องค์กรที่เกี่ยวข้องในระหว่างดำเนินโครงการ.....	92
29 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ใน ระหว่างดำเนินโครงการ.....	93
30 แสดงจำนวน ร้อยละ ของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา ทักษะเจ้าหน้าที่ในระหว่างดำเนินโครงการ.....	94
31 แสดงจำนวน ร้อยละ ในกิจกรรมสร้างแรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในโครงการ.....	94
32 แสดงจำนวน ร้อยละ ในกิจกรรมสร้างแรงจูงใจกับทีมงานหรือองค์กรที่ ปฏิบัติงาน.....	95
33 แสดง จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรม การประเมินวัดผลโครงการก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นโครงการ.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
34	แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการปรับปรุง การ ดำเนินการ โครงการ.....	96
35	แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ โครงการให้หน่วยงาน อื่นๆ.....	97
36	จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่ จะนำมาใช้ในโครงการอนาคต.....	97
37	จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ เพื่อความยั่งยืนของ โครงการในอนาคต.....	98
38	แสดงจำนวน ร้อยละ หน่วยงานที่ร่วมดำเนิน โครงการผู้สูงอายุ.....	98
39	แสดงจำนวน ร้อยละ บทบาทความร่วมมือที่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ให้ความร่วมมือ.....	100
40	แสดง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมิน ความสำเร็จในการดำเนินงานก่อนเริ่ม โครงการจำนวน (ร้อยละ).....	100
41	แสดง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมิน ความสำเร็จในการดำเนินงานหลังเริ่ม โครงการจำนวน (ร้อยละ).....	102
42	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระดับความสำเร็จของ โครงการก่อนเริ่ม โครงการและหลังจากเริ่มโครงการ.....	103
43	แสดงจำนวน ร้อยละของ ปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ.....	104
44	แสดงจำนวน ร้อยละของ วิธีหรือแผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนิน โครงการ.....	104
45	แสดงจำนวน ร้อยละ ของบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนิน โครงการ.....	105
46	จำนวน ร้อยละ ประเด็นที่สามารถถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนิน โครงการ ให้กับหน่วยงานอื่น.....	105
47	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมหรือนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านเตรียมการ.....	107
48	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมหรือนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการก่อตัว.....	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
49	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย นโยบายไปปฏิบัติ ด้านการฝึกตัว.....	108
50	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการเรียนรู้.....	109
51	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอด.....	110
52	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน.....	111
53	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการเตรียมการ.....	111
54	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการก่อตัว.....	112
55	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการฝึกตัว.....	113
56	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการเรียนรู้.....	113
57	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอด.....	114
58	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน.....	115
59	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านเตรียมพร้อม.....	115
60	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการก่อตัว.....	116
61	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้องกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการฝึกตัว.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
62	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมหรือนานโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการเรียนรู้.....	117
63	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมหรือนานโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการถ่ายทอด.....	117
64	ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้องกับนวัตกรรมหรือนานโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน.....	118
65	ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้อง กับภาพรวมของนวัตกรรมหรือนานโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติในแต่ละชั้น...	118
66	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับขั้นของการพัฒนาขั้นตอนการเตรียมการ ไปจนถึง ความยั่งยืนอันเป็นนวัตกรรมหรือนานโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ.....	120

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการนวัตกรรมตามแนวคิดของมุลแกนและอัลเบอร์รี่.....	11
2 ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	20
3 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย.....	21
4 ขั้นตอนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	23
5 กรอบความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบาย (Conceptual framework of Policy Change) ของซาบาร์ทีซ (Paul A. Sabatier) และเจนกิน สมิธ (Hank C. Jenkins Smith).....	24
6 กรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติรูปแบบสหสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (Intergovernmental Policy Implementation) ของก๊อกกินและคณะ.....	25
7 ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล.....	26
8 ตัวแบบทางด้านการจัดการ.....	27
9 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ.....	27
10 ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ.....	28
11 ตัวแบบทางการเมือง.....	29
12 ตัวแบบทั่วไป.....	30
13 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์.....	64
14 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เครื่องมือ สถิติและวิธีการในการวิเคราะห์.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จึงย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งภายหลังจากการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจแล้วนั้น ภารกิจที่รัฐบาลจะต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 245 ภารกิจ ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องถ่ายโอนภารกิจให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2544-2553) และรัฐบาลต้องจัดสรรเงินรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลที่ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ภายในปีงบประมาณ 2549 รวมทั้งรัฐบาลจะต้องถ่ายโอนบุคลากรไปยังท้องถิ่น พัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้บริหารและพนักงานท้องถิ่น และปรับปรุงกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานให้แก่ชุมชนได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องปรับตัวซึ่งนำไปสู่การคิดริเริ่มการดำเนินงานในลักษณะใหม่ๆ ในหลายประการ ประการแรก การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทำให้ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านจากสังคมยุคเก่าไปสู่สังคมยุคใหม่ ประชาชนเริ่มคาดหวังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดูแลวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพมากขึ้น ประการที่สอง การกระจายอำนาจทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับทรัพยากรมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การคิดริเริ่มแผนงานใหม่ๆ ตามระดับทรัพยากรส่วนเกินที่มี และประการสุดท้ายเป็นผลต่อเนื่องมาจากการกระจายอำนาจ กล่าวคือ การกระจายอำนาจที่ทำให้ประชาชนคาดหวังบริการต่างๆ จากรัฐเพิ่มมากขึ้น ทำให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับตัวโดยการคิดค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการดำเนินงาน เพื่อให้แรงกดดันต่างๆ เหล่านี้ลดลง¹

สำหรับภารกิจหรือบริการที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการให้กับประชาชนในพื้นที่ ก็คือ การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ประกาศใช้ กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดสิทธิที่ผู้สูงอายุจะต้องได้รับตามกฎหมาย เช่น การบริการทางการแพทย์ การบริการทางการศึกษา การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมทางสังคมและการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่นๆ การช่วยเหลือค่าโดยสารยานพาหนะ การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ ความช่วยเหลือกรณีถูกทำร้ายหรือได้รับอันตรายหรือถูกทารุณกรรม การช่วยเหลือกรณีถูกทอดทิ้ง การช่วยเหลือกรณีถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ การจัดที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา การจัดหาเครื่องนุ่งห่ม การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ การจัดงานศพตามประเพณี สิทธิต่างๆ เหล่านี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายก็เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสังคมไทยที่กำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้

ทั้งนี้ ภารกิจต่างๆ ข้างต้น เช่น การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ การจัดงานศพตามประเพณี และสถานสงเคราะห์คนชรา เป็นภารกิจที่รัฐบาลโอนมาให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล แต่รัฐบาลยังคงทำหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการ ในขณะที่ภารกิจอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอันที่จะสร้างสรรค์ ดำเนินการตามกำลังความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งต้องใช้ผู้นำท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ ต้องใช้กำลังด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ รวมทั้งการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในนโยบายอย่างกว้างขวาง สิ่งต่างๆ เหล่านี้จึงจะสามารถทำให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุประสบความสำเร็จได้

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น จึงนำมาสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในลักษณะใดบ้างให้แก่ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพราะเหตุใด

¹ วีระศักดิ์ เครือเทพ. นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548, 22.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เพื่อสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรในการศึกษานี้ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสำรวจนวัตกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี รวมประชากรที่ใช้ในการสำรวจ 314 แห่ง

ขั้นที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามผลการสำรวจในขั้นที่ 1 การศึกษานี้มีระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง วันที่ 31 พฤศจิกายน 2550

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลโครงการ/กิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมการน่านโยบายผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ได้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อเสนอแนะปัจจัยความสำเร็จของนวัตกรรมการน่านโยบายผู้สูงอายุอันจะเป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดประสบการณ์แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

นวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่ที่นำมาใช้ในการพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การนำระบบคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ พฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่นั้นมีขึ้นเพื่อนำไปปฏิบัติหรือวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ โครงการที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ โครงการริเริ่มใหม่ โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม

ขั้นตอนของการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กิจกรรมการสื่อสาร การสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงาน
2. ขั้นตอนก่อตัว เช่น การศึกษาดูงาน การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน การกำหนดแนวทาง/วิธีการแบ่งเวลาทำงาน การปรับปรุงการบริหารงาน/จัดหาอุปกรณ์
3. ขั้นตอนไฟต์ตัว เช่น การมีกิจกรรมด้านการเงิน ทรัพยากร การมีกลยุทธ์ เพื่อการสนับสนุนกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาองค์การ การฝึกอบรม การกำกับและติดตาม การพัฒนากลยุทธ์ในการหาแหล่งทุน การพัฒนากระบวนการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง
4. ขั้นตอนถ่ายทอด เช่น การมีแรงจูงใจทั้งระดับบุคคล/ทีม/องค์การ
5. ขั้นตอนวิเคราะห์และการเรียนรู้ ได้แก่ การมีระบบการวัดผล การประเมินผลก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ การมีเครือข่ายในการเรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในนวัตกรรมระหว่างส่วนราชการด้วยกัน
6. ขั้นตอนวางแผนเพื่อความยั่งยืน ได้แก่ การคาดการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรด้านการเงิน และบุคลากรเพื่อความยั่งยืนของโครงการ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยอมรับนโยบายมาปฏิบัติ ได้แก่

1. ความรุนแรงของปัญหาหรือความต้องการ หมายถึง จำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่ จำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการการสงเคราะห์หรือความช่วยเหลือ ระดับความต้องการให้มีโครงการหรือ

การเปลี่ยนแปลง โดยหากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขหรือไม่ได้รับการตอบสนองจะส่งผลกระทบต่อประชาชนเป้าหมาย

2. ปัจจัยด้านองค์การ หมายถึง องค์ประกอบด้านสตรณของค์การและการให้คำมั่นสัญญาของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ คำมั่นสัญญา ได้แก่ การประกาศเป็นนโยบาย ในขณะที่สมรรถนะของค์การ ได้แก่ ค่านิยม และความสามารถในการบริหารของเจ้าหน้าที่ วัฒนธรรมและภารกิจของค์การ ซึ่งสามารถวัดได้จาก จำนวนเจ้าหน้าที่ ประเภทเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ทรัพยากรของหน่วยงาน ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงจูงใจ

3. กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การเรียกร้องจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายหรือโครงการ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

4. บรรยากาศทางการเมือง หมายถึง การสนับสนุนของผู้นำหน่วยงาน พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ผู้นำชุมชน และการสนับสนุนของประชาชน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแปลงนโยบายมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการกระบวนการดำเนินการ ทรัพยากรการบริหาร การจัดองค์การที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่องเพื่อให้ันนโยบายนั้นบรรลุเป้าหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการบริหารนโยบายโดยหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายเพื่อให้ันนโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขต ประชากร ความเจริญ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด องค์การดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 หมายถึง กฎหมายที่กำหนดเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะมาตรา 11 ว่าด้วยเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนไว้ 13 ประการ ได้แก่ 1.การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยสะดวก รวดเร็วเป็นพิเศษ 2.การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต 3.การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม 4.การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน 5.การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่น 6.การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม 7.การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ 8.การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง 9.การให้คำแนะนำ ปริญญา คำเนิการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาคอครบถ้วน 10.การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง 11.การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม 12.การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี 13.การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องนวัตกรรม
2. แนวคิดเรื่องหรือนโยบายไปปฏิบัติ
3. แนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นของไทย
4. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเรื่องนวัตกรรม

1. ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) มาจากคำกริยาว่า Innovate มาจากรากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Inovare และ novare มาจากคำว่า novus หมายความว่าใหม่ Innovate แปลตามรูปศัพท์ได้ว่า ทำใหม่ เปลี่ยนแปลง โดยนำสิ่งใหม่ๆ เข้ามา ดังนั้น Innovation จึงหมายถึง การทำสิ่งใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ที่ทำขึ้นมา (www.edtech.edu.ku.ac.th เข้าถึงเมื่อ 18/2/2550)

สำหรับภาษาไทย นวัตกรรม หรือ นวกรรม คำว่า นวัตกรรม มีรูปศัพท์เดิมมาจากภาษาบาลี คือ นว+อุตต+กรรม กล่าวคือ นว แปลว่า ใหม่ อุตต แปลว่า ตัวเอง และกรรม แปลว่า การกระทำ เมื่อรวมคำ นว มาสนธิกับ อุตต จึงเป็น นวัตกรรม และ เมื่อรวมคำ นวัตกรรม มาสนธิกับ กรรม จึงเป็นคำว่า นวัตกรรม แปลตามรากศัพท์เดิมว่า การกระทำที่ใหม่ของตนเอง หรือ การกระทำของตนเองที่ใหม่ ส่วนคำว่า นวกรรม ที่มีการใช้มาแต่เดิม มีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า นว แปลว่า ใหม่ กรรม แปลว่า การกระทำ จึงแปลตามรูปศัพท์เดิมว่าเป็นการปฏิบัติหรือการกระทำใหม่ๆ (www.school.obec.go.th เข้าถึงเมื่อ 18/2/2550)

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม ไว้ดังต่อไปนี้

กรีนฮาลล์ (Christine Ann Greenhalgh อ้างถึงจากเจนนิเฟอร์, 2006:6) ได้ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรมว่าหมายถึง ชุดของพฤติกรรม งานประจำ และวิธีการทำงานที่ใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาผลผลิต ประสิทธิภาพการบริหาร ประสิทธิภาพของต้นทุนหรือประสบการณ์ของผู้ใช้ที่ถูกลงแผนและประสานงาน กิจกรรมหรือกลยุทธ์ที่จะเป็นนวัตกรรมได้ ต้องถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการนำไปปฏิบัติหรือวางแผนเพื่อความยั่งยืน โดยขั้นตอนของการนำนวัตกรรมในการปฏิบัติงานมีด้วยกัน 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ (Pre-Implementation) เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กิจกรรมการสื่อสาร การสร้างกิจกรรมในระดับมหภาค เช่น การใช้อิทธิพลของผู้บริหารต่อผู้ปฏิบัติ นโยบาย 2. ขั้นการริเริ่ม (Initial Implementation) เช่น การมีกิจกรรมด้านการเงิน ทรัพยากร รวมทั้งการมีกลยุทธ์เพื่อการสนับสนุนกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงองค์การ การฝึกอบรม การกำกับและติดตาม การพัฒนากลยุทธ์ในการหาแหล่งทุน การพัฒนากระบวนการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ในขั้นตอนนี้การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการประชุมประจำเดือน การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง การมีกิจกรรมการจัดการคุณภาพ เช่น การมีโครงการฝึกอบรม และ 3. ขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Planning) ได้แก่ การคาดการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรด้านการเงิน และบุคลากรเพื่อความยั่งยืนของโครงการ

ฮิวส์ (Thomas Hughes อ้างถึงจาก www.edtech.ku.ac.th, 2005:1) อธิบายว่า นวัตกรรม เป็นการนำวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนาเป็นขั้นๆ แล้ว โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. การคิดค้น 2. การพัฒนา และ 3. การนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา

เอเวอร์เรท โรเจอร์ (Everette M. Rogers อ้างอิง : 1) กล่าวว่า นวัตกรรมคือ ความคิด การกระทำ หรือวัตถุใหม่ๆ ซึ่งรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่ด้วยตัวบุคคลแต่ละคนหรือสังคม การพิจารณาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นนวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา ดังนั้นนวัตกรรมของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอาจไม่ใช่ นวัตกรรมของบุคคลกลุ่มอื่นๆ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้นว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาหรือไม่ อีกประการหนึ่งความใหม่อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย สิ่งใหม่ๆ ตามความหมายของนวัตกรรมไม่จำเป็นจะต้องใหม่จริงๆ แต่อาจหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความคิดหรือการปฏิบัติที่เคยทำกันมาแล้วแต่ได้หยุดไประยะเวลาหนึ่ง ต่อมาได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาทำกันใหม่เนื่องจากเห็นว่าสามารถช่วยแก้ปัญหาในสภาพการณ์ใหม่นั้นได้ ซึ่งก็นับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่ได้ ดังนั้น นวัตกรรมอาจหมายถึงสิ่งใหม่ๆ

ดังต่อไปนี้ 1. สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดเคยทำมาก่อน 2. สิ่งใหม่ที่เคยทำมาแล้วในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และ 3. สิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม

ปีเตอร์ ดักเกอร์ (Peter F. Drucker อ้างถึงจาก www.interecho.com, 2005:4) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรม ว่าหมายถึง กระบวนการของการทำใหม่ การพัฒนาความสามารถหรือเพิ่มประโยชน์การใช้

โจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Joseph Schumpeter อ้างถึง : 8) กล่าวถึงนวัตกรรมว่าประกอบด้วย 5 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ วิธีการผลิตใหม่ แหล่งทรัพยากรใหม่ การสำรวจตลาดใหม่ และวิธีการใหม่ในการดำเนินธุรกิจ

ปีเตอร์ คอยล์ (Peter Doyle อ้างถึง :8) กล่าวว่า สำหรับในภาคธุรกิจ นวัตกรรมจะหมายถึง การพัฒนา การสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือปรับปรุงสินค้าหรือบริการ

มุลแกนและอัลเบอร์รี่ (Mulgan G. and Albury D., 2003 : 5 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า หมายถึง นวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จคือการสร้างสรรค์และการนำกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ บริการและวิธีการในการให้บริการไปปฏิบัติ โดยผลก็คือการพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือคุณภาพ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติของไทย (www.nia.or.th เข้าถึงเมื่อวันที่ 18/2/2550) ให้ความหมายคำว่านวัตกรรมว่า หมายถึงสิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม

เมื่อพิจารณาความหมายของนวัตกรรมข้างต้น สามารถวิเคราะห์ความหมายของนวัตกรรมได้หลายประการ ดังนี้

-จุดประสงค์ของนวัตกรรม จะพบว่าบางความหมายมุ่งไปที่กระบวนการ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี นวัตกรรมสินค้าและบริการ โดยทั่วไปจะพบว่าจุดประสงค์ของนวัตกรรมจะเน้นไปที่สินค้าหรือบริการ กลยุทธ์ เช่นความหมายของชุมปีเตอร์

-กระบวนการของนวัตกรรม สำหรับความหมายของนวัตกรรมที่มุ่งเน้นด้านกระบวนการ ชุดของกิจกรรม การเปลี่ยนแปลง ชุดของการดำเนินงาน เช่นความหมายของฮาล์ อักส์ และดักเกอร์

-ผลลัพธ์ของนวัตกรรม นิยามที่กล่าวถึงผลลัพธ์ของนวัตกรรมมีไม่มากนัก นิยามที่กล่าวถึงผลลัพธ์ของนวัตกรรมนิยามนั้นก็กล่าวถึงเป้าหมายด้วย เช่นนิยามของคณะกรรมการนวัตกรรมแห่งสหรัฐอเมริกา

นอกจากนั้น นวัตกรรมยังมีความแตกต่างจากคำว่าการประดิษฐ์ (invention) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการประดิษฐ์ให้เป็นนวัตกรรมต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ทักษะและ

ทรัพยากร และลักษณะที่สำคัญที่สุดของนวัตกรรมคือ การมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง นวัตกรรม อาจจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินค้าหรือบริการแบบขนานใหญ่หรือแบบค่อยเป็นค่อย ไปก็ได้ และแหล่งที่มาของนวัตกรรมสามารถมาจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น นวัตกรรมอาจมาใน รูปของสิ่งประดิษฐ์ การได้รับความคิดใหม่มาจากธุรกิจอื่นและนำมาปรับให้เหมาะสมกับธุรกิจของ ตน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีก่อให้เกิดนวัตกรรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจ

ในงานวิจัยฉบับนี้ ขอนิยามคำว่า นวัตกรรมว่าหมายถึง พฤติกรรมและวิธีการทำงาน ใหม่ที่นำมาใช้ในการพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการบริหารจัดการ การนำระบบคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ พฤติกรรม และวิธีการทำงานใหม่นั้นมีขึ้นเพื่อนำไปปฏิบัติหรือวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนิน โครงการ โครงการที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ โครงการริเริ่มใหม่ โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้มีการ รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม

2. ประเภทของนวัตกรรม

ลักษณะร่วมกันของนวัตกรรม ทำให้ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมในภาคเอกชนหรือภาครัฐ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท กล่าวคือ

1. นวัตกรรมด้านนโยบายหรือยุทธศาสตร์ (strategy/policy) เช่น การกำหนด ภารกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ใหม่
2. นวัตกรรมด้านสินค้าหรือบริการ (service/product) เช่น การเปลี่ยนแปลง รูปแบบผลิตภัณฑ์และการออกแบบสินค้าและบริการใหม่
3. นวัตกรรมด้านการให้บริการ (delivery) เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการให้บริการ หรือการติดต่อกับลูกค้าใหม่
4. นวัตกรรมด้านกระบวนการ (process) ได้แก่ กระบวนการดำเนินการ รูปแบบ ของนโยบายและองค์การใหม่
5. นวัตกรรมด้านระบบการติดต่อ (system interaction) เช่น วิธีการในการติดต่อกับตัวแสดงอื่นๆ ใหม่

นอกจากนั้น นวัตกรรมยังสามารถจำแนกตามระดับของนวัตกรรมได้ โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. นวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental) นวัตกรรม ในลักษณะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย เช่น การ เปลี่ยนแปลงด้านสินค้าหรือบริการ กระบวนการ

2. นวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบรุนแรง (radical) เป็นการเปลี่ยนแปลงโดย การหาวิธีการใหม่ หรือการให้บริการในรูปแบบใหม่

3. นวัตกรรมการเปลี่ยนแปลงแบบเป็นระบบ (transformative/systemic) เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงานใหม่ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงองค์การ

3. กระบวนการนวัตกรรม

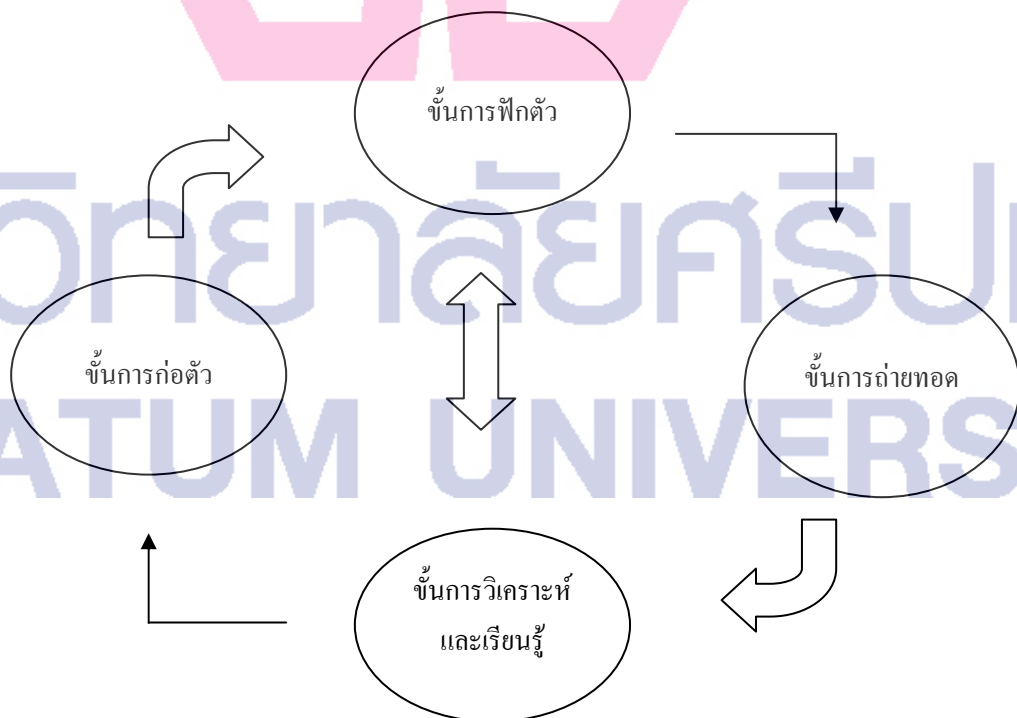
การส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมอย่างประสบความสำเร็จนั้น มูลแกนและอัลเบอร์รี่ (2003 : 9-10 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ได้สร้าง กรอบในการพิจารณากระบวนการนวัตกรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นก่อตัว (generating possibilities) หมายถึงแนวคิด/ความคิดเกี่ยวกับ นวัตกรรมเกิดได้อย่างไร

2. ขั้นการฟักตัว (incubating and prototyping) หมายถึงกลไกที่ใช้ในการพัฒนา ความคิดและความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการ

3. ขั้นการถ่ายทอด (replicating and scaling) หมายถึง การสนับสนุนให้เกิดการ ขยายแนวคิดเรื่องความสำเร็จของนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขั้นการวิเคราะห์และเรียนรู้ (analyzing and learning) หมายถึงการประเมินการ ทำงานเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 1 กระบวนการนวัตกรรมตามแนวคิดของมูลแกนและอัลเบอร์รี่

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมในหน่วยงานภาครัฐ

ในการศึกษานวัตกรรมในหน่วยงานภาครัฐ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (มุลแกนและอัลเบอร์รี่, 2003 : 11-18 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005)

1. ขั้นการก่อตัว ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรม ได้แก่ นโยบายของฝ่ายการเมือง (political commitments) การริเริ่มจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหรือผู้บริหาร ระดับกลาง (intensive attention to the views of users, frontline staff and middle managers) ความคิดที่หลากหลายและพื้นฐานที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่ (diversity of staff and exploiting difference) การตรวจสอบองค์การอื่น หรือประเทศอื่น (constant scanning of horizons and margins) การพัฒนาสมรรถภาพการคิดเชิงสร้างสรรค์ (developing the capability for creative thinking) การทำงานย้อนกลับ โดยเริ่มจากเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (working backwards from outcome goals) การสร้างพื้นที่สำหรับความคิดสร้างสรรค์ (creative space) การไม่ทำตามกฎระเบียบ (breaking the rules) การแข่งขัน (competition)

2. ขั้นการฟักตัว ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรม ได้แก่ การมีแผนและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับที่ชัดเจน การจัดการความเสี่ยง การมีผู้นำนวัตกรรม การมีคนสนับสนุน/ให้คำแนะนำ การมีแบบจำลองของนวัตกรรม การมีเงินสนับสนุน การให้มีส่วนร่วมได้ ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาแบบจำลอง

3. ขั้นการถ่ายทอด ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรม ได้แก่ การมีแรงจูงใจทั้งระดับบุคคล/ทีม/องค์การ การบริหารการเปลี่ยนแปลง

4. ขั้นการวิเคราะห์และเรียนรู้ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมดังนี้ ระบบการวัดผล การประเมินผลระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการเสร็จแล้ว การมีเครือข่ายในการเรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในนวัตกรรมระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ความหลากหลายในทักษะและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีความสลับซับซ้อน

นอกจาก มุลแกนและอัลเบอร์รี่ แล้ว นักวิชาการอีกท่าน คือ โบริน (2003 : 19-20 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ได้กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานและเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลง ไปสู่นวัตกรรมอยู่ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1.การใช้วิธีการที่เป็นระบบ เริ่มต้นจากการพัฒนาความเข้าใจและนำนวัตกรรมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต่างๆ โดยต้องมีการประสานงานระหว่างองค์การในการออกแบบและดำเนินการ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ 2.การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3.การพัฒนากระบวนการ 4.การตั้ง

หน่วยงานเอกชนและอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม และ 5 การให้อำนาจแก่ชุมชน ประชาชนและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ โบรินยังกล่าวถึงการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในองค์กรภาครัฐ ควรมีเครื่องมือ ดังนี้ 1.ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญสนับสนุน การให้รางวัล การจัดหาทรัพยากรอย่างเหมาะสม เจ้าหน้าที่ควรมีทักษะที่หลากหลาย การเรียนรู้นวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จจากองค์กรอื่น การคำนึงว่านวัตกรรมเป็นความรับผิดชอบของทุกคน การทดลองการดำเนินการก่อนมีการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติจริง การประเมินผลนวัตกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

5. อุปสรรคของการเกิดนวัตกรรม

นอกจากนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วยปัจจัยจำนวนมากแล้ว การเกิดนวัตกรรมจึงไม่ใช่เรื่องที่ทำสำเร็จได้อย่างง่ายนัก เนื่องจากการเกิดนวัตกรรมย่อมต้องประสบกับอุปสรรคต่างๆ มากมายเช่นกัน มูลแกนและอัลเบอร์รี่ (2003 : 24-25 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการเกิดนวัตกรรมไว้ ดังนี้ 1.ในความคิดของผู้ปฏิบัตินวัตกรรมเป็นภาระในการบริหาร 2.มีงบประมาณจำกัด 3.การขาดรางวัลและแรงจูงใจ 4.การถูกต่อต้านจากวัฒนธรรมองค์กรที่มีอยู่ 5.เจ้าหน้าที่ขาดทักษะ 6.การต่อต้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่นเดียวกับ โบริน (2003 : 25-26 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) กล่าวถึงอุปสรรคของการเกิดนวัตกรรมไว้ 3 ประการ คือ 1.อุปสรรคอันเนื่องมาจากองค์การแบบระบบราชการ 2.อุปสรรคจากสภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น ทรัพยากรไม่เพียงพอ อุปสรรคอันเกิดจากกฎหมาย การไม่เห็นด้วยจากฝ่ายการเมือง และ 3.อุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การคัดค้านจากกลุ่มเป้าหมาย หรือหน่วยงานเอกชนที่ได้รับผลกระทบ

โดยสรุป ขั้นตอนของการนำนวัตกรรมในการปฏิบัติงานของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่ามีด้วยกัน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1.ขั้นการเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ 2.ขั้นการก่อตัว 3.ขั้นการพิชิตตัว 4.ขั้นการถ่ายทอด 5.ขั้นการวิเคราะห์และการเรียนรู้ และ 6.ขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน

6. การศึกษานวัตกรรมในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะเรื่องนวัตกรรม นักวิชาการที่สนใจศึกษาเรื่องนวัตกรรมเป็นคนแรกๆ คือ แจ็ค วอล์คเกอร์ (Jack L. Walker) ศึกษาเรื่อง The Diffusion of Innovations among the American States ในปี ค.ศ. 1969 วอล์คเกอร์ (1969:881) นิยาม นวัตกรรมว่า หมายถึง โครงการหรือนโยบายที่ใหม่สำหรับรัฐที่รับโครงการหรือนโยบายนั้น นอกจากนี้ โครงการที่เป็นนวัตกรรมยังหมายรวมถึงโครงการหรือความคิดที่เก่าหรืออาจจะถูกนำไปปฏิบัติโดยรัฐอื่นแล้วก็ได้ งานวิจัยของวอล์คเกอร์จึงเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่กระบวนการการแพร่กระจาย

ของนวัตกรรมจากรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง ในขณะที่ โอทูล (O'Toole Laurence J.) (อ้างถึงจาก โจเซฟ เซรามิ, 2550 : 2) นิยามว่านวัตกรรมหมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ หรือวัตถุประสงค์ สำหรับโครงการที่เป็นนวัตกรรมและหมายถึงรูปแบบของกิจกรรมที่บรรลุ วัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดใหม่ นอกจากนั้น โรเบิร์ตและคิงส์ (Robert & King) (เพ็งอ้าง : 2) มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า นวัตกรรมเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ รวมทั้งได้ กล่าวถึงขั้นตอนหรือกระบวนการนวัตกรรมมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างสรรค์ หรือการเกิด ความคิดใหม่ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้อการ ปัญหา การริเริ่มนโยบายใหม่หรือการนิยามปัญหาใหม่ พร้อมทั้งเสนอวิธีการในการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ หมายถึงการแปลงความคิดให้ เกิดผลเป็นรูปธรรม ต้นแบบหรือตัวแบบ ขั้นตอนที่ 3 การนำไปปฏิบัติ หมายถึงการนำความคิด ไปปฏิบัติให้เกิดผลจริง เมื่อพิจารณาถึงแนวคิดของโรเบิร์ตและคิงส์ โรเบิร์ตและคิงส์เน้นการศึกษา นวัตกรรมในลักษณะครอบคลุมทุกขั้นตอน เน้นศึกษาปฏิสัมพันธ์ในแต่ละขั้นของผู้เกี่ยวข้อง ในขณะที่วอร์คเกอร์และ โอทูลจะเน้นศึกษาเฉพาะในขั้นตอนการกำหนดวาระนโยบายและการนำ นโยบายไปปฏิบัติ

มัวร์ (Mark Moore เพ็งอ้าง, 2550:8-9) กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นแนวทางหรือจุดมุ่งหมาย ใหม่ในการพัฒนานโยบาย นวัตกรรมเป็นวิธีการในการเอาชนะความสามารถที่จำกัดขององค์การ ต่อการเปลี่ยนแปลง มัวร์กล่าวถึงประเภทของนวัตกรรมว่ามีด้วยกัน 3 ประเภท กล่าวคือ 1. นวัตกรรมที่เป็นโครงการหรือนโยบาย นวัตกรรมประเภทนี้จะครอบคลุมวิธีการใหม่ในการใช้ ทรัพยากรขององค์การเพื่อทำให้ภารกิจขององค์การบรรลุผล 2. นวัตกรรมด้านการบริหาร ได้แก่ วิธีการใหม่ในการจัดองค์การ การควบคุมการปฏิบัติการ การบัญชี และ 3. นวัตกรรมด้านกลยุทธ์ ได้แก่ การนิยามวัตถุประสงค์พื้นฐานหรือเทคโนโลยีที่เป็นแกนหลักขององค์การใหม่ นวัตกรรม ด้านกลยุทธ์จึงครอบคลุม วัตถุประสงค์ใหม่ วิธีการใหม่ หรือความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

โบรินส์ (Sanford Borins เพ็งอ้าง, 2550 : 9) ได้กำหนดคุณลักษณะ 13 ประการของ โครงการที่จัดว่าเป็นนวัตกรรม ได้แก่ 1. มีการใช้เทคโนโลยี 2. ใช้แนวทางที่เป็นระบบ 3. มีการ พัฒนาระบวนการ 4. มีการมอบอำนาจ 5. มีการป้องกันไม่ใช้เพียงการแก้ปัญหา 6. มีการใช้แรงจูงใจ 7. มีการร่วมมือกันระหว่างส่วนราชการและเอกชน 8. มีอาสาสมัคร 9. ใช้ปรัชญาการจัดการแบบใหม่ 10. มีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 11. ให้มีความสำคัญกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ โครงการอื่น 12. เป็นพื้นฐานสำหรับโครงการอื่นได้ และ 13. มีการเริ่มต้นด้วยโครงการนำร่อง นอกจากนั้น โบรินส์ยังศึกษาการเกิดขึ้นของนวัตกรรม และพบว่านวัตกรรมเกิดเนื่องจากปัญหา ภายในคิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมา คือ โอกาสเปิดให้มินวัตกรรมร้อยละ 33 วิกฤตการณ์เปิดโอกาส ร้อยละ 30 ปัจจัยด้านการเมือง (การเลือกตั้งและกฎหมาย) ร้อยละ 19 และการมีผู้นำใหม่ร้อยละ 9

โคเฮนและอิมิก (Steven Cohen & William Eimicke เฟิงอ้าง, 2550 : 13-14) ศึกษาเรื่องเครื่องมือที่ใช้กับโครงการนวัตกรรม ในหนังสือชื่อ Tools for Innovators โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือนวัตกรรมและเครื่องมือที่เป็นหน้าที่ เครื่องมือในลักษณะหน้าที่ ได้แก่ งบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ สำหรับเครื่องมือนวัตกรรม ได้แก่ การปรับโครงสร้างองค์กร การแปรรูปกิจการและการจัดการคุณภาพ นักวิชาการทั้งสองยังศึกษากรณีศึกษาขององค์กรภาครัฐที่มีนวัตกรรม โดยสามารถสรุปองค์การที่มีลักษณะนวัตกรรมจะประกอบด้วย 1.ผู้นำ 2.การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไป 3.การใช้เครื่องมือหลายประเภท 4.การวัดผลการปฏิบัติงาน และ 5.การให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินการที่เป็นมาตรฐาน

นอกจากนั้นโคเฮนและอิมิก (1996: 3-4) ยังกล่าวว่า ความพยายามเปลี่ยนแปลงองค์กรภาครัฐไปสู่ นวัตกรรม สามารถพิจารณาได้จาก ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมองค์กร ได้แก่ ภารกิจ ทรัพยากร กลุ่มเป้าหมาย การสนับสนุนทางการเมืองหรือการคัดค้าน 2. สภาพแวดล้อมภายใน-ระดับมหภาค เช่น พฤติกรรมองค์กร ได้แก่ โครงสร้าง ระบบ ขนาด องค์กรที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรม รวมถึงงบประมาณ การจัดซื้อ ทรัพยากรมนุษย์ ข้อมูล ความมั่นคง การติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมภายใน-ระดับจุลภาค ได้แก่ พฤติกรรมของหน่วยงาน ซึ่งต้องมีการพัฒนากระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐาน

ไลท์ (Paul C. Light เฟิงอ้าง, 2550 : 15) กล่าวถึงองค์การที่มีลักษณะนวัตกรรมว่าควรประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1.ความเป็นผู้นำ เช่น วิสัยทัศน์ การสื่อสาร ทักษะ 2. สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การให้การสนับสนุน การให้ความร่วมมือ 3.สภาพแวดล้อมภายใน เช่น จำนวนผู้เกี่ยวข้อง ทรัพยากร โครงสร้างองค์กร และ 4.ระบบการจัดการภายใน เช่น ภารกิจ การจ่ายค่าตอบแทนบุคลากรในองค์กร และการฝึกอบรม

จากการศึกษานวัตกรรมในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมภาครัฐ สามารถสรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดนวัตกรรม เช่น มีการใช้เทคโนโลยี มีการใช้แนวทางที่เป็นระบบ มีการพัฒนากระบวนการ มีการมอบอำนาจ มีการป้องกัน ไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหา มีการใช้แรงจูงใจ มีความร่วมมือกันระหว่างส่วนราชการและเอกชน มีอาสาสมัคร มีการใช้ปรัชญาการจัดการแบบใหม่ มีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ความสำคัญกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับโครงการอื่น เป็นพื้นฐานสำหรับโครงการอื่นได้ มีการเริ่มต้นด้วยโครงการนำร่อง มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และมีการวัดผลการปฏิบัติงาน

โดยสรุป งานวิจัยฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนของการนำนวัตกรรมในการปฏิบัติงานมีด้วยกัน 6 ขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรม ดังต่อไปนี้ 1.ขั้นการ

เตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กิจกรรมการสื่อสาร การสร้างกิจกรรมในระดับมหภาค เช่น การใช้อิทธิพลของผู้บริหารต่อผู้ปฏิบัติ นโยบาย 2. ขั้นการก่อตัว เช่น นโยบายของฝ่ายการเมือง การริเริ่มจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหรือผู้บริหารระดับกลาง ความคิดที่หลากหลายและพื้นฐานที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่ การตรวจสอบองค์การอื่น หรือประเทศอื่น การพัฒนาสมรรถภาพการคิดเชิงสร้างสรรค์ การทำงานย้อนกลับ โดยเริ่มจากเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ การสร้างพื้นที่สำหรับความคิดสร้างสรรค์ การไม่ทำตามกฎระเบียบ การแข่งขัน 3. ขั้นการฟักตัว เช่น การมีกิจกรรมด้านการเงิน ทรัพยากร รวมทั้งการมีกลยุทธ์เพื่อการสนับสนุนกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงองค์การ การฝึกอบรม การกำกับและติดตาม การพัฒนากลยุทธ์ในการหาแหล่งทุน การพัฒนากระบวนการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ในขั้นตอนนี้การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการประชุมประจำเดือน การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง การมีกิจกรรมการจัดการคุณภาพ เช่น การมีโครงการฝึกอบรม 4. ขั้นการถ่ายทอด เช่น การมีแรงจูงใจทั้งระดับบุคคล/ทีม/องค์กร การบริหารการเปลี่ยนแปลง 5. ขั้นการวิเคราะห์และการเรียนรู้ ได้แก่ การมีระบบการวัดผล การประเมินผลระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการเสร็จแล้ว การมีเครือข่ายในการเรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในนวัตกรรมระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ความหลากหลายในทักษะและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อน และ 6. ขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน ได้แก่ การคาดการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรด้านการเงิน และบุคลากรเพื่อความยั่งยืนของโครงการ

แนวคิดเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการที่สนใจการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในกลุ่มแรกๆ คือกลุ่มที่ศึกษาทฤษฎีองค์การ โดยเริ่มสนใจว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติน่าจะเกี่ยวข้องกับตัวองค์การ โครงสร้างหรืออาจเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์การ

งานเขียนชิ้นแรกๆ ในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ งานเขียนของเพรสแมนและวิลดาฟสกี (Jeffrey Pressman & Aaron Wildavsky) ในปี ค.ศ. 1973 สิ่งที่ศึกษาคือ การบริหารนโยบายของหน่วยงานในเมืองโอคแลนด์ รัฐแคลิฟอร์เนีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเศรษฐกิจของเมือง โดยการสร้างงานให้กับคนสีผิว แต่่นโยบายดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ การศึกษาของนักวิชาการทั้งสองเป็นการติดตามการทำงานของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเวลา 3 ปี โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารและ

วิเคราะห์ด้านนโยบายไปด้วยว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ งานเขียนชิ้นนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพยายามศึกษาขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีนักวิชาการอาศัยกรอบการวิเคราะห์ของเพรสแมนและวิลคาฟสกี ผลิตผลงานวิจัยอื่นๆ ตามมา

1. ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เลสเตอร์ และ สตริวอท (James P. Lester & Joseph Stewart, Jr. 2000:104) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การบริหารกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยตัวแสดง องค์การ กระบวนการ และเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้มั่นใจนโยบายบรรลุเป้าหมาย

เกอสตัน (Larry N. Gerston,1997:95) นิยามว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึง การแปลงแผนนโยบายไปสู่ความจริง

โจนส์ (Charles O.Jones,1984:165) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ไม่ยาก เพราะหมายความว่า ทำให้ดีขึ้น และการลงมือทำ แต่การลงมือทำไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป เนื่องจากต้องการคนที่จะดำเนินการ เงิน และความเชี่ยวชาญ ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการของการได้รับทรัพยากรเพื่อนำมาดำเนินโครงการ

สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549:74-75) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่จะนำนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบแล้วไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น การกำหนดหรือตีความแนวทางการปฏิบัติที่แน่ชัด การเบิกจ่ายงบประมาณ การหางบประมาณเพิ่มเติม การจัดสรรเงิน การทำสัญญา การเก็บข้อมูล การจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดอัตราค่าจ้างและการจ้างงาน การจัดรูปองค์การ การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ การวางแผนสำหรับอนาคต การเจรจาต่อรองกับประชาชน กลุ่มผลประโยชน์ นักธุรกิจ รัฐบาล องค์การภาครัฐอื่นๆ ต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เป็นต้น

จุมพล หนีมพานิช (2547:137) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การแสดงถึงเป้าหมายที่พึงปรารถนาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ของกฎหรือของนโยบายที่เวลามีการดำเนินการจริงๆ แล้วก่อให้เกิดความสำเร็จหรือบรรลุผลได้ไม่ช้านัก

มยุรี อนุมานราชชน (2547:208) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมายหรือคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นแนวทาง/แผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผนโครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินโครงการที่กำหนดไว้

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2546:176) ได้สรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเริ่มขึ้นภายหลังจากที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารได้ตัดสินใจกำหนดนโยบายใดนโยบายหนึ่งแล้ว หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องก็จะนำเป้าหมายของนโยบายเหล่านั้นมาบริหารเพื่อให้บรรลุผล โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ และขั้นตอนการบริหาร ดังนั้นการดำเนินนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นกิจกรรมการบริหารและเป็นที่สนใจของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะ

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2545:87-91) ศึกษาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการสำคัญๆ และสรุปว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มองเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ไม่ใช่มีขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ชั้กช่ยอน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย ซึ่งแฝงไว้ว่า ก่อนนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีตัวนโยบายและต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กำหนดด้วย นั่นคือการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมด โดยเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย

สมพร เพ็ญจันทร์ (2539:150) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ เป็นผลต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการกำหนดนโยบาย มีความต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังเป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้าว่าเราต้องการผลสุดท้ายเป็นเช่นไร

จากนิยามของนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแปลงนโยบายมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องมีการกระบวนการดำเนินการ ทรัพยากรการบริหาร การจัดองค์การที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่องเพื่อให้เห็นนโยบายนั้นบรรลุเป้าหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการบริหารนโยบายโดยหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายเพื่อให้เห็นนโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติอาจแยกออกเป็นช่วงตามประเด็นการศึกษา ออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ (James P. Lester & Joseph Stewart, Jr. 2000:109-116)

ยุคกรณีศึกษา (ค.ศ. 1970-1975) ในช่วงนี้เป็นการศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสำคัญ อาจเป็นกรณีศึกษาเพียงกรณีเดียวหรือหลายกรณีศึกษา ในช่วงนี้มีความพยายามน้อยมากในการ พัฒนาตัวแบบที่สามารถอธิบายความล้มเหลวหรือให้แนวทางเกี่ยวกับการบรรเทาปัญหาในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ การศึกษาในช่วงนี้ใช้ตัวแปรในการศึกษาบางครั้งมากไปบางครั้งน้อยไป ในช่วง กลางทศวรรษ 1970 นักวิชาการที่สนใจศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเริ่มให้ความสนใจการพัฒนา ตัวแบบมากขึ้น

ยุคการสร้างตัวแบบ (ค.ศ. 1975-1980) ในช่วงนี้เป็นการพยายามสร้างองค์ความรู้การ นำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งจากตัวแบบบนลงล่าง เช่น งานของ แวน มิเตอร์ (Donald Van Meter) และ แวน ฮอร์น (Carl Van Horn) ซาบาร์เทีย (P. Sabatier) และแมสมาเนียน (D. Mazmanian) และเอ็ด เวิร์ด (George Edwards) และจากล่างขึ้นบน เช่น งานของเอลมอร์ (Richard Elmore) ลิปสกี (Michael Lipsky) เป็นต้น

ยุคการทดสอบตัวแบบ (ค.ศ. 1980-1985) ซึ่งเป็นช่วงของการนำตัวแบบต่างๆ มา ทดสอบเพื่ออธิบายความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้ข้อมูลเชิง ประจักษ์

ยุคการสังเคราะห์และทบทวน (ค.ศ. 1985-ปัจจุบัน) การศึกษาในช่วงนี้เป็นความ พยายามที่จะผสมผสานการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบจากล่างขึ้นบนและจากบนลง ล่างเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างตัวแบบใหม่ขึ้นมา เพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติใน ยุคแรก นักวิชาการที่พยายามสังเคราะห์และทบทวนตัวแบบ เช่น เอลมอร์ ซาบาร์เทีย และก็อกกิน (Malcolm Goggin) เป็นต้น

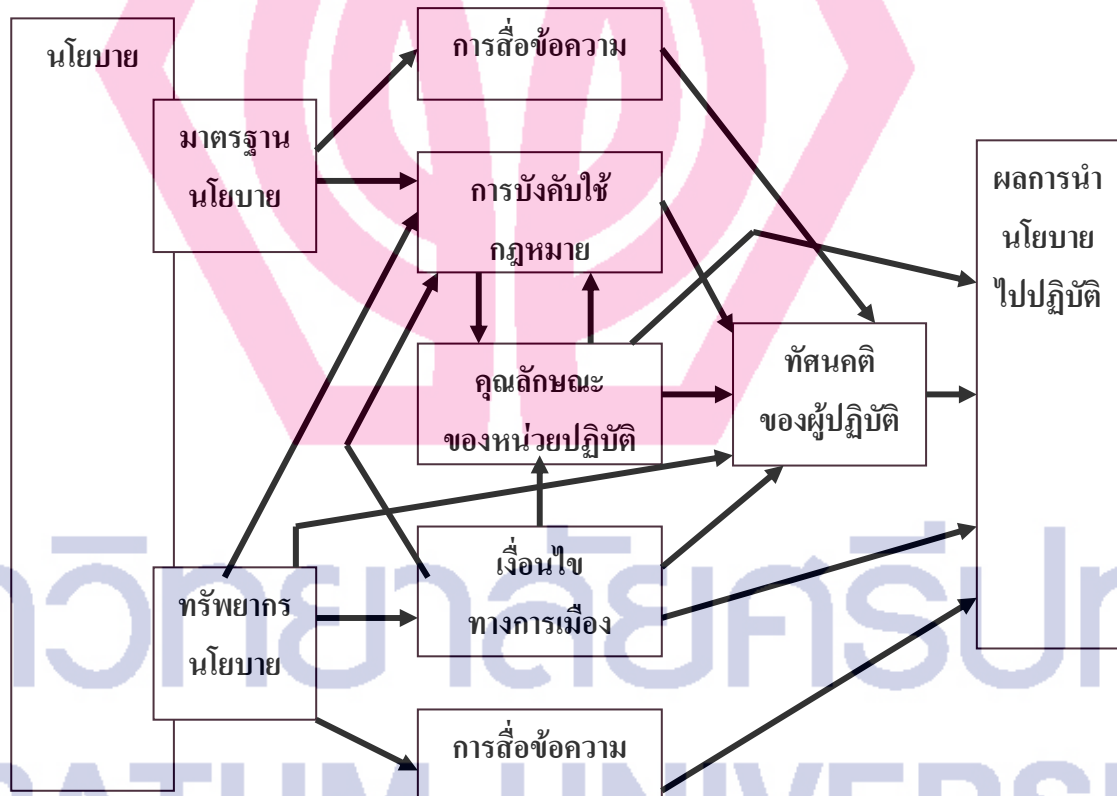
3. ตัวแบบในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การสร้างตัวแบบในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ นับว่าเป็นแนวทางในการศึกษา และวิจัยเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 สำหรับตัวแบบในการนำ นโยบายไปปฏิบัติมีด้วยกันหลายตัวแบบ โดยจำแนกตามความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยใดบ้าง ทั้งนี้ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่างจะให้ความสำคัญต่อ ปัจจัยการบริหารที่เน้นการควบคุมจากส่วนกลาง แต่ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน เน้นปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบาย ในขณะที่ตัวแบบที่ผสมผสาน ระหว่างตัวแบบจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน จะเป็นการบูรณาการตัวแปรของทั้งสองตัวแบบ เข้าด้วยกัน รายละเอียดของตัวแบบในแต่ละตัวแบบมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง

สำหรับตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่างที่สำคัญคือตัวแบบของ แวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ซาบาร์เทียและแมสมาเนียน และเอ็ดเวิร์ด ในแต่ละตัวแบบมี สาระสำคัญ ดังนี้

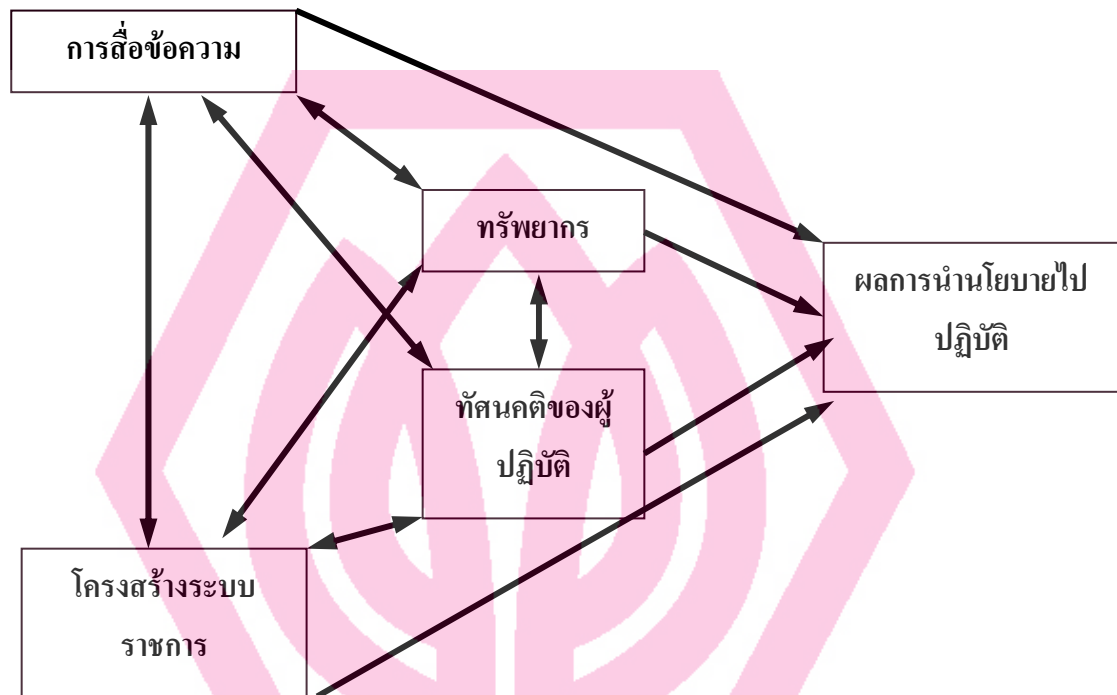
ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐ การวัดผลการปฏิบัติงาน ตัวแบบสหองค์การให้ความสำคัญกับตัวแปรในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ มาตรฐาน นโยบายและทรัพยากรนโยบาย การสื่อสารความที่ชัดเจน การบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับ มาตรฐานนโยบาย คุณสมบัติของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากตัวแบบสหองค์การแล้ว ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย โดย เอ็ดเวิร์ด เป็นอีกตัวแบบหนึ่งที่สำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติคล้ายกับตัวแบบของแวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ทั้งนี้เอ็ดเวิร์ดให้ความสำคัญกับการสื่อสารความที่ชัดเจน

ทรัพยากรที่เพียงพอ ทักษะของผู้ปฏิบัติงานและโครงสร้างของระบบราชการที่ไม่ซับซ้อนจนเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ภาพประกอบ 3 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

สำหรับอีกตัวแบบหนึ่งได้แก่ตัวแบบของชาบาร์ทีย์และแมสมาเนียน ตัวแบบนี้เรียกว่าตัวแบบทั่วไป ลักษณะของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบไปด้วยกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ

- 1) กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับความยากง่ายของปัญหา ได้แก่
  - ปัญหาเชิงเทคนิค
  - ความแตกต่างของพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย
  - สัดส่วนของกลุ่มเป้าหมายเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด
  - ขอบเขตของความต้องการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- 2) กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถนะของกฎหมายในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่
  - วัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนและแน่นอน

-ความสอดคล้องกับทฤษฎีเชิงสาเหตุและผล
-การจัดสรรงบประมาณเบื้องต้น
-การบูรณาการลำดับชั้นการบริหารทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานที่นำ
นโยบายไปปฏิบัติ

-การเลือกสรรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
-โอกาสในการเข้าถึงโครงการ โดยบุคคลภายนอก

3) กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

-สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี
-การสนับสนุนจากสาธารณชน
-ทัศนคติและทรัพยากรของกลุ่มเป้าหมายในเขตเลือกตั้ง
-การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย
-ความผูกพันและทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

4) ขั้นตอนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้ชาบาร์เทียและแมสมาเนียน พิจารณาจากขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

-ผลผลิตนโยบาย (การตัดสินใจ) เกี่ยวกับหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ
-การปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมายตามการตัดสินใจนโยบาย
-ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ
-การรับรู้ผลกระทบของผู้ตัดสินใจ

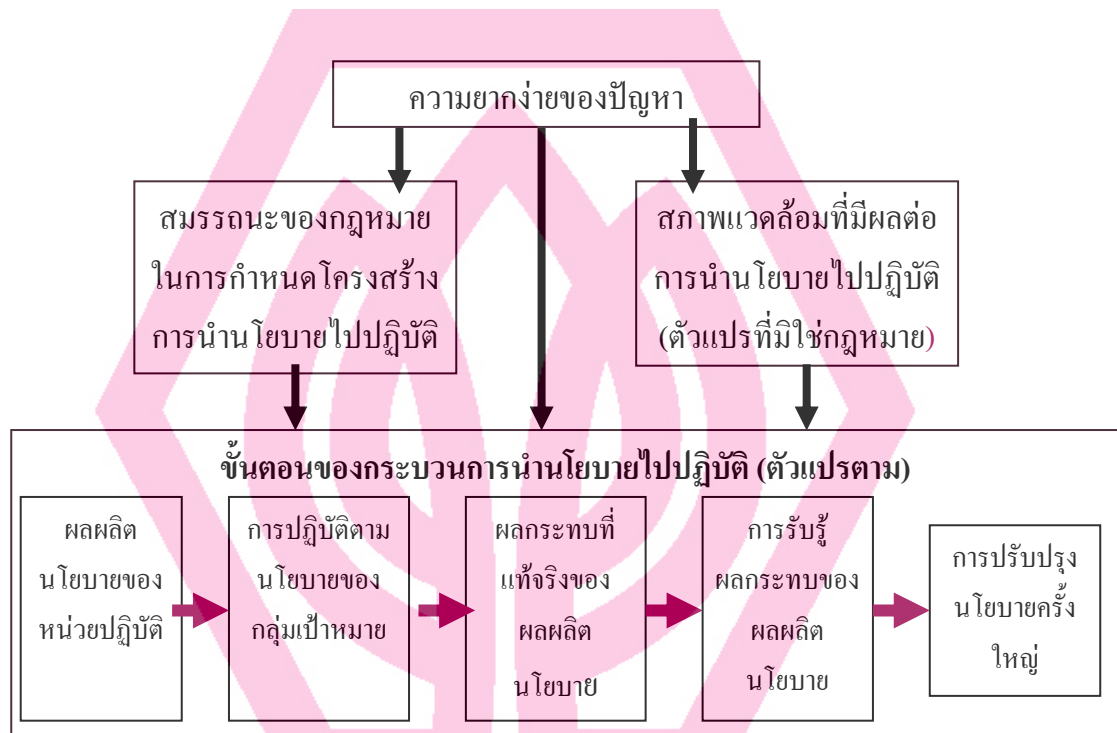
-การประเมินผลของระบบการเมืองเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อการปรับปรุง

สรุปได้ว่า ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่างของนักวิชาการต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว มุ่งเน้นศึกษาการนำนโยบายใน 3 ส่วนหลักๆ คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวนโยบาย ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบล่างขึ้นบนเป็นตัวแบบวิพากษ์วิจารณ์ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง กล่าวคือ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบล่างขึ้นบนให้ความสำคัญกับเครือข่ายตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะในพื้นที่หนึ่งหรือหลายพื้นที่ โดยมุ่งศึกษาวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย กลยุทธ์ กิจกรรมและเทคนิคในการวางแผน การจัดหางบประมาณ และการบริหารโครงการ สมมติฐานของตัวแบบจากล่างขึ้นบนตั้งอยู่บนพื้นฐานความ

เชื่อว่า นโยบายมิได้ถูกควบคุมจากผู้ตัดสินใจจากส่วนกลาง แต่นโยบายถูกกำหนดจากการเจรจาต่อรองระหว่างสมาชิกขององค์กรและลูกค้า ดังนั้น โครงการต่างๆ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการหรือพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่ งานของเอลมอร์ ลิปสกี

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

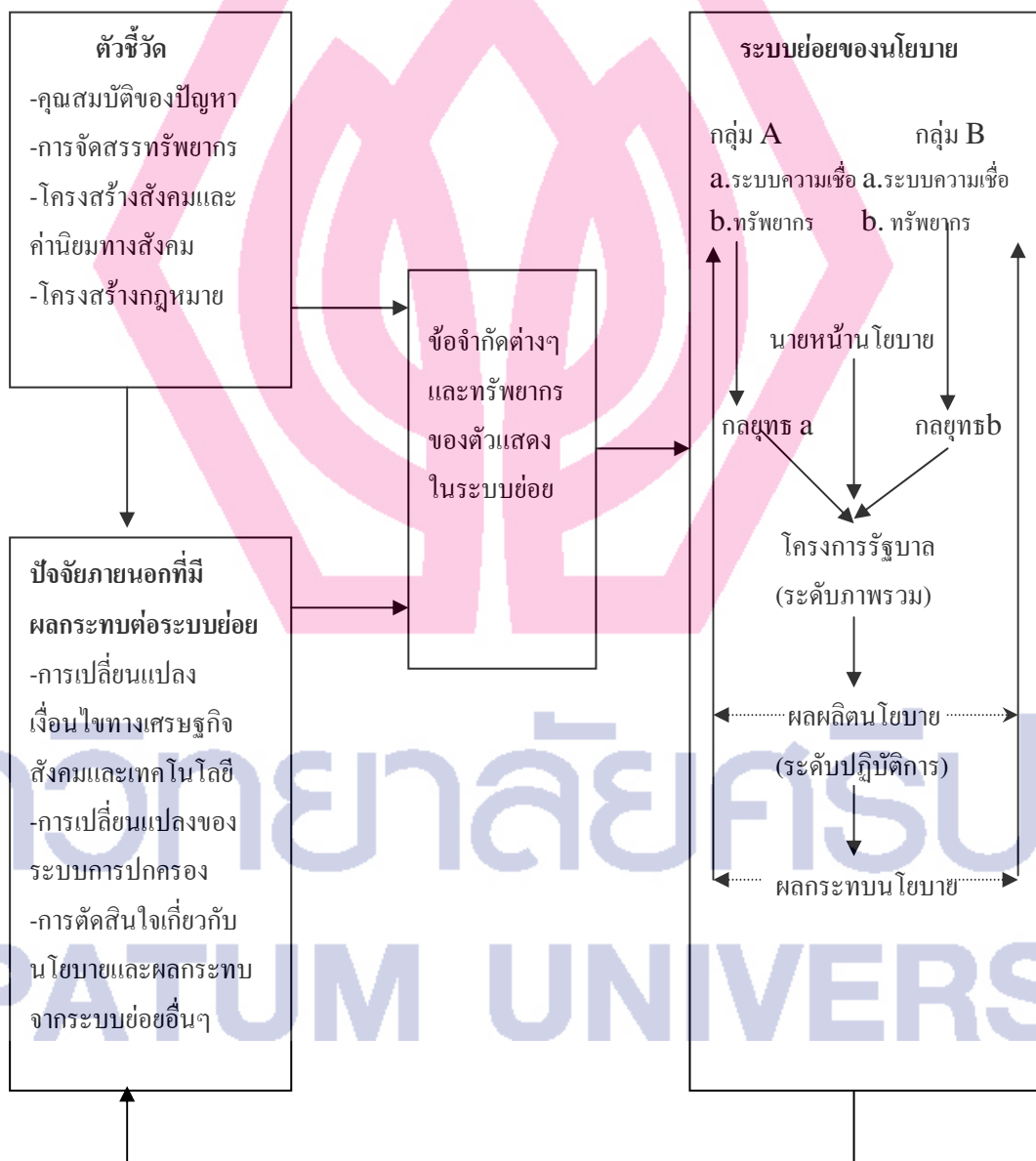
3. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสมผสานระหว่างตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่างและแบบล่างขึ้นบน

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสมผสานนี้ เป็นความพยายามสังเคราะห์ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่างและแบบล่างขึ้นบนเข้าด้วยกันโดยนักวิชาการอย่างน้อย 3 คนด้วยกัน ได้แก่ เอลมอร์ ซาบาร์เทีย และก๊อวกิน

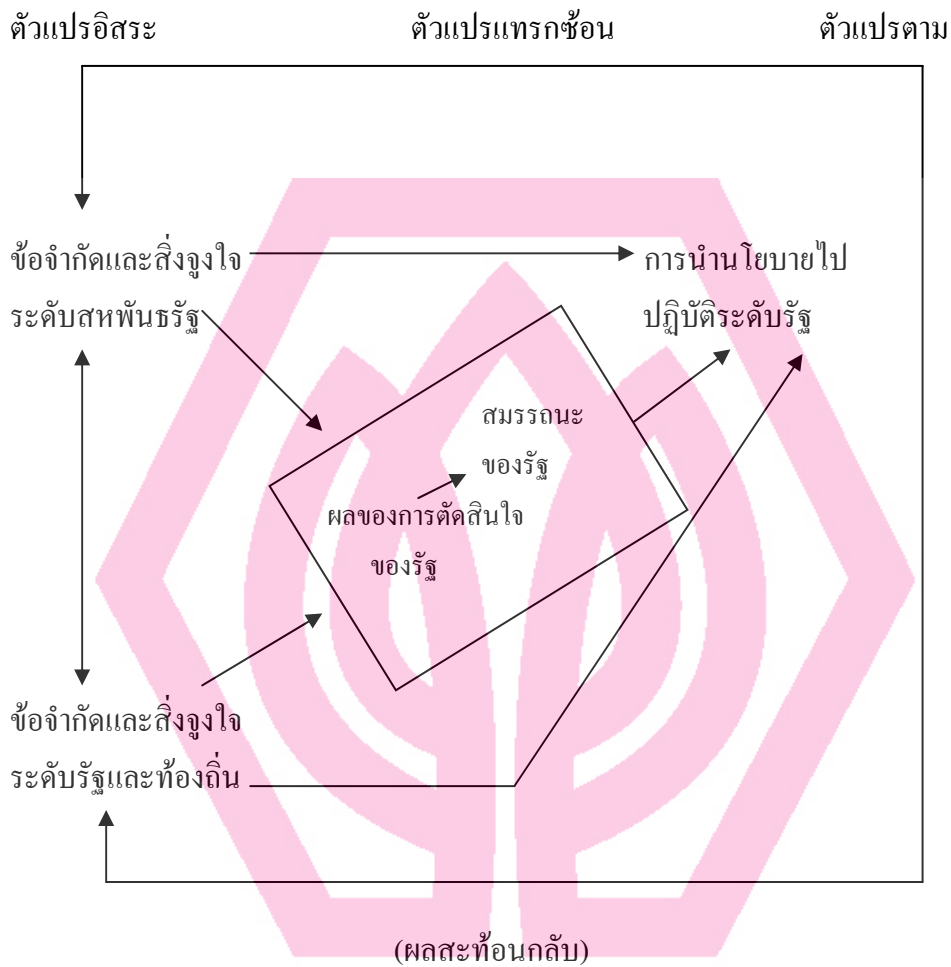
เอลมอร์เป็นนักวิชาการคนแรกที่พยายามสร้างองค์ความรู้ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยพัฒนาขึ้นมาจากตัวแบบเดิม โดยระบุว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ ผู้กำหนดนโยบายจะต้องพิจารณาทั้งเครื่องมือ นโยบาย และทรัพยากรต่างๆ (ตัวแบบบนลงล่าง) และแรงจูงใจที่ต้องมีให้แก่กลุ่มเป้าหมาย (ตัวแบบล่างขึ้นบน)

ในขณะที่ซาบาร์เทีย ได้สังเคราะห์ตัวแบบการนำนโยบายจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน โดยเน้นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และมุ่งเน้นการพัฒนาทฤษฎีมากกว่าการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปฏิบัติ

สำหรับตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของก๊อकिनและคณะ เรียกว่า “intergovernmental policy implementation” สมมติฐานของตัวแบบนี้เชื่อว่า โครงการของส่วนกลางขึ้นอยู่กับตัวแปรทั้งตัวแปรจากตัวแบบบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน

ภาพประกอบ 5 กรอบความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบาย (Conceptual framework of Policy Change) ของซาบาร์เทีย (Paul A. Sabatier) และเจนกิน สมิธ (Hank C. Jenkins Smith)

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติรูปแบบสหสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (Intergovernmental Policy Implementation) ของก๊อकिनและคณะ

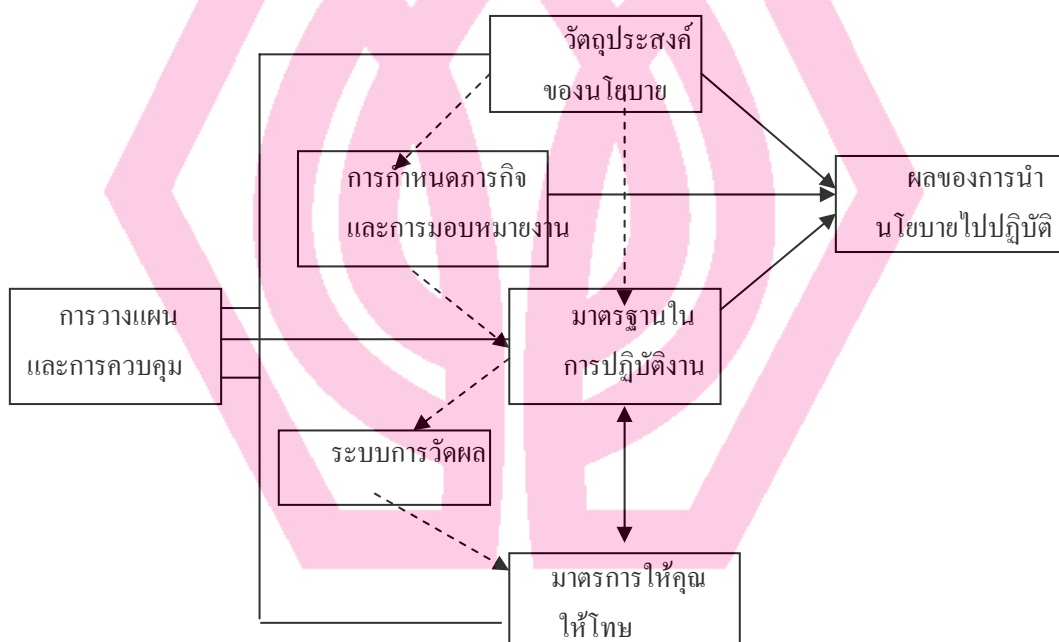
สำหรับนักวิชาการไทยแล้ว วรเดช จันทรศร (มปป.: 1-21) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยได้เสนอตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติรวม 6 ตัวแบบด้วยกัน กล่าวคือ

- 1) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล
- 2) ตัวแบบทางด้านการจัดการ
- 3) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร
- 4) ตัวแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการ
- 5) ตัวแบบทางการเมือง
- 6) ตัวแบบทั่วไป

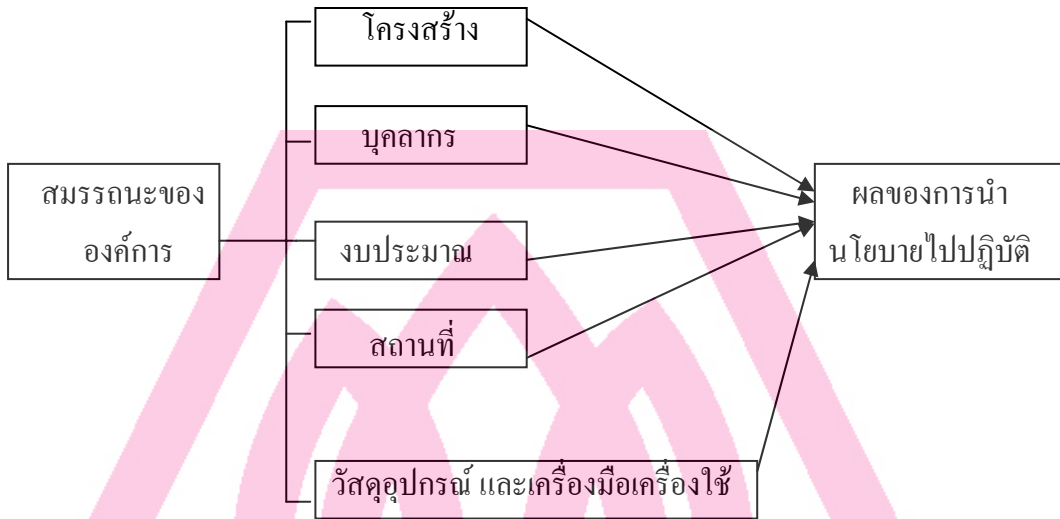
ในแต่ละตัวแบบมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบนี้มุ่งเน้นความจำเป็นขององค์กรที่ต้องมีการดำเนินงานในฐานะ rational value maximizer ซึ่งมีพฤติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นแนวทาง เพื่อให้องค์กรนั้นๆ สามารถสร้างผลงานใกล้เคียงเป้าหมาย และโครงการจะประสบความสำเร็จต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยงานย่อยต่างๆ ขององค์กร มีระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งระบบการให้รางวัลให้โทษ

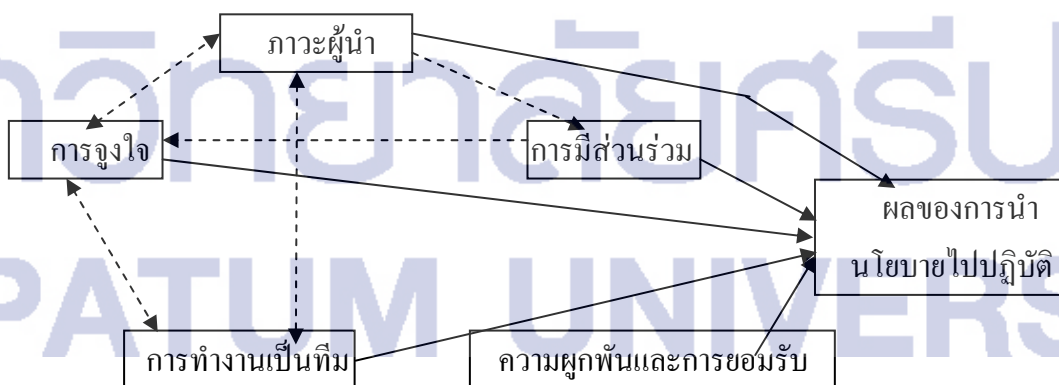
ภาพประกอบ 7 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

2) ตัวแบบทางการจัดการ ตัวแบบนี้เน้นที่ขีดเส้นสมรรถนะภายใน (Internal capacity) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายว่ามีจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านต่างๆ หรือไม่อย่างไร เช่น โครงสร้างองค์กรบุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ หน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างสูงจะมีโอกาสที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงข้าม หน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างต่ำจะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ

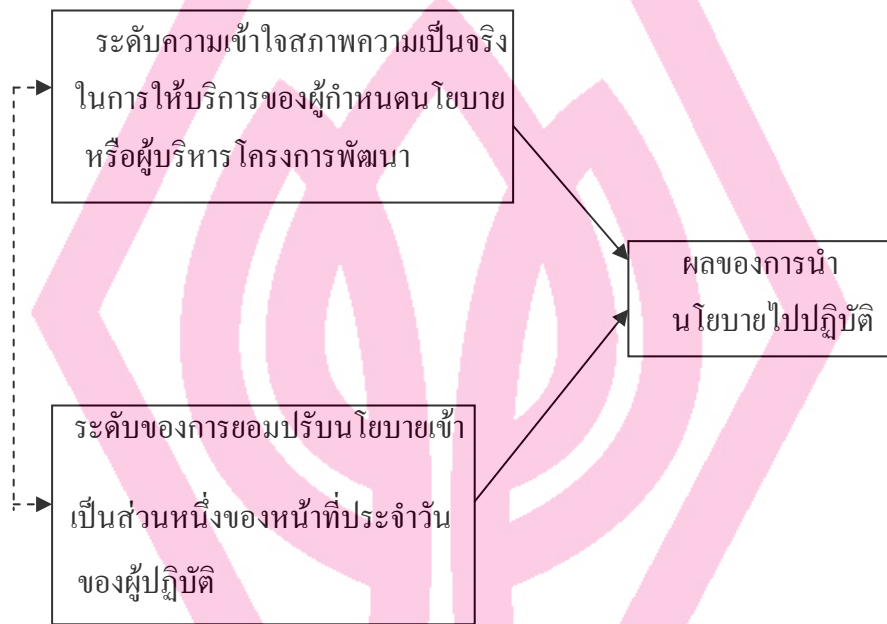
ภาพประกอบ 8 ตัวแบบทางการจัดการ

3) ตัวแบบทางการพัฒนาองค์กร ตัวแบบนี้มองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ คนจะสามารถทำงานเป็นทีมด้วยใจรัก ผู้มีภาวะผู้นำ มีการสร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานและการสร้างความผูกพันร่วมกัน ตัวแบบนี้จึงเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเป็นสำคัญ

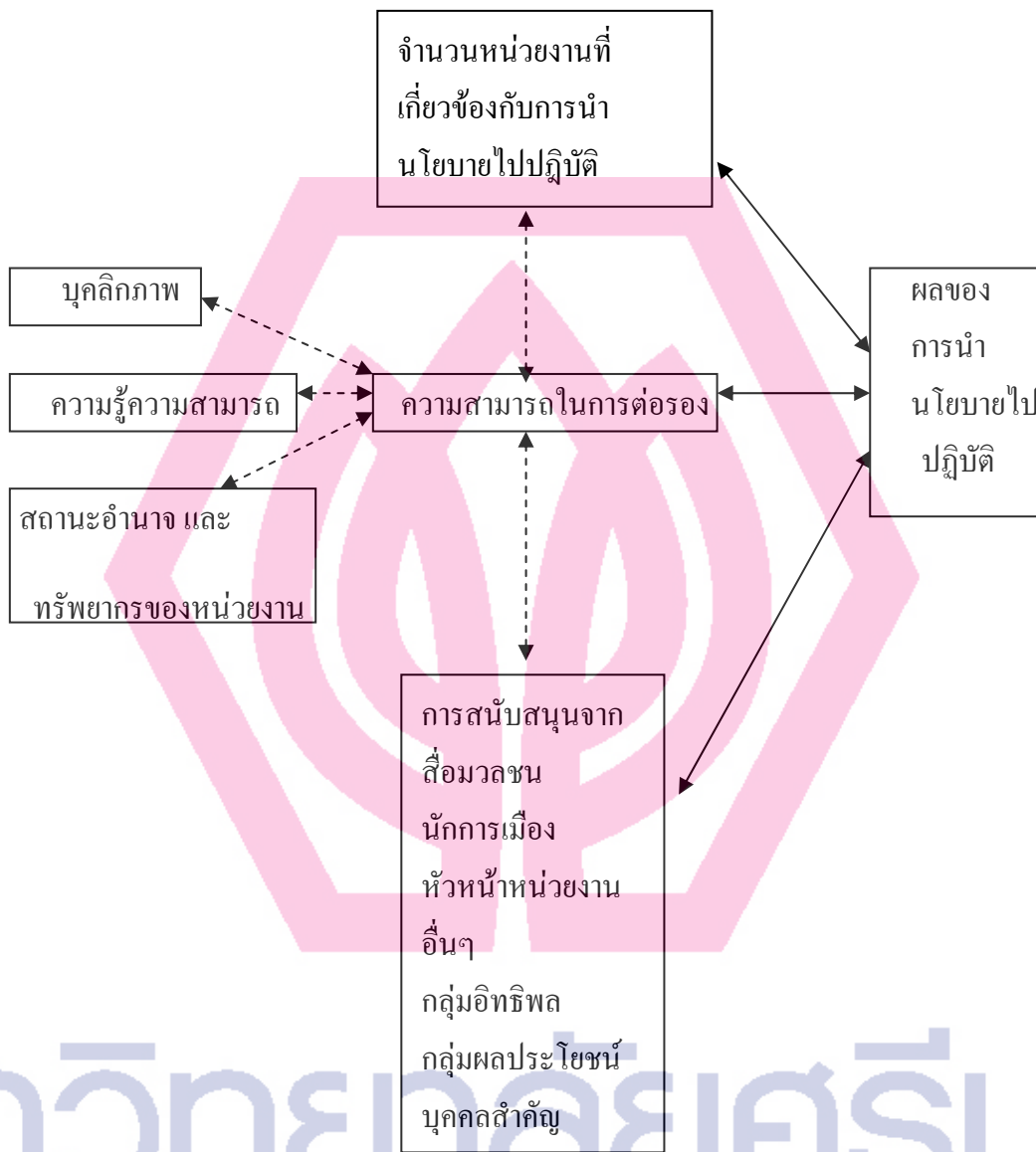
ภาพประกอบ 9 ตัวแบบทางการพัฒนาองค์กร

4) ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัย แต่กระจายไปทั่วองค์กร สมาชิกทุกคนมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ(street-level bureaucratic) จะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

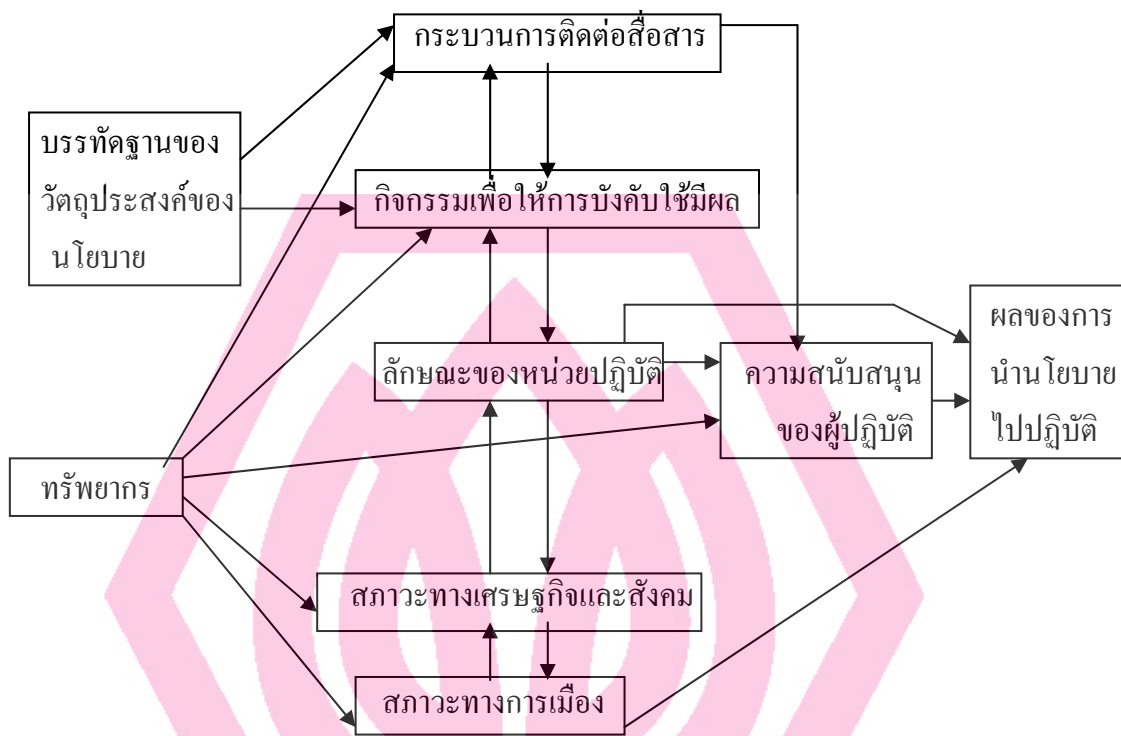
ภาพประกอบ 10 ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ

5) ตัวแบบทางการเมือง ตัวแบบนี้จะเน้นที่ความสามารถในการเจรจาต่อรองและการประนีประนอมของบุคคลฝ่ายต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้องในเวทีนโยบาย บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียจะพยายามแสดงอิทธิพลของตนเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากที่สุดหรือเสียผลประโยชน์น้อยที่สุดโดยการอ้างความชอบธรรม การโฆษณาชวนเชื่อ การสร้างพลังมวลชนเพื่อก่อให้เกิดแรงกดดัน ความสามารถในการเจรจาต่อรองประนีประนอมแสวงหาแรงสนับสนุนจากภายนอกในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติกับบุคคลฝ่ายต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ภาพประกอบ 11 ตัวแบบทางการเมือง

6) ตัวแบบทั่วไป ตัวแบบนี้เป็นผลงานของแวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ตัวแบบนี้ได้รวมตัวแปรบางส่วนของตัวแบบอื่นๆ เพื่อช่วยในการศึกษาภาพทั่วไปของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ตัวแบบทั่วไปให้ความสำคัญต่อการสื่อข้อความ สมรรถนะองค์การและความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

ภาพประกอบ 12 ตัวแบบทั่วไป

จากตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการชาวต่างประเทศและชาวไทย สามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จเกี่ยวข้องกับปัจจัยจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยทั้งของตัวแบบที่เน้นการควบคุม ตัวแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตัวแบบผสมผสานที่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยทั้งจากตัวแบบบนลงล่างและล่างขึ้นบน

แนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นของไทย

1. แนวคิดการปกครองประเทศ

หลักการปกครองประเทศโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ

หลักการรวมอำนาจ หมายถึงหลักการบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมอำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ในขณะที่หลักการแบ่งอำนาจ หมายถึงหลักการบริหารราชการส่วนกลางโดยแบ่งอำนาจวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาค เป็นการบริหารโดยให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากส่วนกลางไปประจำตามเขตการปกครองในส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน สำหรับการกระจายอำนาจการปกครอง

หมายถึง หลักการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางไปจัดบริการสาธารณะ โดยมีอิสระตามควร ท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นเองได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (โกวิท พวงงาม, 2548:37) หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแล มักจะได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน และการดูแลสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ๆ สองประการที่รัฐบาลกลางควบคุมเองไว้เด็ดขาดคือ การทหารและการต่างประเทศ ซึ่งขอบเขตของการดูแลกิจการนี้ที่ท้องถิ่นในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ สำหรับส่วนที่เหมือนกันก็คือ รัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการทุกอย่างไว้ที่ส่วนกลาง แต่จะปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่างๆ ของท้องถิ่นเอง

สำหรับนโยบายและเป้าหมายของการกระจายอำนาจของไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่กำหนดเป็นนโยบายและหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่กล่าวว่ารัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขปลอดภัยจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

2) ความเป็นอิสระของท้องถิ่น ตามมาตรา 1 รัฐต้องให้อิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 282

3) สิทธิในการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้กฎหมายมาตรา 283 วรรคแรก

4) ความเป็นอิสระของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่เฉพาะของตนเองตามมาตรา 284 วรรคแรก

5) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทั้งสองต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจตามมาตรา 284 วรรคสอง โดย

ให้มีการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจตามมาตรา 284 วรรคสาม และการกำกับดูแล
เท่าที่จำเป็นตามมาตรา 283 วรรคสอง

3. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองประเทศในรูปแบบการกระจายอำนาจ
สำหรับการปกครองท้องถิ่นมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและองค์ประกอบไว้ ดังนี้

แฮร์ริส จี มอนตาญ (Harris G. Mongtagu 1984:574) ให้ความหมายว่า การปกครอง
ท้องถิ่น หมายถึง การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้มีหน้าที่
บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งสามารถที่จะใช้ได้โดย
ปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการ
ปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระ
ใหม่แต่อย่างใด

วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway 1959:101-103) นิยามว่า การปกครอง
ท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตที่แน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการ
ปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจาก
ประชาชน

ประธาน คงฤทธิศึกษาการ (2535:11) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการ
ปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิด
องค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล
แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523:2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบ
อำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดย
ดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มี
เจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน
แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้
เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ประหัต หงษ์ทองคำ (2526 : 9-12) ได้รวบรวมนิยามของการปกครองท้องถิ่นของ
นักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ เช่น วิญญู อังคนารักษ์ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย ดำรง
ลัทธพิพัฒน์ อดีตนักการเมือง มงตาญ ฮอลโลเวย์ รอบสัน โดยสรุปความหมายของการปกครอง
ท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะแตกต่างกัน ด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยหรือองค์การปกครองท้องถิ่นของไทยแบบเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม ถ้าองค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและท้องถิ่นได้สมตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางกลับกัน ถ้าองค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากไป องค์การปกครองท้องถิ่นก็จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจธิปไตย อันมีผลทำให้ประเทศหรือรัฐมีสภาพแตกแยก

3) องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายอาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นและสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการ

4) มีองค์การที่จำเป็นในการปกครองตนเอง ได้แก่ องค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

โดยสรุป จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นทั้งจากนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ สามารถสรุปความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่าหมายถึง องค์การที่มีอาณาเขต ประชากร ความเจริญ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด องค์การดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

4. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ในการปกครองท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น 8 ประการด้วยกันคือ (อุทัย หิรัญโต, 2523:22)

1) สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2) พื้นที่และระดับ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและ

เกษตรแห่งชาติ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนัก
กิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่าง
มีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น
ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่
มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือ
รัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ
ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

5) การเลือกตั้ง สมาชิกขององค์กรหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งหรือ
เลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามาส่วนร่วม
ทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6) อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติ
กิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการ
บังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตาม
ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้
เจริญก้าวหน้าต่อไป

8) การควบคุมของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อ
ประโยชน์ และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยมีอิสระในการดำเนินงานของ
หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระใน
การดำเนินการเท่านั้น

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่นของอุทัย ธีรญาโตเป็นไปในทำนองเดียวกับ
ประยัต หงส์ทองคำ (2526: 11) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามี
องค์ประกอบสำคัญดังนี้

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย
และมีสภาพเป็นนิติบุคคล

2) จะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของส่วนราชการเพราะจะต้องเป็น
หน่วยที่มีอำนาจปกครองตนเอง

- 3) ต้องมีองค์การที่มาจาก การเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญเพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- 4) จะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ก้าวหน้า
- 5) ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายของตน
- 6) ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้
- 7) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งแล้ว ยังอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนใน ส่วนรวม

5. การปกครองท้องถิ่นของไทย

การปกครองท้องถิ่นของไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน รูปแบบขององค์การปกครองท้องถิ่นตลอดจนวิธีการในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบแต่ละยุคสมัย มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การปกครองท้องถิ่นของไทยเริ่มต้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพขึ้นในปี พ.ศ. 2440 ภายใต้อำนาจพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 เพื่อทำหน้าที่ในการรักษาความสะอาดและป้องกันโรคในเขตพระนคร ตลอดจนดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งโสโครกต่างๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2449 ได้จัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมขึ้น การปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลใช้มาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานของสุขาภิบาลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ ยกเลิกสุขาภิบาลตำบลและจัดตั้งสุขาภิบาลท้องที่ซึ่งอาจเกิดจากหลายตำบลรวมกัน โดยมีนายอำเภอท้องที่เป็นประธานสุขาภิบาลและมีปลัดอำเภอท้องที่เป็นกรรมการ ต่อมาหลังจากมีความพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองท้องถิ่นมาเป็นรูปแบบเทศบาล การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลก็ลดบทบาทและความสำคัญลงไป และจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงมีการยกเลิกพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ โดยเปลี่ยนแปลงไปใช้รูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมมากกว่า ในที่สุดก็ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. 2542

สำหรับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลพุทธศักราช 2476 โดยกำหนดให้มีเทศบาล 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร พระราชบัญญัติเทศบาลมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง พระราชบัญญัติเทศบาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

ในส่วนของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเริ่มจากส่วนที่เรียกว่า สภาจังหวัด ได้กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลพุทธศักราช 2476 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 เพื่อแยกสภาจังหวัดออกจากเทศบาล ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ขยายขอบเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นให้กว้างขวางขึ้น ดังนั้นจึงประกาศใช้ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ บุคลากรสามารถตรากฎหมายของท้องถิ่นขึ้นใช้บังคับภายในท้องถิ่นตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ตลอดจนรับผิดชอบดูแลพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลภายในจังหวัดหนึ่งๆ มีโครงสร้างประกอบด้วยสภาจังหวัดและฝ่ายบริหาร ในปี พ.ศ. 2537 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งสำคัญ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งหมด และประกาศใช้ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เริ่มต้นจากการจัดระบบการบริหารตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 การจัดระบบการบริหารตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

นอกจากการปกครองท้องถิ่นทั้งสามประเภทแล้ว ประเทศไทยยังมีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษอีก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

6. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนตามมาตรา 30 และแผนปฏิบัติการตามมาตรา 32 ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการเริ่มปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำเสนอรัฐสภาทราบพร้อมทั้งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 4 ง วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2544 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดหรือแห่งใดที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในภารกิจให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 4 ปี สำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่ไม่สามารถจะรับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่และภารกิจภายใน 4 ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 10 ปี รวมทั้งกำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลภายในไม่เกิน พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยการเพิ่มสัดส่วนอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอน

มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ ดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (www.dioc.opm.go.th, 24/01/05)

1) กำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะต้องกระทำโดยในกรณีใดเป็นอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของรัฐหรือระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นด้วยกัน ให้กำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติเพื่อประสานการดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามอำนาจ และหน้าที่ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐในการให้บริการสาธารณะเป็นส่วนรวมด้วย

3) รายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอให้แก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) จัดระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดนโยบายและมาตรการกระจายบุคลากรจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคโดยการสร้างระบบการถ่ายเทกำลังคนสู่ท้องถิ่น และสร้างระบบความก้าวหน้าสายอาชีพที่เหมาะสมสำหรับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 78 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และในมาตรา 282 ถึงมาตรา 290 ที่ให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ ทั้งนี้รัฐบาล เป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้ การกำหนดรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียด ดังนี้

4.1) การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามมาตรา 32 (1) กำหนดรูปแบบภารกิจที่ต้องถ่ายโอน 3 ลักษณะ กล่าวคือ

-ภารกิจที่ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ได้แก่ ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะเอง ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ และภารกิจที่ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ

-ภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้

4.2) ภารกิจที่จะถ่ายโอน มีแนวทางการดำเนินการสำคัญๆ ได้แก่ การที่ราชการบริหาร ส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจะลดหรือยุติบทบาทจากผู้ปฏิบัติเปลี่ยนไปให้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแทน และจะต้องมีการถ่ายโอนงาน เงิน และจัดสรรบุคลากรให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยหากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดยังไม่มีความพร้อมรับการถ่ายโอนภารกิจหรือไม่สามารถดำเนินการตามโครงการถ่ายโอนภารกิจได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดให้เป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นที่จะต้องร้องขอหรือขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นผู้ดำเนินการ และให้ถือเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการร้องขอจะต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ รวมทั้งเป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจะต้องจัดทำแผนเตรียมความพร้อมและดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภารกิจที่มีการถ่ายโอนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งหมด 6 ด้าน รวมมีการถ่ายโอนภารกิจทั้งสิ้น 245 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ 50 กรม ใน 11 กระทรวง ดังนี้

-ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจถ่ายโอนจำนวน 87 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 17 กรม ใน 7 กระทรวง แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจต่างๆ คือ การคมนาคมและการขนส่งทางบกและทางน้ำ การสาธารณสุขปกศ ได้แก่ แหล่งน้ำ/ระบบประปาชนบท ระบบสาธารณสุขปกศ ได้แก่ การจัดให้มีและควบคุมตลาด การผังเมือง การควบคุมอาคาร

-งานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีการถ่ายโอนจำนวน 103 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ จำนวน 26 กรม ใน 7 กระทรวง แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจต่างๆ คือ การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม ได้แก่ การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส นันทนาการ ได้แก่ การส่งเสริมกีฬา การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษานอกระบบ การสาธารณสุข ได้แก่ การสาธารณสุข การรักษาพยาบาล และการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

-ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย มีภารกิจถ่ายโอนจำนวน 17 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรมใน 6 กระทรวง แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจต่างๆ ดังนี้ การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

-ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีภารกิจถ่ายโอนจำนวน 19 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 5 กระทรวง แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจต่างๆ คือ การวางแผน การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชยกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

-ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม มีภารกิจถ่ายโอนจำนวน 17 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรมใน 4
กระทรวง แบ่งเป็นกลุ่มภารกิจต่างๆ คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลและ
บำรุงรักษาป่า การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

-ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีภารกิจ
ถ่ายโอน จำนวน 2 เรื่อง มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน 1 กรม ใน 1 กระทรวง ในกลุ่มภารกิจ
ต่อไปนี้เป็น การปกป้อง คุ้มครอง ควบคุม ดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติ

4.3)การกระจายอำนาจทางการเงินการคลังและงบประมาณให้แก่องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 32(2) ในการถ่ายโอนภารกิจ ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมี
รายจ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดหารายได้ใหม่ให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์การแบ่งสรรภาษีอากรและเงินอุดหนุนให้แก่องค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบในการบริการสาธารณะ ขณะเดียวกันองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาศักยภาพทางการเมือง การคลัง โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและ
จัดหารายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ตามมาตรา 32 (2) กำหนดให้องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
ภายในปี พ.ศ. 2544 โดยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2549 ให้มีรายได้คิดเป็น
สัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยที่โครงสร้างรายได้ขององค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันประกอบด้วยรายได้ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บหรือหาเอง รายได้
จากภาษีอากรที่รัฐแบ่ง จัดสรรหรือจัดเก็บเพิ่มให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเงินอุดหนุน
จากรัฐบาลและอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ของตนเองคิดเป็น
สัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับทั้งหมดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4)การแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อการดำเนินการตามแผนการ
กระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 32(3) สำหรับการถ่ายโอนภารกิจ
บริการสาธารณะให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในบางภารกิจจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขหรือ
จัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่ง เพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
หรือผู้บริหารหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ในภารกิจที่กำหนดต้องถ่ายโอน 6 ด้านจะต้องมีการแก้ไข
หรือจัดให้มีกฎหมายในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐานจำนวน 13 ฉบับ ด้านส่งเสริม
คุณภาพชีวิต 7 ฉบับ ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อยจำนวน 32
ฉบับ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยวจำนวน 6 ฉบับ ด้าน

การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมจำนวน 5 ฉบับ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 1 ฉบับ

สำหรับด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีกฎหมายที่ต้องดำเนินการปรับปรุงระเบียบและเกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 โดยแก้ไขระเบียบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมรับเบี้ยยังชีพและระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการให้บริการผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 แก้ไขระเบียบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการ การตัดสินใจการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

4.5) การจัดระบบการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 32(4) เรื่องการจัดระบบการบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดนโยบายและมาตรการการกระจายบุคลากรจากส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่ท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่น กำกับถึงภาระหน้าที่และความพร้อมของท้องถิ่น และต้องยึดหลักคุณธรรมได้มาตรฐาน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ของข้าราชการที่ถ่ายโอนไปยังท้องถิ่นจะได้รับสิทธิไม่ต่ำกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม ส่วนข้าราชการที่ต้องออกจากราชการในกรณีต้องมีการยุบเลิกตำแหน่งให้รัฐบาลให้สิทธิประโยชน์ชดเชยตามความเหมาะสม ในส่วนนี้ต่อมาได้มีการออกเป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4.6) อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ตามมาตรา 17 รวม 29 เรื่อง และอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา 16 รวม 31 เรื่อง โดยในด้านผู้สูงอายุได้กำหนดไว้ในเรื่องการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยสรุป กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากจะ ได้แก่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แล้ว กฎหมายในส่วนนี้ยังมี พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติสองฉบับหลังไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ รวมทั้งยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ที่กำหนดโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ ไว้ ดังจะกล่าวในส่วนต่อไป

7. รูปแบบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

งานวิจัยฉบับนี้ เกี่ยวข้องกับรูปแบบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้จะกล่าวถึง โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การบริหารงานคลัง การกำกับดูแล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ประเภท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้าง

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของแต่ละจังหวัดจะไม่เท่ากันอยู่ระหว่างจำนวน 24 คน ถึง 48 คน ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในเขตจังหวัดนั้นๆ สำหรับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกินสองวาระ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ จำนวนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่

มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 กำหนดอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้ดังนี้

- ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

-จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขต
องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นสมควรให้ท้องถิ่นอื่นร่วมดำเนินการหรือให้องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดจัดทำตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

นอกจากนี้มาตรา 46 ถึงมาตรา 49 ยังระบุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจ
จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
อื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้เมื่อได้รับความยินยอม กิจการใดเป็นกิจการที่ต้องทำแต่้องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วน
ภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการได้ เช่น
การเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ก่อน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีอำนาจเพิ่มเติมดังที่บัญญัติในมาตรา 29 แห่ง
พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542 ดังนี้คือ

-การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด
ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

-การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

-การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

-การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

-การคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-การจัดการศึกษา

-การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

-การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

-การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

-การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

-การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

-การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

-การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

-การส่งเสริมการท่องเที่ยว

-การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุนและการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

-การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

-การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

-การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

-การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและการควบคุม

โรคติดต่อ

-การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

-การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

-การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

-การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด

-จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นสมควรให้ท้องถิ่นอื่นร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

พัฒนาท้องถิ่น

-สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการ

ปกครองส่วนท้องถิ่น

-การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กร

ผู้ด้อยโอกาส

-การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีและคนชราและ

-จัดกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

-กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนการบริหารงานคลัง รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กำหนดไว้ในมาตรา 72 ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร เงินกู้ เงินอุดหนุน เป็นต้น สำหรับการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาตรา 77 ถึง 80

2) เทศบาล

โครงสร้าง

เทศบาลมีฐานะเป็นทบวงการเมืองและเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ถึงมาตรา 11 ให้เทศบาลมีอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

มาตรา 9 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาลกำหนดไว้ว่า เทศบาล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยกฎหมายมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้วางหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้ ในขณะที่เทศบาลเมือง ตามมาตรา 10 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล กำหนดให้เทศบาลเมืองมีอยู่สองรูปแบบคือ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด และท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย สำหรับเทศบาลนคร ตามมาตรา 11 กำหนดให้หมายถึงท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปและมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ยังมีการกำหนดการแบ่งชั้นเทศบาลออกเป็น 3 ขนาดตามการบริหารงานบุคคล โดยแบ่งออกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

โครงสร้างของเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี สภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ระหว่างจำนวน 12 ถึง 24 คน ส่วนนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเช่นกัน นายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ เทศบาลตำบลให้มีได้ไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมืองให้มีได้ไม่เกิน 3 คนและเทศบาลนครให้มีได้ไม่เกิน 4 คน

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ 31 ประการ ในหน้าที่ 31 ประการนั้นกำหนดหน้าที่ด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาสไว้ด้วย นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่ของเทศบาลยังปรากฏในกฎหมายของเทศบาลเองโดยแยกเป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร หน้าที่หลักๆ ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การสาธารณสุข การสาธารณูปการ การโยธา การศึกษา การสาธารณสุขโรคและเทศพาณิชย์ การทะเบียนราษฎร การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร รวมทั้งหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์เป็นหน้าที่ที่กำหนดไว้ในเทศบาลทั้ง 3 รูปแบบ

สำหรับรายได้ของเทศบาลกำหนดไว้ในมาตรา 66 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาล เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม เงินกู้ ค่าปรับ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น ในการกำกับดูแล

เทศบาล ใช้วิธี การออกเสียงประชามติในท้องถิ่น และการยุบสภาเทศบาลโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

3) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40 ว่า สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่กระทรวงมหาดไทยประกาศไว้ อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

โครงสร้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแก้ไขในปี พ.ศ. 2542 กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาหมู่บ้านละ 2 คน โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตั้ง หากในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้ประกอบด้วยสมาชิกได้จำนวน 6 คน ในกรณีมีเพียง 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน โดยมีอายุของสภาคราวละ 4 ปี ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง โดยมีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 2 คน

อำนาจหน้าที่

มาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวม 9 ประการด้วยกันและนอกจากนี้ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลรวม 31 ประการเช่นเดียวกับเทศบาล โดยหน้าที่ด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส ถูกกำหนดไว้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

โดยสรุป แม้ว่ากฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองทั้ง 3 รูปแบบให้ทำหน้าที่ด้านผู้สูงอายุโดยตรง แต่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุไว้ให้เป็นหน้าที่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามต้องดำเนินการ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ในมาตรา 11 เรื่องสิทธิของผู้สูงอายุที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนไว้ 13 ประการ ได้แก่ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2547:8-9)

1. การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยสะดวกรวดเร็วเป็นกรณีพิเศษ
2. การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน
5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่น
6. การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
7. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง
9. การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว
10. การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
11. การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
13. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนผู้สูงอายุ ให้ส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ จะต้องคำนึงถึงความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ความสัมพันธ์กับภารกิจหลักและปริมาณงานในความรับผิดชอบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนประกอบด้วยเป็นสำคัญ

นอกจากพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แล้ว ก่อนหน้าที่พระราชบัญญัตินี้จะประกาศใช้ การดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เป็นการดำเนินการตาม “แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)” แผนผู้สูงอายุฉบับดังกล่าววางขึ้นภายใต้ปรัชญาที่ว่า ผู้สูงอายุมีคุณค่าและศักยภาพ สมควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ผู้สูงอายุมีศักดิ์ศรี ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มิใช่บุคคลด้อยโอกาสหรือเป็นภาระต่อสังคม และการที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีหลักประกันต้องประกอบด้วย การ

ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวเกื้อหนุน ชุมชนช่วยเหลือ และสังคม-รัฐเกื้อหนุนและแผนนี้ได้จัดแบ่ง ยุทธศาสตร์ไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1.ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชาชนเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2.ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ 3.ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 4.ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานจกระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ และ 5.ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2545:32-34)

สำหรับยุทธศาสตร์เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรงคือ ยุทธศาสตร์ที่สาม กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ กำหนดให้มีมาตรการ ระบบบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน ด้านการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชน และองค์กรสาธารณประโยชน์มีส่วนร่วมในการดูแลจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยกระบวนการประชาคม โดยเฉพาะได้กำหนดให้มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

เพื่อให้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ มีผลในทางปฏิบัติ การกำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุดำเนินการคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิผู้สูงอายุ จึงทำให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกประกาศจำนวน 16 ฉบับในช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 ดังนี้

1. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546
2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548
3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้ โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. 2548
4. ประกาศกรมสรรพากร เรื่อง หลักฐานการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตามมาตรา 47 (1) แห่งประมวลรัษฎากร
5. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 136) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ตามมาตรา 47 (1) แห่งประมวลรัษฎากร
6. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 36) พ.ศ. 2548

7. ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่องการยกเว้นค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติให้แก่ผู้สูงอายุ

8. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน ผู้สูงอายุในการศึกษาและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน ชีวิต

9. ประกาศกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน ผู้สูงอายุในการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกสถานที่ท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

10. ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง ให้นำหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการขนส่งสาธารณะ

11. ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน ผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพและฝึกอาชีพที่เหมาะสม

12. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตราย จากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้งและการ ให้คำแนะนำปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาครอบครัว

13. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน การจัดที่พักอาศัย อาหาร และ เครื่องนุ่งห่ม ให้ผู้สูงอายุตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

14. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

15. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการอำนวยความสะดวกและ ความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะอื่น

16. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตาม ประเพณี

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุดังกล่าวแล้วข้างต้นจะพบว่า ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะราชการส่วนกลางได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนไว้โดยพยายามให้ครอบคลุมสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 นอกจากมีแนวคิดเรื่องนวัตกรรม แนวคิดเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดเรื่ององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 แล้ว ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการทบทวนงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ เอกสารงานวิจัยต่างๆ และวิทยานิพนธ์ โดยพบว่า ไม่มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการศึกษาการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยตรง การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาเป็นกรณีๆ ไป ซึ่งมีผลทำให้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีเป็นจำนวนมาก โดยสามารถแยกเป็นตัวแปร 2 กลุ่มด้วยกันคือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนโยบาย และปัจจัยด้านองค์การ และทั้งสองปัจจัยยังสามารถแตกออกเป็นปัจจัยย่อยอีกจำนวนหนึ่ง นอกจากนั้นผลจากการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะการใช้กรณีศึกษา ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติยังแตกต่างออกไปในแต่ละกรณี ไม่สามารถกำหนดได้ว่าตัวแปรใดสำคัญและมีอิทธิพลที่สุดต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเรื่องนี้พยายามทบทวนและจัดกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องและลำดับเวลา นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของกาให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน รวมทั้งการศึกษานวัตกรรมกาให้บริการสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1) ปัจจัยทางด้านนโยบาย

วิทยานิพนธ์ที่ค้นพบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย โดยเฉพาะ สาะสำคัญหรือมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก : กรณีศึกษาในประเด็นของการนำนโยบายการให้เอกชนบริหารและประกอบการท่าเรือแหลมฉบังไปปฏิบัติ โดยวิเชียร อินทะสี (2533) เนื่องจากสภาพแรงงานมีความเห็นว่าสาระสำคัญของนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมีผลทำให้รัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนสาระของนโยบายใหม่

2) ปัจจัยด้านองค์การ

นอกจากปัจจัยด้านนโยบายแล้ว ปัจจัยด้านองค์การนับว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่ศึกษาค้นพบว่า ปัจจัยด้านองค์การด้านต่างๆ ต่างมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติแทบทั้งสิ้นอย่างไรก็ตามผลการศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้ ยังพบอิทธิพลของปัจจัยด้านนโยบายที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงวิทยานิพนธ์จากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านองค์การ ดังนี้

คูสิต ทำดี (2547) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ : ศึกษากรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 การศึกษาของคูสิต ใช้ตัวแบบการจัดการศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ อัตรากำลัง และวัสดุอุปกรณ์

พิชญ เสงี่ยมพงษ์ (2546) ศึกษาเรื่ององค์การพัฒนาเอกชนและรัฐในนโยบายสาธารณะไทย: คุณลักษณะ บทบาทและความสัมพันธ์ งานวิจัยนี้ ศึกษาคุณลักษณะบางประการขององค์การพัฒนาเอกชน โดยเปรียบเทียบกับคุณลักษณะขององค์การภาครัฐไทย รวมทั้งศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ขององค์การทั้งสองประเภท นอกจากนี้ งานวิจัยยังมุ่งศึกษาเปรียบเทียบประเด็นนโยบายสองด้านคือด้านสิ่งแวดล้อมและสวัสดิการสังคม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะเชิงบวกขององค์การพัฒนาเอกชน เช่น ความมีจิตสำนึกเชิงสังคม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ความผูกพันของผู้ปฏิบัติงานกับองค์การ และความรู้สึกรับผิดชอบที่ได้รับผลตอบแทนสูงในการปฏิบัติงานรวมทั้งการมีบทบาทสูงในองค์การ ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้การระบุดังคอร์ปชั่นภายในองค์การพัฒนาเอกชนยังต่ำกว่าองค์การภาครัฐ อย่างไรก็ตามในขณะที่ทั้งสององค์การต้องปฏิบัติภารกิจร่วมกันภายในนโยบายสาธารณะ ความแตกต่างด้านลักษณะองค์การและทัศนคติ เช่น ความแตกต่างในการมุ่งเน้นการปฏิบัติไปยังผลประโยชน์ของประเทศกับผลประโยชน์ของท้องถิ่นเป็นเหตุของความขัดแย้งระหว่างองค์การทั้งสอง ลักษณะร่วมที่พบอยู่บ้างระหว่างสององค์การ เช่น การมีจุดประสงค์เชิงสังคมที่หลากหลายเหมือนกันน่าจะเป็นจุดที่ทำให้เกิดความร่วมมือประสานระหว่างกันได้ ทั้งนี้ เพื่อให้้องค์การทั้งสองประเภทได้เสริมบทบาทซึ่งกันและกันภายในนโยบายสาธารณะ สำหรับนโยบายทั้งสองประเภทที่ศึกษาพบว่ามี ความขัดแย้งระหว่างองค์การภาครัฐและองค์การพัฒนาเอกชนในนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าในนโยบายด้านสวัสดิการสังคม

จันทนา เศรษฐสวัสดิ์ (2546) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโครงการนำร่องการนำ HOME TPN มาใช้ในไทย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านนโยบาย การสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ความเป็นไปได้ทางเทคนิค ทรัพยากร

ลักษณะหน่วยงาน ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นการผสมตัวแบบการเมืองและตัวแบบทั่วไปมาใช้ในการศึกษา

วาทีศย์ โรจนไพฑูรย์ (2545) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายโรงพักเพื่อประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลลุมพินี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้แก่ การกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายในการปฏิบัติ การมอบหมายงาน การวัดผลและมาตรการให้ลู่ให้โทษ รวมทั้งสมรรถนะภายในองค์กร ได้แก่ โครงสร้างบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ โดยเป็นการประสานตัวแบบเหตุผลและการจัดการเข้าด้วยกัน

วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2544) ศึกษาความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติของเทศบาลตำบล ผลการศึกษาพบว่า ความพยายามของผู้บริหาร ความสามารถ ความร่วมมือจากประชาชน ภาวะผู้นำ การจูงใจ การทำงานเป็นทีม การผูกพันและการยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร

ธีรพจน์ ศิริธรรม (2543) ศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายผ่อนผันการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ สำนักตรวจคนเข้าเมือง : ศึกษากรณีด่านชายแดนไทย-พม่า ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านนโยบายที่ไม่ชัดเจน ปัญหาการประสานงาน การขาดการประชาสัมพันธ์ การขาดความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณ การแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ มีอิทธิพลก่อให้เกิดปัญหานโยบายไปปฏิบัติ

วิทยา ประภาพร (2543) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาการนำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมสามัญศึกษาไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ความสามารถรับผิดชอบงาน ความชัดเจนนโยบาย การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และงบประมาณที่เพียงพอ มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรีวสยา สินธุเดชะ (2543) ศึกษาปัญหาด้านนโยบายและการบริหารในการอนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ การศึกษาพบว่า รูปแบบองค์กรที่ไม่เหมาะสม งบประมาณ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สุชาดา บุญสร้างสม (2543) ศึกษา นโยบายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ศึกษาในช่วงปี 2535-2541 การศึกษาพบว่า การขาดบุคลากรที่ชำนาญการ และงบประมาณ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

หทัยกาญจน์ ไตรวิเชียร (2543) ศึกษาการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรทางทะเลไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาปลาเกะตัก ผลการศึกษาพบว่า การขาดความชัดเจนในนโยบาย ลักษณะ

หน่วยงาน ทรัพยากร และการขาดการประสานงานและการติดต่อสื่อสาร เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ชัยวัฒน์ รสหวาน (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของเกษตรกรไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีการปฏิบัติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536 ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนของนโยบาย การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กานต์จรัส เอียดทองใส (2542) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนนโยบายการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ ความเป็นไปได้ทางการเมือง ความเป็นไปได้ทางเทคนิค การสื่อความหมาย ทรัพยากร ทักษะของผู้ปฏิบัติ การประสานงาน การสนับสนุนจากทุกฝ่าย โดยการนำตัวแบบเหตุผลและตัวแบบทั่วไปมาใช้ในการศึกษา

ฉัตรชัย สมวิรัตน์ (2542) ศึกษานโยบายการกระจายอำนาจการคลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า การมีวัตถุประสงค์ชัดเจน การติดต่อสื่อสาร สมรรถนะหน่วยงาน และความรู้ความเข้าใจของบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ชัชวาล พึ่งลัดดา (2542) ศึกษานโยบายและการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร ด้านสวนสาธารณะ : ศึกษาเฉพาะกรณีในช่วงเวลาที่ศาสตราจารย์ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงศ์ ฦอยุธยา เป็นผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ตั้งแต่พ.ศ. 2535-2539 พบว่า การขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การขาดมาตรฐานทางกฎหมายที่ชัดเจน และการอาศัยความร่วมมือกับภาคเอกชน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มานพ ชมชื่น (2542) ศึกษานโยบายอนุรักษ์ป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาพบว่า นโยบายที่ไม่ชัดเจน กฎหมายที่ไม่รัดกุม การลงโทษที่ไม่รุนแรงงบประมาณไม่เพียงพอ การแทรกแซงทางการเมือง การขาดความร่วมมือจากประชาชน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ฉัฐหทัย จันทวลี (2542) ศึกษาการบริหารกรุงเทพมหานคร พลตรี จำลอง ศรีเมือง ตั้งแต่ปี 2528 - 2532 : กรณีศึกษานโยบายการรักษาความสะอาด ผลการศึกษาพบว่า การขาดงบประมาณ บุคลากร การจัดการที่ดี การขาดจิตสำนึกของประชาชน และการอพยพเข้ามากรุงเทพฯ ของประชาชน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พลธรรม พลการ (2542) ศึกษานโยบายการส่งเสริมการประกอบอาชีพและปัจจัยในการกำหนดรายได้ของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ผลการศึกษาพบว่า การขาดการประสานงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมทั้งคนในสังคม มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมพร เพียรสถาพร (2542) ศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาป่าไม้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักป่าไม้เขตภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่สังกัด ประเภทของงานที่ปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โสภา สังข์วรรณะ (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะหน่วยงาน ทรัพยากร ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ การติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย สมน้อย (2542) ศึกษาการนำนโยบายการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การขาดความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะหน่วยงาน การขาดแคลนทรัพยากร การสนับสนุนของผู้มีอำนาจ และวัฒนธรรมรวมทั้งความเชื่อ เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ธีร์ธวัช แก้วช่วง (2542) ศึกษานโยบายอนุรักษ์ป่าไม้ในภาคเหนือของไทย ผลการศึกษาพบว่า การขาดการประสานงาน การขาดงบประมาณ การขาดเทคโนโลยี คุณภาพบุคลากร และการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นปัญหาอุปสรรคการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จิตติรัตน์ ศรีธีระวิโรจน์ (2542) ศึกษาการนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี การศึกษาพบว่า ตัวนโยบาย การถ่ายทอดนโยบาย ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง งบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบาย มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัฒนชัย หงษ์ปรีชา (2542) ศึกษาปัญหาแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนงานพัฒนาโครงข่ายถนน ของสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร การศึกษาพบว่า ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะหน่วยงานที่ปฏิบัติ ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ ความพอเพียงของทรัพยากร และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นปัจจัยมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปราณี อินทรกุลไชย (2541) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามนโยบายการจัดห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางไกลไทยคม ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดมาจากปัจจัยด้านอุปกรณ์ และบุคลากร

คณิงนิจ ดวงจิต (2541) ศึกษาเรื่องการเมืองในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายกำลังคน โดยใช้ตัวแบบทั่วไป ศึกษาเฉพาะตัวแปรด้านนโยบาย และใช้ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการ ได้แก่ ตัวแปรเรื่องความผูกพันต่อนโยบาย และความร่วมมือจากข้าราชการประจำและข้าราชการเมืองเป็นปัจจัยในการศึกษา

ศรายุทธ จุณณวัตต์ (2541) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสนองนโยบายโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วิยะดา ตีระแพทย์ (2541) ศึกษาการนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล รวมทั้งการรับรู้ความต้องการทรัพยากร การเพิ่มพูนความรู้ การติดตามงานและการปรับปรุงกฎหมายมีผลต่อการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม

ศักดิ์วิวัฒน์ พระเดชพงษ์ (2541) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การประชาสัมพันธ์ การขาดแผนระดับปฏิบัติ การขาดทรัพยากร ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับการตอบสนอง ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ (2540) ศึกษาการดำเนินนโยบายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า นโยบาย ทรัพยากร การประสานงานและการควบคุมลักษณะองค์การ ลักษณะข้าราชการ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศิริศักดิ์ สุขขึ้น (2540) ศึกษาการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผลการศึกษาพบว่า ความเต็มใจของผู้ปฏิบัติ ศักยภาพองค์กร และประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ธนะรัชต์ แจ็งสุวรรณ (2540) ศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การขาดความเอาใจจริงเอาใจของผู้เกี่ยวข้อง การขาดแคลนทรัพยากร มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัลลภ ลำพวย (2540) ศึกษาเรื่องปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ ศึกษาโดยใช้ตัวแบบการจัดการ การพัฒนาองค์การและตัวแบบทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลได้แก่ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางการเมือง

ลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติ ปัญหาสมรรถนะขององค์กร ตัวผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
สิ่งแวดล้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จินตนา สิงหเทพ (2540) ศึกษาการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนในนโยบาย การกำหนดกิจกรรมและมอบหมายงาน มาตรการควบคุมและประเมินผล การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และโครงสร้างองค์กรและบุคลากร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คมสัน โยชคผล (2539) ศึกษาเรื่องความล้มเหลวการปฏิบัติตามนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวแบบที่ใช้ศึกษาคือ ตัวแบบการเมืองและการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า การได้รับความร่วมมือต่ำ อิทธิพลทางการเมือง และการขาดเครื่องมือรวมทั้งกำลังพล งบประมาณ มีทำให้ให้นโยบายล้มเหลว

ภูริฉัตร เชิดชู (2539) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายโศภณิเด็กไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบการจัดการและการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือของโศภณิเด็ก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สุรพร เสียนสลาย (2539) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางการเมือง ความชัดเจนในนโยบาย ความเหมาะสมของวิธีการทำงาน ความเหมาะสมของราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เจตน์ ธนวัฒน์ (2539) ศึกษาปัญหาการนำนโยบายของผู้หลบหนีเข้าเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนของนโยบาย กระบวนการติดต่อสื่อสาร ลักษณะหน่วยงาน การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน ความเพียงพอของงบประมาณ และสถานะทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม มีอิทธิพลต่อปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มณฑล ภาคสุวรรณ (2539) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการทะเบียนราษฎรในจังหวัดปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า ความเต็มใจของผู้ปฏิบัติ การควบคุมการมีส่วนร่วม ศักยภาพขององค์กร มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปณิสา วงศ์เหล่า (2539) ศึกษาการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะผู้ปฏิบัติ ทรัพยากร การมีส่วนร่วมของประชาชน ความสอดคล้องของนโยบายและความชัดเจน และการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สำเร็จ สามัตถิยะ (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาไปปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การมอบหมายงาน ลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มาตรการควบคุม ประเมินผล และส่งเสริม มีความสัมพันธ์กับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

รัชณี ภักโกลย (2538) ศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาชุมชนเมืองไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะหน่วยงาน ความรู้ความสามารถของข้าราชการ ความขาดแคลนของทรัพยากร การใช้ข้อมูลและกระบวนการคิดต่อการบริหารโครงการ ความต้องการของบุคคลที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง

สมภพ ศรีเพ็ญ (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ศึกษากรณีแผนงานพัฒนาเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนในนโยบาย ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่ ลักษณะหน่วยงาน สภาพแวดล้อมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของเยาวชน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมควร แสงภัทรเนตร (2537) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (รพภก.) ของกองทัพบก โดยใช้ตัวแบบเหตุผลและการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านความไม่ชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และการขาดการวางแผนด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ขาดอิสระและแรงจูงใจในการทำงาน และการขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสาเหตุของปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พิทักษ์ มณีภรณ์ (2537) ศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 : สภาพและปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบาย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ โครงสร้างการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จันทน์ ภูประเสริฐ (2537) ศึกษาการนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติในภาคใต้ : สํารวจสภาพและปัญหา โดยใช้ตัวแบบการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณ โครงสร้างองค์การ บุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กิตติ บุญนาค (2536) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ : การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ในธุรกิจโรงแรม ผลการศึกษาพบว่าความล้มเหลวของนโยบายมาจาก ความไม่ชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ความไม่เหมาะสมของการกำหนดภารกิจและ

มอบหมายงาน ความไม่เหมาะสมในมาตรการควบคุมและประเมิน การประชาสัมพันธ์ที่ล้มเหลว และการขาดแรงจูงใจที่ดี

ทองใบ สุธาจารี (2536) ศึกษาการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสหวิทยาลัยอีสานใต้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ โครงสร้างของนโยบาย การให้ความร่วมมือ การสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง การติดต่อสื่อสาร และภาวะผู้นำ

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความชัดเจนในนโยบาย ความซับซ้อนของโครงสร้าง ความพร้อมของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มันวาท สุวรรณเรือง (2536) ศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันปราบปรามทุจริตเลือกตั้งของ โครงการ ท.ม.ก. ไปปฏิบัติ : กรณีวิจัยปฏิบัติการเขตเลือกตั้ง ค. จังหวัด นครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย กระบวนการบริหารและทรัพยากรบริหาร มีผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กล้า ทองขาว (2534) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โดยมีตัวแปรในการศึกษาคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์นโยบาย การกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน ลักษณะของหน่วยงาน การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มาตรการควบคุม ประเมินผลและการกระตุ้นส่งเสริม ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์ (2533) ศึกษาเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก : ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบการเมือง การพัฒนาองค์การ และตัวแบบทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ตัวนโยบาย ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ สมรรถนะขององค์การ ภาวะผู้นำ ความยากง่ายของปัญหา การสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง และความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมาย มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อาคม ใจแก้ว (2533) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ได้แก่ เยาวชนและข้าราชการระดับล่างที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ในด้านข้าราชการใช้ตัวแปรในการศึกษาได้แก่ ความชัดเจนของนโยบายและความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ เช่น การประสานงาน การสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ปัจจัยด้านข้าราชการ ได้แก่ ความตั้งใจ ความสามารถ ปัจจัยด้านทรัพยากร และการติดต่อสื่อสาร

วันชัย มีชาติ (2532) ศึกษาเรื่องนโยบายการยกระดับราคาข้างเปลือกของรัฐบาล : ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของจังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาโดยใช้ตัวแบบทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า นโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจการค้าข้าวของโลก ทรัพยากร องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะการประสานงานและการติดต่อสื่อสาร และสภาพทางการเมือง มีผลต่อความสำเร็จของนโยบาย

สมจิตร เขียนด้วง (2532) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายแบ่งปันผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล : กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ปีการผลิต 2525/2526-2529/2530 โดยใช้ตัวแบบทั่วไปและตัวแบบการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ นโยบายขาดความชัดเจนและขาดเอกภาพ องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีหลายหน่วยงานและต่างสังกัด การขาดการประสานงานและการติดต่อสื่อสารในระดับปฏิบัติการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเห็นเรื่องนโยบายต่างกัน และเกิดความขัดแย้งระหว่างชาวไร่อ้อย

ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับอำเภอในประเทศไทย โดยใช้ตัวแบบทั่วไป ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อระหว่างหน่วยงาน ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติการ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม และการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

เจษฎา อรุณีพัฒน์พงศ์ (2529) ศึกษาเรื่องการปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส เป็นการศึกษาโดยใช้ตัวแบบการจัดการเมืองและการพัฒนาองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย การสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ ความซับซ้อนของการบริหาร การจูงใจผู้ปฏิบัติงาน การจัดสรรทรัพยากร และการแสวงหาผลประโยชน์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการให้บริการสาธารณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษาเรื่องการให้บริการสาธารณะ เช่น เรื่อง “การศึกษาภารกิจอบต. และความเข้มแข็งของประชาคมตำบลในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนระดับตำบล” โดย ดร. โกวิท พวงงาม (www.hsri.or.th/database/query.asp?year=42&time=85,15/11/48) งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจโครงการหรือกิจกรรมในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ของ อบต. ในการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน และเพื่อศึกษาภารกิจของอบต.และประชาคมตำบลในการเคลื่อนไหวเพื่อดำเนินการมีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการกับปัญหาสุขภาพ และสำรวจถึงความจำเป็นและความต้องการพื้นฐานของอบต. และประชาคม

ตำบลต่อการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน ตลอดจนศึกษาเงื่อนไขปัจจัยบางประการที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในแนวทางประชาคมตำบลเพื่อจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน ผลการวิจัยปรากฏว่า มีโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพชุมชนร้อยละ 36 จากจำนวนโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาตำบล และการปฏิบัติตามแผนพัฒนาตำบล ที่ปรากฏอยู่ในข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรายจ่ายเพิ่มเติมของ อบต.ประจำปีงบประมาณ 2541-2542 มีการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพชุมชนร้อยละ 30 จากจำนวนโครงการในข้อบังคับงบประมาณทั้งหมด ซึ่งโครงการที่ดำเนินการจัดทำส่วนใหญ่เป็น โครงการขนาดเล็กและเป็นโครงการที่อบต.ให้เงินสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการสำรวจภารกิจของอบต.และประชาคมตำบลในการเคลื่อนไหวเพื่อดำเนินการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน พบว่า ภารกิจของอบต.กับการจัดการกับปัญหาชุมชนโดยภาพรวมพบว่า มีการดำเนินกิจกรรมครอบคลุมภารกิจทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การอนามัยชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตำบลชุมชน ด้านการป้องกันโรค การบริการสาธารณสุขมูลฐานและการสาธารณสุขปฐมภูมิ รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำ ส่วนภารกิจของกลุ่ม องค์กรชุมชนที่เคลื่อนไหวในแนวทางประชาคมตำบล มีการดำเนินกิจกรรมมีลักษณะใกล้เคียงกับอบต. ยกเว้น อบต.ที่มีกลุ่ม องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง การดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพชุมชนส่วนใหญ่มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมการรณรงค์ให้มีการดูแลผู้สูงอายุ การแปรรูปสมุนไพร การออมทรัพย์ การดูแลทรัพยากร เป็นต้น ผลการสำรวจความจำเป็นและความต้องการพื้นฐานของอบต. และกลุ่ม องค์กรชุมชน ปรากฏว่า ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโรคติดต่อ โรคระบาด ปัญหาการเก็บขยะมูลฝอย ปัญหามลพิษ ปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาด เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ในขณะที่องค์กรชุมชน มีความต้องการเพิ่มเติมคือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพชุมชน การดูแลและการสวัสดิการแก่เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ปัจจัยบางประการที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในแนวทางประชาคมตำบลเพื่อจัดการปัญหาสุขภาพชุมชน เช่น ความเป็นชุมชนของอบต. วิสัยทัศน์ของคณะผู้บริหารอบต. ทั้งด้านความคิด ความตั้งใจ การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย งบประมาณและการแสวงหารายได้ของอบต. ผู้นำชุมชนและความเข้มแข็งของชุมชน ศูนย์การศึกษาและการเรียนรู้ของชุมชน

งานวิจัยอีกสองเรื่อง ซึ่งเป็นงานวิจัยของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง โครงการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 สู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาจังหวัดนครนายกและจังหวัดพัทลุง

โครงการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 สู่การปฏิบัติ จังหวัดพัทลุง (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวง

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 1-69) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและระดมการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ให้ร่วมดำเนินการส่งเสริม คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อให้มีการรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติฯ

สำหรับอีกโครงการหนึ่ง ภายใต้งานโครงการจังหวัดนำร่องพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 คู่มือปฏิบัติ จังหวัดนครนายก(สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 1-85) งานวิจัยฉบับนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยฉบับแรก เนื่องจากมีการประเมินผลโครงการตามภารกิจของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุ โดยพบว่า มีการจัดทำโครงการรวม 43 โครงการ ในขณะที่โครงการ/กิจกรรมของอบต. ที่ดำเนินการเพื่อรองรับสิทธิของผู้สูงอายุมีจำนวน 61 โครงการประกอบด้วย การดำเนินโครงการต่อจากโครงการที่มีอยู่แล้ว เช่น โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ และโครงการรูปแบบใหม่ เช่น โครงการอาสาสมัครการจัดบริการและสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ อาทิ โครงการอาสาสมัครเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่บ้าน ทั้งนี้ การศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย นโยบายของผู้บริหาร ความพร้อมของกลไกระดับพื้นที่ เครือข่ายที่เข้มแข็ง การตระหนักถึงสิทธิของตนเองของผู้สูงอายุ และการมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ

งานวิจัยที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง กล่าวคือเรื่อง นวัตกรรมท้องถิ่นไทย เล่มที่ 6 กรณีศึกษาด้านการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและด้านสาธารณสุข โดยศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลาและคณะ ได้สำรวจโครงการที่ท้องถิ่นดำเนินการไม่จำกัดงานผู้สูงอายุ ประเด็นที่ศึกษา/สำรวจ ได้แก่ ผลงานการดำเนินงานที่เป็นวิถีใหม่ การระดมทรัพยากร เช่น เงินงบประมาณ บุคลากร ขั้นตอนการดำเนินการ หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ การประเมินผลความสำเร็จก่อนและหลังการดำเนินการ อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ความยั่งยืนในการดำเนินการ บทเรียนที่ได้รับ ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ (จรัส สุวรรณมาลาและคณะ, 2547 : 1-6)

3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวัตกรรมการให้บริการสาธารณะ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานวัตกรรมขององค์การภาครัฐในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ได้แก่

เจนนิเฟอร์ แมกนาบอสโค (Jennifer L Magnabosco 2006:1-15) ศึกษาเรื่อง Innovation in mental health services implementation : a report on state-level data from the U.S. evidence-based practices project โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุและจำแนกกิจกรรมและกลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับรัฐจำนวน 8 รัฐในสหรัฐอเมริกา โดยนิยามคำว่านวัตกรรมตาม

ความหมายของ Greenhalgh และคณะ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขั้นการริเริ่มการนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คำร้อยละและการจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า โครงการ/กิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมสามารถจำแนกเป็น 5 ด้าน คือ 1.การให้คำมั่นสัญญาและการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน 2.การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3.การเงิน 4.การจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 5. การฝึกอบรมและแนวปฏิบัติในการให้บริการสาธารณะ

NZ Institution of Economic Research (INC.) (2002:1-32) ได้ศึกษานวัตกรรมภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์ ในการศึกษาครั้งนี้ได้นิยามนวัตกรรมว่าประกอบด้วย 1.การประยุกต์ใช้ความคิดเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2.ความใหม่ ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงเข้ามาเกี่ยวข้อง 3.ระดับความใหม่ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นเป็นตอนหรือเป็นผลจากความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เล็ก ๆ จนนำมาสู่ความแตกต่าง 4.ประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงต้องก่อให้เกิดความแตกต่าง เช่น ต้นทุนของกระบวนการ หรือการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการทำงาน 5.วัตถุประสงค์ หมายถึงทิศทางของผลประโยชน์ขององค์การต้องชัดเจน การศึกษายังระบุว่านวัตกรรมของภาครัฐและภาคเอกชนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือนวัตกรรมภาคเอกชนความสำเร็จวัดจากผลประโยชน์ตอบแทนทางธุรกิจ ในขณะที่นวัตกรรมภาครัฐ ความสำเร็จของการปฏิบัติคือการพัฒนาที่ยั่งยืนของสวัสดิการของประเทศนิวซีแลนด์

นอกจากนั้น ในศึกษานวัตกรรมภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์ยังได้รวบรวมทฤษฎีว่าด้วยเรื่องนวัตกรรมในภาครัฐไว้จำนวนหนึ่ง โดยกล่าวว่าองค์การภาครัฐเป็นองค์กรที่มีจุดมุ่งหมายที่หลากหลายและมีจำนวนบริการจำนวนมาก ปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดนวัตกรรมด้านนโยบาย ได้แก่ 1. ปัจจัยที่เป็นตัวผลัก เช่น สถานการณ์การแข่งขัน ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น หน้าที่ในการให้บริการสาธารณะตามที่ประกาศไว้ 2. ปัจจัยที่เป็นสิ่งเอื้ออำนวย เช่น เทคโนโลยี รูปแบบการทำงาน และ 3. ปัจจัยที่เป็นตัวจูงใจ ได้แก่ รางวัล

นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องนวัตกรรมซึ่งงานวิจัยได้กล่าวถึง ได้แก่ อัลเชอร์เลอร์ (Alshuler) กล่าวถึงกระบวนการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมภาครัฐ เช่น ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การสร้างหุ้นส่วนกับภาคเอกชน การยอมรับความคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการให้ความสำคัญกับลูกค้า/ผู้รับบริการ และความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อัลเชอร์เลอร์แล้ว แบริตตันและแอนดรู (Bratton and Andrews) ได้ศึกษานวัตกรรมในองค์การของตำรวจพบว่าภาวะผู้นำมีผลอย่างสำคัญต่อนวัตกรรม ภาวะผู้นำดังกล่าวประกอบด้วย วิสัยทัศน์และการสื่อสาร การนำทีม และระบบความรับผิดชอบ

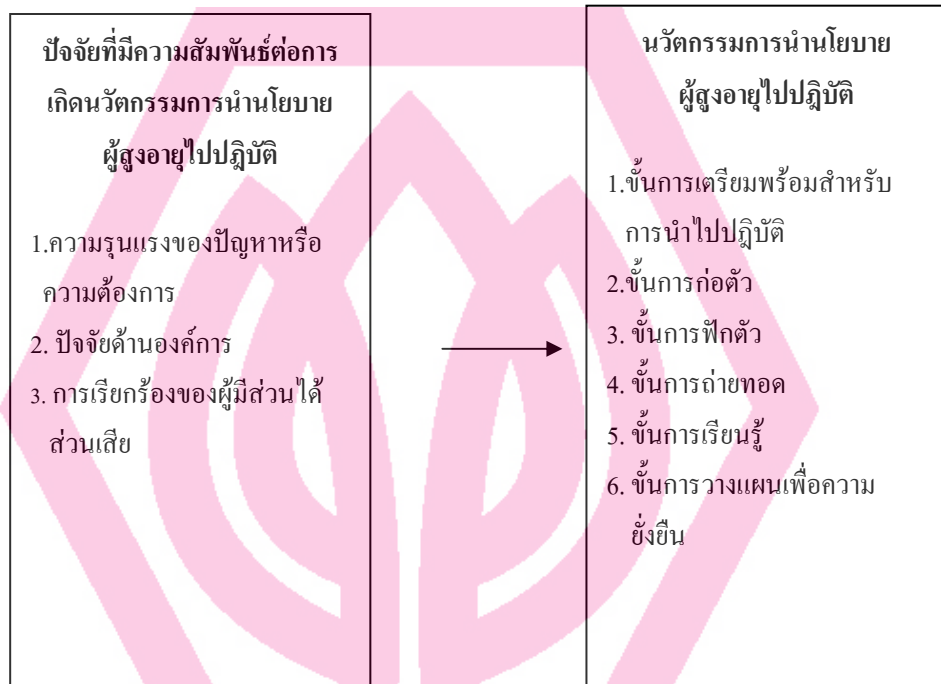
วิทยานิพนธ์เรื่อง Local Construction Regulatory Process Innovation : A Comparative Analysis of Florida Building Inspection Departments ของชไนเดอร์ (Richard Harold Schneider 1981: บทคัดย่อ) ศึกษาการแพร่กระจายนวัตกรรมด้านการบริหารด้านการก่อสร้างของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดนวัตกรรมด้านการบริหารของรัฐฟลอริดา คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง และองค์กร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของฟลอริดาตัดสินใจรับนวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการและการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการบริหารจัดการ

อัลคา ซาพัท (Alka Sapat 2004:141-149) บทความวิจัยเรื่อง Devolution and Innovation :The Adoption of State Environment Policy Innovations by Administration Agencies ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับนวัตกรรมด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ การประกาศเป็นนโยบาย และสมรรถนะขององค์กร เช่น จำนวนพนักงานเต็มเวลา ฐานะทางการเงินของรัฐ กลุ่มผลประโยชน์ บรรยากาศทางการเมืองของรัฐ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

ลอฟริส (Nicholas P. Lovrich 1996:บทคัดย่อ) วิทยานิพนธ์เรื่อง Innovation in local government :Identifying factors contributing to innovative efforts from six comparative case studies ได้ศึกษานวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดนวัตกรรมโดยใช้กรณีศึกษา 6 กรณีเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดนวัตกรรมมิใช่เนื่องมาจากปัจจัยเรื่องกระบวนการทำงานเพียงอย่างเดียวแต่ยังรวมถึงปัจจัยเรื่องงานและปัจจัยส่วนบุคคลด้วย รวมทั้งปัจจัยอีกประการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญก็คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้กำหนดนโยบาย และบรรยากาศทางการเมืองก็มีผลต่อการเกิดนวัตกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 13 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมน่านโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการศึกษา
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและทดสอบเครื่องมือ
4. เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เครื่องมือ สถิติและวิธีการในการวิเคราะห์

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การปกครองส่วนท้องถิ่นและน่านโยบายไปปฏิบัติ
2. การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจ
3. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1. การสำรวจนวัตกรรมน่านโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546

1) ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมเขตปริมณฑลใน 5 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี และนครปฐม รวมทั้งสิ้น 314 แห่ง โดยการใช้แบบสำรวจให้ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ปลัดเทศบาล และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ตอบแบบสำรวจ สำหรับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย

-เทศบาลนคร	จำนวน 5 แห่ง
-เทศบาลเมืองนนทบุรี	จำนวน 2 แห่ง
-เทศบาลเมืองปทุมธานี	จำนวน 6 แห่ง
-เทศบาลเมืองสมุทรปราการ	จำนวน 2 แห่ง
-เทศบาลเมืองสมุทรสาคร	จำนวน 2 แห่ง
-เทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม	จำนวน 14 แห่ง
-เทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี	จำนวน 6 แห่ง
-เทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี	จำนวน 8 แห่ง
-เทศบาลตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ	จำนวน 13 แห่ง
-เทศบาลตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 4 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสมุทรปราการ	จำนวน 32 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร	จำนวน 30 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี	จำนวน 50 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี	จำนวน 35 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม	จำนวน 101 แห่ง
-องค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวน 5 แห่ง

การสร้างแบบสำรวจและการทดสอบเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสำรวจ

การสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บ ข้อมูล โดยแบ่งแบบสำรวจออกเป็น 2 ตอน ลักษณะของแบบสำรวจประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยประเภทของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ย ประชากร ประชากรแฝง จำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป งบประมาณรายรับ งบประมาณ รายจ่าย จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด วิถีชีวิตประชาชน และลักษณะทางกายภาพ

ส่วนที่ 2 ศึกษาถึงประเภทของโครงการ การบริหารจัดการโครงการ1. ชั้นเตรียมพร้อม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ที่มาของโครงการ

เกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัด 2. ศึกษาถึงการก่อตัวของโครงการ ได้แก่ การศึกษาดูงาน การกำหนดแนวทางการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ การกำหนดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการก่อนที่จะมีการเริ่มโครงการ 3. ศึกษาระยะเวลาพักตัวของโครงการโดยศึกษาการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ การกำกับและติดตามโครงการ การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ ปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน มีการสร้างความสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในองค์กรเกี่ยวกับทักษะต่างๆ 4. ศึกษาระยะเวลาการถ่ายทอดฯ โดยการศึกษาการใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในโครงการ และมีการใช้แรงจูงใจในระดับทีมและองค์กร 5. ศึกษาถึงระยะการเรียนรู้ โดยการศึกษาถึงการวัดผลและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และภายหลังโครงการเสร็จสิ้น การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้กับองค์กร หน่วยงาน อื่นๆ และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงาน และ 6. ศึกษาระยะเวลาสร้างความยั่งยืน โดยศึกษาถึงการคาดการณ์ด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในอนาคต และการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคต

2. การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสำรวจไปเสนอขอคำปรึกษาและข้อคิดเห็นจากนักวิจัยที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขภาษาและเนื้อหา รวมทั้งนำแบบสอบถามให้ท้องถิ่นจังหวัด 3 จังหวัด ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2550 และท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2550 ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้วิจัยได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ใช้แบบสำรวจเป็นแบบสัมภาษณ์)

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

คำตอบที่ได้จากแบบสำรวจ ผู้วิจัยนำมาผลจากการสำรวจมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจัดกลุ่มตามตัวแปรในแต่ละขั้นของการเกิดนวัตกรรม ได้แก่ ขั้นการเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ ขั้นการก่อตัว ขั้นการพักตัว ขั้นการถ่ายทอด ขั้นการวิเคราะห์และการเรียนรู้ และขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน สำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดย

คำนวณค่าคะแนนจากระดับการทำกิจกรรมและการเข้าอบรม/สัมมนา/ติดตามโครงการ/การประเมินผล

ในส่วนการประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการทั้งก่อนและหลัง ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด 1.50-2.49 หมายถึง น้อย 2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง 3.50-4.49 หมายถึง มาก และ 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การตีความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. มีหนังสือแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือจากท้องถิ่นจังหวัดในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตอบแบบสำรวจ

2. ติดต่อท้องถิ่นจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

1. จังหวัดสมุทรสาคร	รับแบบสำรวจเมื่อ	16 พฤษภาคม 2550
2. จังหวัดนนทบุรี	รับแบบสำรวจเมื่อ	21 พฤษภาคม 2550
3. จังหวัดนครปฐม	รับแบบสำรวจเมื่อ	7 มิถุนายน 2550
4. จังหวัดสมุทรปราการ	รับแบบสำรวจเมื่อ	7 มิถุนายน 2550
5. จังหวัดปทุมธานี	รับแบบสำรวจเมื่อ	11 มิถุนายน 2550

3. ภายหลังจากได้แบบสำรวจกลับคืน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไปโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS

4. ผู้วิจัยเลือกโครงการผู้สูงอายุโดยพิจารณาร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด และนัดหมายนายองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ กำหนดวันที่ได้ทำการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2550 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ
- สมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

2. จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2550 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่

- เทศบาลเมืองปากน้ำ
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางโปรง
- เทศบาลตำบลบางเมือง
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด
- อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

3. จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2550 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่

- นักพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่อี
- ประธานและคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ

4. จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2550 ผู้ให้สัมภาษณ์คือ

- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง

5. จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 ผู้ให้สัมภาษณ์คือ

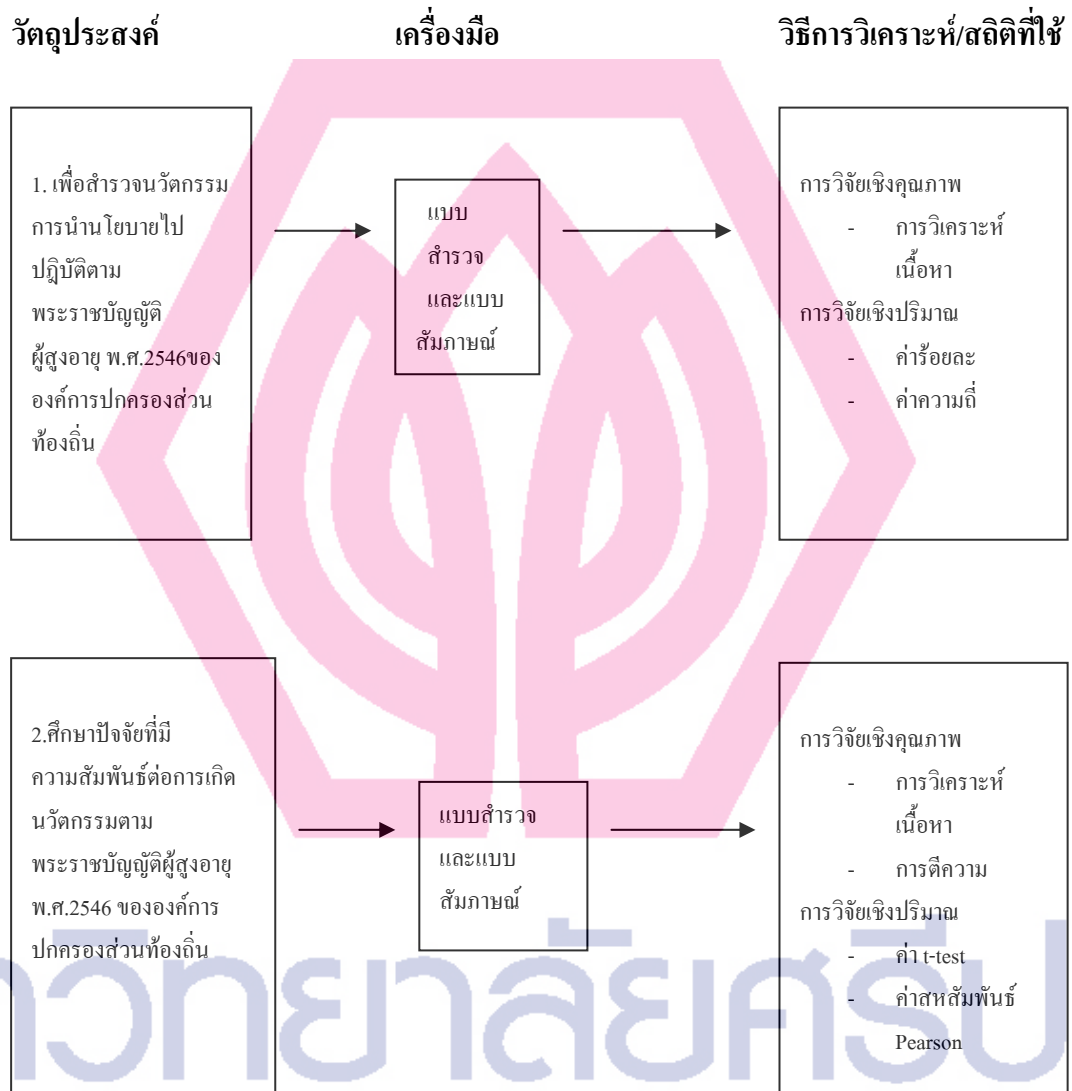
- เจ้าหน้าที่งานสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลบางชะแยง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การแสดงผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การแสดงในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง
2. การแสดงผลการศึกษาข้อมูลนวัตกรรมโครงการ ใช้การแสดงในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ใช้สถิติหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t -test และค่าสหสัมพันธ์ Pearson ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ .01
4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ตีความสนับสนุนผลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการอภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เครื่องมือ สถิติและวิธีการในการวิเคราะห์

ภาพประกอบ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ เครื่องมือ สถิติและวิธีการในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียงจำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตอนที่ 2 ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และ ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบแบบสำรวจกลับมาจำนวน 262 องค์กรจาก 314 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 83.44 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะของข้อมูลส่วนท้องถิ่นในการศึกษานี้ประกอบด้วย ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยประชากร ประชากรแฝง จำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป งบประมาณรายรับ งบประมาณรายจ่าย จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด วิถีชีวิตประชาชน และลักษณะทางกายภาพ ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ประเภทขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ประเภทองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
องค์กรบริหารส่วนจังหวัด	1	0.4
เทศบาล	44	16.8
องค์กรบริหารส่วนตำบล		
ขนาดเล็ก	94	35.9
ขนาดกลาง	61	23.3
ขนาดใหญ่	62	23.7

จากตารางที่ 1 จะพบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาเป็นตำบลขนาดใหญ่และขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.7 และ 23.3 ตามลำดับ เพื่อให้เห็นลักษณะต่างๆ ไป ขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นจึงศึกษาพื้นที่ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุ ประชากรแฝง จำนวนผู้สูงอายุ งบประมาณรายจ่ายและรายได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

	ขนาด ตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
พื้นที่	262	.96	872.35	24.90	55.71
จำนวนประชากร	261	543.00	266,888.00	13,888.58	23,499.9
จำนวนครัวเรือน	256	117.00	222,220.00	6,030.86	16,504.9
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	262	10.00	96,000.00	7,136.65	12,584.0
ประชากรแฝง	262	15.00	200,000.00	5,491.82	22,579.8
จำนวนประชากรสูง อายุ 60 ปีขึ้นไป	211	44.00	7,655.00	1,123.80	1,364.6
งบประมาณรายจ่าย	260	2,224,129.55	1,080,438,893.86	49,715,226.30	101,303,062.5
งบประมาณรายได้	261	3,364,591.29	1,090,346,113.19	61,864,058.85	103,916,888.0
จำนวนพนักงานท้องถิ่น	243	3.00	472.00	24.02	38.98
จำนวนลูกจ้างประจำ	227	1.00	150.00	8.45	16.06
จำนวนลูกจ้างชั่วคราว	223	1.00	778.00	45.82	85.53

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำรวจมีพื้นที่ตั้งแต่ขนาดเล็กที่สุด 0.90 ตารางกิโลเมตร จนถึงขนาดใหญ่ที่สุด 872.35 ตารางกิโลเมตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.9 ตาราง กิโลเมตร มีจำนวนประชากรเฉลี่ย 13,888.58 คน มีจำนวนครัวเรือนเฉลี่ย 6,030.86 ครัวเรือน ประชากรมีรายได้ต่ำสุด 10 บาทต่อเดือน มีรายได้สูงสุดเท่ากับ 96,000 บาทต่อเดือน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7,136.65 บาทต่อเดือน มีประชากรแฝง 5,491.82 คน มีจำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เฉลี่ย 1,123.80 มีงบประมาณรายจ่าย 49,715,226.30 บาทต่อปี มีงบประมาณรายรับ 61,864,058.85 บาทต่อปี มีจำนวนพนักงานท้องถิ่นเฉลี่ย 24.02 คน จำนวนลูกจ้างประจำเฉลี่ย 8.45 คน และมี จำนวนลูกจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 45.82 คน ประชากรในแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิธีการ ประกอบอาชีพในภาพรวมๆ ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละวิธีการประกอบอาชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

วิถีประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	203	77.5
การประมง	56	18.9
ทำไร่ทำสวน	137	46.3
เลี้ยงสัตว์	103	34.8
รับราชการ	145	55.3
รับจ้าง	228	87.0
ค้าขาย	197	75.2

จากตารางที่ 3 พบว่าวิถีประชาชนในการประกอบอาชีพมีหลากหลายอาชีพตามลักษณะพื้นที่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งอยู่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลายๆ อาชีพ โดยอาชีพที่สำคัญได้แก่ อาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาเป็นอาชีพ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 77.5 อาชีพเกษตรกรรมที่สำคัญได้แก่ ทำไร่ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ รองลงมาจากอาชีพเกษตรกรรมคือ อาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 75.2 ซึ่งวิถีประชาชนในการประกอบอาชีพแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผลมาจากลักษณะทางกายภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่นแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ ลักษณะทางกายภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะทางกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร	169	64.5
ประชากรมีวิถีชีวิตผสมผสานกึ่งเมืองกึ่งชน	158	60.3
เป็นชุมชน	124	47.3
มีโรงงานอุตสาหกรรม	121	46.2
เป็นพื้นที่ลักษณะเมืองมีการคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย	100	38.2
เป็นสิ่งคมชนบท วิถีชีวิตเรียบง่าย	58	22.1
สภาพพื้นที่แห้งแล้ง/ค่อนข้างแห้งแล้ง	4	1.5

จากตารางที่ 4 พบว่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร (ร้อยละ 64.5) ประชากรมีวิถีชีวิตผสมผสานกึ่งเมืองกึ่งชนบท (ร้อยละ 60.3) เป็นชุมชนร้อยละ 47.3 มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ร้อยละ 46.2 มีเพียงร้อยละ 38.2 เท่านั้นที่เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเมืองที่มีการคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย และยังมีร้อยละ 22.1 ที่ยังคงเป็นสังคมชนบทมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย

ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะโครงการต่างๆ ที่ทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้กับผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น ศึกษาถึงประเภทของโครงการ การบริหารจัดการโครงการขั้นเตรียมการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ที่มาของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัด ศึกษาถึงการก่อตัวของโครงการได้แก่ การศึกษาดูงาน การกำหนดแนวทางการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ การกำหนดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการก่อนที่จะมีการเริ่มโครงการ ศึกษาระยะเวลาพักตัวของโครงการ โดยศึกษาการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ การกำกับและติดตามโครงการ การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ ปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน มีการสร้างความสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในองค์กรเกี่ยวกับทักษะต่างๆ ศึกษาระยะเวลาการถ่ายทอดฯ โดยการศึกษาการใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในโครงการ และมีการใช้แรงจูงใจในระดับทีมและองค์กร ศึกษาถึงระยะการเรียนรู้ โดยการศึกษาถึงการวัดผลและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และภายหลังโครงการเสร็จสิ้น การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้กับองค์กร หน่วยงาน อื่นๆ และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงาน และศึกษาระยะเวลาสร้างความยั่งยืน โดยศึกษาถึงการคาดการณ์ด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในอนาคต และการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคต ผลจากการศึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 องค์กรมีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 สรุปเป็นตารางประกอบความเรียงได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ดำเนินการ

ชื่อโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
โครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ(เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)	178	45.1
โครงการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	62	15.7
โครงการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันครอบครัว วันผู้สูงอายุ	50	12.7
ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุ	41	10.4
จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	33	8.3
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	18	4.5
โครงการสงเคราะห์ผู้สูงอายุยากจน	13	3.3
รวม	395	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าโครงการที่จัดให้กับผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นโครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) คิดเป็นร้อยละ 45.1 รองลงมาเป็นโครงการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 15.7 โครงการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันครอบครัว วันผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 12.7 โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.4 โครงการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 8.3 โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 4.5 และโครงการสงเคราะห์ผู้สูงอายุยากจนคิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยลักษณะของโครงการที่จัดจะมี 5 ประเภทแสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของโครงการแต่ละประเภทที่จัด

ประเภทโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพเช่นการส่งเสริมการออมการให้การศึกษา การเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ	60	15.2
2. การส่งเสริมผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมความรู้ สุขภาพ ป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ องค์การเครือข่าย ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดการงาน การรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมเสริมรายได้ส่งเสริมการเผยแพร่ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุ	143	36.2
3. การคุ้มครองทางสังคมเช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ส่งเสริมระบบ ประกันสุขภาพ การรณรงค์ให้เห็นคุณค่าผู้สูงอายุ การจัดทำมาตรฐาน สาธารณะ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา สนามกีฬา ศูนย์ดูแลกลางวันบริการเยี่ยมบ้าน ชุมชนเคลื่อนที่ ระบบอาสาสมัคร จัดบริการแพทย์ทางเลือก คลินิกผู้สูงอายุ	240	60.8

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
4. การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ เช่น การฝึกอบรม ผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุ	25	6.3
5. การประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ เช่น การวิจัยด้านผู้สูงอายุ	8	2.0

จากตารางที่ 6 พบว่า โครงการที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดส่วนมากจะเป็นโครงการประเภท การคุ้มครองทางสังคม เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ส่งเสริมระบบ ประกันสุขภาพ การรณรงค์ให้เห็นคุณค่าผู้สูงอายุ การจัดทำมาตรฐาน สาธารณะ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา สนามกีฬา ศูนย์ดูแลกลางวันบริการเยี่ยมบ้าน ชุมชนเคลื่อนที่ ระบบอาสาสมัคร จัดบริการแพทย์ทางเลือก คลินิกผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นโครงการประเภท การส่งเสริมผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมความรู้ สุขภาพ ป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ องค์การเครือข่าย ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางาน การรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมเสริมรายได้ ส่งเสริมการเผยแพร่ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 36.2 ส่วนประเภทโครงการที่จัดขึ้นน้อยที่สุดได้แก่ การประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ เช่น การวิจัยด้านผู้สูงอายุ มีการจัดขึ้นเพียงร้อยละ 2.0 เท่านั้น โดยโครงการที่จัดขึ้นเหล่านี้ มีทั้งโครงการที่เคยทำแล้วในอดีต โครงการที่ริเริ่มขึ้นมาใหม่ และโครงการที่พัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่ แสดงผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละ ของลักษณะของโครงการที่จัด

ลักษณะโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้ริเริ่มขึ้นมาใหม่	12	3.0
โครงการริเริ่มใหม่	127	32.2
โครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม	227	57.5

จากตารางที่ 7 พบว่าโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นโครงการที่พัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาเป็นโครงการที่มีการริเริ่มใหม่ คิดเป็นร้อยละ 32.2 ส่วนโครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้ริเริ่มขึ้นมาใหม่มีเพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้น โครงการที่จัดมีทั้งโครงการที่เริ่มในปีที่ผ่านๆ มาและเริ่มในปีปัจจุบันแสดงได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนร้อยละปีที่เริ่มโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ปีริเริ่มโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนปี 2541	10	3.4
2541 - 2545	29	9.8
2546 -2547	37	12.5
2548	73	24.6
2549	98	33.0
2550	50	16.8
รวม	297	100.0
ไม่ระบุปีริเริ่มโครงการ	98	24.8

จากตารางที่ 8 พบว่า โครงการร้อยละ 33.0 เริ่มปี 2549 ร้อยละ 24.6 เริ่มปี 2548 และร้อยละ 16.8 เริ่มปี 2550 โครงการที่จัดมีทั้งโครงการที่จัดรายปีงบประมาณและโครงการที่จัดต่อเนื่องมากกว่า 1 ปี แสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน ร้อยละ ปีที่สิ้นสุดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ปีสิ้นสุดโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
2548	1	0.8
2549	46	37.1
2550	67	54.0
2551	7	5.6
2552	1	0.8
2553	1	0.8
2555	1	0.8
รวม	124	100.0
ไม่ระบุปีสิ้นสุดโครงการ	271	68.6

จากตาราง พบว่า ร้อยละ 54.0 สิ้นสุดในปี 2550 ร้อยละ 37.1 สิ้นสุดปี 2549 และร้อยละ 5.6 สิ้นสุดปี 2551 ซึ่งแบ่งสถานภาพของโครงการออกเป็น 2 สถานภาพได้แก่ กำลังดำเนินการ และ สิ้นสุดไปแล้ว จำแนกเป็นร้อยละแสดงได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละ สถานภาพโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน

สถานภาพโครงการในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
กำลังดำเนินการ	256	74.6
สิ้นสุดไปแล้ว	87	25.4
รวม	343	100.0
ไม่ระบุสถานภาพโครงการ	52	13.2

จากตารางที่ 10 พบว่า โครงการส่วนใหญ่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 74.6 อีกร้อยละ 25.4 สิ้นสุดโครงการไปแล้ว โดยโครงการที่จัดขึ้นมีทั้งโครงการใหญ่ที่ใช้ผู้รับผิดชอบหลายๆ คน และโครงการเล็กๆ ที่ใช้ผู้รับผิดชอบคน 1 – 2 คน แสดงจำนวนผู้รับผิดชอบโครงการได้ดังตาราง 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละ ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ		
1 – 2 คน	68	27.4
3 – 5 คน	69	27.8
6 – 10 คน	35	14.1
มากกว่า 10 คน	76	30.6
พนักงานท้องถิ่น		
1 – 2 คน	105	37.8
3 – 5 คน	76	27.3
6 – 10 คน	45	16.2
มากกว่า 10 คน	52	18.7
ลูกจ้างประจำ		
1 – 2 คน	54	54.5
3 – 5 คน	26	26.3
6 – 10 คน	12	12.1
มากกว่า 10 คน	7	7.1

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ผู้รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างชั่วคราว		
1-2 คน	49	35.5
3-5 คน	28	20.3
6-10 คน	14	10.1
มากกว่า 10 คน	47	34.1

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนพนักงานที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่จะมากกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมาเป็นจำนวนผู้รับผิดชอบ 3 – 5 คน และ 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และ 27.4 ตามลำดับ จำนวนพนักงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 ลูกจ้างประจำที่รับผิดชอบโครงการจะอยู่ระหว่าง 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และลูกจ้างชั่วคราวที่รับผิดชอบระหว่าง 1 – 2 คนคิดเป็นร้อยละ 35.1 โดยจะเป็นพนักงานท้องถิ่นอยู่ระหว่าง 1 – 2 คนคิดเป็นร้อยละ 37.8 ก่อนเริ่มโครงการ พนักงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการเหล่านี้มีหน้าที่ประการหนึ่งในหลายๆ ประการคือ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยสื่อต่างๆ แสดงดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับโครงการก่อนเริ่มโครงการ

ก่อนเริ่มโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
การสื่อสาร/สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายฯ		
ไม่มี	49	12.4
มี	346	87.6
การประชุมทำเวทีชาวบ้าน		
ไม่มี	211	53.4
มี 1 ครั้ง	83	21.0
มีมากกว่า 1 ครั้ง	101	25.6
ประกาศวิทยุเสียงตามสาย		
ไม่มี	254	64.3
มี 1 ครั้ง	36	9.1
มีมากกว่า 1 ครั้ง	105	26.6

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ก่อนเริ่มโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
เคาะประตูบ้าน		
ไม่มี	358	90.6
มี 1 ครั้ง	13	3.3
มีมากกว่า 1 ครั้ง	24	6.1
สมาชิกสภา/กรรมการชุมชน/ผู้นำชาวบ้านบอกต่อกัน		
ไม่มี	138	34.9
มี 1 ครั้ง	81	20.5
มีมากกว่า 1 ครั้ง	176	44.6
ประกาศหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น		
ไม่มี	390	98.7
มี 1 ครั้ง	3	0.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	2	0.5
ประชาสัมพันธ์ผ่านชมรมผู้สูงอายุ		
ไม่มี	271	68.6
มี 1 ครั้ง	58	14.7
มีมากกว่า 1 ครั้ง	66	16.7
ประกาศสถานีวิทยุท้องถิ่น		
ไม่มี	376	95.2
มี 1 ครั้ง	5	1.3
มีมากกว่า 1 ครั้ง	14	3.5
ผู้สูงอายุบอกปากต่อปาก		
ไม่มี	258	65.3
มี 1 ครั้ง	44	11.1
มีมากกว่า 1 ครั้ง	93	23.5
ประกาศที่ศาลาประชาคม		
ไม่มี	322	81.5
มี 1 ครั้ง	32	8.1
มีมากกว่า 1 ครั้ง	41	10.4
ติดประกาศที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น		
ไม่มี	261	66.1
มี 1 ครั้ง	59	14.9
มีมากกว่า 1 ครั้ง	75	19.0

จากตารางที่ 12 พบว่าก่อนการดำเนินโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ผู้รับผิดชอบมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างหลากหลายวิธีโดยภาพรวมมีการประชาสัมพันธ์อย่างน้อยหนึ่งวิธี คิดเป็น ร้อยละ 87.6 วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้มากที่สุดคือ ให้สมาชิกสภา/กรรมการชุมชน/ผู้นำชาวบ้านบอกต่อๆ กัน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 44.6 และดำเนินการ 1 ครั้งต่อโครงการ คิดเป็นร้อยละ 20.5 วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้รองลงมาได้แก่ การประชุมทำเวทีชาวบ้าน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้งต่อโครงการ คิดเป็นร้อยละ 25.6 มีการดำเนินการ 1 ครั้งต่อโครงการ คิดเป็นร้อยละ 21.0 การประชาสัมพันธ์โครงการที่สามารถดำเนินการได้อย่างง่ายแต่มีการใช้น้อยมากได้แก่การประชาสัมพันธ์โดยการเคาะประตูบ้าน มีการใช้เพียงร้อยละ 9.4 เท่านั้น ส่วนรายละเอียดการประชาสัมพันธ์โครงการวิธีอื่นๆ และมีการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มโครงการดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ระดับการสื่อสารหรือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน ก่อนเริ่มโครงการ

ก่อนเริ่มโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
การสื่อสารหรือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน		
ไม่มี	72	18.2
มี	323	81.8
จัดประชุม		
ไม่มี	107	27.0
มี 1 ครั้ง	159	40.3
มีมากกว่า 1 ครั้ง	129	32.7
ประกาศนโยบาย		
ไม่มี	308	78.0
มี 1 ครั้ง	43	10.9
มีมากกว่า 1 ครั้ง	44	11.1
จดหมายข่าว		
ไม่มี	375	94.8
มี 1 ครั้ง	10	2.6
มีมากกว่า 1 ครั้ง	10	2.6

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ก่อนเริ่มโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์		
ไม่มี	390	98.7
มี 1 ครั้ง	3	0.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	2	0.5

จากตารางที่ 13 พบว่าก่อนเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อยหนึ่งทางคิดเป็นร้อยละ 81.8 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดประชุม โดยร้อยละ 32.7 มีการจัดประชุมมากกว่า 1 ครั้ง และร้อยละ 40.3 มีการจัดประชุม 1 ครั้งต่อโครงการ รองลงมาเป็นการประกาศนโยบาย โดยร้อยละ 11.1 มีการตีพิมพ์ประกาศนโยบายมากกว่า 1 ครั้งต่อโครงการ ร้อยละ 10.9 มีการตีพิมพ์ประกาศ 1 ครั้งต่อโครงการ ส่วนการสร้างความสัมพันธ์โดยส่งจดหมายข่าวและจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์มีการดำเนินการน้อยมาก โครงการผู้สูงอายุที่จัดขึ้นมีแนวคิดและที่มาของโครงการจากหลายแหล่ง มีทั้งฝ่ายการเมือง ผู้สูงอายุในพื้นที่ องค์กรพัฒนาเอกชน กฎหมาย และความรุนแรงของปัญหา แสดงดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดง จำนวน ร้อยละ ของแหล่งที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

โครงการผู้สูงอายุ เกิดจาก	จำนวน	ร้อยละ
1. ฝ่ายการเมืองประกาศเป็นนโยบาย	232	58.7
2. ผู้สูงอายุในพื้นที่ต้องการ	256	64.8
3. องค์กรพัฒนาเอกชนเรียกร้อง	14	3.5
4. กฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่	152	38.5
5. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นความรุนแรงปัญหา	80	20.3

จากตารางที่ 14 พบว่าที่มาของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุมาจากหลายฝ่าย โดยร้อยละ 58.7 ของโครงการที่จัด เกิดจากการประกาศเป็นนโยบายของฝ่ายการเมือง ร้อยละ 64.8 เกิดจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ร้อยละ 38.5 เกิดจากกฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่ ร้อยละ 20.3 เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นความรุนแรงของปัญหา และร้อยละ 3.5 เกิดจากองค์กรพัฒนาเอกชนเรียกร้อง การจัดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุผู้รับผิดชอบมีการเพิ่มความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่โดยการส่งไปศึกษาดูงาน อบรม เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ แสดงดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ร้อยละ ของการศึกษาดูงานโครงการลักษณะเดียวกันจากหน่วยงานอื่นๆ ก่อนเริ่มโครงการ

การศึกษาดูงาน	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่นๆ		
ไม่มี	320	81.0
มี	75	19.0
จำนวนการศึกษาดูงาน		
ไม่ระบุ	322	81.5
1 ครั้ง	37	50.7
มากกว่า 1 ครั้ง	36	49.3
ระยะเวลา		
ไม่ระบุ	320	81.0
1 วัน	55	73.3
มากกว่า 1 วัน	20	26.7

จากตารางที่ 15 ก่อนเริ่มโครงการมีการส่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าศึกษาดูงานที่อื่นคิดเป็นร้อยละ 19.0 โดยในจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งคนไปศึกษาดูงานนั้น ร้อยละ 50.7 ได้รับการศึกษาดูงานเพียงครั้งเดียวและอีกร้อยละ 49.3 ได้รับการศึกษาดูงานมากกว่า 1 ครั้ง ส่วนใช้เวลาในการศึกษาดูงานเพียง 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 73.3 และอีกร้อยละ 26.7 ได้รับการศึกษาดูงานมากกว่า 1 วัน สถานที่ศึกษาดูงานดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงสถานที่ที่ศึกษาดูงานก่อนเริ่มโครงการของผู้รับผิดชอบและเจ้าหน้าที่

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
นครปฐม	4	7.5
ชมผู้สูงอายุอำเภอบ้านแพ้ว	2	3.8
เชียงใหม่	2	3.8
เทศบาลนครนนทบุรี	2	3.8
ประชาสงเคราะห์จังหวัด (ถ่ายโอน)	2	3.8
ประเทศญี่ปุ่น	2	3.8
พระนครศรีอยุธยา	2	3.8
เมื่อนนนทบุรี จ.นนทบุรี	2	3.8
สำนักพัฒนาสังคม สมุทรปราการ	2	3.8
อบต.สัมปทวน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม	2	3.8

ตารางที่ 16 (ต่อ)

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
อบต.สุเทพ จ.เชียงใหม่ อ.เมือง	2	3.8
กรมประชาสัมพันธ์จ.สมุทรปราการ	1	1.9
ชมรมผู้สูงอายุบางปลา	1	1.9
ชมรมวันผู้สูงอายุวัดสุวรรณดาราม จ.อยุธยา	1	1.9
ท้องถิ่นจังหวัด	1	1.9
เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จ.สมุทรปราการ	1	1.9
เทศบาลเมืองปทุมธานี	1	1.9
นครนายก	1	1.9
บ้านเฟื่องฟ้า อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	1	1.9
พ.ม. ระยอง	1	1.9
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,ปทุมธานี	1	1.9
เมืองสมุทรสาคร	1	1.9
โรงพยาบาลสามพราน	1	1.9
ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อ.วังน้ำเขียว จ. นครราชสีมา	1	1.9
ศูนย์พัฒนาสังคม จ.ปทุมธานี	1	1.9
สถาบันพระปกเกล้า	1	1.9
สาธารณสุข อำเภอสามพราน	1	1.9
สาธารณสุขอำเภอพระประแดง	1	1.9
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1	1.9
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการที่ 4 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	1	1.9
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร	1	1.9
อบต.บ้านหม้อ อ.เมือง จ.เพชรบุรี	1	1.9
อบต.ไร่จิง,อบต.ท่าตลาด	1	1.9
อบต.คลองมะเดื่อ	1	1.9
อบต.บางแก้ว บางปลา	1	1.9
อบต.บางด้วน	1	1.9
อบต.บางเมือง	1	1.9
อำเภอไชโย	1	1.9
อำเภอบางกร่าง	1	1.9

จากตารางที่ 16 พบว่า การศึกษาคุณภาพของหน่วยงานที่จัดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มักจะเป็นสำนักงานสาธารณสุข ชมรมผู้สูงอายุ และองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่นๆ ไม่มีสถานที่ใดที่เป็นแหล่งต้นแบบในการศึกษาดูงานด้านผู้สูงอายุ นอกจากดูงานแล้วยังมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่โดยการฝึกอบรม ไปดูงาน และจัดวิทยากรมาฝึกอบรม แสดงได้ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ในการทำงานก่อนเริ่มโครงการ

การเตรียมความพร้อม	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมความพร้อม		
ไม่มี	208	52.7
มี	187	47.3
ฝึกอบรม		
ไม่ระบุ	333	84.3
1 วัน	27	6.8
มากกว่า 1 วัน	35	8.9
ไปดูงาน		
ไม่ระบุ	348	88.1
1 วัน	16	4.1
มากกว่า 1 วัน	31	7.8
จัดวิทยากรอบรม		
ไม่ระบุ	367	92.9
1 วัน	11	2.8
มากกว่า 1 วัน	17	4.3

จากตารางที่ 17 ก่อนเริ่มโครงการเจ้าหน้าที่ร้อยละ 47.3 ได้รับการเตรียมความพร้อมจากการฝึกอบรม การไปดูงาน หรือจัดวิทยากรมาอบรม ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลามากกว่า 1 วัน ส่วนการเตรียมความพร้อมอื่นๆ ได้แก่การประชุมเตรียมความพร้อม ศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลผู้สูงอายุ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละ การกำหนดแนวทางหรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ

การแบ่งเวลาในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
การแบ่งเวลาในการทำงาน	274	69.4
1. กำหนดสัดส่วนระหว่างงานประจำกับงานโครงการ	146	37.0
2. กำหนดวันทำงานประจำและงานโครงการที่แน่นอน	150	38.0
3. กำหนดวันทำการเป็นวันทำงานประจำ วันหยุดทำงานโครงการ	29	7.3

จากตารางที่ 18 พบว่าก่อนการเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการร้อยละ 69.4 มีการแบ่งเวลาในการทำงาน ร้อยละ 37 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างงานประจำกับงานโครงการ ร้อยละ 38.0 กำหนดวันทำงานประจำและงานโครงการที่แน่นอน และร้อยละ 7.3 กำหนดวันทำการเป็นวันทำงานประจำ วันหยุดทำงานโครงการ

ตารางที่ 19 จำนวนร้อยละการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ

การดำเนินกิจกรรมอื่นๆ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินกิจกรรมอื่นๆ	335	84.8
1. ปรับปรุงแก้ไข ประกาศ ระเบียบข้อปฏิบัติ	69	17.5
2. ปรับปรุงวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่	147	37.2
3. ปรับปรุงวิธีการงบประมาณ	134	33.9
4. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร	30	7.6
5. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินการ	177	44.8
6. วางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ	229	58.0
7. ประชุมเวทีชาวบ้าน	141	35.7
8. ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	164	41.5

จากตารางที่ 19 พบว่าก่อนเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานร้อยละ 84.8 โดยกิจกรรมที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ การวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาเป็นการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 44.8 และประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 41.45

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละ กลยุทธ์วิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินได้
ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่

กลยุทธ์/วิธีการสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการกำหนดกลยุทธ์	310	78.5
1.หาผู้สนับสนุน โครงการด้านงบประมาณ	78	19.7
2.หาผู้สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์	48	12.2
3. ใช้อาสาสมัครช่วยในการทำงาน	132	33.4
4. ทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	189	47.8
5. ให้ความรู้กับชุมชนในการดูแลตนเอง	126	31.9
6. จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ	34	8.6
7. จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	93	23.5

ตารางที่ 21 แสดงจำนวน ร้อยละ กลยุทธ์วิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินได้
ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

กลยุทธ์/วิธีการสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
1. หาผู้สนับสนุน โครงการด้านงบประมาณ	52	16.5
2. หาผู้สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์	11	3.5
3. ใช้อาสาสมัครช่วยในการทำงาน	46	14.6
4. ทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	132	41.9
5. ให้ความรู้กับชุมชนในการดูแลตนเอง	31	9.8
6. จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ	7	2.2
7. จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	36	11.4

จากตารางที่ 21 กลยุทธ์วิธีการสนับสนุนส่งเสริมโครงการให้สามารถดำเนินได้ ในขณะที่โครงการดำเนินอยู่ที่มีประสิทธิภาพที่มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ การทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาเป็นการหาผู้สนับสนุนโครงการด้านงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 16.5 และการใช้อาสาสมัครช่วยในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 14.6

ตารางที่ 22 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแหล่งเงินสนับสนุนโครงการ

เงินอุดหนุน	N	Minimum	Maximum	$\bar{x}$	(S.D.)
เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง	95	500	3,624,000	618,702.8	782899.8
เงินของท้องถิ่น	229	200	6,000,000	456,872.4	913978.3

จากตารางที่ 22 พบว่าโครงการที่จัดทำขึ้นได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนกลางเฉลี่ย 618,702.8 บาทต่อโครงการ และได้รับเงินจากส่วนท้องถิ่นเฉลี่ย 456,872.4 บาทต่อโครงการ

ตารางที่ 23 ตารางแสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแหล่งเงินสนับสนุนโครงการ
ด้านวัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์	N	$\bar{x}$	(S.D.)
1. อุปกรณ์การแพทย์	11	44,338.45	89659.59
2. คอมพิวเตอร์	1	480.00	0.00
3. เครื่องถ่ายเอกสาร	1	500.00	0.00
4. เครื่องพิมพ์	1	200.00	0.00
5. เครื่องนึ่งนม	12	27,155.56	30134.64
6. ยารักษาโรค	6	34,216.67	36056.65
7. เครื่องอุปโภคบริโภค	12	41,595.83	42893.75
8. ตู้เก็บเอกสาร	1	15,000.00	0.00
9. เก้าอี้	2	15,000.00	0.00
10. เครื่องดนตรี	3	10,033.33	17291.64
11. เต็นท์	4	2,360.00	3266.15
12. อุปกรณ์ออกกำลังกาย	2	990,500.00	1399364.32

จากตารางที่ 23 พบว่า วัสดุและอุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนมีไม่มากนักและจากการสำรวจพบว่าจะเป็น เครื่องนึ่งนม เครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์การแพทย์

ตารางที่ 24 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการกำกับติดตามโครงการระหว่างดำเนินการ

การกำกับติดตาม	จำนวน	ร้อยละ
การกำกับและติดตามโครงการ		
ไม่มี	86	21.8
มี	309	78.2
การพบปะประชาชน		
ไม่ระบุ	220	55.7
1 ครั้ง/สัปดาห์	87	22.0
มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	88	22.3
การให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ		
ไม่ระบุ	174	44.1
1 ครั้ง/สัปดาห์	107	27.1
มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	114	28.9

จากตารางที่ 24 พบว่า โครงการที่จัดขึ้น ร้อยละ 78.2 มีการติดตามโครงการระหว่างดำเนินการ ซึ่งส่วนมากจะเป็นการให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ โดยร้อยละ 28.9 มีการติดตามมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และร้อยละ 27.1 มีการติดตาม 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนการติดตามโครงการโดยพบปะประชาชนนั้น ร้อยละ 22.3 มีการพบปะประชาชนมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และร้อยละ 22.0 มีการพบปะประชาชน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกจากนั้นในการดำเนินงานยังมีการติดตามโครงการด้วยวิธี จัดประชุมภายใน ติดตามผ่านผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาตำบล ประเมินโดยสอบถามจากคณะกรรมการชุมชน และประสานกับชมรมผู้สูงอายุ

ตารางที่ 25 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ งบประมาณในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนโครงการ

การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ	จำนวน	ร้อยละ
1. การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ งบประมาณในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนโครงการ	261	66.1
2. ปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินให้กับผู้สูงอายุ	141	35.7
3. กำหนดวัน เวลาในการรับเงินสงเคราะห์	174	44.1

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 66.1 มีกิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ โดย 44.1 เป็นการกำหนดวันเวลาในการรับเงินสงเคราะห์ และร้อยละ 35.7 เป็นการปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีวิธีการปรับปรุงกระบวนการฯ ด้วย การจ่ายผ่านธนาคาร กำหนดเวลาในการจ่ายเป็นทุกๆ 3 เดือนและ 6 เดือน มีการขออนุมัติผู้บริหารเพื่อขอยืมเงินโครงการไปใช้จ่ายระหว่างดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและสมดุลในการจัดทำโครงการ จัดทำโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนงบประมาณ ตั้งงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนเบี้ยยังชีพจาก 300 บาทต่อเดือน เป็น 500 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานระหว่างดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนโครงการ

การปรับปรุงวิธีการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. การปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงาน	327	82.8
2. จัดทำเพิ่มประวัติผู้สูงอายุ	249	63.0
3. การจัดทำงานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์	129	32.7
4. การทำงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ	155	39.2
5. เพิ่มบทบาทให้ตัวแทนชุมชนเพื่อแบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่	195	49.4

จากตารางที่ 26 พบว่า ร้อยละ 82.8 ของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ มีกิจกรรมการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดทำเพิ่มประวัติผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 63.0 การเพิ่มบทบาทให้ตัวแทนชุมชนเพื่อแบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 49.4 การทำกิจกรรมการทำงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 39.2 และการจัดทำงานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 32.7 นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆ อีกได้แก่ การดำเนินการจัดทำเพิ่มทะเบียนผู้สูงอายุแต่ละชุมชนมารวมเป็นชมรมผู้สูงอายุ จัดรวบรวมรายชื่อผู้สูงอายุ แจ็งรับสมัครสมาชิกตาม โครงการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ มีการใช้ระเบียบข้อสั่งการให้ชัดเจนมากขึ้น เปิดรับฟังข้อเสนอแนะจากบุคคลกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 27 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย
ของผู้เกี่ยวข้องในขณะดำเนินโครงการ

ขณะดำเนินโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
การสื่อสาร/สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย		
ไม่มี	73	18.5
มี	322	81.5
การประชุมทำเวทีชาวบ้าน		
ไม่มี	230	58.2
มี 1 ครั้ง	64	16.2
มีมากกว่า 1 ครั้ง	101	25.6
ประกาศวิทยุเสียงตามสาย		
ไม่มี	232	58.7
มี 1 ครั้ง	56	14.2
มีมากกว่า 1 ครั้ง	107	27.1
ให้ผู้สูงอายุมารายงานตัว		
ไม่มี	295	74.7
มี 1 ครั้ง	39	9.9
มีมากกว่า 1 ครั้ง	61	15.4
ประกาศสถานีวิทยุ		
ไม่มี	381	96.5
มี 1 ครั้ง	7	1.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	7	1.8
ประกาศหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น		
ไม่มี	348	97.2
มี 1 ครั้ง	3	0.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	8	2.0
ประกาศที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น		
ไม่มี	284	71.9
มี 1 ครั้ง	39	9.9
มีมากกว่า 1 ครั้ง	72	18.2
บอกต่อโดยผู้สูงอายุ		
ไม่มี	264	66.8
มี 1 ครั้ง	47	11.9
มีมากกว่า 1 ครั้ง	84	21.3

ตารางที่ 27 พบว่า กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้อง ในขณะที่ดำเนินโครงการในหลายๆ วิธี โดยคิดเป็นร้อยละของการใช้สื่ออย่างน้อย 1 ช่องทางมีการดำเนินการถึงร้อยละ 81.5 โดยกิจกรรมจะประกอบด้วย การประชุมทำเวทีชาวบ้าน ซึ่งร้อยละ 25.6 มีการทำเวทีชาวบ้านมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และร้อยละ 16.2 มีการมีการทำเวทีชาวบ้าน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาเป็นการประกาศวิทยุเสียงตามสาย ซึ่งร้อยละ 27.1 มีการประกาศมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และร้อยละ 14.2 มีการประกาศวิทยุเสียงตามสายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และสื่อที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ใช้มากอีกประการหนึ่งคือ การบอกต่อโดยผู้สูงอายุ ซึ่งร้อยละ 21.3 มีการบอกต่อๆ กันมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และร้อยละ 11.9 มีการบอกต่อสัปดาห์ละครั้ง ส่วนสื่ออื่นๆ นั้นมีการใช้จำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 28 แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในระหว่างดำเนินโครงการ

ระหว่างดำเนินโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง		
ไม่มี	179	45.3
มี	216	54.7
2. ประสานเรื่องการเร่งรัดงบประมาณการเบิกจ่ายกับส่วนกลาง		
ไม่มี	293	74.2
มี 1 ครั้ง	33	8.4
มีมากกว่า 1 ครั้ง	69	17.5
3. ร่วมกันแก้ปัญหา		
ไม่มี	332	84.1
มี 1 ครั้ง	23	5.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	40	10.1
4. ขอความร่วมมือสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมกับหน่วยงานองค์กรอื่น		
ไม่มี	317	80.3
มี 1 ครั้ง	29	7.3
มีมากกว่า 1 ครั้ง	49	12.4
5. ขอความร่วมมือสนับสนุนด้านวิชาการจากส่วนกลาง		
ไม่มี	354	89.6
มี 1 ครั้ง	11	2.8
มีมากกว่า 1 ครั้ง	30	7.6

จากตารางที่ 28 พบว่าผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในระหว่างดำเนินโครงการอย่างน้อย 1 ประการคิดเป็นร้อยละ 54.7 โครงการ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเร่งรัดงบประมาณการเบิกจ่ายจากส่วนกลางซึ่งร้อยละ 17.5 มีการเร่งรัดมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และร้อยละ 8.4 มีการเร่งรัด 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาจะเป็นเรื่องการขอความร่วมมือ สนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 19.7 ร่วมกับหน่วยงานอื่นแก้ปัญหาคิดเป็นร้อยละ 15.9 และมีการขอความร่วมมือ สนับสนุนด้านวิชาการจากส่วนกลางคิดเป็นร้อยละ 10.4 นอกจากนี้ยังมี การขอความร่วมมือกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ขอความร่วมมือด้านสุขภาพจากหน่วยงานสาธารณสุข 1 ครั้ง / ปี ขอความร่วมมือกับ สอ. ในการให้การพิจารณาช่วยเหลือต่อผู้สูงอายุ

ตารางที่ 29 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ในระหว่าง ดำเนินโครงการ

การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่	302	76.5
1. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน	205	51.9
2. ส่งเสริมการอบรมดูงาน	144	36.5
3. ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม	237	60.0
4. สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน	100	25.3

จากตารางที่ 29 พบว่า ร้อยละ 76.5 ของผู้รับผิดชอบโครงการมีการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานในเรื่องทักษะต่างๆ โดยส่วนมากทักษะที่ส่งเสริมได้แก่ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาเป็นเรื่องทัศนคติที่ดีต่อการทำงานคิดเป็นร้อยละ 51.9 ส่งเสริม การอบรมดูงาน คิดเป็นร้อยละ 36.5 และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานคิดเป็นร้อยละ

25.3

ตารางที่ 30 แสดงจำนวน ร้อยละ ของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาทักษะ
เจ้าหน้าที่ในระหว่างดำเนินโครงการ

ระยะเวลา	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1 วัน	22	22.4
2 วัน	16	16.3
3 วัน	10	10.2
4 – 7 วัน	16	16.3
8 – 14 วัน	7	7.1
15 – 30	17	17.3
31 – 60	6	6.1
1 ปี	4	4.1

จากตารางที่ 30 พบว่า การพัฒนาทักษะในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการพัฒนา ส่วนมากใช้เวลา 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 22.4 รองลงมาเป็น 15 - 30 วัน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ใช้เวลา ในการพัฒนาทักษะ 2 วันคิดเป็นร้อยละ 16.3 และใช้เวลา 4 – 7 วันคิดเป็นร้อยละ 16.3

ตารางที่ 31 แสดงจำนวน ร้อยละ ในกิจกรรมสร้างแรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในโครงการ

การสร้างแรงจูงใจ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ	292	73.9
1. ผู้บริหารให้ความใส่ใจต่อเจ้าหน้าที่	268	67.8
2. ผลตอบแทนพิเศษ เช่น เบี้ยเลี้ยง	51	12.9
3. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานคิดค้น	20	5.1

จากตารางที่ 31 พบว่าผู้รับผิดชอบโครงการมีการใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน คิด เป็นร้อยละ 73.9 ของโครงการ โดยแรงจูงใจที่ใช้บ่อยมากที่สุดได้แก่ ผู้บริหารให้ความใส่ใจต่อ เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมาเป็นการให้ผลตอบแทนพิเศษคิดเป็นร้อยละ 12.9 การให้ วัสดุบัตร แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 5.1 นอกจากนั้น ยังมีการสร้างความเข้าใจใน หน้าที่ราชการ ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในหน้าที่ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน จนท. ตลอดเวลาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข สร้างจิตสำนึก เป็นการดูแลญาติพี่น้องของตนเอง ปลุก จิตสำนึกให้กับ จนท.ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส มีอาหารกลางวันเลี้ยง โบนัส คะแนน

พิจารณาโบนัส เงินตอบแทนพิเศษการลงพื้นที่แล้วพบผู้สูงอายุที่ยากจน มาเป็นแรงจูงใจในการเร่งแก้ปัญหา

ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละ ในกิจกรรมสร้างแรงจูงใจกับทีมงานหรือองค์กรที่ปฏิบัติงาน

การสร้างแรงจูงใจ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แรงจูงใจกับองค์กรที่ปฏิบัติงานในโครงการ	186	47.1
1. จัดให้มีการสัมมนาประจำปี	112	28.4
2. ให้เงินรางวัลพิเศษประจำปี	78	19.7

จากตารางที่ 32 พบว่า การสร้างแรงจูงในระดับทีมงานหรือโครงการมีเพียงร้อยละ 47.1 เท่านั้น ในจำนวนนี้ร้อยละ 28.4 จะเป็นการจัดสัมมนาประจำปี และร้อยละ 19.7 มีการให้เงินรางวัลพิเศษประจำปี นอกจากนั้นยังมีการใช้แรงจูงใจโดยให้ผู้บริหารจัดตั้งชมรมตามงบประมาณและตั้งคณะผู้บริหารชมรม ให้ประกาศเกียรติคุณ ให้โบนัสสร้างจิตสำนึก สร้างความสัมพันธ์ในองค์กร สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ศึกษาดูงาน พุดให้รู้ผลของการภาคภูมิใจต่อหน่วยงานที่ปฏิบัติ ประชุมแนะนำผลงานชมเชยเกียรติคุณ พิจารณาขึ้นเงินเดือนและโบนัส

ตารางที่ 33 แสดง จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรม การประเมินวัดผลโครงการก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นโครงการ

การประเมินผล	ก่อนเริ่มโครงการ	ระหว่างดำเนินงาน	ภายหลังเสร็จสิ้น
การประเมินผล			
ไม่มี	118(29.9)	112(28.4)	106(26.8)
มี	227(70.1)	283(71.6)	289(73.2)
พบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม			
ไม่มี	216(54.7)	179(45.3)	195(49.4)
มี 1 ครั้ง	65(16.5)	86(21.8)	91(23.0)
มีมากกว่า 1 ครั้ง	114(28.9)	130(32.9)	109(27.6)
การสำรวจความคิดเห็นผู้สูงอายุ			
ไม่มี	231(58.5)	233(59.0)	227(57.5)
มี 1 ครั้ง	64(16.2)	74(18.7)	81(20.5)
มีมากกว่า 1 ครั้ง	100(25.3)	88(22.3)	87(22.0)

ตารางที่ 33 (ต่อ)

การประเมินผล	ก่อนเริ่มโครงการ	ระหว่างดำเนินงาน	ภายหลังเสร็จสิ้น
การสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ			
ไม่มี	222(56.2)	258(65.3)	262(66.3)
มี 1 ครั้ง	65(16.5)	61(15.4)	67(17.0)
มีมากกว่า 1 ครั้ง	108(27.3)	76(19.2)	66(16.7)

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีการวัดผลและประเมินผลโครงการ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นโครงการ คิดเป็นร้อยละ 70.1 71.6 และ 73.2 ตามลำดับ โดยส่วนมากวัดจากการพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม ก่อนเริ่มโครงการมีการประเมินร้อยละ 45.4 ระหว่างดำเนินโครงการมีการประเมินร้อยละ 54.7 หลังเสร็จสิ้นโครงการมีการประเมินโครงการร้อยละ 50.6 นอกจากนี้ยังมีการประเมินโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้สูงอายุ โดยก่อนเริ่มโครงการมีการประเมินร้อยละ 41.5 ระหว่างดำเนินโครงการมีการประเมินโครงการ ร้อยละ 41.0 และหลังเสร็จสิ้นโครงการมีการประเมินโครงการ ร้อยละ 42.5 และประการสุดท้ายมีการประเมิน โดยการสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งก่อนเริ่มโครงการมีการประเมินร้อยละ 43.8 ระหว่างดำเนินงานมีการประเมินร้อยละ 34.6 และหลังเสร็จสิ้นโครงการมีการประเมินร้อยละ 33.7

ตารางที่ 34 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินการโครงการ

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	326	82.5
1. จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านตำบล	172	43.5
2. ใช้โรงเรียน ศาสนสถานเป็นเครือข่าย	51	12.9
3. ใช้ผู้นำชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาจากชาวบ้าน	275	69.6
4. ใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย	135	34.2

จากตารางที่ 34 พบว่า ร้อยละ 82.5 ของโครงการที่จัดขึ้นมีกิจกรรมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ ซึ่งกิจกรรมสร้างเครือข่ายที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ การ ใช้ผู้นำชุมชนเช่นผู้ใหญ่บ้าน และอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาจากชาวบ้านมาปรับปรุงการ

ดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาเป็นการจัดประชุมประชาคม หมู่บ้าน ตำบล คิดเป็นร้อยละ 43.5 และมีการใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 34.2

ตารางที่ 35 แสดงจำนวน ร้อยละ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้หน่วยงานอื่นๆ

การถ่ายทอดความรู้	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการ	227	57.5
1. เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ	29	7.3
2. เปิดโอกาสให้ผู้สนใจงานที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	112	28.4
3. ประชาสัมพันธ์โครงการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทราบ	142	35.9

จากตารางที่ 35 พบว่าร้อยละ 57.5 ของโครงการมีกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการ โดยกิจกรรมที่ใช้มากที่สุดคือ ประชาสัมพันธ์โครงการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทราบคิดเป็น ร้อยละ 35.9 รองลงมาเป็นเปิดโอกาสให้ผู้สนใจงานที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 28.4 และเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.3

ตารางที่ 36 จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการอนาคต

การคาดการณ์วางแผน	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน	282	71.4
1. วางแผนขอรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆเช่น หน่วยงานเอกชน	79	20.0
2. วางแผนขอเพิ่มงบประมาณจากส่วนกลาง	173	43.8
3. วางแผนจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ	88	22.3
4. วางแผนจัดกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในโครงการ	55	13.9

จากตารางที่ 36 พบว่าร้อยละ 71.4 กิจกรรมการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการอนาคต โดยกิจกรรมที่นำมาใช้มากที่สุดคือ มีการวางแผนขอเพิ่มงบประมาณจากส่วนกลางคิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือมีการวางแผนจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 22.3 ส่วนการวางแผนขอรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และวางแผนจัดกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในโครงการ คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 37 จำนวน ร้อยละ กิจกรรมการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อความ
ยั่งยืนของโครงการในอนาคต

การคาดการณ์วางแผน	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่	255	64.6
1. วางแผนฝึกอบรมพัฒนาทักษะและความรู้	160	40.5
2. สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการ	150	38.0
3. วางแผนรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	95	24.1

จากตารางที่ 37 พบว่าร้อยละ 64.6 มีกิจกรรมการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคต โดยกิจกรรมวางแผนฝึกอบรมพัฒนาทักษะและความรู้นำมาใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการคิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนกิจกรรมที่นำมาใช้น้อยที่สุดคือวางแผนรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 24.1

ตารางที่ 38 แสดงจำนวน ร้อยละ หน่วยงานที่ร่วมดำเนินโครงการผู้สูงอายุ

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
สถานีอนามัย	43	20.3
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสำนักงานท้องถิ่น	42	19.8
อบต.	35	16.5
โรงพยาบาล	14	6.6
อบจ.	10	4.7
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	14	6.6
ชมรมผู้สูงอายุ	6	2.8
ท้องถิ่นจังหวัด	6	2.8
เทศบาล	5	2.4
สำนักงานท้องถิ่น	5	2.4
จังหวัด	4	1.9
องค์กรเอกชน	4	1.9
ผู้นำชุมชน	3	1.4
วัด	3	1.4
แกนนำชุมชน	2	0.9
สถานศึกษา	2	0.9

ตารางที่ 38 (ต่อ)

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
สนง. พัฒนาชุมชน	2	0.9
สาธารณสุขอำเภอ	2	0.9
กรมประชาสัมพันธ์	1	0.5
ศูนย์ประสานงานรักษาความปลอดภัยประจำท้องถิ่น	1	0.5
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1	0.5
สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง	1	0.5
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญา	1	0.5
ส่วนสวัสดิการสังคม	1	0.5
สาธารณสุขจังหวัด	1	0.5
สาธารณสุขตำบล	1	0.5
สำนักงานประมง	1	0.5
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ	1	0.5

จากตารางที่ 38 หน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมดำเนิน โครงการพบว่า สถานีอนามัยมีการร่วมโครงการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.3 รองลงมาคือ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสำนักงานท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 19.8 สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาล กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 16.5, 6.6, 6.6, 4.7 ตามลำดับ สำหรับหน่วยงานอื่นเช่น กรมประชาสัมพันธ์ ศูนย์ประสานงานรักษาความปลอดภัยประจำท้องถิ่น สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพิการทางสมองและปัญญา ส่วนสวัสดิการสังคม สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขตำบล สำนักงานประมง สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการมีการเข้าร่วมโครงการน้อยที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 0.5 เท่าๆ กัน

ตารางที่ 39 แสดงจำนวน ร้อยละ บทบาทความร่วมมือที่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญ
ร่วมมือ

บทบาทความร่วมมือ	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1. สนับสนุนด้านการเงิน	112	22.5
2. สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์	44	8.8
3. เป็นวิทยากรฝึกอบรม	69	13.9
4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค	33	6.6
5. สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย	23	4.6
6. สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน	16	3.2
7. สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	21	4.2
8. มีส่วนร่วมในการวางแผน	73	14.7
9. สนับสนุนอุปกรณ์การแพทย์	31	6.2
10. เป็นที่ปรึกษาโครงการ	76	15.3

จากตารางที่ 39 พบว่า บทบาทและความร่วมมือที่ได้รับจากหน่วยงานอื่นๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องการสนับสนุนทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ของโครงการทั้งหมด รองลงมาเป็นเรื่องการให้การเป็นที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีส่วนร่วมในการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 14.7 เป็นวิทยากรอบรม คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของโครงการทั้งหมด ที่เหลือจะเป็นการสนับสนุนทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภค อุปกรณ์ออกกำลังกาย อุปกรณ์สำนักงาน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และอุปกรณ์การแพทย์

ตารางที่ 40 แสดง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมิน
ความสำเร็จในการดำเนินงานก่อนเริ่มโครงการจำนวน (ร้อยละ)

ก่อนเริ่มโครงการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$ (S.D)
1. ระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ	5 (1.5)	44 (12.9)	108 (31.6)	159 (46.5)	26 (7.6)	3.46 (.86)
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร	12 (3.5)	56 (16.4)	175 (51.2)	91 (26.6)	8 (2.3)	3.08 (.81)
3. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ	0 (0.0)	23 (6.7)	86 (25.0)	184 (53.5)	51 (14.8)	3.76 (.78)

ตารางที่ 40 (ต่อ)

ก่อนเริ่มโครงการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$ (S.D)
4. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	0 (0.0)	27 (7.8)	117 (34.0)	155 (45.1)	45 (13.1)	3.63 (.81)
5. จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์/ดูแล	7 (2.1)	31 (9.1)	99 (29.0)	155 (45.5)	49 (14.4)	3.61 (.91)
6. จำนวนงบประมาณที่ใช้ในโครงการ	2 (0.6)	38 (11.1)	149 (43.4)	126 (36.7)	28 (8.2)	3.41 (.81)
7. การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ	6 (1.8)	49 (14.5)	118 (34.9)	135 (39.9)	30 (8.9)	3.40 (.90)
8. บทบาทของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม	3 (0.9)	48 (14.1)	120 (35.2)	143 (41.9)	27 (7.9)	3.42 (.86)
9. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	3 (0.8)	61 (17.9)	186 (54.7)	82 (24.1)	68 (2.4)	3.09 (.74)
10. ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน	0 (0.0)	23 (6.7)	147 (43.1)	156 (45.7)	15 (4.4)	3.48 (.69)
11. ความพร้อมของสถานที่ที่ใช้สำหรับโครงการ	5 (1.5)	23 (6.9)	141 (42.1)	140 (41.8)	26 (7.8)	3.47 (.80)
12. ระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 (0.3)	23 (6.9)	127 (38.1)	149 (44.7)	33 (9.9)	3.57 (.78)
13. การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร	0 (0.0)	6 (1.9)	54 (16.7)	169 (52.2)	95 (29.3)	4.09 (.73)
รวม	ค่าเฉลี่ย = 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.57					

จากตารางที่ 40 พบว่า ผลการประเมินความสำเร็จในทุกประเด็นรวมกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมาก เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของโครงการมากที่สุดได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมาก รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมาก เรื่องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เรื่องจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์/ดูแล อยู่ในระดับมากมีค่าเท่ากับ 3.61 ส่วนผลการประเมินความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 และเรื่อง ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 41 แสดง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมิน
ความสำเร็จในการดำเนินงานหลังเริ่มโครงการจำนวน (ร้อยละ)

หลังเริ่มโครงการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	$\bar{x}$ (S.D)
1. ระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ	1 (0.3)	2 (0.6)	459 (17.6)	198 (58.9)	76 (22.6)	4.03 (.67)
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร	6 (1.8)	30 (8.8)	114 (33.6)	161 (47.5)	28 (8.3)	3.52 (.84)
3. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ	1 (0.3)	2 (0.6)	41 (12.1)	207 (60.9)	89 (26.2)	4.12 (.65)
4. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	1 (0.3)	3 (0.9)	60 (17.5)	202 (59.1)	76 (22.2)	4.02 (.68)
5. จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์/ดูแล	0 (0.0)	6 (1.8)	64 (18.9)	199 (58.9)	69 (22.4)	3.98 (.68)
6. จำนวนงบประมาณที่ใช้ในโครงการ	1 (0.3)	18 (5.3)	94 (27.6)	179 (52.5)	49 (14.4)	3.75 (.77)
7. การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ	1 (0.3)	16 (4.7)	92 (27.0)	184 (54.0)	48 (14.1)	3.77 (.76)
8. บทบาทของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม	1 (0.3)	8 (2.3)	69 (20.2)	205 (60.1)	58 (17.0)	3.91 (.70)
9. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	3 (0.9)	22 (6.4)	134 (39.2)	153 (44.7)	30 (8.8)	3.54 (.78)
10. ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน	0 (0.0)	5 (1.5)	76 (22.4)	204 (60.0)	55 (16.2)	3.91 (.66)
11. ความพร้อมของสถานที่ที่ใช้สำหรับโครงการ	0 (0.0)	15 (4.4)	86 (25.2)	182 (53.4)	58 (17.0)	3.83 (.76)
12. ระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 (0.3)	6 (1.8)	66 (19.6)	195 (58.0)	68 (20.2)	3.96 (.70)
13. การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร	0 (0.0)	1 (0.3)	18 (5.3)	170 (50.1)	150 (44.2)	4.38 (.60)
รวม	ค่าเฉลี่ย = 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51					

จากตารางที่ 41 พบว่า ผลการประเมินความสำเร็จในทุกประเด็นรวมกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมาก เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของโครงการมากที่สุดได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมีความสำเร็จมาก เรื่องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับสำเร็จมาก เรื่องระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก

จากตารางที่ 40 - 41 จะพบว่าภาพรวมของระดับการประเมินความสำเร็จก่อนเริ่มดำเนินโครงการจะมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ระดับการประเมินความสำเร็จหลังเริ่มโครงการ ก่อนเริ่มโครงการผลประเมินความสำเร็จมีค่าเท่ากับ 3.50 หลังเริ่มดำเนินโครงการมีค่าเท่ากับ 3.90 เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระดับการประเมินความสำเร็จก่อนเริ่มโครงการและหลังเริ่มโครงการโดยใช้สถิติทดสอบที่แบบข้อมูลคู่ (Paired Sample t-test) ได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระดับความสำเร็จของโครงการก่อนเริ่มโครงการ และหลังจากเริ่มโครงการ

การประเมินโครงการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	สถิติทดสอบ	P - value
ก่อนเริ่ม	3.50	0.57	-16.752	.000
หลังเริ่ม	3.90	0.51		

จากตาราง 42 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการประเมินความสำเร็จหลังเริ่มดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการประเมินความสำเร็จก่อนเริ่มโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และจากตารางที่ 4.41 – 4.42 จะพบว่าค่าเฉลี่ยผลการประเมินความสำเร็จหลังเริ่มโครงการทั้ง 13 ประเด็นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการประเมินความสำเร็จก่อนเริ่มโครงการ

ตารางที่ 43 แสดงจำนวน ร้อยละของ ปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ	301	76.2
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อโครงการ	317	80.3
3. การมีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ	232	58.7
4. ความร่วมมือของหน่วยงาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	213	53.9
5. มีงบประมาณเพียงพอ	293	74.2
6. มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ	155	39.2
7. มีเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถ	250	63.3
8. ความเข้มแข็งของแกนนำเช่น ผู้นำชุมชน ชมรม	248	62.8

จากตารางที่ 43 พบว่าปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จมากที่สุดได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อโครงการ คิดเป็นร้อยละ 80.3 รองลงมาเป็นปัจจัยด้าน การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 76.2 ปัจจัยด้านงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 74.2 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จน้อยที่สุดได้แก่ การมีวัสดุเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 39.2

ตารางที่ 44 แสดงจำนวน ร้อยละของ วิธีหรือแผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ

วิธีหรือแผนงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เตรียมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านความรู้ในงานและทักษะ	248	62.8
2. เตรียมจัดหางบประมาณ	266	67.4
3. เตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์	139	35.2
4. เตรียมสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนโครงการ	176	44.6
5. เตรียมสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	225	57.0
6. การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา	261	66.1
7. การเพิ่มกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ	115	29.1

จากตารางที่ 44 พบว่า วิธีหรือแผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินโครงการที่มีการดำเนินการมากที่สุดได้แก่ การเตรียมจัดหางบประมาณสำหรับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมาเป็นเรื่อง การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 66.1 เรื่อง เตรียมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านความรู้ในงานและทักษะคิดเป็นร้อยละ 62.8 ส่วนแผนงานที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ การเพิ่มกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 29.1

ตารางที่ 45 แสดงจำนวน ร้อยละ ของบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

บทเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. การดำเนินโครงการต้องโปร่งใสตรวจสอบได้	238	60.3
2. เกิดความตระหนักว่าการลงพื้นที่เข้าพบประชาชนอย่างสม่ำเสมอทำให้ทราบปัญหาของประชาชน	254	64.3
3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินโครงการทำให้โครงการสำเร็จ	249	63.0
4. การประสานและความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทำให้โครงการสำเร็จ	205	51.9

จากตารางที่ 45 บทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการมากที่สุด ได้แก่ เกิดความตระหนักว่าการลงพื้นที่เข้าพบประชาชนอย่างสม่ำเสมอทำให้ คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินโครงการทำให้โครงการสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 63.0 และการดำเนินโครงการต้องโปร่งใสตรวจสอบได้ คิดเป็นร้อยละ 60.3

ตารางที่ 46 จำนวน ร้อยละ ประเด็นที่สามารถถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้กับหน่วยงานอื่น

	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรคำนึงถึงขนาดงบประมาณ	235	59.5
2. ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่	197	49.9
3. ควรคำนึงถึงสภาพชุมชน	202	51.1
4. ความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง	231	58.5
5. ควรสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ เช่น ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญา เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการดำเนินการและพัฒนา	189	47.9
6. ควรมีดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องของกิจกรรม	214	54.2

จากตารางที่ 46 พบว่า ประเด็นที่สามารถนำไปถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนินงานมากที่สุด ได้แก่ ควรคำนึงถึงขนาดงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาเป็นเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงคิดเป็นร้อยละ 58.5 เรื่องการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องของกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 54.2 เรื่องการคำนึงถึงสภาพชุมชน คิดเป็นร้อยละ 51.1 เรื่อง การคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่คิดเป็นร้อยละ 49.9 และเรื่องควรสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ เช่น ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญา เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการดำเนินการและพัฒนา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรที่เป็นเหตุ ประกอบด้วยตัวแปร 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความรุนแรงของปัญหา ประกอบด้วยตัวแปร จำนวนผู้สูงอายุ พื้นที่ จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยของประชากร งบประมาณรายจ่าย และรายรับ

กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านองค์กรประกอบด้วยตัวแปร ขนาดของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประเภทของโครงการ จำนวนพนักงาน วิธีประชาชน ความหลากหลายทางกายภาพ

กลุ่มที่ 3 การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยตัวแปร จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ชุดที่ 2 ตัวแปรตาม แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 ตัวแปร ขึ้นเตรียมความพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติก่อนเริ่มโครงการ มีการสื่อสารการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย(V7 ข้อ 7) มีการสื่อสารการสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มปฏิบัติ (V8 ข้อ 8)

กลุ่มที่ 2 ตัวแปร การก่อตัว การเตรียมความพร้อมศึกษาดูงาน(V10) ฝึกอบรม (V11) การเตรียมความ การกำหนดแนวทาง (V12) การดำเนินกิจกรรมอื่นๆ (V13)

กลุ่มที่ 3 ตัวแปร การพักตัว ระหว่างดำเนินงานมีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการสนับสนุน(V14) มีแหล่งเงินสนับสนุน (V16) มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (V17) การกำกับและติดตามโครงการ (V18) การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ (V19)

กลุ่มที่ 4 ตัวแปรการเรียนรู้ ในระหว่างการดำเนินโครงการมีวิธีการปรับปรุงวิธีการทำงาน(V20) มีการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย(V21) มีการสร้างความร่วมมือกับองค์กร (V22) มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ (V23)การวัดผลประเมินผลก่อน (V26) ระหว่าง(V27) และหลังดำเนินโครงการ (V28) การมีเครือข่ายการเรียนรู้ (v29) การประเมินผลความสำเร็จในโครงการ(v34)

กลุ่มที่ 5 ตัวแปรขึ้นการถ่ายทอด การใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ (V 24) การใช้แรงจูงใจกับองค์กร (V25) การถ่ายทอดความรู้ให้กับองค์กร (V30)

กลุ่มที่ 6 ตัวแปร การวางแผนเพื่อความยั่งยืน การคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน (V31) คุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ (V32)

ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์กร การเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านเตรียมการ

	ระดับการประชาสัมพันธ์กับ กลุ่มเป้าหมาย	ระดับการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปฏิบัติงาน
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.099	0.049
พื้นที่	-0.012	-0.097
จำนวนประชากร	0.099	0.051
จำนวนครัวเรือน	0.100*	0.031
รายรับ	0.060	0.031
รายจ่าย	0.045	0.012
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.019	0.061
จำนวนประชากรแฝง	0.099*	0.092

จากตารางที่ 47 ตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการเตรียมการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีเพียง จำนวนครัวเรือนและระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 10.0 ในทิศทางเดียวกันและจำนวนประชากรแฝงกับ ระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานโดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 9.9

ตารางที่ 48 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหาเกี่ยวกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการก่อตัว

	ระดับการศึกษา งาน	ระดับการเตรียม ความพร้อม เจ้าหน้าที่	ระดับการ กำหนดแนวทาง	ระดับการดำเนิน กิจกรรมอื่นๆ
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.034	0.044	0.047	0.076
พื้นที่	0.069	-0.042	-0.021	0.118
จำนวนประชากร	0.069	0.033	0.077	0.091
จำนวนครัวเรือน	0.132**	0.147**	-0.005	0.014
รายรับ	0.034	0.000	0.067	0.091
รายจ่าย	0.038	-0.004	0.055	0.065
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.049	0.011	0.014	0.047
จำนวนประชากรแฝง	0.086	0.070	-0.012	0.062

จากตารางที่ 48 ตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการก่อตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ จำนวนครัวเรือนกับระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ก่อนเริ่มโครงการ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 13.2 ในทิศทางเดียวกัน และจำนวนครัวเรือน กับระดับการเตรียมพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการผู้สูงอายุก่อนที่จะเริ่มโครงการ โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 14.7 ในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 49 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหาเกี่ยวกับนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านการพักตัว

	การมีกล ยุทธ์	เงิน สนับสนุน โครงการ	เงิน สนับสนุน อุปกรณ์	การกำกับและติดตาม ระหว่างดำเนิน โครงการ	การพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการงบประมาณ ระหว่างดำเนินการ
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.093	0.097	0.103	0.006	-0.010
พื้นที่	0.033	0.093	-0.015	-0.027	0.027
จำนวนประชากร	0.145**	0.047	0.059	0.075	0.036
จำนวนครัวเรือน	0.104*	0.041	0.026	0.021	-0.052
รายรับ	0.067	0.168**	0.047	0.037	-0.048
รายจ่าย	0.073	0.191**	0.037	0.017	-0.030
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.013	0.031	0.008	-0.026	-0.006
จำนวนประชากรแฝง	0.100*	0.024	-0.011	0.033	0.014

จากตารางที่ 49 ตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรม การนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการฝึกตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ จำนวน ประชากร ระดับการมีกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 14.5 จำนวนครัวเรือนกับระดับการมีกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 10.4 รายรับขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับจำนวนเงินสนับสนุน โครงการ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 16.38 รายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 19.1 และจำนวนประชากรแฝงมีความสัมพันธ์กับ การมีกลยุทธ์ร้อยละ 10.0

ตารางที่ 50 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการเรียนรู้

	V20	V21	V22	V23	V26	V27	V28	V29	V34
จำนวนประชากร สูงอายุ 60ปีขึ้นไป	0.089	0.013	0.018	0.042	-0.008	0.066	0.085	0.047	0.025
พื้นที่	0.006	-0.052	-0.074	-0.028	0.008	-0.039	-0.034	0.051	0.001
จำนวนประชากร	0.143**	0.045	-0.014	0.092	0.050	0.033	0.093	0.082	0.037
จำนวนครัวเรือน	0.082	-0.017	-0.011	0.099	0.025	0.030	0.040	0.072	0.062
รายรับ	0.113*	-0.012	-0.025	0.013	0.011	0.019	0.069	0.016	0.033
รายจ่าย	0.092	-0.035	-0.026	0.004	-0.004	0.001	0.034	-0.003	0.041
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.061	0.054	0.078	0.049	0.055	-0.019	-0.008	0.045	0.010
ประชากรแฝง	0.070	-0.016	0.082	-0.031	0.065	-0.027	0.022	0.063	0.106*

กิจกรรมระหว่างดำเนินโครงการ : ความหมายของตัวแปร

- V20 หมายถึง ระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุน
- V21 หมายถึง ระดับการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสาร กับกลุ่มเป้าหมาย
- V22 หมายถึง ระดับการสร้างร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- V23 หมายถึง ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะ
- V26 หมายถึง ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ
- V27 หมายถึง ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ
- V28 หมายถึง ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ
- V29 หมายถึง ระดับการมีเครือข่าย เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ
- V34 หมายถึง ระดับความสำเร็จของโครงการ

จากตารางที่ 50 ตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรม การนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ จำนวน ประชากรกับระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุน มีความสัมพันธ์กัน ร้อยละ 14.3 รายรับขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานใน หน่วยงานเพื่อสนับสนุนมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 11.3 และจำนวนประชากรแฝง กับ ระดับ ความสำเร็จของโครงการมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 10.6

ตารางที่ 51 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหากับนวัตกรรมการนำนโยบาย ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอด

	V24	V25	V30
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.034	0.012	0.083
พื้นที่	-0.038	-0.058	-0.004
จำนวนประชากร	0.098	0.103*	0.125*
จำนวนครัวเรือน	0.060	0.093	0.128*
รายรับ	0.039	0.018	0.095
รายจ่าย	0.047	0.013	0.100*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.125	0.067	0.083
ประชากรแฝง	0.055	0.046	-0.001

ความหมายของตัวแปร

V24 หมายถึง ระดับแรงจูงใจที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ

V25 หมายถึง ระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์การเพื่อให้โครงการสามารถ ดำเนินการไปได้

V30 หมายถึง ระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้องค์การ

จากตารางที่ 51 ตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรม การนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการถ่ายทอด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ จำนวนประชากรกับระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์การเพื่อให้โครงการสามารถ ดำเนินการ ไปได้ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 10.3 ประชากรกับระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการ ให้องค์การ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.5 จำนวนครัวเรือนกับระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ โครงการให้องค์การหรือหน่วยงานอื่นๆ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.8 และ รายจ่ายขององค์การ

บริหารส่วนท้องถิ่นกับระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 10.0

ตารางที่ 52 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรุนแรงของปัญหาเกี่ยวกับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน

	V31	V32
จำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป	0.083	0.024
พื้นที่	-0.004	0.024
จำนวนประชากร	0.125	0.077
จำนวนครัวเรือน	0.128	0.142
รายรับ	0.095	0.024
รายจ่าย	0.100	0.036
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.083	0.079
ประชากรแฝง	-0.001	0.024

ความหมายของตัวแปร

V31 หมายถึง ระดับการคาดการณ์และการวางแผนหรือวางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการ

V32 หมายถึง ระดับการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนของเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนขององค์กร

จากตารางที่ 52 พบว่าไม่มีตัวแปรระดับความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน

ตารางที่ 53 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการเตรียมการ

	ระดับการประชาสัมพันธ์กับ กลุ่มเป้าหมาย	ระดับการสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปฏิบัติงาน
จำนวนพนักงาน	-0.013	0.048
วิถีประชาชน	-0.043	-0.013
ลักษณะทางกายภาพ	-0.005	-0.085
ประเภทของโครงการ	0.312**	0.208**
ลักษณะของโครงการ	0.418**	0.280**

จากตารางที่ 53 ตัวแปรระดับปัจจัยด้านองค์การที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการเตรียมการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ประเภทของโครงการกับระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 31.2 ประเภทของโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 20.8 ลักษณะของโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย และระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 41.8 และ 28.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 54 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการก่อตัว

	ระดับการศึกษาดูงาน	ระดับการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่	ระดับการกำหนดแนวทาง	ระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ
จำนวนพนักงาน	-0.033	-0.067	0.007	0.032
วิถีประชาชน	0.083	0.111	0.052	0.064
ลักษณะทางกายภาพ	0.070	0.076	-0.001	0.067
ประเภทของโครงการ	0.164**	0.215**	0.307**	0.385**
ลักษณะของโครงการ	0.111*	0.106*	0.235**	0.361**

จากตารางที่ 54 ตัวแปรปัจจัยด้านองค์การที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการก่อตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ประเภทของโครงการกับระดับการศึกษาดูงาน ระดับการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ระดับการกำหนดแนวทางหรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ และระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 16.4, 21.5, 30.7 และ 38.5 ตามลำดับ

ลักษณะของโครงการมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษาดูงาน ระดับการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ระดับการกำหนดแนวทางหรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ และระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 11.1, 10.6, 23.5 และ 36.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 55 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการพักตัว

	การมีกลยุทธ์	เงินสนับสนุนโครงการ	เงินสนับสนุนอุปกรณ์	การกำกับและติดตามระหว่างดำเนินโครงการ	การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ
จำนวนพนักงาน	0.050	0.126*	0.068	-0.014	-0.081
วิถีประชาชน	0.111*	-0.047	0.029	0.037	0.058
ลักษณะทางกายภาพ	0.042	-0.122*	-0.051	0.081	-0.003
ประเภทของโครงการ	0.356**	0.066	-0.010	0.261**	0.211**
ลักษณะของโครงการ	0.270**	0.093	0.017	0.279**	0.209**

จากตารางที่ 55 ตัวแปรปัจจัยด้านองค์การที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการพักตัวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่

จำนวนพนักงานและลูกจ้างขององค์การกับ เงินสนับสนุน โครงการมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 12.6 วิถีประชาชนกับ การมีกลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 11.1 ลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินสนับสนุนโครงการร้อยละ 12.2 ในทิศทางตรงกันข้าม ประเภทของโครงการมีความสัมพันธ์กับการมีกลยุทธ์ การกำกับและติดตามโครงการระหว่างดำเนินงาน และการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 35.6, 26.1 และ 21.1 ตามลำดับ ลักษณะของโครงการ มีความสัมพันธ์กับการมีกลยุทธ์ การกำกับและติดตามโครงการระหว่างดำเนินงาน และการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 27.0, 27.9 และ 20.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 56 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการเรียนรู้

	V20	V21	V22	V23	V26	V27	V28	V29	V34
จำนวนพนักงาน	0.046	-0.044	-0.076	0.009	-0.013	0.002	0.047	-0.036	0.036
วิถีประชาชน	0.040	-0.070	0.005	0.009	0.020	0.000	-0.010	-0.011	0.059
ลักษณะทางกายภาพ	0.027	-0.013	-0.017	-0.012	0.061	0.052	0.043	0.057	0.143**
ประเภทของโครงการ	0.319**	0.188**	0.081	0.214**	0.225**	0.187**	0.188**	0.217**	0.108*
ลักษณะของโครงการ	0.340**	0.208**	0.159*	0.172*	0.165*	0.191**	0.153*	0.180**	0.088

จากตารางที่ 56 ตัวแปรปัจจัยด้านองค์การที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่นกับระดับความสำเร็จของโครงการ ร้อยละ 14.3

ประเภทของโครงการมีความสัมพันธ์กับ 1) ระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุน 2) ระดับการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสาร กับกลุ่มเป้าหมาย 3) ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะ 4) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ 5) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 6) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ 7) ระดับการมีเครือข่ายเพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ และ 8) ระดับความสำเร็จของโครงการ ร้อยละ 31.9 18.8 21.4 22.5 18.7 18.8 21.7 และ 10.8

ลักษณะของโครงการมีความสัมพันธ์กับ 1)ระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุน 2) ระดับการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสาร กับกลุ่มเป้าหมาย 3)ระดับการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์การที่เกี่ยวข้อง 4) ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะ 5) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ 6)ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 7) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ และ 8)ระดับการมีเครือข่าย เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ ร้อยละ 34.0 20.8 15.9 17.2 16.5 19.1 15.3 และ 18.0

ตารางที่ 57 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอด

	V24	V25	V30
จำนวนพนักงาน	0.019	-0.046	0.033
วิถีประชาชน	-0.010	-0.004	0.011
ลักษณะทางกายภาพ	0.006	0.006	0.033
ประเภทของโครงการ	0.136**	0.205**	0.217**
ลักษณะของโครงการ	0.135**	0.115**	0.177**

จากตารางที่ 57 ตัวแปรปัจจัยด้านองค์การ ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการถ่ายทอด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ประเภทของโครงการ กับ ระดับแรงจูงใจที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ ระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์การเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้ และระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการ

ให้องค์การอื่น มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 13.6 20.5 และ 21.7 ลักษณะของโครงการ กับ ระดับแรงจูงใจที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ ระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์กรเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ และระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้องค์การอื่น มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 13.5 11.5 และ 17.7

ตารางที่ 58 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับวัดกรรมกรนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน

	การคาดการณ์วางแผนด้าน ทรัพยากรทางการเงิน	คุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่
จำนวนพนักงาน	0.033	0.020
วิถีประชาชน	0.011	0.012
ลักษณะทางกายภาพ	0.033	0.059
ประเภทของโครงการ	0.217**	0.201**
ลักษณะของโครงการ	0.177**	0.121*

จากตารางที่ 58 พบว่าแปรปัจจัยด้านองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรวัดกรรมกรนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่ ประเภทของโครงการ กับ การคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน ระดับคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 21.7 และ 20.1 ลักษณะของโครงการกับระดับการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน และ คุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 17.7 และ 12.1

ตารางที่ 59 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับวัดกรรมกรนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านเตรียมพร้อม

	ระดับการประชาสัมพันธ์กับ กลุ่มเป้าหมาย	ระดับการสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปฏิบัติงาน
ผู้รับผิดชอบ	0.138*	0.149*
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.369**	0.271**

จากตารางที่ 59 ตัวแปรการเรียกร้อย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการเตรียมการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการ กับระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย และระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 13.8 และ 14.9 ตามลำดับ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย และ ระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 36.9 และ 27.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 60 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อย กับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการก่อตัว

	ระดับการศึกษาสูง	ระดับการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่	ระดับการกำหนดแนวทาง	ระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ
ผู้รับผิดชอบ	-0.071	0.066	0.087	0.123*
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.100*	0.161*	0.388**	0.510**

จากตารางที่ 60 ตัวแปรการเรียกร้อย ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการก่อตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้รับผิดชอบกับระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ ร้อยละ 12.3 ที่มาของโครงการผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาสูง ระดับการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ ระดับการกำหนดแนวทาง หรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำและการทำงานโครงการ และระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ 10.0 16.1 38.8 และ 51.0

ตารางที่ 61 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อยกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการพักรตัว

	การมีกลยุทธ์	เงินสนับสนุนโครงการ	เงินสนับสนุนอุปกรณ์	การกำกับและติดตามระหว่างดำเนินโครงการ	การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ
ผู้รับผิดชอบ	0.072	-0.084	-0.031	0.096	-0.075
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.402**	0.242**	0.004	0.397**	0.343**

จากตารางที่ 61 ตัวแปรการเรียกร้อง ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมหรือนโยบาย ผู้สูงอายุขั้นการพิทตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่ ที่มาของโครงการ ผู้สูงอายุ กับ การมีกลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ เงินสนับสนุนโครงการ การกำกับและติดตามโครงการระหว่างดำเนินงาน และการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ ร้อยละ 40.2 24.2 39.7 และ 34.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 62 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการเรียนรู้

	V20	V21	V22	V23	V26	V27	V28	V29	V34
ผู้รับผิดชอบ	-0.005	0.048	-0.109	-0.036	0.105	0.032	0.083	0.025	0.148*
ที่มาของโครงการ ผู้สูงอายุ	0.435**	0.191**	0.034	0.268**	0.160**	0.275**	0.283**	0.282**	0.094

จากตารางที่ 62 ตัวแปรการเรียกร้อง ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมหรือนโยบาย ผู้สูงอายุขั้นการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่ ผู้รับผิดชอบกับ ระดับความสำเร็จของโครงการร้อยละ 14.8 ที่มาของโครงการมีความสัมพันธ์กับ 1) ระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุน 2)ระดับการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสาร กับกลุ่มเป้าหมาย 3) ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะ 4) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ 5) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 6)ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ และ7)ระดับการมีเครือข่าย เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนิน คิดเป็นร้อยละ 43.5, 19.1, 26.8, 16.0, 27.5, 28.3 และ 28.2

ตารางที่ 63 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้อง กับนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอด

	V24	V25	V30
ผู้รับผิดชอบ	0.110	0.027	0.031
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.210**	0.247**	0.208**

จากตารางที่ 63 ตัวแปรการเรียกร้อง ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการถ่ายทอด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ กับ ระดับแรงจูงใจที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ ระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์กรเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ และ ระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้องค์กรมีความสัมพันธ์กันร้อยละ 21.0 24.7 และ 20.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 64 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียกร้องกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
ด้านการวางแผนเพื่อความยั่งยืน

	การคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน	คุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ	0.031	0.054
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.208**	0.197**

จากตารางที่ 64 ตัวแปรการเรียกร้องที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุขึ้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกันได้แก่ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ กับ การคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน และระดับคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กันร้อยละ 20.8 และ 19.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 65 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้องกับภาพรวมของนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติในแต่ละชั้น

	เตรียม	ก่อตัว	พักตัว	เรียนรู้	ถ่ายทอด	ยั่งยืน
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.097	0.080	0.107	0.036	0.058	0.058
พื้นที่	-0.039	0.072	0.091	-0.058	-0.039	0.013
จำนวนประชากร	0.097	0.102*	0.052	0.063	0.138	0.113*
จำนวนครัวเรือน	0.092	0.097	0.044	0.031	0.120*	0.155**
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.034	0.049	0.032	0.061	0.116*	0.092
รายรับ	0.059	0.077	0.172**	-0.003	0.068	0.064
รายจ่าย	0.041	0.060	0.194**	-0.029	0.071	0.074
ประชากรแฝง	0.109*	0.084	0.023	0.007	0.040	0.015
จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด	0.003	-0.013	0.132**	-0.024	0.006	0.029
วิถีชีวิตประชาชน	-0.040	0.111*	-0.044	0.033	-0.001	0.013
ลักษณะทางกายภาพ	-0.029	0.086	-0.127*	0.112*	0.020	0.054

ตารางที่ 65 (ต่อ)

	เตรียม	ก่อตัว	ฟักตัว	เรียนรู้	ถ่ายทอด	ยั่งยืน
ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ	0.321**	0.410**	0.065	0.180**	0.236**	0.239**
ลักษณะโครงการ	0.431**	0.328**	0.094	0.086	0.182**	0.167**
ผู้รับผิดชอบ	0.159**	0.088	-0.087	0.071	0.070	0.050
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.387**	0.461**	0.242**	0.203**	0.278**	0.232**

จากตารางที่ 65 พบว่า ปัจจัยด้าน ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้อง ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาพรวมของนวัตกรรมการนํานโยบายผู้สูงอายุไป ปฏิบัติในแต่ละขั้นสรุปได้ดังนี้

ขั้นเตรียมการ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเตรียมการ ได้แก่ จำนวนประชากรแฝง ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ และ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นก่อตัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการก่อตัว ได้แก่ จำนวนประชากร วิถีชีวิต ประชาชน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นฟักตัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการฟักตัว ได้แก่ รายรับ รายจ่าย จำนวน พนักงานและลูกจ้างทั้งหมด ที่มาของโครงการและลักษณะทางกายภาพ โดยลักษณะทางกายภาพจะมีความสัมพันธ์กันแบบตรงข้ามกัน

ขั้นเรียนรู้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการเรียนรู้ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นถ่ายทอด ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นความยั่งยืน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ตารางที่ 66 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับขั้นของการพัฒนาขั้นตอนการเตรียมการไปจนถึงความ
ยั่งยืนอันเป็นนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

	ก่อตั้ง	ฝึกตัว	เรียนรู้	ถ่ายทอด	ยั่งยืน
เตรียม	0.541**	0.126**	0.451**	0.271**	0.304*
ก่อตั้ง	1	0.151**	0.453**	0.416**	0.429*
ฝึกตัว		1	0.016	-0.005	0.012
เรียนรู้			1	0.558**	0.520**
ถ่ายทอด				1	0.768**

จากตารางที่ 66 พบว่า ผลของการเตรียมการโครงการผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับ การก่อตั้ง การฝึกตัว การเรียนรู้ การถ่ายทอด และความยั่งยืน ร้อยละ 54.1 12.6 45.1 27.1 และ 30.4 ตามลำดับ ผลการก่อตั้งมีความสัมพันธ์ต่อ การฝึกตัว การเรียนรู้ การถ่ายทอด และความยั่งยืน ร้อยละ 15.1 45.3 41.6 และ 42.9 ตามลำดับ ผลการฝึกตัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อ การเรียนรู้ การถ่ายทอด และความยั่งยืน แต่การเรียนรู้มีความสัมพันธ์ต่อการถ่ายทอดและความยั่งยืน ร้อยละ 55.8 และ 52.0 และการถ่ายทอด มีความสัมพันธ์ต่อความยั่งยืนร้อยละ 76.8

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการวิจัยโครงการนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ผลจากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 แห่ง จากจำนวนทั้งหมดที่ทำการศึกษา 314 แห่ง มีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 โครงการ โครงการที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจัดส่วนมากจะเป็นโครงการประเภทการคุ้มครองทางสังคม เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ส่วนประเภทโครงการที่จัดขึ้นน้อยที่สุดได้แก่ การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ โดยโครงการที่จัดขึ้นเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่พัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่ โดยผู้รับผิดชอบหลักจะเป็นพนักงานท้องถิ่นจำนวนระหว่าง 1 – 2 คน

ขั้นเตรียมพร้อมสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ก่อนเริ่มโครงการ พนักงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการเหล่านี้มีหน้าที่ประการหนึ่งในหลายๆ ประการคือ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยสื่อ ผู้รับผิดชอบมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างหลากหลายวิธีโดยภาพรวมมีการประชาสัมพันธ์อย่างน้อยหนึ่งวิธี วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้มากที่สุดคือ ให้สมาชิกสภา/กรรมการชุมชน/ผู้นำชาวบ้านบอกต่อกัน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้ง วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้รองลงมาได้แก่ การประชุมทำเวทีชาวบ้าน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้ง การประชาสัมพันธ์โครงการที่สามารถดำเนินการได้อย่างง่ายดาย แต่มีการใช้น้อยมากได้แก่ การประชาสัมพันธ์โดยการเคาะประตูบ้าน

สำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน พบว่าก่อนเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อยหนึ่งทาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดประชุม โดยมีการจัดประชุม 1 ครั้งต่อโครงการ รองลงมาเป็นการประกาศนโยบาย มีการติดประกาศนโยบายมากกว่า

1 ครั้งต่อโครงการ ส่วนการสร้างความสัมพันธ์โดยส่งจดหมายข่าวและ จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์มี การดำเนินการน้อยมาก

ขั้นการก่อตัว

ก่อนเริ่มโครงการมีการส่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าศึกษาดูงานที่อื่น โดยในจำนวนอบต. ที่ส่ง คนไปศึกษาดูงานนั้น ได้รับการศึกษาดูงานเพียงครั้งเดียวและส่วนใช้เวลาในการศึกษาดูงานเพียง 1 วัน การศึกษาดูงานของหน่วยงานที่จัดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มักจะเป็นสำนักงานสาธารณสุข อำเภอสามพราน อำเภอพระประแดง อำเภอบ้านแพ้ว ชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอบางปลา และองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่นๆ เช่น อบต.สุเทพ อบต.สัมปทวน อบต.บ้านหม้อ อบต.ไร่จึง โดยไม่มีสถานที่ใดที่เป็นแหล่งต้นแบบในการศึกษาดูงานด้านผู้สูงอายุ

นอกจากดูงานแล้วยังมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่โดยการฝึกอบรม ไปดูงาน และเชิญวิทยากรมาฝึกอบรม ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลามากกว่า 1 วัน ส่วนการเตรียมความพร้อมอื่นๆ ได้แก่ การประชุมเตรียมความพร้อม ศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลผู้สูงอายุ และประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

ก่อนการเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ มีการแบ่งเวลาในการทำงาน นอกจากนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการยังมีการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการทำงาน ได้แก่ การวางหลักเกณฑ์ ในการดำเนินโครงการ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินการและการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นการพักตัว

ในขณะที่เดียวกันยังมีกลยุทธ์ในการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการได้และ วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การหาผู้สนับสนุนโครงการด้านงบประมาณและการใช้อาสาสมัครช่วยทำงาน โดยเฉพาะแหล่ง เงินสนับสนุนโครงการได้รับจากส่วนกลางเฉลี่ย 618,702 บาทต่อโครงการและได้รับเงินอุดหนุนจาก ท้องถิ่นเฉลี่ย 456,872 บาทต่อโครงการ สำหรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์มีไม่มากนัก จากการ สสำรวจพบว่าจะเป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์ทางการแพทย์

โครงการผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำรวจ มีการติดตามโครงการระหว่าง ดำเนินการโดยวิธีการให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล ใช้เวลาในการติดตามมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ใช้การ พบปะประชาชนโดยตรงมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกจากนั้นยังมีการติดตามงานโดยการจัดประชุม ภายใน การติดตามผ่านผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาตำบล คณะกรรมการชุมชน และชมรมผู้สูงอายุ

ผู้รับผิดชอบโครงการยังมีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ ได้แก่ การกำหนดวัน เวลาการรับเงินสงเคราะห์ การปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุ เช่น การจ่ายผ่านธนาคาร

กำหนดเวลาการจ่ายเป็นทุกๆ 3 เดือน และ 6 เดือน สำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดเพิ่มผู้สูงอายุ การเพิ่มบทบาทให้ตัวแทนชุมชนเพื่อแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ การทำงานเชิงรุก การจัดทำข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในขณะดำเนินโครงการ พบว่ามีการสื่อสารโดยวิธีการประชุมทำเวทีชาวบ้านมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาเป็นการประกาศวิทยุเสียงตามสาย และการบอกต่อโดยผู้สูงอายุ

การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการเร่งรัดงบประมาณ การเบิกจ่ายจากส่วนกลาง โดยมีการเร่งรัดมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาเป็นเรื่องการขอความร่วมมือสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการแก้ปัญหา และมีการขอความร่วมมือสนับสนุนด้านวิชาการ

การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ในระหว่างดำเนินโครงการ ส่วนมากทักษะที่ส่งเสริมได้แก่ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม รองลงมาเป็นเรื่องการสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมการอบรมดูงาน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน ในการพัฒนาทักษะการทำงานส่วนมากใช้เวลาประมาณ 1 วัน

ชั้นการถ่ายทอด

แรงจูงใจในการทำงานในระดับบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจที่ใช้อย่างมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้ความใส่ใจต่อเจ้าหน้าที่ รองลงมาเป็นการให้ผลตอบแทนพิเศษ การให้วุฒิบัตร นอกจากนี้ยังมีการสร้างความเข้าใจในการทำหน้าที่ การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจ การลงมือทำงานเองของผู้บริหารร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข มีอาหารกลางวันเลี้ยง

แรงจูงใจในระดับทีม/องค์กร จะมีการจัดสัมมนาประจำปี และการให้เงินรางวัลพิเศษประจำปี การศึกษาดูงาน การแสดงความชื่นชมเพื่อสร้างความภูมิใจ การพิจารณาเงินเดือนและโบนัส

ชั้นการเรียนรู้

ผู้รับผิดชอบโครงการมีการวัดผลและประเมินผลโครงการอย่างสม่ำเสมอทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงานและหลังโครงการเสร็จสิ้น โดยการวัดจากการพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม ใช้การสำรวจความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ วิธีการใช้มากที่สุดคือ การใช้ผู้นำชุมชน เพื่อนำข้อมูลจากชาวบ้านมาปรับปรุงการดำเนินงาน รองลงมาเป็นการจัดประชาคมหมู่บ้าน และมีการใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย

การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้หน่วยงานอื่น กิจกรรมที่ใช้มากที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์โครงการให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ รองลงมาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจมาดูงาน และการเป็นวิทยากรให้กับองค์กรต่างๆ

การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานก่อนเริ่มโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการประเมินความสำเร็จโครงการอยู่ในระดับมาก เรื่องที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สำหรับการประเมินความสำเร็จในระดับต่ำสุดคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร และเรื่องความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานหลังเริ่มโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการประเมินความสำเร็จทุกด้านในระดับมาก ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนการประเมินผลความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

ขั้นการสร้างความยั่งยืน

การวางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการในอนาคต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 71.4 มีการวางแผนเพื่อสร้างความยั่งยืนด้านการเงิน และร้อยละ 64.6 มีการวางแผนด้านเจ้าหน้าที่ การวางแผนด้านการเงิน ส่วนใหญ่จะวางแผนเพื่อของบประมาณจากส่วนกลาง รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ การวางแผนขอรับเงินสนับสนุนจากเอกชน และจัดกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในโครงการ

การวางแผนด้านเจ้าหน้าที่ กิจกรรมเพื่อความยั่งยืนด้านเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การวางแผนฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ รองลงมาคือสนับสนุนส่งเสริมการดูงานหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ และการวางแผนเพื่อรับอาสาสมัครเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

สำหรับวิธีการหรือแผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณ การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา การเตรียมเจ้าหน้าที่

นอกจากนั้นผู้รับผิดชอบโครงการระบุบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการมากที่สุด ได้แก่ การตระหนักว่าการลงพื้นที่เข้าพบประชาชนอย่างสม่ำเสมอทำให้ทราบปัญหาของประชาชน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินโครงการ และ การดำเนินโครงการต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้กับหน่วยงานอื่น ควรคำนึงงบประมาณ รองลงมาเป็นเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การคำนึงถึงสภาพชุมชน การคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากร และการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อนำมาประกอบการดำเนินการ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

2.1 ความรุนแรงของปัญหา

ความรุนแรงของปัญหากับขั้นเตรียมการ

ความรุนแรงของปัญหาด้านจำนวนครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนประชากรแฝง มีความสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่า จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากรแฝงในพื้นที่ ยิ่งมีมากจะมีผลต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับทราบและการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะส่งผลให้โครงการผู้สูงอายุสามารถเกิดได้

ความรุนแรงของปัญหากับขั้นก่อตัว

ความรุนแรงของปัญหาด้านจำนวนครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ ระดับความพร้อมของเจ้าหน้าที่ แสดงให้เห็นว่าจำนวนครัวเรือนยิ่งมากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งต้องเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับการเกิดขึ้นของโครงการผู้สูงอายุ

ความรุนแรงของปัญหากับขั้นพักตัว

ความรุนแรงของปัญหาด้านจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากรแฝงมีความสัมพันธ์กับการมีกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการ จำนวนรายรับ รายจ่ายมีความสัมพันธ์กับเงินที่สนับสนุนโครงการ แสดงให้เห็นว่ายิ่งจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากรแฝงยิ่งมาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการวางแผน จัดเตรียมงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการมากขึ้นเท่านั้น

ความรุนแรงของปัญหากับขั้นการเรียนรู้

ความรุนแรงของปัญหาด้านจำนวนประชากร รายรับ มีความสัมพันธ์กับระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงาน จำนวนประชากรแฝงมีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของโครงการ แสดงให้เห็นว่ายิ่งจำนวนประชากร จำนวนเงินรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเตรียมปรับปรุงวิธีการทำงาน ในขณะที่ยิ่งจำนวนประชากรมีมาก จะมีผลต่อความสำเร็จของโครงการมากขึ้นเท่านั้น

ความรุนแรงของปัญหากับชั้นการถ่ายทอด

ความรุนแรงของปัญหาด้านจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน รายจ่าย มีความสัมพันธ์กับระดับการถ่ายทอดความรู้ให้องค์กรอื่น จำนวนประชากรยังมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจระดับทีม/องค์กร แสดงให้เห็นว่ายิ่งความรุนแรงของปัญหามีมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีความพยายามถ่ายทอดความรู้ในการจัดการด้านผู้สูงอายุให้องค์กรอื่น และเพื่อรักษาความสำเร็จในการดำเนินโครงการไว้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องพยายามสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่มากขึ้นเท่านั้น

ความรุนแรงของปัญหากับชั้นการสร้างมายั่งยืน

ไม่พบว่ามีความแปรปรวนความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรในชั้นการสร้างมายั่งยืน

2.2 ปัจจัยด้านองค์กร

ปัจจัยด้านองค์กรกับชั้นเตรียมการ

ปัจจัยองค์กรด้านประเภทโครงการและลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายและระดับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าลักษณะโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายและผู้ปฏิบัติงานในลักษณะเฉพาะ เช่น หากเป็นโครงการผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์จะมีความหลากหลาย เช่น การใช้ชมรมผู้สูงอายุ การใช้เสียงตามสาย การใช้ผู้นำชุมชน การติดประกาศ ในส่วนของการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทราบก็เช่นเดียวกัน มีการใช้หลายวิธีการ วิธีการที่ใช้มากที่สุดคือการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ

ปัจจัยด้านองค์กรกับชั้นก่อตัว

ปัจจัยองค์กรด้านประเภทองค์กร และลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาฐาน ระดับเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ระดับการกำหนดแนวทางการทำงาน และระดับการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงาน เช่น การวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ การจัดหาวัสดุเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการ การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ การประชุมเวทีชาวบ้าน การปรับปรุงวิธีการงบประมาณ การปรับปรุงแก้ไขประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านองค์กรมีความสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการดำเนินการในหลายๆ ด้าน ไม่เช่นนั้นโอกาสที่โครงการผู้สูงอายุจะเกิดอาจเป็นไปได้ยาก

ปัจจัยด้านองค์การกับชั้นการพักตัว

ปัจจัยองค์การด้านจำนวนพนักงานมีความสัมพันธ์กับเงินสนับสนุนโครงการ วิธีประชาชนมีความสัมพันธ์กับวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการดำเนินไปได้ ประเภทโครงการและลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับการมีกลยุทธ์ การกำกับติดตามระหว่างดำเนินโครงการและการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ ในขณะที่ลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับเงินสนับสนุนโครงการในทิศทางตรงข้าม แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านองค์การ เช่น จำนวนพนักงาน วิธีประชาชน ลักษณะโครงการ จะมีผลต่อการดำเนินโครงการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ลักษณะทางกายภาพหรือสภาพพื้นที่ของตำบล จังหวัดนั้นกลับมีความสัมพันธ์ในลักษณะตรงข้าม นั่นหมายความว่า ลักษณะทางกายภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตรจะเป็นพื้นที่ที่สามารถหาเงินสนับสนุนโครงการได้น้อย เนื่องจากขาดหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ที่จะสนับสนุนเงินทุน

ปัจจัยด้านองค์การกับชั้นการเรียนรู้

ปัจจัยองค์การด้านลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของโครงการ ประเภทของโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการปรับปรุงวิธีการทำงาน ระดับการสร้าง ความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่เรื่องทักษะ ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเสร็จสิ้น และยังมี ความสัมพันธ์กับระดับการมีเครือข่ายเพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของโครงการ

ลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับการปรับปรุงวิธีการทำงาน ระดับการสร้าง ความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ระดับการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่เรื่องทักษะ ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังโครงการเสร็จสิ้น และยังมี ความสัมพันธ์กับระดับการมีเครือข่ายเพื่อ ก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ

แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านองค์การโดยเฉพาะลักษณะที่ตั้งขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น ประเภทโครงการ มีผลต่อการดำเนินโครงการผู้สูงอายุ ทำให้การดำเนินการ เช่น การ ประเมินผล วิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ การสร้างความร่วมมือมีลักษณะเฉพาะ

ปัจจัยด้านองค์การกับชั้นการถ่ายทอด

ประเภทโครงการและลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจต่อ เจ้าหน้าที่ ระดับแรงจูงใจระดับทีม/องค์การ และระดับการถ่ายทอดความรู้ให้องค์การอื่น แสดงให้ เห็นว่าโครงการผู้สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทการจัดสวัสดิการจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับ การสร้างแรงจูงใจในการทำงานและการขยายความรู้ให้กับองค์การอื่นๆ

ปัจจัยด้านองค์การกับขั้นการสร้างความยั่งยืน

ประเภทโครงการและลักษณะโครงการมีความสัมพันธ์กับ การคาดการณ์วางแผน ด้านทรัพยากรทางการเงิน ระดับคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่ แสดงให้เห็นว่าโครงการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นโครงการการจัดสวัสดิการจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ นั่นคือ โครงการดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนทั้งด้านการเงินและด้านกำลังคนเพื่อให้โครงการอยู่รอดได้

2.3 ปัจจัยด้านการเรียกร้อง

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับขั้นเตรียมการ

การเรียกร้อง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการและที่มาของโครงการผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย และ ระดับการสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าที่มาของโครงการผู้สูงอายุ ได้แก่ โครงการเป็นที่ต้องการของผู้สูงอายุและ นโยบายของฝ่ายการเมืองทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเตรียมการด้านการประชาสัมพันธ์กับผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับขั้นก่อตัว

ตัวแปรการเรียกร้อง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับระดับการดำเนินกิจกรรม อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา ความรู้ ระดับการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ ระดับการกำหนดแนวทาง หรือวิธีการแบ่งเวลาระหว่าง งานประจำและการทำงานโครงการ และระดับการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ แสดงให้เห็นว่าทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่และที่มาของโครงการเกี่ยวข้องกับการก่อตัวของ โครงการ ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเตรียมพร้อมด้านต่างๆ เช่น การดูงาน การกำหนด แนวทางและวิธีการทำงาน

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับขั้นการปักตัว

การเรียกร้อง ได้แก่ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับ การมี กลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ เงินสนับสนุน โครงการ การกำกับและติดตามโครงการระหว่างดำเนินงาน และการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการงบประมาณระหว่างดำเนินการ แสดงให้เห็นว่าที่มาของโครงการ นั่นคือ โครงการนั้น มาจากความต้องการของผู้สูงอายุและเป็น โครงการตามนโยบายจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิธีการ ดำเนินการ เงินทุน การกำกับติดตามโครงการ

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับขั้นการเรียนรู้

การเรียกร้อง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับ ระดับความสำเร็จของโครงการ และที่มาของโครงการมีความสัมพันธ์กับ 1) ระดับการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อ

สนับสนุน 2)ระดับการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสาร กับกลุ่มเป้าหมาย 3) ระดับการพัฒนาเจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะ 4) ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ 5)
ระดับกิจกรรมการวัดและประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 6) ระดับกิจกรรมการวัดและ
ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ และ7) ระดับการมีเครือข่าย เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนิน

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับชั้นการถ่ายทอด

การเรียกร้อง ได้แก่ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับ ระดับแรงจูงใจที่
ใช้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ ระดับแรงจูงใจในระดับทีมหรือองค์การเพื่อให้โครงการ
สามารถดำเนินการไปได้ และ ระดับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้องค์การอื่น

ปัจจัยด้านการเรียกร้องกับชั้นการสร้างความยั่งยืน

การเรียกร้อง ได้แก่ ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับ การคาดการณ์
วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงิน และระดับคุณลักษณะรวมทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่องค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีเพื่อความต่อเนื่องของโครงการ

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้อง ที่มี
ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาพรวมของนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติใน
แต่ละชั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นเตรียมการ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเตรียมการ ได้แก่ จำนวน
ประชากรแฝง ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ จำนวนผู้รับผิดชอบ
โครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นก่อตัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการก่อตัว ได้แก่ จำนวนประชากร วิธี
ชีวิตประชาชน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นพักตัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการพักตัว ได้แก่ รายรับ รายจ่าย จำนวน
พนักงานและลูกจ้างทั้งหมด ที่มาของโครงการและลักษณะทางกายภาพ โดยลักษณะทางกายภาพจะมี
ความสัมพันธ์กันแบบตรงข้ามกัน

ขั้นเรียนรู้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการเรียนรู้ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ
ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นถ่ายทอด ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ จำนวน
ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ และที่มา
ของโครงการผู้สูงอายุ

ขั้นความยั่งยืน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนประชากร
จำนวนครัวเรือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยโครงการนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า คำว่า “นวัตกรรม” ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านผู้สูงอายุ จะหมายถึงสิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ได้แก่ โครงการเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นโครงการที่ถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์และนำไปปรับปรุงวิธีการทำงาน เช่น มีการสำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าข่ายการได้รับเบี้ยยังชีพ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ มีการปรับปรุงวิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพ มีการสื่อสารเพื่อเข้าถึงผู้สูงอายุด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการทำงานในลักษณะเครือข่าย มีการประเมินผลการดำเนินงานนวัตกรรมผู้สูงอายุในความหมายนี้จึงสอดคล้องกับความหมายคำว่า “นวัตกรรม” ของเอเวอร์เรท โรเจอร์ (Everette M. Rogers เฟิงอ้าง : 1) กล่าวว่า นวัตกรรมคือ ความคิด การกระทำ หรือวัตถุใหม่ๆ ซึ่งรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่ด้วยตัวบุคคลแต่ละคนหรือสังคม การพิจารณาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นนวัตกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา ดังนั้นนวัตกรรมของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอาจไม่ใช่ นวัตกรรมของบุคคลกลุ่มอื่นๆ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลนั้นว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาหรือไม่ อีกประการหนึ่งความใหม่อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย สิ่งใหม่ๆ ตามความหมายของนวัตกรรมไม่จำเป็นจะต้องใหม่จริงๆ แต่อาจหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความคิดหรือการปฏิบัติที่เคยทำกันมาแล้วแต่ได้หยุดไประยะเวลาหนึ่ง ต่อมาได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาทำกันใหม่ เนื่องจากเห็นว่าสามารถช่วยแก้ปัญหาในสภาพการณ์ใหม่นั้นได้ ซึ่งก็นับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่ได้ ดังนั้น นวัตกรรมอาจหมายถึงสิ่งใหม่ๆ ดังต่อไปนี้ 1. สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดเคยทำมาก่อน 2. สิ่งใหม่ที่เคยทำมาแล้วในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และ 3. สิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม อย่างไรก็ตามหากพิจารณาประเภทของนวัตกรรมผู้สูงอายุตามระดับของนวัตกรรม นวัตกรรมผู้สูงอายุเป็นนวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental) นวัตกรรมในลักษณะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของนวัตกรรม พบว่า นวัตกรรมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีนวัตกรรมปรากฏทั้ง 6 ขั้นตอน นับตั้งแต่ขั้นการเตรียมพร้อม การก่อตัว การฟักตัว การถ่ายทอด การเรียนรู้ และการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับโครงการ

ในขั้นการเตรียมพร้อม การสื่อสารกับผู้สูงอายุเกี่ยวกับโครงการนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สร้างความตระหนักและการยอมรับ วิธีการสื่อสารที่ใช้มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การบอกต่อกัน การประชุมเวทีชาวบ้าน สำหรับการสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานโดยการประชุมชี้แจง การคิดประกาศ ใน

ขั้นการถ่ายทอด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้แรงจูงใจในระดับบุคคล เช่น การเอาใจใส่ของ ผู้บริหาร การมอบวิสัยทัศน์ การทำตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร การใช้แรงจูงใจระดับองค์การ เช่น การจัดสัมมนาประจำปี การให้เงินรางวัลพิเศษ การศึกษาดูงาน เครื่องมือเหล่านี้ อาจเรียกว่า “เครื่องมือหน้าที” ตามความหมายของโคเฮนและอิมิก (Steven Cohen & William Eimicke เฟ็งอ้าง, 2550 : 13-14) ในหนังสือชื่อ Tools for Innovators ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กับโครงการนวัตกรรม อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการ ใช้้น้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนาการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการให้มากขึ้น

นอกจากนั้นการศึกษาดูงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นการก่อตัว ด้านจำนวนวัน ยังน้อยเฉลี่ยเท่ากับ 1 วันเท่านั้น และไม่มีหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จะเป็น แบบอย่างของนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุให้แก่หน่วยงานอื่นได้อย่างสมบูรณ์ การศึกษาดูงานขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษากระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ แต่ละแห่งจะมีจุดเด่นที่ไม่เหมือนกัน รวมทั้งยังกิจกรรมที่ไปศึกษาดูงานยังขาดความหลากหลาย กิจกรรมที่ดำเนินการจะมีลักษณะคล้ายๆ กัน มุ่งเน้นไปที่โครงการการจัดสวัสดิการและโครงการอาสาสมัครผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยโครงการ แรกเป็นโครงการที่สืบเนื่องจากโครงการเดิมและโครงการหลังเป็นโครงการที่ริเริ่มจากกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โครงการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มใหม่ยังมีอยู่ อย่างจำกัด

สำหรับขั้นตอนอื่นๆ เช่น การก่อตัว ได้แก่ การศึกษาดูงานองค์การ/หน่วยงานอื่น การ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การแบ่งเวลาในการทำงานประจำและงาน โครงการ การกำหนดหลักเกณฑ์ การ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในขั้นไฟกตัว ได้แก่ การทำงาน ในลักษณะเครือข่าย การติดตามโครงการ การปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ การสื่อสารกับ ผู้สูงอายุ การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ วิธีการต่างๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่มาร์วี่ (Mark Moore เฟ็งอ้าง, 2550:8-9) เรียกว่านวัตกรรมการบริหาร หรือ เครื่องมือหน้าทีในความหมายของโคเฮนและอิมิก (Steven Cohen & William Eimicke เฟ็งอ้าง, 2550 : 13-14)

การวัดผลก่อน ระหว่างและหลังการดำเนิน โครงการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการ ทำงาน โดยการใช้ผู้นำชุมชนและการพบปะผู้สูงอายุโดยตรง การใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเป็นเครือข่าย เพื่อเป็นกลไกในการรับทราบปัญหาและข้อมูล รวมทั้งการเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นมาศึกษาดูงาน การเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานอื่น การประเมินความสำเร็จของตนเองเพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน ข้อมูลที่ได้หากนำมาวิเคราะห์จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความยั่งยืนสอดคล้องกับแนวคิดของโบริน (2003 : 19-20 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ที่ กล่าวถึงการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในองค์การภาครัฐ ควรมีเครื่องมือ ดังนี้ 1.ผู้บริหารต้องให้

ความสนับสนุน การให้รางวัล การจัดหาทรัพยากรอย่างเหมาะสม เจ้าหน้าที่ควรมีทักษะที่หลากหลาย การเรียนรู้วัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จจากองค์กรอื่น การคำนึงว่าวัฒนธรรมเป็นความรับผิดชอบของทุกคน การทดลองการดำเนินการก่อนมีการนำวัฒนธรรมไปปฏิบัติจริง และการประเมินผลวัฒนธรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

สำหรับการวางแผนด้านทรัพยากรและเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการในอนาคต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้วิธีการจัดเตรียมงบประมาณ และการบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา ข้อเสนอแนะของการจัดเตรียมงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การเตรียมของงบประมาณจากส่วนกลางเป็นหลัก ซึ่งอาจมิใช่เป็นวิธีการที่ถูกต้องนัก การพยายามจัดตั้งกองทุนหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน การจัดกิจกรรมหาทุนน่าจะเป็นวิธีการสร้างความยั่งยืนด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามความเป็นได้ของการจัดกิจกรรมหาทุนและการแสวงหาความร่วมมือจากเอกชนขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ หากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนมีวิถีชีวิตเกษตรกรรม หรือประชากรส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ อาจมีข้อจำกัดในการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวยังจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรจากส่วนกลาง และถ้าส่วนกลางไม่สามารถจัดหางบประมาณได้เพียงพอแล้วอาจทำให้โครงการผู้สูงอายุหยุดชะงักและประสบปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของมุลแกนและอัลเบอร์รี่ (2003 : 24-25 อ้างอิงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) และ โบริน (2003 : 25-26 อ้างอิงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการเกิดนวัตกรรมไว้หลายๆ กรณีและทรัพยากรด้านการเงินเป็นอุปสรรคสำคัญของการเกิดนวัตกรรมและความยั่งยืนของนวัตกรรม

นอกจากอุปสรรคของโครงการผู้สูงอายุแล้ว การวิจัยครั้งนี้ยังพบปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้โครงการผู้สูงอายุประสบความสำเร็จซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ระบุไว้ ได้แก่ การให้ความสำคัญของผู้บริหาร ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญ และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับความความสำเร็จของโครงการ พิจารณาได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1. หน่วยงานส่วนกลางของรัฐ เช่น สถานีอนามัย ท้องถิ่นจังหวัด โรงพยาบาล พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล 3. องค์กรพัฒนาเอกชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ 4. อื่น ๆ ได้แก่ หน่วยงานเอกชน วัด ผู้นำชุมชน โรงเรียน บทบาทที่สำคัญขององค์กรเหล่านี้คือ การสนับสนุนด้านการเงิน รองลงมาคือ การเป็นที่ปรึกษาโครงการ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การเป็นวิทยากร การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค และการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องของ

การเมือง เป็นการเจรจาของผู้เกี่ยวข้องกัน นโยบายทั้งเรื่องสาระสำคัญและขอบเขตการดำเนินการเพื่อ บรรลุความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกัน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ และปัจจัยด้านการ เรือกรื่อง ตัวแปรทั้งสามตัวมีผลต่อการเกิดนวัตกรรม

ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา งบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมี ความสัมพันธ์กับชั้นการฝึกตัวถึงร้อยละ 19 หมายความว่า ปัญหาของผู้สูงอายุยังไม่มี ความรุนแรงของ ปัญหาเพียงพอที่จะทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหันมาทุ่มงบประมาณ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาที่ยัง ไม่รุนแรงนี้เอง นวัตกรรมผู้สูงอายุจึงเป็นเพียงการดำเนินการต่อเนื่องมาจากโครงการเดิม

ปัจจัยด้านองค์การมีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรมในระดับที่สูงกว่าความรุนแรงของตัว ปัญหา กล่าวคือมีความสัมพันธ์ร้อยละ 11-40 โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านองค์การด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงาน และการปรับปรุงวิธีการทำงานมีความสัมพันธ์สูง 3 อันดับแรก แสดงให้เห็นว่า การเกิดนวัตกรรมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อย่าง ใกล้ชิดกับปัจจัยด้านองค์การ หากองค์การมีความพร้อมการเกิดนวัตกรรมย่อมเกิดขึ้นได้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อัลเซอร์เลอร์ (Alshuler) (อ้างถึงจาก NZ Institution of Economic Research (INC.) (2002:1-32)) กล่าวถึงกระบวนการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมภาครัฐ เช่น ความร่วมมือกับ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การสร้างหุ้นส่วนกับภาคเอกชน การยอมรับความคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ การ ให้ความสำคัญกับลูกค้า/ผู้รับบริการ และความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับงานของ อัลคา ซาพัท (Alka Sapat 2004:141-149) ในบทความวิจัยเรื่อง Devolution and Innovation :The Adoption of State Environment Policy Innovations by Administration Agencies ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับนวัตกรรมด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ที่มีอิทธิพล ได้แก่ ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ การประกาศเป็นนโยบายและ สมรรถนะขององค์การมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

ปัจจัยด้านการเรือกรื่องให้มินนวัตกรรมผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรม จาก ผลการวิจัยที่พบว่า การเกิดนวัตกรรมเป็นผลมาจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งมีความสัมพันธ์สูงถึงกว่าร้อยละ 40 ในด้านการปรับปรุงการทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนิน โครงการ การแบ่งเวลาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ระหว่างงานประจำกับงาน โครงการ การ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ ผลการวิจัยที่พบชี้ให้เห็นว่า การเรือกรื่องให้มินนวัตกรรมผู้สูงอายุมี ผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ในกรณี

นี้เห็นได้จากการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ และวิธีการอื่นๆ เช่น การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ในช่วง 3 เดือนหรือ 6 เดือน

ปัจจัยทั้งสามประการจึงมีผลต่อการเกิดนวัตกรรมในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับ นวัตกรรมผู้สูงอายุแล้วปัจจัยด้านองค์การมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำระบบฐานข้อมูลมาตรฐานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เนื่องจากจะมีผู้สูงอายุมากขึ้นในอนาคต

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มจำนวนผู้รับผิดชอบงานด้านสังคม และพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น โดยเพิ่มจำนวนวันของการศึกษาอบรมดูงานให้มากขึ้น

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อการประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงผู้สูงอายุ การใช้อาสาสมัครผู้สูงอายุที่ดำเนินการอยู่ถือว่าเป็นวิธีการเข้าถึงผู้สูงอายุโดยตรง และประหยัดค่าใช้จ่าย

1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรอื่น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัท มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ

1.5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงาน ส่วนกลาง หน่วยงานเอกชน ชมรมผู้สูงอายุ ให้มากขึ้น เนื่องจากพบว่า หน่วยงานส่วนกลางในบางพื้นที่ยังขาดข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องการค้าเนินการด้านผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 หน่วยงานส่วนกลาง โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรดำเนินการสำรวจโครงการผู้สูงอายุที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ และประกาศให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุดีเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

1.7 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรส่งเสริมด้านวิชาการเกี่ยวกับผู้สูงอายุแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเสนอการค้าเนินการด้านผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จของประเทศต่างๆ เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำความรู้ที่ได้ไปริเริ่มหรือปรับใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นตน

1.8 หน่วยงานส่วนกลางต้องเร่งทำความเข้าใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่องโครงการที่สมควรดำเนินการ เช่น การดำเนินโครงการประเภทส่งเสริมอาชีพ การให้การศึกษา เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรู้จักเพียงโครงการเบี่ยงชีฟ และเข้าใจว่ารัฐบาลมีหน้าที่ดูแลและจัดสรรเงินให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ การเข้าใจเช่นนั้นจะเป็นการสร้างความเคยชินของการเป็นผู้รับโดยไม่พยายามช่วยเหลือตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 รัฐบาลควรดำเนินโครงการเบี่ยงชีฟต่อไป เนื่องจากเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส แต่การเพิ่มการสนับสนุนจำนวนผู้สูงอายุจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบว่าจะจำกัดหรือออกเกณฑ์ในการจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใด เช่น อาจใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนด เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว การจัดสรรงบประมาณสมควรเป็นงบประมาณของท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าการใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

2.2 หน่วยงานส่วนกลาง เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรกำหนดงานผู้สูงอายุไว้ในแผนและกำหนดอัตราส่วนงบประมาณที่ต้องจัดสรรในแต่ละปีให้ชัดเจน เช่น กำหนดการจัดสรรงบประมาณให้กับการพัฒนาสังคมร้อยละ 20 ของงบประมาณทั้งหมด

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรขยายผลการสำรวจโครงการผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบนวัตกรรมในพื้นที่ต่างๆ ให้ครอบคลุม จะได้นำนวัตกรรมโครงการผู้สูงอายุดีเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3.2 การสร้างตัวบ่งชี้ในการศึกษานวัตกรรมผู้สูงอายุเพิ่มเติมจากงานวิจัยชิ้นนี้ โดยจะนำไปสู่ตัวบ่งชี้วัดกรรมนโยบายสังคมของไทยต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. การ
คาดประมาณประชากรของประเทศไทย : พ.ศ. 2533-2563 (ค.ศ.1990-2020).
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2538.
- กองสวัสดิการสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. “จากอดีต
ถึงปัจจุบันสู่ออนาคต.” กรมประชาสงเคราะห์, 42, ฉ.5 (ก.ย.-ต.ค. 42) : 26-35.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2525.
- กระมล ทองธรรมชาติ และเชาวนະ ไตรมาส. วัฒนาการของระบบรัฐธรรมนูญไทยจากอดีตถึง
ปัจจุบัน พร้อมตัวบทรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ
: บรรณกิจ, 2544.
- กล้า ทองขาว. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ :
กรณีศึกษา นโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2534.
- กานต์จรัส เอียดทองใส. การปฏิบัตินโยบายการสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.
- กิตติ บุณนาค. การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ : การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ใน
ธุรกิจโรงแรม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์. 2536.
- กุลชน ชนาพงศธร. หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2519.
- โกวิท พวงงาม. การศึกษาภารกิจอบต. และความเข้มแข็งของประชาคมตำบลในการจัดการกับ
“ปัญหาสุขภาพของชุมชนระดับตำบล.” www.hsri.or.th/database/query.asp?year=42&time=85,
[15/11/48].

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:วิญญูชน, 2548.

คมสัน โยชคณ. ความล้มเหลวการปฏิบัติตามนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในเขต

กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2539.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564). กรุงเทพฯ:คุรุสภา, 2545.

คณะกรรมการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา. ปัญหาผู้สูงอายุและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2534.

คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ วุฒิสภาและคณะกรรมการศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและครอบครัว กระทรวงศึกษาธิการ. สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคล สิทธิของเด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการทุพพลภาพ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎร. รวมกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา. 2547.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564). กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

คณะทำงานพิจารณานโยบายและมาตรการหลักเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ. สาระสำคัญของนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

คณินิจ ดวงจิต. การเมืองในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายกำลังคน.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.

จรัส สุวรรณมาลา. นามานุกรมนวัตกรรมท้องถิ่นไทยประจำปี พ.ศ. 2547. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.2547.

จรัส สุวรรณมาลาและคณะ. เรื่อง นวัตกรรมท้องถิ่นไทย เล่มที่ 6 กรณีศึกษาด้านการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและด้านสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2547.

จินตนา สิงหนเทพ. การนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2540.

จันทนา เศรษฐสวัสดิ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโครงการนำร่องการนำ HOME TPN มาใช้ในไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546.

จุมพล หนิมพานิช. กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545.

จักษ์ พันธุ์เพชร. การเมืองการปกครองไทย: มิติทางประวัติศาสตร์และสถาบันการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มายด์ พับลิชชิ่ง, 2545.

จางงศ์ ภูประเสริฐ. การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติในภาคใต้ : สำรวจสภาพและปัญหา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2537.

เจษฎา อรุณีพัฒน์พงศ์. การปฏิบัตินโยบายสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2529.

ฉัตรชัย สมวัชรน์. นโยบายการกระจายอำนาจการคลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

ชัชวาล ฟูงัดดา. นโยบายและการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครด้านสวนสาธารณะ : ศึกษาเฉพาะกรณีในช่วงเวลาที่ศาสตราจารย์ร้อยเอก กฤษณา อรุณวงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ตั้งแต่พ.ศ. 2535-2539. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

ชัยวัฒน์ รสหวาน. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของเกษตรกรไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีการปฏิบัติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2543.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. งบประมาณทหารไทย 2525-2534 วิสัยทัศน์และความคิดเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2539.

เชวณะ ไตรมาส. ข้อมูลพื้นฐาน 66 ปี ประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุขุมและบุตร, 2541.

จิตติรัตน์ ศรีธีระวิโรจน์. การนำนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

ณรงค์ ใจหาญ. “รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ มุมมองสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตปี 2000. “วารสารนิติศาสตร์, 30, น.3 (กย.2543) : 490-503.

ณัฐหทัย จันทวลี. การบริหารกรุงเทพมหานคร พลตรี จำลอง ศรีเมือง ตั้งแต่ปี 2528 – 2532 : กรณีศึกษานโยบายการรักษาความสะอาด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

ดุสิต ทำดี. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์ : ศึกษากรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพัฒน์. การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม. 2540.

ทองใบ สุดซารี. การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2536.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์. 2545.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. การเมืองการบริหารไทย: ภาระของชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์, 2543.

เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2536.

ธนระวีร์ แจ่มสุวรรณ. การนำนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540.

ธีรพจน์ ศิริธรรม. การปฏิบัติตามนโยบายผ่อนผันการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่
สำนักตรวจคนเข้าเมือง : ศึกษากรณีด้านชายแดนไทย-พม่า. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล. 2543.

ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534. กรุงเทพฯ :
วิญญูชน. 2539.

ธีรรัชช แก้วช่วง. นโยบายอนุรักษ์ป่าไม้ในภาคเหนือของไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

นคร พจนนรพงษ์. ข้อมูลประวัติศาสตร์การเมืองไทย : เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ๗ พ.ศ.
2475-ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 2544.

นันทวัฒน์ บรมานนท์. การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.
2540. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:วิญญูชน. 2547.

นุชนาถ ยูอันเงาะ และ โสภา อ่อนโอภาส. ผู้สูงอายุ: ฟางเส้นสุดท้ายของครอบครัวในชุมชนเมืองเขต
กรุงเทพมหานคร. มจก. วิชาการ. 6, ฉ. 12 (มกราคม-มิถุนายน) : 11-19, 2546.

บรรลุ ศิริพานิช. ผู้สูงอายุไทย : ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
2542.

บรรลุ ศิริพานิช. อดีต-ปัจจุบัน-ความหวัง ของการดูแลผู้สูงอายุไทย. วารสารพัฒนาวิทยาและเวช
ศาสตร์ผู้สูงอายุ. 1, ฉ. 3 (กรกฎาคม-กันยายน) : 30-34, 2543.

ปกรณ์ ปริยากร. การกำหนดนโยบายของรัฐ. พัฒนบริหารศาสตร์. 17, ฉ. 1 (มกราคม) : 3-25, 2520.

ปนิสา วงศ์เหล่า. การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมไปปฏิบัติ :
กรณีศึกษาโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2539.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. 2526.

ประดิษฐ์ ยอดม่วง. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับอำเภอในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสาร
วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2535.

ปราณี อินทรกุลไชย. ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามนโยบายการจัดห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนทางไกลไทยคม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2541.

พลธรรม พลการ. นโยบายการส่งเสริมการประกอบอาชีพและปัจจัยในการกำหนดรายได้ของคนพิการทางการเคลื่อนไหว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

พิษณุ เสงี่ยมพงษ์. “องค์กรพัฒนาเอกชนและรัฐในนโยบายสาธารณะไทย: คุณลักษณะ บทบาทและความสัมพันธ์”. พัฒนบริหารศาสตร์, 42, 1/2546: 93-129.

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. “การประเมินนโยบายและแผนงานด้านสุขภาพผู้สูงอายุ.”
[http://thesis.tiac.or.th.\[11/11/48\].](http://thesis.tiac.or.th.[11/11/48].)

เพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์. รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพและการให้การดูแลผู้สูงอายุที่มีความเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา. [http://thesis.tiac.or.th.\[11/11/48\].](http://thesis.tiac.or.th.[11/11/48].)

พิทักษ์ มณีกรรณ์ .พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 : สภาพและปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2537.

ไพศาล สุริยะมงคล. นโยบายสาธารณะของไทย ใน นโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.

ภูริฉัตร เชิดชู. การนำนโยบายโสภณิเต็กลงไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539.

มณฑล ภาคสุวรรณ. การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการทะเบียนราษฎรในจังหวัดปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2539.

มานพ ชมชื่น. นโยบายอนุรักษ์ป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

มารุต บุญนาค. แนวโน้มในการสนับสนุนทางการเมืองเรื่องการบริหารสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุ ในรายงานการสัมมนาระดับชาติครั้งที่ 2 เรื่องบริการสุขภาพผู้สูงอายุ พ.ศ.

2533. ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ วันที่ 25-26 เมษายน 2533, กรมการแพทย์ กระทรวง
สาธารณสุข. 39-48. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2533.

มัทฉะ สุวรรณเรือง. ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันปอดติดเชื้อของโครงการ ท.ม.ก.
ไปปฏิบัติ : กรณีวิจัยปฏิบัติการเขตเลือกตั้ง ค. จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2536.

เมืองทอง แคมมณี. ทำเนียบองค์การที่ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย (พ.ศ.2545).
กรุงเทพฯ : สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย. 2545.

ระพีพรรณ คำหอม. “การประเมินผลโครงการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน
ประเทศไทย.” [http://thesis.tiac.or.th.\[11/11/48\]](http://thesis.tiac.or.th.[11/11/48]).

รัชณี ภัคโกไคย. การนำนโยบายการพัฒนาชุมชนเมืองไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมือง
บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. 2538.

รังสรรค์ ชนะพรพันธ์. อนิจลักษณะของการเมืองไทย เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ว่าด้วยการเมือง.
กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์. 2536.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2528.

ลิขิต ธีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2525.

วรเชษฐ์ จันทรร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ กรุงเทพฯ: มปท., มปป.

วีรวุฒยา สิ้นธุเดชะ. ปัญหาด้านนโยบายและการบริหารในการอนุรักษ์ชาติศักดิ์ดำรงชีพไดโนเสาร์.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2543.

วาทีศย์ โรจนไพฑูรย์. การนำนโยบายโรงพักเพื่อประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสถานีตำรวจ
นครบาลลุมพินี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. 2545.

วิษุกร นาคชน. ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. อัญญา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา. 2549.

วิเชียร อินทะสี.การบริหารการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก : กรณีศึกษาในประเด็นของการนำนโยบายการให้เอกชนบริหารและประกอบการท่าเรือแหลมฉบังไปปฏิบัติ
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538.

วิทยา ประภาพร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาการนำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมสามัญศึกษาไปปฏิบัติ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.2543.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ข้อมูลผู้สูงอายุที่น่าสนใจ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2542.

วิระศักดิ์ ธีระแพทย์. การนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมสู่การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2541.

วิสุทธิ บุญน้อยกอ.ความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยไปปฏิบัติของเทศบาลตำบล.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล. 2544.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2548.

วัฒนชัย หงส์ปรีชา. ศึกษาปัญหาแก้ไขปัญหาจากรอไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนงานพัฒนา
โครงข่ายถนน ของสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.2542.

วัฒนา นวลสุวรรณ,บก. รายงานประจำปี พ.ศ.2544 สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ.
กรุงเทพฯ :ม.ป.ท., 2544.

วันชัย มีชาติ. ศึกษาเรื่องนโยบายการยกระดับราคาข้างเปลือกของรัฐบาล : ศึกษาการนำนโยบายไป
ปฏิบัติของจังหวัดนครสวรรค์.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2532.

วัลลภ ลำพาย. ศึกษาเรื่องปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2540.

ศรายุทธ จุณณวัตต์. ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสนองนโยบายโครงการพัฒนา
สถานีตำรวจเพื่อประชาชนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2541.

ศิริศักดิ์ สุขชื่น. ศึกษาการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540.

ศุภชัย ยาวะประภาส. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540.

ศุภชัย สมน้อย. ศึกษาการนำนโยบายการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไปปฏิบัติ : ศึกษา
เฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. 2542.

ศักดิ์วิวัฒน์ พระเดชพงษ์. ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการแยกมูลฝอย
ก่อนนำทิ้ง สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2541.

สมควร แสงภัทรเนตร. ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน
(รทกง.) ของกองทัพบก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. 2537.

สมจิตร เขียนด้วง. ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายแบ่งปันผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมอ้อย
และน้ำตาล : กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎี
บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2532.

สมชัย เพียรสถาพร. ศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาป่าไม้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 8 ไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักป่าไม้เขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

สมพร เพ็ญจันทร์. นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.

สมภพ มานะรังสรรค์. พลวัตเศรษฐกิจและการเงินหลังปี 1997 : จากโรคต้มยำกุ้งสู่โรคแอน
แทรกซ์ ใน 2540 จุดเปลี่ยนประเทศไทย, บก. กนกศักดิ์ แก้วเทพและนวลน้อย ตรีรัตน์,
47-120. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540.

สมภพ ศรีเพ็ญ. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ศึกษากรณี
แผนงานพัฒนาเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2538.

สยาม รัตน์วิจิตร. บันปลายของชีวิตที่ชอกช้ำ. ประชาสงเคราะห์. 24, ฉ.2 (มีนาคม-เมษายน) : 88-95,
2522.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. วัฒนธรรมการประชาสัมพันธ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
ม.ป.ท., 2543.

สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข รายงานการสัมมนาเรื่องแนว
ทางการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้สูงอายุ ณ ห้องรับรอง 1-2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2
วันที่ 21 มกราคม 2541. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2541.

สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2541.

สุกิจ เจริญรัตนกุล,บก. สถาบันการเมือง-การบริหาร โครงสร้างและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์,2529.

สุกัญญา นิธิกร. “แนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.”
[http://thesis.tiac.or.th.\[10/11/48\]](http://thesis.tiac.or.th.[10/11/48]).

สุชาดา บุญสร้างสม. ศึกษานโยบายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ : ศึกษาในช่วงปี 2535-2541.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2543.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. “ผู้สูงอายุในประเทศไทย รายงานการทบทวนองค์ความรู้และสถานการณ์ใน
ปัจจุบันตลอดจนข้อเสนอแนะทางนโยบายและการวิจัย.” [http://thesis.tiac.or.th.](http://thesis.tiac.or.th.[10/11/48])
[10/11/48].

สุรพร เลี่ยนสลาย. ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไป ปฏิบัติ :
ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย.วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2539.

สิทธิ จิรโรจน์.การประชุมสมัชชาโลกเรื่องผู้สูงอายุ.ครุปริทัศน์ ฉบับพิเศษ ขานรับปีสุขภาพ
ผู้สูงอายุ : 6-8, 2525.

ส่วนบริการวิชาการหอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เอกสารประกอบการ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ..... กองทุนสงเคราะห์ผู้สูงอายุ พ.ศ.....
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2545.

โสภณ สังข์วรรณะ. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสร้าง
ชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529. กรุงเทพฯ : ชุมชนุมนุสสรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2524.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535-2539. กรุงเทพฯ :
ยูไนเต็ดโปรดักชั่น. 2534.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ :
เมื่อดทรายพริ้นติ้ง. 2539.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : กรูสภา
ลาดพร้าว. 2544.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. สำนักโฆษกและการเคหะ พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ
: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น. 2544.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. รายงานผลการดำเนินงาน โครงการ
จังหวัดนำร่องพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 สู่การปฏิบัติ จังหวัดนครนายก.
กรุงเทพฯ : เอกสารทางวิชาการ สทศ. ลำดับที่ 4/2548, 2548.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การดำเนินงาน โครงการผลักดัน
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 คู่มือปฏิบัติ จังหวัดพัทลุง.กรุงเทพฯ : กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2548.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี คู่มือการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี : การ
จัดทำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี,
2545.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี, “ลำดับความเป็นมาของคณะรัฐมนตรี
ไทย.” http://www.cabinet.thaigov.go.th.cab_his.htm. [2/5/2546].

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา, “เปรียบเทียบบทบัญญัติระหว่างรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 และ 2540,” [<http://www.parliament.go.th/consit/sec-5.htm>]. [2/5/2546].

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กระบวนการตราพระราชบัญญัติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,
ม.ป.ป. (แผ่นพับ).

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ.พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ:เจ.เอส.การพิมพ์.
2547.

สำเร็จ สามัตติยะ. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลของการนำนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา
ไปปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด
อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
2538.

หทัยกาญจน์ ไตรวิเชียร. ศึกษาการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรทางทะเลไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา
ปลากะตัก.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2543.

อมร รักษาสัตย์,บก.การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ :วิ.เจ.พรินติ้ง. 2544.

อาคม ใจแก้ว . ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แห่งชาติ.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
2533.

อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ. ศึกษาการดำเนินนโยบายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์. 2523.

อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์. ศึกษาเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก : ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.

อนุกรรมการศึกษาวิจัยและวางแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ. รายงานการสัมมนาบทบาทของ
องค์กรต่างๆในการวางแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ วันที่ 27 ตุลาคม 2525
ณ. ห้องประชุมตึกสลากรีนแบงก์ โรงพยาบาลสงฆ์. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525.

อนุก เหล่าธรรมทัศน์. มองเศรษฐกิจการเมืองไทยผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ. กรุงเทพฯ :
คบไฟ. 2539.

Anderson E. James. . **Public Policy-Making**. Fourth Edition. U.S.A. : Houghton. 2000.

BBC News, “**Ageing is an international problem.**”

<http://www.globalaging.org/waa2/articles/ageingproblem.htm>. [25/4/2546].

Cerami, Joseph R. “**Innovation in Policy Analysis.**” www.innovation.c/discussion-papers/innovation-policy-analysis.htm. [25/1/2550].

Cohen, Steven and Eimicke, William. “**Understanding and Applying Innovation Strategies in
the Public Sector.**” www.columbia.edu/sc32/aspa96fnl.html. [22/1/2550]

Department of Economic and Social Affairs United Nations, “**Report of the Inter-Agency
Meeting for the Second World Assembly.**”

http://www.un.org/esa/socdev/ageing/waa/iameet4_waa.htm. [25/4/2546].

Ham Christopher and Hill Michael. **The Policy Process in the modern Capitalist State**. Great
Britain : Harvester. 1984.

Hogwood W. Brian and Gunn A. Lewis. **Policy Analysis for the Real World**. Britain : Oxford
University Press. 1984.

Holloway, William V. **State and Local Government**. Great Britain: William Brendon and Son
Ltd, 1951.

Howlett Michael and Ramesh M. **Studying Public policy:Policy Cycles and Policy Subsystems.**
Canada : Oxford University. 1995.

“Innovation DefinitionComparativeAssessment.”

www.interecho.com/smith/deniel/resources/paper_innovation.pdf. [29/1/2550]

“Innovation in Public Services.” www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 [18/2/2005].

Lester James P. and Stewart Joseph. **Public Policy:An Evolutionary Approach.** Second
Edition. U.S.A.:Wadsworth. 2000.

Letzig Betty, **“World View on Aging.”** <http://www.globalaging.org/waa2/history/response.htm>.
[25/4/2546].

Magnabosco L Jennifer. **“Innovation in mental health services implementation : a report on
state-level data from the U.S. evidence-based practices project.”**

www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1562440 [22/1/2550]

Mirinetto Michael. **Stydies of thePolicy Process : A Case Analysis.** Europe : Prentice Hall.
1999.

Mongtagu, Harris G. **Comparative Local Government.** Great Britain:William Brendon and Son
Ltd,. 1984.

Nicholas P. Lovrich. **Innovation in local government :Identifying factors contributing to
innovative efforts from six comparative case studies.** Online:ProQuest

Information and Learning Company. 1996.

NZ Institution of Economic Research (INC.). **“New Zealand Public Sector
Innovation:Practical prospects based on experience.”**

www.utsc.utoronto.ca/mgmt/research/working-papers/wp2001-5PDF[22/1/2550].

Office of the High Commissioner for Human Rights United Nations. **“International Covenant
on Civil and political Rights.”** http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ccpr.htm.

[25/4/2546].

Office of the High Commissioner for Human Rights United Nations. **“Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.”**

<http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/e1cedaw.htm>. [25/4/2546].

Office of the High Commissioner for Human Rights United Nations. **“International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.”**

http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ceschr.htm. [25/4/2546].

Rehfuss John. **Public Administration as Political Process**. New York : Charles Scribner’s Sons. 1980.

Rushesky E.Mark. **Public Policy in the United States:Toward the Twenty-first Century**. California : Brooks/Coles. 1990.

Sapat ,Alka . “Devolution and Innovation:The Adoption of State Environment Policy Innovations by Administration Agencies.” **Public Administration Review**. March/April. Vol.64, No.2, 2004.

Schneider, Richard Harold. **Local Construction Regulatory Process Innovation :A Comparative Analysis of Florida Building Inspection Departments**. Online:ProQuest Information and Learning Company. 1981.

United Nations. **“Proclamation on Ageing.”** [gopher ://gopher.un.org/oo/ga/recs/47/5](http://gopher.un.org/oo/ga/recs/47/5). [25/4/2546].

United Nations. **“Universal Declaration of Human Rights.”** <http://www.un.org/overview/rights.html>. [25/4/2546].

United Nations. **Vienna International Plan of Action on Aging**. n.p. 1982.

United Nations. **“International Year of Older Persons 1999 : Local Agenda on Ageing in the 1990s.”** <http://www.un.org/esa/soedev/iyop/lyopla.htm>. [28/4/2546].

United Nations. **“International Year of Older Persons 1999 : Menu of Ideas for Activities at the National Level.”** <http://www.uw.org/esa/socdev/iyop/iyopmact.htm>. [28/4/2546].

Walker, Jack L. "The Diffusion of Innovations Among The American States". **The American Political Science Review**. 63 (880-889), 1969.

World Bank,United Nations. **Averting the Old Age Crisis**. U.S.A. : Oxford.1994.

www.edtech.edu.ku.ac.th/edtech/wbi/index.php?module=study&chapter=48&sub1=1&sub2=1.

[29/1/2550]

www.edtech.edu.ku.ac.th. [18/2/2550].

www.school.obec.go.th. [18/2/2550].

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก. บทสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทสัมภาษณ์
จังหวัดนครปฐม

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. คุณวิไล	สิงห์ดำ	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
2. คุณเอกกมล	เพชรคอน	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
3. คุณรวีภา	เอกสิริเลิศ	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข อบต.กระทู้มด้อม อำเภอสามพราน ให้สัมภาษณ์นามตัวแทนสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน
4. คุณสำเร็จ	ยังประสม	สมาชิกสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน
5. คุณถาวร	เทพปริรักษ์	สมาชิกสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน
6. คุณปัทมา	ศรีศัชชะ	สมาชิกสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน
7. คุณพรทิพย์	รอดสำราญ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา
8. คุณปมด	กมลสัสดี	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
9. คุณสำลี	คงหย้าคา	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
10. คุณราตรี	สัมพันธ์	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
11. คุณแหวน	ไชโย	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
12. คุณสุนิดา	ทรพิบ	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
13. คุณประสิทธิ์	การดำริห์	ส.อ.บ.ต. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ
14. คุณมณี	สุกแก้ว	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
15. คุณชูศรี	ศรีทองเทศ	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
16. คุณอารมณี	กลิ่นขำ	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
17. คุณทิพวัลย์	เพชรเสมียน	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางปลา
18. คุณอำภา	ขจรบุญ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา

โครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

ถาม โครงการที่ทำอยู่เริ่มดำเนินการตั้งแต่เมื่อไร

ตอบ เริ่มตั้งแต่ปี 2549 ตั้งแต่ตอนที่นายกอบต.ยังเป็นผู้ใหญ่บ้าน จนถึงปีที่ผ่านมาแล้วร่วมกับสถานีอนามัยและชมรมผู้สูงอายุ โดยใช้บุคลากรที่มีอยู่ตรวจดำเนินาของคนในท้องถิ่นแล้วต่อมาก็ได้มีการจัดอบรมเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ

ถาม ตอนที่เริ่มโครงการมีวิธีการสรรหาอาสาสมัครอย่างไรและบอกกล่าวกับผู้สูงอายุอย่างไร

ตอบ ปกติจะมีการประชุมกันทุกวันที่ 10 ของเดือน โดยอสม. อสม. ส่วนนี้จะเสนอเป็นผู้นำ โดยเฉพาะจะเสนอด้านการพัฒนาสังคมและร่วมกันคัดสรรตัวผู้นำอยู่แล้วเพราะ โดยธรรมชาติแล้วบุคคลที่ทำอยู่แล้วจะไม่มีค่าตอบแทนมีแต่ใจและมีการรักษาเป็นบางครั้งตรงนี้มีค่าตอบแทน 300 บาท เงิน 300 บาทนี้ส่วนหนึ่งอาสาสมัครจะใช้ไปในการเยี่ยมผู้สูงอายุ อาสาสมัคร 1 คนดูแลผู้สูงอายุ 5 หลังคาเรือน เช่น ไปสอบซึ่งถามข่าวคราวความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุกี่เลยบูรณาการมาเป็นการทำงานดูแลผู้สูงอายุโดยตรง ส่วนที่สองคือ จะนำไปใช้ในวันรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ซึ่งอุปกรณ์หรือพนักงานบางส่วนจะลงขันกันทางด้านผู้นำกับอาสาสมัครจึงทำให้มีวันนี้ขึ้นมา

ถาม บอกผู้สูงอายุอย่างไร

ตอบ เชิญผู้สูงอายุมาตรวจประวัติวัดความดัน โลหิตเป็นประจำอยู่แล้วและในวันนี้ก็จะมีการแบ่งอาสาสมัครออกไปดำเนินการตามหมู่บ้านซึ่งมีทั้งผู้สูงอายุและผู้ที่อยู่กับผู้สูงอายุกี่เลยถ่ายทอดเรื่องนี้ออกไป

ถาม อาสาสมัครที่ดูแลผู้สูงอายุในตอนนี้มีกี่คน และได้ค่าตอบแทนคนละเท่าไร

ตอบ มี 40 คน ได้รับค่าตอบแทนคนละ 300 บาทต่อ 1 คน

ถาม เราต้องกำหนดหรือไม่ว่าวิธีการของอาสาสมัครที่จะไปดูแลผู้สูงอายุสัปดาห์ละกี่ครั้งและต้องทำอะไรบ้าง

ตอบ ปกติจะเป็นการพักทนาย ส่วนที่ไม่มีคนดูแลจริงๆ อาสาสมัครก็จะไปปิดที่นอนให้บ้างซื้อของไป ผัก ขวานคุยเพื่อให้สุขภาพจิตดีขึ้น หรือถ้าสนิทกันแล้วก็จะทำกิจกรรมกันเป็นกลุ่มโดยการสัญจรเอาอาสาสมัครมารวมกันพบปะชี้แจงแก่ชาวบ้าน

ถาม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการไปพบปะผู้สูงอายุผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการอะไรบ้าง

ตอบ ส่วนใหญ่อยากได้อาชีพ ส่วนหนึ่งที่อาสาสมัครดูแลก็มาเสนอกับอบต. อบต. ก็จะคอยตรวจสอบช่วยเหลือด้านอาชีพซึ่งก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในตอนนี้ก็มีพอประมาณและตั้งใจว่าจะเพิ่มขึ้นอีก ตอนนี้ส่วนกลางและส่วนตำบลได้เพิ่มเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุเป็นรายละ 500 บาทซึ่งก็ไม่มากหรือน้อยเกินไป

ถาม วิธีการให้เบี้ยยังชีพตอนนี้เป็นอย่างไ

ตอบ โดยการโอนเข้าบัญชีผู้สูงอายุซึ่งบางคนไปเปิดบัญชีที่ธนาคาร ไม่สะดวก อบต. ก็เชิญเจ้าหน้าที่ของธนาคารมาให้บริการที่อบต. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ผู้แทนมาเบิกเงินแทนเพราะสะดวกและคล่องตัวกว่าและในวันที่ 19 จะมีงานที่หนองชุมพลซึ่งอบต. หนองชุมพลจะมีการใช้วิธีการเบิกเงินสดมาให้ผู้สูงอายุ

ถาม นโยบายในอนาคตอาจจะมีการจ่ายในลักษณะเงินสดและให้มารับในแต่ละเดือน

ตอบ มี 2 กรณี ส่วนหนึ่งลูกหลานไม่ว่างในบางรายให้ผู้สูงอายุไปเบิกเอง ผู้สูงอายุกี่ไม่ได้ไปเบิกก็เลยเอาวิธีการจ่ายเป็นเงินสดใช้เพื่อเป็นการป้องกันเพราะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะใช้ แต่ที่ไปดูมาแล้วคือ

การให้ผู้สูงอายุมาพบปะพูดคุยกันและมีการแสดงความเห็น ทานข้าวและทำกิจกรรมร่วมกันและมีการแจกเงินสดซึ่งเป็นวิธีการที่ดีแต่อุปสรรคคืออาจทำไม่ไหวเพราะฉะนั้นจะมาคิดว่าวิธีไหนดีและสะดวกที่สุด

ถาม เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาสังคมในตอนนี้รายละเอียด 300 บาทและมีการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นหรือไม่

ตอบ ไม่มี

ถาม หน่วยงานที่สนับสนุน โครงการอาสาสมัครนอกจากพัฒนาสังคม

ตอบ ตอนนี้ยังไม่มี

ถาม ในการบริหารจัดการของอบต.บางปลา มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่คนนอกจากนายกอบต.แล้ว

ตอบ มีสถานีอนามัยร่วมกับเจ้าหน้าที่อีกหลายคนและประชาชนช่วยกัน

ถาม บทบาทของสาธารณสุขคืออะไร ออกไปเยี่ยมผู้สูงอายุด้วยหรือไม่

ตอบ สาธารณสุขจะสอดแทรกความรู้ด้านสุขภาพ โภชนาการต่างๆและออกไปเยี่ยมผู้สูงอายุกับอาสาสมัครด้วยและอีกประมาณ 1-2 เดือนนี้ก็จะมีการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติจะมีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนและผู้สูงอายุซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่กำลังดำเนินการอยู่

ถาม นอกเหนือจากเงินเดือนที่ได้ อบต.มีแรงจูงใจอะไรในการบริหารจัดการ

ตอบ มีโครงการต่างๆ ที่สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสในการคัดสรรบุคคลที่ทำความดี มีการประกาศเกียรติคุณให้ครอบครัวอบอุ่น ในแต่ละปีจะมีการแจกเกียรติบัตรและคัดเลือกครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์ในช่วงประมาณเดือนธันวาคม

ถาม ในโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุมีการติดตามผลการดำเนินการอย่างไรบ้าง

ตอบ ทุกวันที่ 20 จะมีการประชุมพูดคุยกันว่าใครเป็นอย่างไรผู้สูงอายุที่ดูแลเป็นอย่างไรและมีบางส่วนรวมกลุ่มกันไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่บ้าน

ถาม มีการตอบแบบสอบถามของอาสาสมัครเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุบ้างหรือไม่

ตอบ มีการตอบแบบสอบถามและการรายงานผลว่าได้ทำอะไรบ้าง ก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน 300 บาท

ถาม นายกอบต.หรือเจ้าหน้าที่มีนโยบายการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่บ้างหรือไม่

ตอบ เมื่อปีที่แล้วมีการไปดูงานที่หนองชุมพลและที่แก่งกระจาน พาอาสาสมัครและผู้นำไปดูงานแต่ปีนี้จะพาไปดูวิธีการปฏิบัติการณ์รณรงค์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในวันที่ 19-20 โดยกรมพัฒนาสังคม

ถาม นอกจากกรมพัฒนาสังคมและสถานีอนามัยแล้ว อบต.บางปลาได้ร่วมกับหน่วยงานเอกชนอื่นบ้างหรือไม่

ตอบ ไม่มี

ถาม ในการบริหารจัดการโครงการเบี้ยยังชีพ มีการเก็บข้อมูลไว้เป็นประวัติของผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบ้างหรือไม่

ตอบ มีการเก็บประวัติทั้งหมด

ถาม จากรายงานการบันทึกของอาสาสมัครเมื่อพบปัญหาได้กลับไปแก้ปัญหให้กับผู้สูงอายุบ้างหรือไม่

ตอบ ผู้สูงอายุที่ป่วยมากๆ เราจะแจ้งสาธารณสุขในบางครั้งจะใช้รถของอบต.พาไปหาหมอ

ถาม ปัจจัยอะไรที่ทำให้โครงการอาสาสมัครได้รับการคัดเลือกให้เป็นโครงการนำร่อง

ตอบ ความพร้อมของอาสาทุกคนในการทำงาน กระทรวงรัฐจัดสรรงบประมาณให้บางส่วน

ถาม ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการอาสาสมัคร

ตอบ แก้ปัญหาโดยการช่วยกันแก้ไข หรือกันแต่สิ่งที่จะดำเนินการไปได้คือ การเพิ่มอาสาสมัคร

ถาม ปัญหาของผู้สูงอายุที่คิดว่ารุนแรงคืออะไร

ตอบ ส่วนใหญ่จะเค็ดรื้อนเรื่องเบี่ยยังชีพ ส่วนใหญ่เป็นคนยากจน แต่ถ้าบุคคลที่สามารถดูแลพอได้ก็จะไม่ให้แต่ตอนนี้ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปยังได้ทั้งหมด ยังไม่มีข้อเปรียบเทียบใดๆ เลย

ถาม ส่วนหนึ่งได้เบี่ยยังชีพยังมีอีกส่วนหนึ่งรอคิวอยู่ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่ คือ เรามีความต้องการที่จะใช้งบประมาณและภาษีของเราให้คุ้มค่าที่สุดคืออยากให้ที่สมควรได้รับจริงๆ

ถาม มีอบต.ที่อื่นมาดูงานบ้างหรือไม่

ตอบ ก็มาดูในภาพรวม เช่นจังหวัดร้อยเอ็ด

ถาม มีการอบรมอาสาสมัครก่อนลงมือปฏิบัติงานจริงหรือไม่

ตอบ มีการอบรมในทุกๆ เดือนในวันที่ 20 เราจะพบปะกัน เองงานของเดือนที่แล้วมาส่งแล้วก็มีการมอบหมายงานต่อ

ถาม ในอนาคตจะมีโครงการอื่นอีกหรือไม่

ตอบ ถ้าเป็นไปได้ก็จะให้เบี่ยยังชีพทุกคนและอยากทำบ้านพักคนชราแต่ก็เป็นการดูแลที่ลำบาก
องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ

โครงการออมวันละบาท

ถาม โครงการที่ทำอยู่เป็นอย่างไร ริเริ่มโดยใคร

ตอบ โครงการที่ทำอยู่คือโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ริเริ่มขึ้นมาโดยเริ่มวันที่ 10 พค. 49 ริเริ่มโดยผู้สูงอายุ
ตอนนี้สมาชิกเรามีพันกว่าคน เรามีเงินออมตอนนี้ 4 แสนกว่า และท่านนายกตั้งงบประมาณสมทบ
อีก 1 แสนบาท เพื่อสร้างสวัสดิการให้สมาชิกในตำบล เราไม่จำกัดอายุ สามารถออมได้ตั้งแต่แรก
เกิดจนเป็นผู้สูงอายุ เราจะมีสวัสดิการให้ เราจะมีขั้นตอนคือ ถ้าออมได้ 6 เดือน หากป่วยนอน
โรงพยาบาลจะมีสวัสดิการคืนละ 100 บาทปีหนึ่งไม่เกิน 10 คืน แต่ถ้าพันหกเดือนแล้วเสียชีวิต เรา
จะมีเงินให้ 5000 บาท เมื่ออายุการออมมากขึ้น เราจะเพิ่มให้มากขึ้น ถ้า 1 ปีขึ้นไปเราจะให้ 10,000
บาท 2 ปีขึ้นไป ให้ 15,000 บาท 8 ปีขึ้นไปให้ 25,000 บาท

ถาม สมาชิกที่สามารถออมได้เป็นสมาชิกในตำบลนั้นหรือไม่

ตอบ ต้องเป็นสมาชิกในตำบล แต่ตอนนี้เรากำลังขยายครอบคลุมนักเรียนที่เรียนในตำบลเรา ซึ่งอาจมาต่างตำบล

ถาม การออมไม่จำกัดอายุ สัดส่วนใครออมมากกว่ากัน

ตอบ สัดส่วนผู้สูงอายุมากที่สุด

ถาม วิธีการอมนำมาให้อบต.อย่างไร

ตอบ จะมีการจัดกิจกรรมทุกวันที 10 ของเดือนมีชมรมผู้สูงอายุมาร่วมกิจกรรมออกกำลังกายวัดความดัน ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและในวันนั้นให้นำเงินมาส่ง อบต.จะมีเจ้าหน้าที่เก็บและนำไปฝากธนาคาร

ถาม จะนำเงินนี้ไปทำอะไรอื่นอีกบ้าง

ตอบ ส่วนหนึ่งนำไปจัดสวัสดิการให้กับผู้ป่วยและเสียชีวิตส่วนที่เหลือไว้ให้การศึกษาเด็กสามารถถูกไปเรียนได้โดยไม่คิดดอกเบี้ย อีกส่วนหนึ่งให้กู้ประกอบอาชีพ แต่คิดดอกเบี้ยถูก ดอกเบี้ยที่ได้จะทำมาคินเป็นสวัสดิการให้ผู้สูงอายุและคนที่มาฝากเงิน

ถาม เงินที่ได้จากการอมนำไปใช้ด้านใดมากที่สุด

ตอบ ช่วยเหลือด้านการเสียชีวิตมากที่สุด รองลงมาเป็นการรักษาพยาบาล คนที่แต่งงานแล้วคลอดลูกไปแล้วประมาณ 8 เดือน เราจะให้ 8,000 บาทเป็นขวัญถุงให้เด็ก

ถาม โครงการดังกล่าวมีการบริหารจัดการอย่างไร

ตอบ มีตัวแทนผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่อบต.ดูแลเกี่ยวกับกฎระเบียบ

ถาม เจ้าหน้าที่โครงการมีหน้าที่อะไร

ตอบ มาช่วยดูแลในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน อบต.จะเป็นผู้มอบนโยบายและกิจกรรมให้ชาวบ้านและผู้สูงอายุเป็นผู้ดำเนินการ

ถาม กรรมการมีประมาณกี่คน

ตอบ ทั้งหมด 10 คน ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และคณะกรรมการ

ถาม โครงการดังกล่าวเป็นนโยบายตอนหาเสียงหรือไม่

ตอบ ไม่ได้เป็นนโยบายตอนหาเสียง แต่เกิดขึ้นภายหลังจากการไปดูงานสถานที่ต่างๆ

ถาม เจ้าหน้าที่อบต.มีประมาณกี่คน

ตอบ 20 กว่าคน

ถาม มีเจ้าหน้าที่หน่วยใดบ้างที่เข้ามาช่วยในโครงการ

ตอบ อสม.จาก 15 หมู่บ้าน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสาธารณสุข อบต.ให้เงินสนับสนุนเป็นงบประมาณ

ถาม ไม่ได้จากสาธารณสุขหรือ

ตอบ สาธารณสุขได้ส่วนหนึ่ง อบต.ส่วนหนึ่ง

ถาม อสม.ทำหน้าที่อะไรบ้าง

- ตอบ คุณดูแลเป็นพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ
- ถาม นอกจากชมรมผู้สูงอายุแล้ว ทางอบต.ได้รับเงินสนับสนุนด้านการเงิน อุปกรณ์จากหน่วยอื่นเพื่อนำมาใช้ในโครงการผู้สูงอายุบ้างหรือไม่
- ตอบ อบต.สนับสนุนงบประมาณปีละ 50,000 บาท
- ถาม ปัจจัยที่สนับสนุนให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ
- ตอบ ความตั้งใจ มีประธานและรองประธานเป็นที่ไว้ใจของประชาชน
- ถาม ในอนาคตจะมีโครงการใหม่ๆ อีกหรือไม่อย่างไร
- ตอบ จะทำการสำรวจผู้สูงอายุที่ยากจนจริงๆ เพื่อช่วยเหลือต่อไป
- ถาม มีหน่วยงานอื่นมาดำเนินงานที่อบต.บ้างหรือไม่
- ตอบ ส่วนใหญ่เข้ามาดูโครงการออมเงิน
- ถาม อบต.สนับสนุนการดำเนินงานที่อื่นบ้างหรือไม่
- ตอบ มี
- ถาม นอกนั้นมีโครงการอื่นอีกหรือไม่
- ตอบ โครงการเงินออม การจักสาน และเบี้ยยังชีพ
- ถาม โครงการจักสานรวมตัวกันอย่างไร
- ตอบ มีการรวมตัวคล้ายๆ โอท็อป มีสมาชิกประมาณ 20 คน
- ถาม รายได้ประมาณเท่าไร
- ตอบ ไม่แน่นอน
- ถาม ใครช่วยหาตลาด
- ตอบ หัวหน้ากลุ่ม มีตลาดส่งอยู่แล้วและส่วนหนึ่งไปตลาดนัด
- ถาม อบต.สนับสนุนให้มีวิทยากรมาอบรมบ้างหรือไม่
- ตอบ ยังไม่มี แต่กำลังประสานอยู่
- ถาม ความรุนแรงของปัญหาผู้สูงอายุคืออะไร
- ตอบ มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกวัน ส่วนใหญ่ต้องการเบี้ยยังชีพ
- ถาม ตอนนี้ผู้สูงอายุได้เบี้ยยังชีพมากหรือไม่
- ตอบ 140 ราย และอบต.ช่วยเพิ่มอีก 50 คน เป็น 190 คน แต่ผู้สูงอายุมีจริงๆ 615 คน

โครงการสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสามพราน

- ถาม สมาคมจัดตั้งขึ้นตั้งแต่เมื่อไร
- ตอบ ก่อนจะมาเป็นสมาคม ได้เป็นชมรมมาก่อน เริ่มชมรมแรกที่สถานีอนามัยเริ่มตั้งแต่เมื่อปี 2544 เริ่มดำเนินการประมาณ 1 ปี ท่านสส.ได้มาเยี่ยมและเห็นว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่เข้าถึงประชาชนจริงๆ เลขนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับนายอำเภอ นายอำเภอเลยผลักดันให้โครงการนี้จัดตั้งขึ้นในทุกๆ

ตำบล โดยมีสถานีนามัยเป็นศูนย์กลางทั้งหมดมี 16 ตำบล 21 ชมรม ขณะนี้มีสมาชิกทั้งหมด 8,000 กว่าคน ทุกวันที่ 3 ของเดือนเวลาบ่ายโมงจะมีคณะกรรมการของชมรมทุกชมรมมาประชุมที่สมาคม ผู้สูงอายุ ขณะนี้ใช้ที่ทำการของอบต. เป็นที่ทำการของสมาคม โดยมีอำเภอสามพรานเป็นที่เลี้ยง วัตถุประสงค์หลักเน้นในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ของที่แต่ละชุมชนได้อนุรักษ์ไว้ สมาคมมีการ สนับสนุนช่วยเหลือทางด้านวิชาการมีทีมงานของวิทยากรกลางอยู่ที่สมาคม ถ้าชมรมไหนขาด วิทยากรก็ส่งเรื่องไปที่สมาคม สมาคมจะส่งวิทยากรไปช่วยและมีสาธารณสุขเป็นที่เลี้ยงของแต่ละ ชมรม และจะได้งบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมจากอบจ. ในการ ไปศึกษาดูงานในสถานที่ ต่างๆ ในทุกๆ สิ้นปีจะมีการจัดงานมหกรรมผู้สูงอายุอำเภอสามพรานชื่องานว่า “รวมพลัง รวมน้ำใจ ผู้สูงวัยอำเภอสามพราน” ซึ่งแต่ละชมรมจะมีการจัดซุ้มของดีที่อนุรักษ์ไว้แต่ละชุมชน ซึ่งถือว่าเป็น งานที่ใหญ่ ได้จัดตั้งเป็นสมาคมในปี 2549 ถือฤกษ์วันที่ 9 มิถุนายน เป็นวันจัดตั้งสมาคม

ถาม งบประมาณที่ได้มาจากไหน

ตอบ งบประมาณทางอำเภอสามพรานทำหนังสือถึงนายกอบต. เทศบาลทุกพื้นที่ในอำเภอสามพรานให้ ช่วยอุดหนุนเงินงบประมาณให้แก่ชมรมผู้สูงอายุของอำเภอทุกชมรม เบื้องต้น ไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท แต่ปัจจุบันนี้แต่ละชมรมให้ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป แต่ละชมรมขึ้นอยู่กับรายได้ของอบต. แต่ต้อง ไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 4-5 หมื่นบาท เป็นอย่างต่ำ และมีนายอำเภอสามพรานเป็นที่ เลี้ยง ปลัดอาวุโสเป็นหัวหน้ากลุ่มในการดูแล สส.ในพื้นที่ก็มาเป็นพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือด้าน งบประมาณ วิชาการ ความคิด ให้คำปรึกษาด้านต่างๆ

ถาม คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกชมรม

ตอบ ต้องได้รับการรับรองจากชมรมมาก่อนว่าอยู่ในพื้นที่จริงเป็นสมาชิกจากชมรมไหนให้ประธาน ชมรมรับรอง ซึ่งมีสวัสดิการหากสมาชิกของสมาคมเสียชีวิต จะมีพวงหรีด 500 บาท ค่าเสียชีวิต 1,000 บาทกรณีมีปัญหาฉุกเฉิน

ถาม ได้รับเงินจากอบจ.เยอะหรือไม่

ตอบ ทางอบจ. ให้งบในการศึกษาดูงานมา 2 ครั้ง ตั้งต่อไปจะขอเป็นเงินที่ดูแลชมรมแต่ละชมรม

ถาม งบประมาณในการจัดการดูแลสมาคม

ตอบ ค่าสมัครสมาชิกเข้าสมาคม 200 บาท ค่าลงทะเบียน 10 บาท เป็นสมาชิกตลอดชีพ แต่ถ้าสมาชิกราย ปี ค่าสมัคร 50 บาท ค่าลงทะเบียน 10 บาท เงินส่วนนี้เอามาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของ สมาคม

ถาม ปัญหาของผู้สูงอายุในอำเภอสามพราน

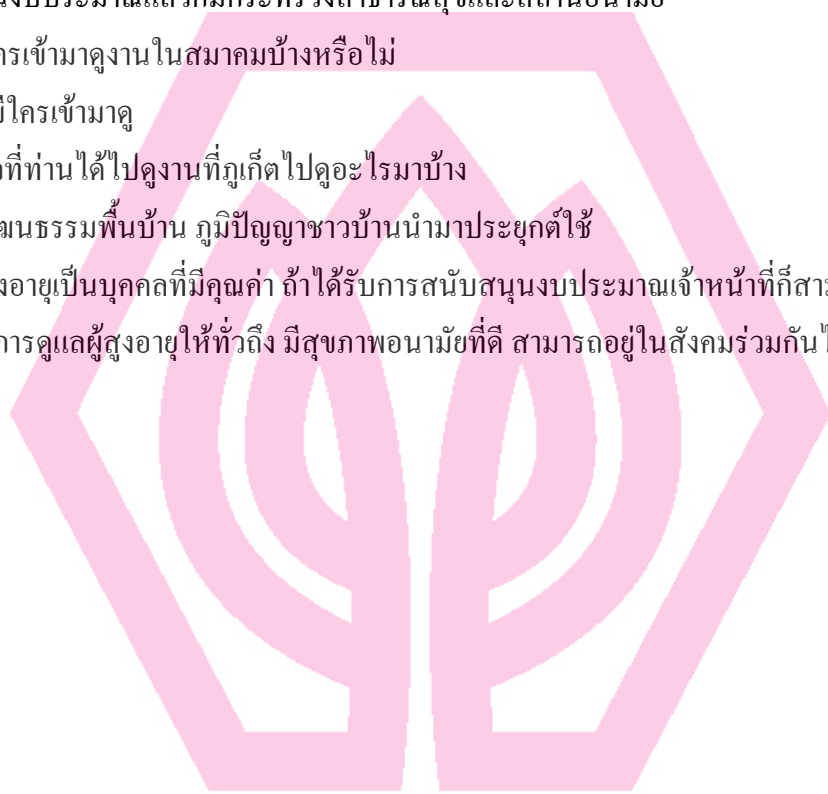
ตอบ ปัญหาการเดินทางมาประชุมของผู้สูงอายุ ทางชมรมได้หารถมาบริการให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้ ต้องการ เบี้ยยังชีพ ทางสมาคมเลยจัดให้ออบต.สำรวจผู้ที่ยากไร้จริงๆ

ถาม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาคมดำเนินไปได้ด้วยดี

ตอบ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคม

- ถาม กระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความช่วยเหลืออะไรบ้าง
- ตอบ ชมรมมีอนามัยเป็นศูนย์กลางอยู่แล้ว อนามัยได้ให้บริการทางด้านสถานที่และให้บริการตรวจสุขภาพ
- ถาม แล้วหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนบ้างหรือไม่
- ตอบ กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ริเริ่มและเป็นแรงผลักดันอย่างมาก ส่งปลัดมาช่วยในการคิด แต่ไม่ได้ช่วยด้านงบประมาณแล้วก็มีกระทรวงสาธารณสุขและสถานีอนามัย
- ถาม มีใครเข้ามาดูงานในสมาคมบ้างหรือไม่
- ตอบ ยังมีใครเข้ามาดู
- ถาม จากที่ท่านได้ไปดูงานที่ภูเก็ตไปดูอะไรมาบ้าง
- ตอบ ดูวัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้านนำมาประยุกต์ใช้ ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่า ถ้าได้รับการสนับสนุนงบประมาณเจ้าหน้าที่ก็สามารถนำไปบริหารจัดการดูแลผู้สูงอายุให้ทั่วถึง มีสุขภาพอนามัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทสัมภาษณ์
จังหวัดนนทบุรี

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. คุณยอดศักดิ์ สุขโรจน์ รองนายกอบต.บางสีทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง

ถาม ชมรมผู้สูงอายุเริ่มได้อย่างไร

ตอบ ทางอบต.ได้ดูแลชมรมผู้สูงอายุมาตลอดโดยมีชมรมผู้สูงอายุของตำบล 1 ชมรม และทางจังหวัดได้มีโครงการ 1 จังหวัด 1 ศูนย์ คือ ศูนย์เคย์เคร์ เป็นศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ซึ่งชมรมของบางสีทองเป็นกลุ่มที่ 2 ของประเทศที่จังหวัดเลือกมา โดยให้ไปอบรมสัมมนาที่จังหวัดพิษณุโลก เป็นเวลา 3 คืน 4 วัน เมื่อกลับมาก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดหาคนที่จะเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน 40 คน ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ

ถาม โครงการนี้เกิดขึ้นเมื่อไร

ตอบ ต้นปี 2548

ถาม วิธีการทำงานเป็นอย่างไร

ตอบ ให้อาสาสมัครเลือกผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับการดูแล อาสาสมัคร 1 คน ดูแลผู้สูงอายุ 5 คน ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปแล้วรายงานการดูแลให้ออบต. ทราบด้วย

ถาม ท่านดูแลโดยตรงมีแล้วมีผู้ช่วยหรือไม่

ตอบ มีผู้ช่วยคนหนึ่ง คอยประสานงานและทางอบต.ก็จะสนับสนุนให้อาสาสมัครไปเยี่ยมผู้สูงอายุทุกวันที่ 9 ของทุกเดือน ถ้าติดเสาร์อาทิตย์ ก็จะเลื่อนเป็นวันถัดไปและของเยี่ยมก็จะมาจากกรมพัฒนาสังคมส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเป็นของอบต. ได้แก่ ของกินของใช้ แล้วแต่บางกรณีก็จะมีเงินให้ด้วย โดยเงินจะมาจากที่อื่นด้วย

ถาม เงินที่นำสงเคราะห์นำมาจากที่ใดบ้าง

ตอบ มาจากกรมพัฒนาสังคม ศูนย์ส่งเสริมสวัสดิการ 1 ที่จังหวัดปทุมธานี

ถาม มีวงเงินจำกัดหรือไม่ ว่าใน 1 เดือนจะสงเคราะห์ได้ทำอะไร

ตอบ มี คือทางอบต.ต้องทำเรื่องไปก่อนว่ามีที่รายเพื่อให้เขาพิจารณาอาจจะไม่ได้ทั้งหมดและจำนวนเงินที่ได้แต่ละรายก็จะไม่เท่ากัน แต่ไม่เกิน 2,000 บาท ต่อคน คนละไม่เกิน 4 ครั้ง ซึ่งตรงนี้จะมีการคัดกรองก่อน

ถาม แล้วเบี้ยยังชีพตอนนี้ที่ได้มีกี่คน

- ตอบ 270 กว่าคน เป็นเงินของส่วนกลางทั้งหมด
- ถาม ใน 270 คนนี้ ครอบคลุมสำหรับผู้ที่ต้องการสงเคราะห์หรือไม่
- ตอบ ยังมีเพิ่มอีกเพราะผู้ที่ยากไร้ยังมีอีกเยอะ แต่ต้องมีคุณสมบัติครบ
- ถาม การจ่ายเบี้ยยังชีพ จ่ายอย่างไร
- ตอบ จ่ายทุก 6 เดือน โดยเชิญผู้สูงอายุมารับเอง และมีการเชิญนายอำเภอ สจ. หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาพบปะสังสรรค์กัน แต่ผู้ที่มารไม่ได้จริงๆ ก็จะมอบฉันทะให้ลูกหลานมารับแทนได้
- ถาม อาสาสมัครที่ลงไปสำรวจมีการประชุมกันอย่างไร
- ตอบ มีการประชุมทุกเดือนในวันที่ไปเยี่ยมผู้สูงอายุก็จะตั้งเป้าหมายหมู่บ้านละ 3 หลัง พอเที่ยงก็จะมาประชุมและปรึกษากันถึงวิธีการทำงานปัญหาต่างๆ และมีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้
- ถาม คณะที่ทำงานกลั่นกรองเป็นคนละชุดกับอาสาสมัครใช่หรือไม่
- ตอบ เป็นคนละชุดกันแต่มีบางคนที่ทำทั้งสองอย่าง เมื่อมีการประชุมก็จะมีการส่งใบรายงานว่าในเดือนนี้ทำอะไรไปบ้าง ซึ่งโครงการก็จะหมดเดือนกันยายนี่ ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป ก็จะเป็นงบของ อบต. ทั้งหมด
- ถาม คิดจะต่อโครงการนี้หรือไม่เพราะอะไร
- ตอบ ต่อ เพราะทางอบต.คิดว่าต้องนำส่วนดีๆ ไปให้กับชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ
- ถาม งบประมาณที่ท่านจะสานต่อ เป็นงบที่จัดให้กับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุใช่ไหม
- ตอบ ตั้งไว้ให้กับอาสาสมัครที่ดูแลผู้สูงอายุและตั้งไว้ชื่อของเยี่ยมผู้สูงอายุ ประมาณปีละ 500,000 บาท
- ถาม หน่วยงานที่สนับสนุนนอกจากกระทรวงการพัฒนาสังคมจังหวัดแล้วมีหน่วยงานอื่นอีกหรือไม่
- ตอบ มี กระทรวงสาธารณสุขจะสนับสนุนด้านการตรวจสุขภาพ
- ถาม หน่วยงานเอกชนเข้ามาสนับสนุนบ้างหรือไม่
- ตอบ ตอนนี้อย่างไม่มี เพราะตำบลบางสีทองมีบริษัท ห้างร้านน้อยมาก
- ถาม ประชาชนบางสีทองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร
- ตอบ อดีตเป็นชาวนา ส่วนใหญ่แต่พอมีลูกหลานมักเป็นข้าราชการ ตอนนี้อยู่เยอะ 50 เป็นข้าราชการและพ่อค้า
- ถาม ตอนที่ท่านหาเสียง ท่านมีประเด็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุมาหาเสียงหรือไม่
- ตอบ มี นโยบายผู้สูงอายุตามนโยบายของรัฐบาล
- ถาม ท่านได้มีการอบรมดูแลนอกสถานที่บ้างหรือไม่
- ตอบ ไปที่พิษณุโลก สุพรรณบุรี ระยอง
- ถาม เป็นยังไงบ้าง
- ตอบ ไปดูอบต.บางมะเดื่อ ของเขาก็ดี แต่ดูแลรู้สึกว่าคุณเราทำไม่ได้
- ถาม มีใครเข้ามาดูงานที่นี้บ้างหรือไม่
- ตอบ ยังไม่มี

- ถาม ท่านวางแผนอนาคตอย่างไร
- ตอบ คิดจะเพิ่มอาสาสมัคร แต่ยังไม่ได้ เพราะคนส่วนใหญ่มีภาระที่ต้องทำ
- ถาม ท่านคิดว่าชมรมผู้สูงอายุเข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน และอบต. เข้าช่วยเหลืออย่างไร
- ตอบ ตอนนี้ความเข้มแข็งยังไม่เต็มร้อยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 80-90 ทางอบต. ได้ช่วยด้านเอกสารการนัดประชุมจัดเลี้ยงอาหารและการทัศนศึกษา
- ถาม มีเงินสนับสนุนเป็นรายเดือนให้ชมรมหรือไม่
- ตอบ ไม่มี แต่ มีเป็นเรื่อยๆ ไป และมีกรเก็บค่าสมาชิกคนละ 200 บาท ต่อปี เก็บป่วยมีค่าของเยี่ยม 500 บาท เสียชีวิตก็มีค่าโลงศพให้ 3000 บาท ค่าพวงหรีด สมาชิกต้องไปร่วมงานศพทุกคน และตอนนี้มีโครงการออมวันละบาท
- ถาม เมื่อมีโครงการนี้แล้วจะดำเนินการอย่างไร
- ตอบ สมาชิกในชมรมจะกั้เงินจำนวนนี้ไปใช้จ่ายในชมรม
- ถาม ท่านจะทํายังไรกับงานผู้สูงอายุที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น มีกลไกวิธีการจัดการอย่างไร
- ตอบ ทางอบต.จะดูแลส่งเสริมแต่ให้ผู้สูงอายุดูแลกันเองให้ได้ มีโครงการอะไรก็ให้ส่งเรื่องมาทางอบต.
- ถาม วิธีการที่ทำให้ชมรมเข้มแข็งทํายังไร
- ตอบ มีสถานที่ทำงานและคณะทำงานที่แข็งแรง
- ถาม คณะที่ทํายู่ตอนนี้เป็นผู้สูงอายุด้วยกันหรือไม่
- ตอบ ใช่ เป็นผู้สูงอายุด้วยกันเอง
- ถาม ต่อไปจะมีโครงการให้ผู้สูงอายุทำอีกหรือไม่
- ตอบ โครงการใดที่ผู้สูงอายุทํได้ก็จะให้ทำ เมื่อปีที่แล้วมีโครงการ ใจกล้า เข้ามาศึกษาดูงาน ถ้ามีโครงการใดที่ทางชมรมทำเองได้ก็จะทำโดยไม่คอยทางราชการ
- ถาม เป็นไปได้หรือไม่ ถ้าชมรมเข้มแข็งท่านคิดว่าทางชมรมควรทํายังไรและอบต.ควรทํายังไร
- ตอบ ทางชมรมควรทำคือ 1. หาสมาชิกเพื่อเพิ่มให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ทั้งด้านการเงินและความสัมพันธ์ 2. ต้องเก่งทางด้านบริหารงบประมาณจากภายนอก 3. จัดสถานที่ที่เป็นโฮมสเตย์หาเงินมาสนับสนุนมาจัดทำและมีกรดูแลและผลิตภัณฑ์ มาจำหน่าย 4. อย่าเอาการเมืองมาเกี่ยวข้อง
- ถาม ตอนนี้ชมรมมีสมาชิกเยอะหรือไม่
- ตอบ มีประมาณ 300 กว่าคน
- ถาม งบประมาณที่เข้ามาในชมรม ประมาณปีละเท่าไร
- ตอบ ปีละประมาณ 5-6 หมื่นบาท และมีงบประมาณจากหน่วยงานอื่นเข้ามาบ้าง เช่น อบจ. หรือสมาคมผู้สูงอายุระดับชาติ
- ถาม ผู้สูงอายุที่นี้ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านหรือไม่
- ตอบ ใช่ เป็นชาวบ้านทั่วไป
- ถาม ต่อไปผู้สูงอายุอาจจะมีการศึกษาสูงขึ้น

- ตอบ ใช่ ในขณะที่ผู้สูงอายุประมาณ ร้อยละ 30 ของชมรม มาจากข้าราชการบำนาญ ส่วนร้อยละ 70 เป็นชาวบ้าน
- ถาม ถ้าเรามีข้าราชการบำนาญเข้ามาอาจมีโครงการใหม่ๆ
- ตอบ ใช่ เพราะ เมื่อก่อนไม่มีผู้สูงอายุในระดับข้าราชการ แต่ตอนนี้มีผู้สูงอายุระดับข้าราชการบำนาญที่มีฐานะและมีความรู้เข้ามา ก็เลยมี แนวคิดใหม่ๆ เยอะ มีวิธีการจัดการที่ดีขึ้น เมื่อก่อนทางชมรมได้เสนอปัญหาเข้าไปคือ ปัญหาการได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล ผู้สูงอายุสมควร ได้รับการรักษาก่อนแล้วเรื่องที่สองก็ขอเรื่องเบี้ยยังชีพ ทางชมรมไป 1,200 บาท แต่ได้มาเพียง 500 บาท ดังนั้นรัฐบาลต้องเข้ามาช่วยเพราะในขณะที่ผู้สูงอายุยังทำงานอยู่รัฐได้เรียกเก็บภาษีจากผู้สูงอายุเต็มที่
- ถาม ในความคิดของท่าน คิดว่าเบี้ยยังชีพนี้ควร ได้รับทุกคนหรือไม่
- ตอบ คนที่ไม่ใช่ข้าราชการบำนาญทุกคนควรได้รับ
- ถาม ความแตกต่างของรัฐบาลมีผลต่อนโยบายผู้สูงอายุหรือไม่
- ตอบ รัฐบาลทำตามนโยบายแต่ท้องถิ่นดูแลเรื่องผู้สูงอายุ
- ถาม สัดส่วนที่งบประมาณอบต.จัดทำขึ้นมา โครงสร้างพื้นฐานกับงานพัฒนาสังคมต่างกันหรือไม่
- ตอบ ตอนนี้บางสีทองพัฒนาสังคมมากกว่าเพราะโครงสร้างพื้นฐานเต็มหมดแล้ว แต่ตอนนี้จัดขึ้นมาใหม่ๆ ต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงตามด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ตอนนี้คุณภาพชีวิตต้องมาก่อน
- ถาม ปัจจัยการเป็นเมืองกับชนบทมีผลต่อโครงการหรือไม่
- ตอบ มีผล เพราะการเป็นชนบทที่ไม่มีเงินมาสนับสนุนจากส่วนกลางหรือท้องถิ่น ชมรมก็ไม่เกิด

บทสัมภาษณ์
จังหวัดสมุทรสาคร

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. คุณวรรณวิทย์ สุวรรณปาน   นักพัฒนาชุมชน 3 เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว
2. คุณจิตติมา   ชมใจ   นักพัฒนาสังคม 6 ว. สำนักสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด
3. คุณบุญเรือง   เกตุแก้ว   เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนไก่อี
4. คุณมนตรี   นาคชม   นิติกร อบต.ดอนไก่อี
5. คุณสายพิน   อุ่นเมืองอินทร์   คณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ
6. คุณเจ็อน   แสงรัชดินันท์   ประธานชมรมผู้สูงอายุ
7. คุณพีรยา   พนมวงษ์   นักพัฒนาชุมชน 3 อบต.ดอนไก่อี

เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว

ถาม   มีวิธีการบริหารจัดการอย่างไรเรื่องเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุมีจำนวนเท่าไร

ตอบ   รับเงินจากเทศบาลจำนวน 121 ราย เงินอุดหนุนจากท้องถิ่น 24 ราย และมีจำนวนผู้พิการ 10 ราย ซึ่งเหล่านี้ได้คัดสรรแล้ว และตอนนี้ได้สำรวจเพิ่มเติมอยู่โดยใช้งบของชมรมเองเพราะเราได้โควตามา 24 ราย

ถาม   ใช้เกณฑ์อะไรในการให้โควตา

ตอบ   ตั้งแต่ตอนแรกที่ส่งชื่อเข้าไปแล้วเราต้องมีชื่อสำรองเข้าไปแทนผู้เสียชีวิต ถ้าเราไม่ส่งชื่อสำรองเข้าไปก็จะถูกลดจำนวนลงและจะโอนภาระให้เทศบาล

ถาม   จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดที่เทศบาลรับผิดชอบทั้งที่ได้รับและไม่ได้รับเบี้ยยังชีพมีกี่คน

ตอบ   ยังไม่ได้เช็ค

ถาม   คุณสมบัติของผู้ได้รับเบี้ยยังชีพเป็นอย่างไร

ตอบ   คัดสรรจากกรรมการชุมชน 6 ชุมชนที่เทศบาลดูแลอยู่และต้องมีลายเซ็นรับรองจากประธานชุมชน

ถาม   มีวิธีการกระจายการคัดสรรผู้สูงอายุแต่ละชุมชนอย่างไร

ตอบ   ให้สำรวจว่าแต่ละชุมชนมีผู้สูงอายุที่ยากจนกี่คน แล้วนำมาเข้าเพื่อเซ็นอนุมัติ

ถาม   ถ้ารายชื่อส่งมามากจะมีวิธีการคัดอย่างไร

ตอบ   อันดับแรกคืออายุครบ 60 ปี บริบูรณ์ อยู่ในเขตเทศบาล

ถาม   มีโควตาค้างไว้หรือไม่ใน 1 ปี ได้กี่ราย

ตอบ   ดูตามงบประมาณ

- ถาม ตอนนี้มีรายชื่อสำรองมากหรือไม่
- ตอบ ประมาณ 7 ราย แต่กำลังสำรวจใหม่ เพราะผู้สูงอายุมีมากขึ้นทุกปี
- ถาม ตอนนี้ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวนเท่าไร
- ตอบ รับ 500 บาท
- ถาม ใช้วิธีการใดในการสำรวจผู้สูงอายุที่ต้องการเบี้ยยังชีพ
- ตอบ ตอนนี้ให้ประธานชุมชนคัดสรรขึ้นมา
- ถาม ลักษณะของประธานชุมชนเป็นอย่างไร
- ตอบ ทางชุมชนจะคัดเลือกขึ้นมาโดยทำการประชามชมุมบ้าน
- ถาม เทศบาลมีส่วนร่วมอย่างไร
- ตอบ เทศบาลเข้าช่วยเหลือในการจัดประชุมแต่ละครั้ง โดยการจัดประชุมตามโอกาส
- ถาม การประชามสนี้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่
- ตอบ เป็นการปฏิบัติที่ไม่มีกฎหมายรองรับ
- ถาม โครงการเบี้ยยังชีพต้องทำประชามสเพราะเหตุใด
- ตอบ บางครั้งผู้สูงอายุที่มาขอเบี้ยยังชีพมีรายได้ ดังนั้นจึงต้องมีการคัดค้านโดยการประชามสพร้อมกับตั้งกรรมการขึ้นมา
- ถาม การจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นอย่างไร
- ตอบ ตามระเบียบจ่ายทุกๆ เดือน หรือทุก 6 เดือน แต่ตอนนี้เราจ่าย 3 เดือนครั้งมีการออกหน่วยทุก 3 เดือน เมื่อตรวจสุขภาพให้กับผู้สูงอายุที่มามีการแจกนม ในกรณีที่ผู้สูงอายุมารับเงินไม่ไหวเราจะไปถึงบ้านและจ่ายเป็นเงินสดแต่ต้องเซ็นรับด้วย
- ถาม น้ำหรือนมที่แจกเป็นงบประมาณจากหน่วยใด
- ตอบ งบประมาณของสาธารณสุขและเทศบาลร่วมกันดูแล เช่น ประปา ไฟฟ้า และมีหน่วยเยี่ยมบ้านอยู่แล้ว
- ถาม ได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลบ้างหรือไม่
- ตอบ มีส่วนร่วมกันตลอดคือเวลาออกหน่วยก็จะเชิญแพทย์จากโรงพยาบาลไปด้วย
- ถาม งบประมาณในส่วนที่จ่ายยาอยู่ในส่วนนี้ด้วยหรือไม่
- ตอบ งบจ่ายยาสามัญเป็นของเทศบาล แต่ถ้าเป็นยาเกี่ยวกับการรักษาเป็นงบประมาณของโรงพยาบาล
- ถาม นอกจากโรงพยาบาลแล้วมีองค์การอื่นอีกหรือไม่
- ตอบ ยังไม่มี
- ถาม การประกาศรายชื่อผู้ได้เบี้ยประกาศปีละครั้งใช้ไหม
- ตอบ ปีละครั้งแต่ถ้ามีเพิ่มเติมต้องทำหนังสือส่งก่อนเดือนมีนาคม แต่ถ้ามีเพิ่มหลังจากนั้นก็ให้ส่งรายชื่อมาที่เทศบาล
- ถาม มีการติดตามผลจากการรับเบี้ยยังชีพบ้างหรือไม่

- ตอบ เงิน 500 บาทคงไม่พอในการดำรงชีพ แต่พอช่วยได้บ้าง
- ถาม นอกจากวิธีการประกาศรายชื่อหน้าสำนักงานแล้วใช้วิธีการอื่นในการแจ้งข่าวบ้างหรือไม่
- ตอบ เมื่อมีการออกหน่วยก็จะแจ้งกับผู้สูงอายุโดยตรง
- ถาม มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลหรือไม่
- ตอบ มีการเก็บข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
- ถาม ในปีหน้าจะมีงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่
- ตอบ น่าจะมีเพราะอาจมีคนยากจนรออยู่อีกและจะสำรวจรายชื่อเพิ่มเติมก่อนปีใหม่
- ถาม คิดว่าการจ่ายเบี้ยยังชีพควรมีต่อหรือไม่
- ตอบ ควรมีต่อไป และน่าจะมีโครงการช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสด้านการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไถ่ดี

- ถาม ชมรมที่อบต.ดูแลผู้มีที่ชมรม
- ตอบ มี 1 ชมรม ซึ่งมาจากการรวมตัวกันที่เข้มแข็ง
- ถาม ความเข้มแข็งของชมรมคุณอย่างไร
- ตอบ คณะกรรมการต้องการเอาจริงเอาจังตั้งใจทำงานเต็มที่ งบประมาณต้องมี
- ถาม อบต.ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุโดยให้เงินสนับสนุนประมาณเท่าไร
- ตอบ ประมาณ 2-3 หมื่นบาทต่อปี
- ถาม โครงการนี้ริเริ่มอย่างไร
- ตอบ เดิมทีโครงการนี้สืบเนื่องจากสาธารณสุขเป็นผู้ริเริ่มผลักดันให้เกิดชมรม เพื่อให้ได้ช่วยเหลือกันในชมรม ในการประชุมสภาแต่ละครั้งมีการคุยว่าอยากให้แต่ละตำบลให้มีชมรมผู้สูงอายุเกิดขึ้นและหลังจากนั้นก็มีการประชาคมออกมาก็ได้มีประธานร่วมกัน มีการประชุมผู้สูงอายุ และมีหนังสือของการก่อตั้งชมรมจากอบต.จากองค์การกระทุ้มแบนและจากสถานีอนามัย
- ถาม มีกฎในการจัดตั้งชมรมหรือไม่ว่าต้องผ่านการรับรองจากหน่วยงานต่างๆ
- ตอบ จะต้องมีการรับรองเป็นลำดับขึ้นไป เริ่มจากอบต. โรงพยาบาลกระทุ้มแบนหรือสถานีอนามัย หลังจากนั้นมีการดำเนินกิจกรรมพอดำเนินกิจกรรมครบ 1 ปี ทางสภาผู้สูงอายุก็ต้องการให้ชมรมสมัคร ไปเป็นสมาชิกสาขา เราก็สมัคร ไปแล้วจะมีใบตอบรับเป็นสมาชิกของสาขากลับมา ชมรมของดอนไถ่ดีได้เป็นองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ องค์การจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัด คณะกรรมการขององค์การจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดมีการร่วมประชุมกับคณะกรรมการจังหวัดแต่ชมรมอื่นยังไม่มี
- ถาม นอกจากที่อบต.สนับสนุนงบประมาณปีละ 2-3 หมื่นบาทแล้ว ทางสมาคมสนับสนุนการจัดทำกิจกรรมหรืองบประมาณหรือไม่

ตอบ ไม่มี แต่มีหน่วยงานที่เห็นความสำคัญของชมรม มีมูลนิธิพัชโรทัย เคยสนับสนุนเงินมาดำเนินการกิจกรรม สมาชิกอบต.ของตำบลคอนไถ่คีบางคนให้เงินที่ได้รับมาดำเนินการและตัวประธานก็จะเข้าไปคุยกับเจ้าภาพตามงานศพเพื่อขอรับเงินบริจาค ผ้าพวงหรีดเพื่อนำไปแจกให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้ โดยไม่รบกวนงบประมาณในค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ แล้วผู้สูงอายุที่เข้ามาอยู่ชมรมนี้ก็ไม่มีเสียค่าใช้จ่ายใดๆ โครงการของผู้สูงอายุนี้ได้รับประโยชน์มาก แต่ทำงานโดยมีอบต.เป็นแม่ข่ายคอยประสานให้

ถาม อบต.คิดว่าการมีชมรมผู้สูงอายุมีประโยชน์อย่างไรบ้างจึงได้สนับสนุนงบประมาณการดำเนินการกิจกรรมลงไป

ตอบ การดูแลผู้สูงอายุก็เหมือนกับการดูแลญาติพี่น้องของเราเอง การดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ อบต.สามารถดำเนินการได้ทางชมรมคอนไถ่คีก็เหมือนกับการนับหนึ่งเพราะเพิ่งเริ่มต้นเพียง 2 ปี หลายอย่างยังไม่สมบูรณ์ไม่โดดเด่น ภารกิจที่ถ่ายโอนมาเป็นภารกิจที่ส่วนกลางคิดว่าใช้ได้แล้ว แล้วให้ท้องถิ่นดำเนินการต่อไป แต่นโยบายหรือโครงการใหม่ๆ ตอนนี้ต้องดูจากความต้องการของประชาชนเป็นหลักแล้วเอาเข้าสภา

ถาม ทางอบต. ได้มีการสำรวจบ้างหรือไม่ว่าผู้สูงอายุต้องการอะไร

ตอบ ทุกปีจะมีการทำแผนพัฒนาสังคมโดยทั่วไปจะมีการประชุมกันแต่การประชุมหลายๆ เรื่องไม่ได้ออกมาเป็นรูปธรรมคือ จะไม่มีใครแสดงความเห็นเพิ่มเติม

ถาม ปัญหาด้านสังคมโดยรวมผู้สูงอายุต้องการอะไรเป็นพิเศษ

ตอบ จากการทำแบบสำรวจคนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเขียนข้อเสนอแนะ จะกาแต่ในช่องที่กำหนดให้

ถาม ตอนนี้ผู้สูงอายุในพื้นที่ที่อบต.ดูแลมีทั้งหมดเท่าไร

ตอบ ทั้งหมดประมาณ 800 คน พูดถึงความต้องการของผู้สูงอายุก็มีการจัดเวทีหน่วยงานต่างๆ ให้ร่วมมือกันทำแผนเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีการนำความสนใจของผู้สูงอายุไปพิจารณา และให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพต่างๆ และจัดเป็นผลงานของชมรม พอสิ้นปีก็มีการสรุปการทำงาน

ถาม โครงการที่ทางส่วนกลางเข้ามาสนับสนุนมีความต่อเนื่องแค่ไหน

ตอบ ต่อเนื่องเพราะมีรายงานผลไปให้ส่วนกลางเรื่อยๆ และทางส่วนกลางก็จะเข้ามาดูแล้วยังขาดเหลืออะไร ยังทำต่อเนื่องหรือไม่

ถาม อบต.คิดว่าประเทศของเรามีโครงการผู้สูงอายุเป็นกลไกในการทำกิจกรรมในชุมชนเข้มแข็งขึ้นมา

ตอบ เป็นองค์กรชุมชนที่ประชาชนร่วมมือกันทำ ช่วยเหลือกันในชุมชน

ถาม รวมงบประมาณที่อุดหนุนให้ชมรมในการทำกิจกรรมประมาณปีละเท่าไร (ไม่รวมเบี้ยยังชีพ)

ตอบ ศึกษาดูงานปีที่แล้วตั้งงบประมาณไว้ที่ 200,000 บาท

ถาม ตอนนี้คนที่ได้เบี้ยยังชีพประมาณเท่าไร

ตอบ เฉพาะงบของอบต. 48 คน งบส่วนกลาง 225 คนรวม 273 คน

ถาม การจ่ายจ่ายอย่างไร

- ตอบ ทุก 3 เดือน เดือนละ 500 บาท
- ถาม มีหน่วยงานอื่นมาสนับสนุนอีกหรือไม่
- ตอบ มีอบต.และ อบจ. เข้ามาสนับสนุนในช่วงเทศกาลสงกรานต์
- ถาม อบต.กับชมรมมีการประชุมกันบ้างหรือไม่
- ตอบ มีการประชุมกันตามโอกาส
- ถาม ชมรมมีการพบปะสมาชิกในชมรมบ่อยหรือไม่
- ตอบ แล้วแต่โอกาส มีการนำความรู้แลกเปลี่ยนกัน
- ถาม มีการศึกษาดูงานที่อื่นบ่อยหรือไม่
- ตอบ พอสมควร แต่ส่วนใหญ่จะที่ไกล ๆ
- ถาม ในช่วง 2 ปีที่ต้งมา ไปดูงานกี่ครั้ง
- ตอบ มีการแบ่งไปเป็นคณะ แต่ถ้าใครมีโอกาสเวลาว่างจะไปดูงานด้วยก็ได้
- ถาม นโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุของรัฐบาลที่ผ่านมามีต่างกันหรือไม่
- ตอบ สมัยคุณชวน ไม่ค่อยมีนโยบายนี้แต่คุณทักษิณมีเยอะอย่างเช่น กลุ่มโอบอปปางสถานที่จะเลือกผู้สูงอายุมาเป็นสมาชิก
- ถามนายกอบต.
- ถาม เป็นนายกมากี่ปี
- ตอบ เป็นมา 2 ปีก่อนหน้านี้ก็เป็นเพื่อนกัน
- ถาม นโยบายต่างกันหรือไม่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- ตอบ ไม่ต่างกัน
- ถาม ทางอบต. กำหนดงบประมาณด้านผู้สูงอายุเท่าไร
- ตอบ มีแยกไว้แต่ต้องหาก่อน
- ถาม อบต.คิดว่า จะดูแลผู้สูงอายุยังไงในอนาคต
- ตอบ ต้องถื่นจะดูแลค่าใช้จ่าย เช่น เบี้ยยังชีพ สถานที่จัดกิจกรรม เป็นต้น

บทสัมภาษณ์
จังหวัดสมุทรปราการ

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. คุณสมพร	ดวงนาค	เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 6 เทศบาลเมืองปากน้ำ
2. คุณปิติ	มันสุข	หัวหน้าฝ่ายสังคมสงเคราะห์ เทศบาลตำบลบางเมือง
3. คุณสุจิตรา	โพธิ์สาราช	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อบต.บางโปรง
4. คุณชื่น	ชมมาลี	ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลบางโปรง
5. คุณเครือวัลย์	บังระหงส์	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง
6. คุณชาลินี	นนทรีย์	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง
7. คุณสมร	ศรีวิชา	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง
8. คุณศศิธร	ศรีเขียว	หัวหน้าส่วนสวัสดิการสังคม อบต. บางโปรง
9. คุณวิไล	รุ่งรัตน์มณีมาศ	นักพัฒนาสังคม 7 ว. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
10. คุณจงรักษ์	หวังเชื้อ	สาธารณสุข 8 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
11. คุณณัฐฉัตร	นวเพ็ญกุล	เจ้าพนักงานปกครอง 7 ว. สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด
12. คุณกลอยใจ	ตะยังกะชวนะ	อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางเมือง

ถาม   โครงการเกิดขึ้นได้อย่างไร

เทศบาลปากน้ำ   เบี่ยยังชีพถ่ายโอนมาจากประชาสงเคราะห์เดิม ส่งให้ส่วนท้องถิ่นดำเนินการต่อ ความคิดริเริ่มมาจากผู้บริหารก็คืองานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและผู้บริหารได้เห็นที่บางยี่โถและมีหนังสือแจ้งจากทางจังหวัดให้ดำเนินโครงการเบี่ยยังชีพ เริ่มจากอบต.มีความคิดจะทำให้เบี่ยยังชีพได้อย่างต่อเนื่องและให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากหมอเพราะผู้สูงอายุคนใดพิการก็จะจัดโครงการที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ โดยแพทย์ประจำตำบล จึงเริ่ม

สำรวจผู้สูงอายุ ถ้าผู้สูงอายุคนใดเป็นคนพิการแพทย์จะรับรองความพิการและพามาขึ้นทะเบียน เรียกโครงการนี้ว่า โครงการดูแลสุขภาพนอกสถานที่ให้กับผู้สูงอายุและคนพิการ

ถาม   ในโครงการนี้ได้รับการถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์เรื่องเบี่ยยังชีพ ทางอบต.และ

เทศบาลมีการ เตรียมรับการถ่ายโอนอย่างไรและมีการปรับปรุงวิธีการอย่างไร

บางโปรง   เดิมที่ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันจัดเรียกชื่อในตอนนี้อยู่ที่อบต.ก็ยังไม่เกี่ยวข้องกับผู้นำท้องถิ่นอยู่คือให้ผู้ใหญ่บ้านกำนันเป็นผู้จ่ายเบี่ยยังชีพและเปลี่ยนจากที่เคยจ่ายทุก 3 เดือน 6 เดือนเดือน มาจากเป็นรายเดือน

- เทศบาลปากน้ำ มีโครงการที่นายกเริ่มขึ้น นายจะจ่ายเป็นเงินสดทุกเดือน มีงบ 2 ส่วนคือ งบกลางและงบของอบต. เดิมทีให้หมู่บ้านละ 5 คน แต่บางหมู่บ้านก็ไม่มี แต่ตอนนี้มีอยู่ 847 คน ได้รับงบจากอบต. ค่าตอบแทน 500 บาทต่อคน ผู้พิการ 700 บาท หากเสียชีวิตไปก็ตัดออกไปเรื่อยๆ นายกเข้าไปจ่ายเงินให้ในตำบล และเข้าไปถามความคิดเห็นและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ด้วย มีอยู่ 8 คนที่นับงบจากส่วนกลาง
- กลุ่มบางเมือง เริ่มแรกเงินที่ถ่ายโอนให้เทศบาลตั้งแต่ปี 47 จำนวน 4,000 บาท แต่ตอนนี้เริ่มลดลงและมีการตั้งงบประมาณเพิ่มตั้งแต่ปี 47 ในตอนนี้สนับสนุนเป็นชื่อไปเฉพาะภายในเทศบาล 35 คน ผู้พิการ 200 คน เป็นของผู้สูงอายุทั้งหมด 171 คน ผู้พิการ 192 คน ผู้ป่วยเอดส์ 5 คน จะจ่ายให้ 6 เดือน/ครั้ง
- ถาม มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเก็บข้อมูลหรือไม่
- บางโปรง มีการเก็บข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์ทั้งหมด
- ถาม ทางอบต.และเทศบาลมีวิธีในการสื่อสาร ไปยังผู้สูงอายุอย่างไร เกี่ยวกับโครงการตรวจสุขภาพ และ โครงการแว่นแก้ว
- บางเมือง จะแจ้งไปตามชุมชน ซึ่งมีประมาณ 60 ชุมชน แต่ละชุมชนจะมีประธานชุมชน มีรองประธานชุมชน เวลาที่เทศบาลมีเรื่องจะแจ้งก็ส่งเรื่องไปยังประธานชุมชน ประธานชุมชนก็จะประชุมคณะกรรมการและออกไปเจอกับประชาชนและจัดทำเอกสารส่งเทศบาล การส่งข้อมูลจะมีการประชาสัมพันธ์ในการให้ผู้สูงอายุไปรับเบี้ยยังชีพ พร้อมทั้งมีการจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้สูงอายุโดย อพส. จำนวน 130 คน ซึ่งมาจากแต่ละหมู่บ้าน โดยไม่มีค่าตอบแทน
- ถาม ก่อนจะมีการถ่ายโอนอำนาจ กรรมการชุมชนอยู่ก่อนหรือเปล่า
- ตอบ มีการตั้งกรรมการชุมชนมาก่อนหน้านั้น มีมาตั้งแต่เดิมอยู่แล้ว
- ถาม งบประมาณที่นำมาดูแลผู้สูงอายุมาจากที่ใดบ้าง
- ตอบ มาจากการลงขันกันเองของกลุ่มอพส.
- ถาม หน่วยงานใดบ้างที่ช่วยเหลือให้แต่ละ โครงการดำเนินไปได้สำเร็จ
- บางเมือง เรื่องเบี้ยยังชีพประสานกับกรมพัฒนาสังคม โดยตรงและแจ้งชื่อผู้ที่เสียชีวิตให้กับท้องถิ่น เรื่องต่างๆก็จะประสานกับโรงพยาบาลสมุทรปราการเข้ามาร่วมในการตรวจสายตาและสุขภาพ
- ปากน้ำ เรื่องเบี้ยยังชีพประสานกับกรมพัฒนาสังคมและท้องถิ่น เรื่องแว่นตาไม่ทำประสานกับโรงพยาบาลและบริษัท
- บางโหลง เรื่องการตรวจสุขภาพ และวัดสายตาจะประสานกับอนามัยตำบล ผู้สูงอายุที่เสียชีวิตมีการสงเคราะห์ศพละ 2,000 บาท ผู้ใหญ่บ้านจะขอเอกสารและดำเนินการให้เรื่องฌาปนกิจ สงเคราะห์ก็มีการประสานงานให้ชาวบ้าน
- ถาม ทางอบต.และเทศบาลมีเจ้าหน้าที่ดูแลงานผู้สูงอายุโดยตรงหรือไม่ในแต่ละหน่วยงาน

ปากน้ำ ส่วนสวัสดิการสังคมมี 3 คน สุขภาพมีหมอและพยาบาลวิชาชีพ 3 คน
บางเมือง คุณแลสวัสดิการผู้สูงอายุ 4 คน
บางโหลง คุณแลร่วมกันหมด มี 3 คน และมีอนามัย ชมรมผู้สูงอายุจะช่วยกันดูแลทุกท่าน
ถาม วัสดุอุปกรณ์ต่างมีเพียงพอในการดำเนินการหรือไม่
ตอบ ไม่มีปัญหา อุปกรณ์เพียงพอ
ถาม การสนับสนุนผู้นำในระดับอื่นๆ กับโครงการผู้สูงอายุที่ทำอยู่เป็นอย่างไรบ้าง
บางเมือง เมื่อก่อนให้ความสำคัญในทุกเรื่อง เช่น ถนน คลอง แต่ปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับคนมากกว่า
ปากน้ำ นายกให้ความสำคัญกับทุกเรื่องเพราะมีงบประมาณ
บางโหลง ให้ความสำคัญกับทุกๆ เรื่องแต่ไม่ใกล้ชิดมากนัก
ถาม ทางเทศบาลหรืออบต.จะทราบว่าผู้สูงอายุในท้องถิ่นต้องการอะไรอย่างไร
ตอบ ทราบจากการสอบถาม ต่อผู้สูงอายุและนำเรื่องมาเสนอผู้บริหาร
ถาม 3 อันดับแรกที่ทางเทศบาลหรืออบต.คิดว่าผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดคืออะไร
ตอบ เรื่องเบี้ยยังชีพ สวัสดิการทางสุขภาพ และไม่ทำและแวน
ถาม จากการดำเนินโครงการแล้วได้มีการประเมินผลแต่ละโครงการแล้วนำไปแก้ปัญหาบ้างหรือไม่ แก้ปัญหาอย่างไร
บางเมือง เรื่องเบี้ยยังชีพมีปัญหาคือผู้สูงอายุที่ตายหรือย้ายออกนอกพื้นที่จะไม่แจ้ง
ถาม ในอบต.บางโหลงมีชมรมผู้สูงอายุกี่ชมรม
บางโหลง มี 1 ชมรม เรื่องเบี้ยยังชีพธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จะจ่ายทุกๆ วันที่ 5 โดยให้รับกับธนาคาร โดยตรงหากใครยังไม่มีสมุดบัญชีอบต.ก็จ่ายให้เป็นเงินสด
ถาม ที่อบต.บางโหลงมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุหรือไม่
บางโหลง มีและมีการเยี่ยมผู้สูงอายุอยู่บ้าง
ถาม ในขณะที่ทำโครงการ เจ้าหน้าที่ได้ออกไปดูงานจากที่อื่นบ้างหรือไม่
ตอบ มี
ถาม แล้วได้ประโยชน์จากการไปดูงานอย่างไรบ้าง
ปากน้ำ ได้ทราบว่าคนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่อย่างไร เจ้าหน้าที่ดูแลกันอย่างไร
บางโหลง มีการไปดูงานมาหลายที่และได้นำบางอย่างที่ดีกว่ามาปรับใช้กับชุมชน เช่น วิธีการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน
อบต. ได้ไปดูชมรมคนพิการจังหวัดชัยนาท
ถาม เจ้าหน้าที่ของเทศบาลหรืออบต.ได้ไปดูงานจังหวัดใกล้เคียงบ้างหรือไม่
ตอบ ไปแต่ไม่ได้เจาะจงเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะดูภาพรวมทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง อาชีพเสริมให้ผู้สูงอายุ

- ถาม คิดว่าจะมีโครงการส่งเสริมอาชีพบ้างหรือไม่
- ปากน้ำ
ตอบ อยากมีแต่กำลังคนยังไม่เพียงพอ
- อบต. จะเน้นเรื่องครอบครัวและเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน แต่เมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมาได้คุยกับประธานชมรมผู้สูง อายุเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุก็เลยมีการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยเริ่มจากคนที่ได้รับเบี้ยยังชีพก่อนคือจะหักคนละ 30 บาทต่อเดือน เพื่อนำมาจัดสวัสดิการกันเองในหมู่ผู้สูงอายุ และอีก 3 เดือนข้างหน้า การจ่ายเบี้ยยังชีพก็จะจ่ายเป็นทุก 3 เดือน เพราะเงินไปสู่ประชาชนไม่ทัน และได้มีการคุยเรื่องสวัสดิการของผู้สูงอายุเช่น หากผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลจะมีการลดค่ายาให้
- บางเมือง
จะไปดูงานพร้อมกันกับอาสาสมัคร การจ่ายเบี้ยยังชีพจ่ายเป็น 6 เดือนต่อครั้งเพราะจ่ายทุกเดือนไม่ไหวเนื่องจากใน 1 ครั้งต้องจ่ายเป็นเวลาหลายวันเพราะมีผู้ได้รับเบี้ยยังชีพ 3 พันกว่าคน
- ถาม มีใครเชิญไปเป็นวิทยากรบ้างหรือไม่
- ตอบ มีการเชิญไปคุยกันที่บางโหลงเป็นการเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับความเป็นมาของอผส.ที่เข้ามาดูแลเรื่อง ผู้สูงอายุ
- ถาม กรมพัฒนาสังคมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมโครงการอย่างไรบ้าง
- ตอบ มีด้านสงเคราะห์พิทักษ์สิทธิและส่งเสริมให้ความรู้คำปรึกษาโดยมีสาขาสภาผู้สูงอายุของประเทศ ไทยที่จังหวัดสมุทรปราการและรวบรวมชมรมต่างๆ เข้าเป็นสมาชิก ตอนนี้มี 22 ชมรม มีการไปบรรยายให้ความรู้ตรวจวัดความดันให้บริการต่างๆ ส่วนเรื่องสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่เดือดร้อนก็จะมีเงินช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้รายละ 2,000 บาท และเรื่องการเสียชีวิตของผู้สูงอายุที่ยากไร้เรียกว่าการสงเคราะห์ศพและเรื่องคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ ถ้าผู้สูงอายุในชุมชนถูกทำร้ายร่างกายหรือต้องการคำปรึกษาก็จะมีเงินช่วยเหลือรายละ 500 บาท และมีหน้าที่เผยแพร่เรื่องมรดกของผู้สูงอายุในชุมชนให้ทราบ ในด้านการพัฒนา ก็จะมีอผส.ในพื้นที่คอยดูแล
- ถาม ในส่วนเงินสงเคราะห์ต่างๆ ผู้ที่จะรับต้องทำอะไร
- ตอบ ในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน จะมีอาสาสมัครพัฒนาสังคมอยู่ ก็จะให้ดูแลแล้วแจ้งมายังกรม
- ถาม สาธารณสุขจังหวัดได้มีบทบาทในการส่งเสริมโครงการผู้สูงอายุในจังหวัดอย่างไรบ้าง
- ตอบ มีการตั้งชมรมผู้สูงอายุส่งเสริมในด้านสุขภาพ แต่ละสถานีอนามัยจัดให้มีการออกกำลังกายสำหรับ ผู้สูงอายุ วัดความดัน แล้วแต่ว่าสถานีอนามัยแต่ละที่จะจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น พาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาส่วนด้าน โรงพยาบาลก็จะมีบริการในรูปแบบของการเช็คร่างกายบำบัดสุขภาพให้
- ถาม งบประมาณในส่วนการสงเคราะห์กับการสนับสนุนของกรมพัฒนาสังคมเป็นอย่างไรบ้าง
- ตอบ ด้านการสงเคราะห์จะเป็นงบรวมทุกกลุ่มเป้าหมาย ยกเว้นเด็กซึ่งจะมีงบแยกต่างหากแต่

เรื่อง สงเคราะห์ศพหรือโดนประทุษร้าย จะเจาะไปที่ผู้สูงอายุ ซึ่งจะมี 2 ตัว คือผู้สูงอายุที่
ยากจนรายละ 2,000 บาท ซึ่งมีกฎหมายรองรับ

- ถาม นโยบายของกรมพัฒนาสังคมในอนาคตจะเน้นทางด้านส่งเสริมพัฒนามากกว่าการ
สงเคราะห์ใช่ไหม
- ตอบ ใช่ ตอนนี้อยู่ที่บทบาทคือ มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนเท่านั้น แต่ตอนนี้กระทรวงตั้ง
หน่วยงานใหม่ ขึ้นคือ ศูนย์พัฒนาสังคมที่ 58 เพื่อรองรับการสงเคราะห์ซึ่งจะตั้งทุกจังหวัด
- ถาม ท้องถิ่นมีบทบาทด้านใดบ้างในการส่งเสริมสนับสนุน โครงการผู้สูงอายุในจังหวัด
- ตอบ สำนักงานจังหวัดก็ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมด้านศิลปะในขั้นแรกได้รับ
การ มอบหมายในการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์และการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดในการเพิ่มหรือถอนชื่อ การเปลี่ยนแปลงรายชื่อก็ต้องผ่านระเบียบและเงินที่
ได้รับตามงวด แต่ปัจจุบันจะถ่วงโอนอำนาจการเพิ่มชื่อถอนชื่อให้กับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น
- ถาม เทศบาลและอบต. มองว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการนี้ดำเนินการสำเร็จคืออะไร
- บางเมือง ความสำเร็จมาจากอาสาสมัคร เจ้าหน้าที่และคนในชุมชน
- ปากน้ำ ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกทุกคนในชุมชนที่สำคัญคือนโยบายผู้บริหารเพราะ
ผู้บริหารเห็นชอบและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
- อบต. ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งสถานีอนามัย คุณหมอ และอาสาสมัคร
- ถาม หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท่านคิดว่าจะมีผลกระทบต่อโครงการหรือไม่
- บางเมือง คิดว่าไม่ เพราะปัจจุบันเทศบาลพยายามให้ทางชุมชนดูแลกันเองภายในชุมชนของตนเอง
- ปากน้ำ คิดว่าไม่ เพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รักกันเป็นกันเอง
- อบต. คิดว่าอาจจะมี
- ถาม ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นหลักใช่ไหม
- ตอบ มีส่วนและต้องร่วมกับความเข้มแข็งของชุมชนด้วย
- ถาม อบต.และเทศบาล คิดว่าต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่จะมาสนับสนุนและ
ส่งเสริมหรือไม่ ด้านใด
- บางเมือง ภาพรวมตอนนี้ประสานกันดีอยู่แล้ว แต่ต้องการงบประมาณ
- ถาม เทศบาลบางเมืองได้ตั้งงบประมาณอย่างไร
- บางเมือง มีงบประมาณสร้างอาคาร
- ถาม เทศบาลปากน้ำมีโครงการในอนาคตอย่างไร
- ปากน้ำ การสร้างบ้านพักคนชรา
- ถาม โครงการในอนาคตที่อบต.คิดจะทำ

- อบต.   ตอนนี้สถานที่ทำกิจกรรมมีอยู่แล้ว ซึ่งจะนัดผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น 1 เดือนมา
                  พบกันตรวจสอบสุขภาพ
- ถาม   สาธารณสุขจังหวัด ท้องถิ่น หรือพัฒนาสังคมมีอะไรเพิ่มเติมหรือไม่
- ตอบ   ไม่มี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทสัมภาษณ์
จังหวัดปทุมธานี

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. เจ้าหน้าที่งานสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลบางชะแยง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางชะแยง

ถาม มีโครงการอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่โดดเด่น

ตอบ มีแต่โครงการเบี้ยยังชีพ

ถาม จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน คน

ถาม ทราบได้อย่างไรว่ามีผู้สูงอายุเท่าไร

ตอบ ใช้การสำรวจ สำรวจเมื่อปีที่แล้ว

ถาม มีขั้นตอนอย่างไรในการคัดเลือก

ตอบ ให้ประชาคมเสนอชื่อ และประกาศที่อบต. หรือใช้การให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้ง มีการเก็บข้อมูลรูป
คอมพิวเตอร์

ถาม มีชมรมผู้สูงอายุหรือไม่

ตอบ มี 1 ชมรม

ถาม อบต.ได้ช่วยส่งเสริมงานชมรมอย่างไร

ตอบ พาไปทัศนศึกษา เช่น ไปไว้พระปีละ 1 ครั้ง ส่วนใหญ่ชมรมจะดูแลกันเองมากกว่า

ภาคผนวก ข. บทความวิจัยสำหรับการเผยแพร่

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

เรื่อง

นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

โดย ดร.ปิยากร หวังมหาพร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น¹

ปิยากร หวังมหาพร

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้ ด้านประชากร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี รวมประชากรที่ใช้ในการสำรวจ 314 แห่ง ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง 31 พฤศจิกายน 2550 ด้านเนื้อหา ตัวแปรต้นคือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรมและตัวแปรตามคือ นวัตกรรมผู้สูงอายุ วิธีการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

ผลจากการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 องค์การมีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 โครงการ โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยเป็นโครงการที่มีการพัฒนาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมพบว่า ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ และปัจจัยด้านการเรียกร้อง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

¹ งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายใต้โครงการ ทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ประจำปี 2550 โดยมีศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส เป็นนักวิจัยที่ปรึกษา

นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยจำนวนผู้สูงอายุของไทยที่กำลังทวีมากขึ้น เนื่องจากการสาธารณสุขที่เจริญก้าวหน้า ประกอบกับการเกิดขึ้นของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สิทธิของผู้สูงอายุที่พึงได้รับจากรัฐ รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ราชการส่วนกลางถ่ายโอนอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานจัดบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ จากความเป็นมาดังกล่าว จึงนำมาสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในลักษณะใดบ้างให้แก่ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

1. เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี รวมประชากรที่ใช้ในการสำรวจ 314 แห่ง

ขั้นที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามผลการสำรวจในขั้นที่ 1 การศึกษานี้มีระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง วันที่ 31 พฤศจิกายน 2550

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลโครงการ/กิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ได้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

นวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่ที่นำมาใช้ในการพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การนำระบบคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ พฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่นั้นมีขึ้นเพื่อนำไปปฏิบัติหรือวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ โครงการที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ โครงการริเริ่มใหม่ โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม

ขั้นตอนของการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กิจกรรมการสื่อสาร การสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงาน
2. ขั้นตอนก่อตัว เช่น การศึกษาดูงาน การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน การกำหนดแนวทาง/วิธีการแบ่งเวลาทำงาน การปรับปรุงการบริหารงาน/จัดหาอุปกรณ์
3. ขั้นตอนฟักตัว เช่น การมีกิจกรรมด้านการเงิน ทรัพยากร การมีกลยุทธ์ เพื่อการสนับสนุนกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาองค์กร การฝึกอบรม การกำกับและติดตาม การพัฒนากลยุทธ์ในการหาแหล่งทุน การพัฒนากระบวนการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง
4. ขั้นตอนถ่ายทอด เช่น การมีแรงจูงใจทั้งระดับบุคคล/ทีม/องค์กร
5. ขั้นตอนวิเคราะห์และการเรียนรู้ ได้แก่ การมีระบบการวัดผล การประเมินผลก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ การมีเครือข่ายในการเรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในนวัตกรรมระหว่างส่วนราชการด้วยกัน

6. **ขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน ได้แก่ การคาดการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรด้านการเงิน และบุคลากรเพื่อความยั่งยืนของโครงการ**

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม หมายถึง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยอมรับนโยบายมาปฏิบัติ ได้แก่

1. **ความรุนแรงของปัญหาหรือความต้องการ** หมายถึง จำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่ จำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการการสงเคราะห์หรือความช่วยเหลือ ระดับความต้องการให้มีโครงการหรือการเปลี่ยนแปลง โดยหากปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขหรือไม่ได้รับการตอบสนองจะส่งผลกระทบต่อประชาชนเป้าหมาย

2. **ปัจจัยด้านองค์การ** หมายถึง องค์ประกอบด้านสตรณของค์การและการให้คำมั่นสัญญาของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ คำมั่นสัญญา ได้แก่ การประกาศเป็นนโยบาย ในขณะที่สมรรถนะของค์การ ได้แก่ ค่านิยม และความสามารถในการบริหารของเจ้าหน้าที่ วัฒนธรรมและภารกิจของค์การ ซึ่งสามารถวัดได้จาก จำนวนเจ้าหน้าที่ ประเภทเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ทรัพยากรของหน่วยงาน ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงจูงใจ

3. **การเรียกร้อง** หมายถึง การเรียกร้องจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายหรือโครงการ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแปลงนโยบายมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการกระบวนการดำเนินการ ทรัพยากรการบริหาร การจัดองค์การที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการบริหารนโยบายโดยหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายเพื่อให้ให้นโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขต ประชากร ความเจริญ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด องค์การดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 หมายถึง กฎหมายที่กำหนดเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะมาตรา 11 ว่าด้วยเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุที่ต้องได้รับความคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนไว้ 13 ประการ ได้แก่ 1.การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยสะดวก รวดเร็วเป็นกรณีพิเศษ 2.การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต 3.การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม 4.การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน 5.การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่น 6.การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม 7.การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ 8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง 9.การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาคอครบครัว 10.การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็น อย่างทั่วถึง 11.การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม 12.การสงเคราะห์ ในการจัดการศพตามประเพณี 13.การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

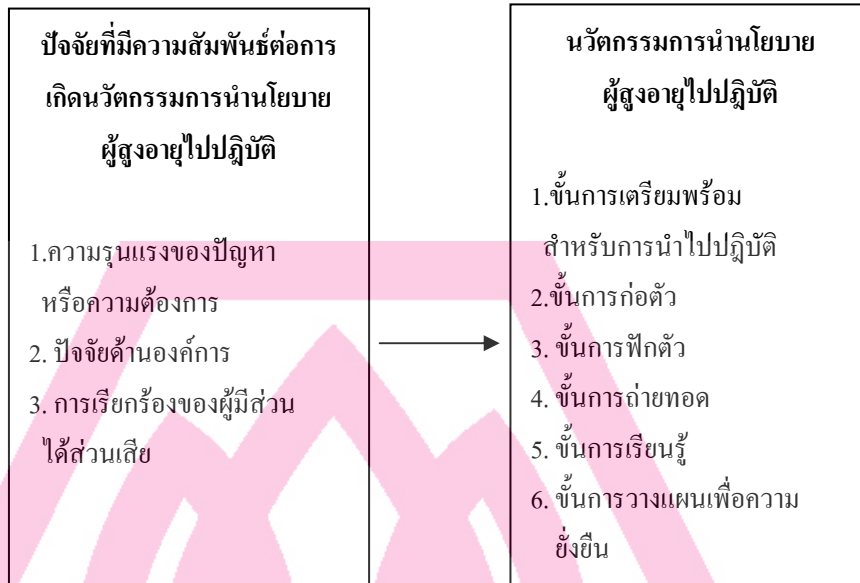
แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมกรรณานโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องนวัตกรรม แนวคิดเรื่องกรรณานโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นของไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม การปกครองส่วนท้องถิ่นและการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจ
3. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์

การสร้างแบบสำรวจและการทดสอบเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสำรวจ

การสร้างแบบสำรวจนวัตกรรมหรือนโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสำรวจออกเป็น 2 ตอน ลักษณะของแบบสำรวจประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยประชากร ประชากรแฝง จำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป งบประมาณรายรับ งบประมาณรายจ่าย จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด วิถีชีวิตประชาชน และลักษณะทางกายภาพ

ส่วนที่ 2 ศึกษาถึงประเภทของโครงการ การบริหารจัดการโครงการ 1.ขั้นเตรียมพร้อม ได้แก่ การประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน

ที่มาของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัด 2.ศึกษาถึงการก่อตัวของโครงการ ได้แก่ การศึกษาดูงาน การกำหนดแนวทางการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการ การกำหนดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการก่อนที่จะมีการเริ่มโครงการ 3.ศึกษาระยะเวลาพักตัวของโครงการโดยศึกษาการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ การกำกับและติดตามโครงการ การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ ปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน มีการสร้างความสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในองค์กรเกี่ยวกับทักษะต่างๆ 4.ศึกษาระยะเวลาการถ่ายทอด โดยการศึกษาการใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในโครงการ และมีการใช้แรงจูงใจในระดับทีมและองค์กร 5.ศึกษาถึงระยะเวลาการเรียนรู้ โดยการศึกษาถึงการวัดผลและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และภายหลังโครงการเสร็จสิ้น การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้กับองค์กร หน่วยงาน อื่นๆ และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงาน และ 6.ศึกษาระยะเวลาสร้างความยั่งยืน โดยศึกษาถึงการคาดการณ์วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในอนาคต และการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคต

2. การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสำรวจไปเสนอขอคำปรึกษาและข้อคิดเห็นจากนักวิจัยที่ปรึกษาเพื่อแก้ภาษาและเนื้อหา รวมทั้งนำแบบสอบถามให้ท้องถิ่นจังหวัด 3 จังหวัด ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2550 และสมุทรสาคร ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2550 ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้วิจัยได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ใช้แบบสำรวจเป็นแบบสัมภาษณ์)

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

คำตอบที่ได้จากแบบสำรวจ ผู้วิจัยนำมาผลจากการสำรวจมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจัดกลุ่มตามตัวแปรในแต่ละขั้นของการเกิดนวัตกรรม ได้แก่ ขั้นการเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปปฏิบัติ ขั้นการก่อตัว ขั้นการพักตัว ขั้นการถ่ายทอด ขั้นการเรียนรู้ และขั้นการวางแผนเพื่อความยั่งยืน สำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยคำนวณค่าคะแนนจากระดับการทำกิจกรรมและการเข้าอบรม/สัมมนา/ติดตามโครงการ/การประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. มีหนังสือแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือจากท้องถิ่นจังหวัดในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตอบแบบสำรวจ
2. ติดต่อท้องถิ่นจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้ (1) จังหวัดสมุทรสาคร รับแบบสำรวจเมื่อ 16 พ.ค.50 (2) จังหวัดนนทบุรี รับแบบสำรวจเมื่อ 21 พ.ค.50 (3) จังหวัดนครปฐม รับแบบสำรวจเมื่อ 7 มิ.ย.50 (4) จังหวัดสมุทรปราการ รับแบบสำรวจเมื่อ 7 มิ.ย.50 (5) จังหวัดปทุมธานี รับแบบสำรวจเมื่อ 11 มิ.ย.50
3. ภายหลังจากได้แบบสำรวจกลับคืน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไปโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS
4. ผู้วิจัยเลือกโครงการผู้สูงอายุโดยพิจารณาร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด และนัดหมายนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การแสดงผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การแสดงในรูปตาราง ประกอบความเรียง
2. การแสดงผลการศึกษาข้อมูลนวัตกรรมโครงการ ใช้การแสดงในรูปตาราง ประกอบความเรียง ใช้สถิติค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ ค่าสหสัมพันธ์ Pearson ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ .01
4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ตีความสนับสนุนผลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. สํารวจนวัตกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารตำบลขนาดเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำรวจมีพื้นที่ตั้งแต่ขนาดเล็กที่สุด 0.90 ตารางกิโลเมตร จนถึงขนาดใหญ่ที่สุด 872.35 ตารางกิโลเมตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.9 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรเฉลี่ย 13,888.58 คน มีจำนวนครัวเรือนเฉลี่ย 6,030.86 ครัวเรือน ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 7,136.65 บาทต่อเดือน มีประชากรแฝงเฉลี่ย 5,491.82 คน มีจำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเฉลี่ย 1,123.80 คน มีงบประมาณรายจ่ายเฉลี่ย 49,715,226.30 บาทต่อปี มีงบประมาณรายรับเฉลี่ย 61,864,058.85 บาทต่อปี มีจำนวนพนักงานท้องถิ่นเฉลี่ย 24.02 คน จำนวนลูกจ้างประจำเฉลี่ย 8.45 คน และมีจำนวนลูกจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 45.82 คน วิถีประชาชนในการประกอบอาชีพมีหลากหลาย อาชีพตามลักษณะพื้นที่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งอยู่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลายๆ อาชีพ โดยอาชีพที่สำคัญได้แก่ อาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาเป็นอาชีพ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 77.5 อาชีพเกษตรกรรมที่สำคัญได้แก่ ทำไร่ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ รองลงมาจากอาชีพเกษตรกรรมคือ อาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 75.2 ซึ่งวิถีประชาชนในการประกอบอาชีพแต่ละ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผลมาจากลักษณะทางกายภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร ร้อยละ 64.5 ประชากรมีวิถีชีวิตผสมผสานกึ่งเมืองกึ่งชนบท ร้อยละ 60.3 เป็นชุมชนร้อยละ 47.3 มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ ร้อยละ 46.2 มีเพียงร้อยละ 38.2 เท่านั้นที่เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเมืองที่มีการคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย และยังมีร้อยละ 22.1 ที่ยังคงเป็นสังคมชนบทมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย

ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ผลจากการศึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 องค์การมีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ดำเนินการ

ชื่อโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
โครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ(เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)	178	45.1
โครงการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	62	15.7
โครงการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ วันครอบครัว วันผู้สูงอายุ	50	12.7
ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุ	41	10.4
จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	33	8.3
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	18	4.5
โครงการสงเคราะห์ผู้สูงอายุยากจน	13	3.3
รวม	395	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของลักษณะของโครงการที่จัด

ลักษณะโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่	12	3.0
โครงการริเริ่มใหม่	127	32.2
โครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม	227	57.5

ขั้นเตรียมพร้อมสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ก่อนเริ่มโครงการ พนักงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการเหล่านี้มีหน้าที่ประการหนึ่งในหลายๆ ประการคือ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยสื่อ ผู้รับผิดชอบมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างหลากหลายวิธีโดยภาพรวมมีการประชาสัมพันธ์อย่างน้อยหนึ่งวิธีวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้มากที่สุดคือ ให้สมาชิกสภา/กรรมการชุมชน/ผู้นำชาวบ้านบอกต่อกัน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้ง วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้รองลงมาได้แก่ การประชุมทำเวทีชาวบ้าน โดยมีการดำเนินการมากกว่า 1 ครั้ง การประชาสัมพันธ์โครงการที่สามารถดำเนินการได้อย่างง่ายๆ แต่มีการใช้น้อยมากได้แก่ การประชาสัมพันธ์โดยการเคาะประตูบ้าน

สำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน พบว่าก่อนเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานอย่างน้อยหนึ่งทาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจัดประชุม โดยมีการจัดประชุม 1 ครั้งต่อโครงการ รองลงมาเป็นการประกาศนโยบาย มีการติดประกาศ

นโยบายมากกว่า 1 ครั้งต่อโครงการ ส่วนการสร้างความสัมพันธ์โดยส่งจดหมายข่าวและ จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์มีการดำเนินการน้อยมาก

ขั้นการก่อตัว

ก่อนเริ่มโครงการมีการส่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าศึกษาดูงานที่อื่น โดยในจำนวนอบต. ที่ส่งคนไปศึกษาดูงานนั้น ได้รับการศึกษาดูงานเพียงครั้งเดียวและส่วนใช้เวลาในการศึกษาดูงานเพียง 1 วัน การศึกษาดูงานของหน่วยงานที่จัดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มักจะเป็นสำนักงานสาธารณสุข ชมรมผู้สูงอายุ และองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่นๆ ไม่มีสถานที่ใดที่เป็นแหล่งต้นแบบในการศึกษาดูงานด้านผู้สูงอายุ

นอกจากดูงานแล้วยังมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่โดยการฝึกอบรม ไปดูงาน และเชิญวิทยากรมาฝึกอบรม ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลามากกว่า 1 วัน ส่วนการเตรียมความพร้อมอื่นๆ ได้แก่การประชุมเตรียมความพร้อม ศึกษาระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลผู้สูงอายุ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

ก่อนการเริ่มโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ มีการแบ่งเวลาในการทำงาน นอกจากนั้นผู้รับผิดชอบโครงการยังมีการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการทำงาน ได้แก่ การวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินการและการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นการพิงตัว

ในขณะที่เดียวกันยังมีกลยุทธ์ในการสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการได้และวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การทำงานในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ การหาผู้สนับสนุนโครงการด้านงบประมาณและการใช้อาสาสมัครช่วยทำงาน โดยเฉพาะแหล่งเงินสนับสนุนโครงการได้รับจากส่วนกลางเฉลี่ย 618,702 บาทต่อโครงการและได้รับเงินอุดหนุนจากท้องถิ่นเฉลี่ย 456,872 บาทต่อโครงการ สำหรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์มีไม่มากนัก จากการสำรวจพบว่าจะเป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์ทางการแพทย์

โครงการผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำรวจ มีการติดตามโครงการระหว่างดำเนินการโดยวิธีการให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล ใช้เวลาในการติดตามมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ใช้การพบปะประชาชนโดยตรงมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกจากนั้นยังมีการติดตามงานโดยการจัดประชุมภายใน การติดตามผ่านผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาตำบล คณะกรรมการชุมชน และชมรมผู้สูงอายุ

ผู้รับผิดชอบโครงการยังมีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ ได้แก่ การกำหนดวันเวลาการรับเงินสงเคราะห์ การปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุ เช่น การจ่ายผ่านธนาคาร กำหนดเวลาการจ่ายเป็นทุกๆ 3 เดือน และ 6 เดือน สำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดเพิ่มผู้สูงอายุ การเพิ่มบทบาทให้ตัวแทนชุมชนเพื่อแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ การทำงานเชิงรุก การจัดทำข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์หรือสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในขณะดำเนินโครงการ พบว่ามีการสื่อสาร โดยวิธีการประชุมทำเวทีชาวบ้านมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาเป็นการประกาศวิทยุเสียงตามสาย และการบอกต่อโดยผู้สูงอายุ

การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการเร่งรัดงบประมาณการเบิกจ่ายจากส่วนกลาง โดยมีการเร่งรัดมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาเป็นเรื่องการขอความร่วมมือสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการแก้ปัญหา และมีการขอความร่วมมือสนับสนุนด้านวิชาการ

การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ในระหว่างดำเนินโครงการ ส่วนมากทักษะที่ส่งเสริมได้แก่ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม รองลงมาเป็นเรื่องการสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมการอบรมดูงาน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน ในการพัฒนาทักษะการทำงาน ส่วนมากใช้เวลาประมาณ 1 วัน

ชั้นการถ่ายทอด

แรงจูงใจในการทำงานในระดับบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจที่ใช้บ่อยมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้ความใส่ใจต่อเจ้าหน้าที่ รองลงมาเป็นการให้ผลตอบแทนพิเศษ การให้วุฒิบัตร นอกจากนั้นยังมีการสร้างความเข้าใจในการทำหน้าที่ การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจ การลงมือทำงานเองของผู้บริหารร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข มีอาหารกลางวันเลี้ยง

แรงจูงใจในระดับทีม/องค์กร จะมีการจัดสัมมนาประจำปี และการให้เงินรางวัลพิเศษประจำปี การศึกษาดูงาน การแสดงความชื่นชมเพื่อสร้างความภูมิใจ การพิจารณาเงินเดือนและโบนัส

ชั้นการเรียนรู้

ผู้รับผิดชอบโครงการมีการวัดผลและประเมินผลโครงการอย่างสม่ำเสมอทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินงานและหลังโครงการเสร็จสิ้น โดยการวัดจากการพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุย เพื่อสอบถาม ใช้การสำรวจความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการ วิธีการใช้มากที่สุดคือ การใช้ผู้นำชุมชน เพื่อนำข้อมูลจากชาวบ้านมาปรับปรุงการดำเนินงาน รองลงมาเป็นการจัดประชาคมหมู่บ้าน และมีการใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย

การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้หน่วยงานอื่น กิจกรรมที่ใช้มากที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์โครงการให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ รองลงมาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจมาดูงาน และการเป็นวิทยากรให้กับองค์กรต่างๆ

การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานก่อนเริ่มโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ ประเมินความสำเร็จโครงการอยู่ในระดับมาก เรื่องที่มีความสำเร็จในระดับมาก ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สำหรับการประเมินความสำเร็จในระดับต่ำสุดคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร และเรื่องความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานหลังเริ่มโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ ประเมินความสำเร็จทุกด้านในระดับมาก ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร รองลงมาเป็นเรื่องชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนการประเมินผลความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

ขั้นการสร้างความยั่งยืน

การวางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการในอนาคต ส่วนใหญ่จะวางแผนเพื่อของงบประมาณจากส่วนกลาง รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ การวางแผนขอรับเงินสนับสนุนจากเอกชน และจัดกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในโครงการ

การวางแผนด้านเจ้าหน้าที่ กิจกรรมเพื่อความยั่งยืนด้านเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การวางแผนฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ รองลงมาคือสนับสนุนส่งเสริมการดูงานหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ และการวางแผนเพื่อรับอาสาสมัครเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

สำหรับวิธีการหรือแผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การจัดเตรียมงบประมาณ การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา การเตรียมเจ้าหน้าที่

นอกจากนั้นผู้รับผิดชอบโครงการระบุทริเอนที่ได้รับความนิยมจากการดำเนินโครงการมากที่สุด ได้แก่ การตระหนักว่าการลงพื้นที่เข้าพบประชาชนอย่างสม่ำเสมอทำให้ทราบปัญหาของประชาชน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินโครงการ และ การดำเนินโครงการต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้กับหน่วยงานอื่น ควรคำนึงงบประมาณ รองลงมาเป็นเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การคำนึงถึงสภาพชุมชน การคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากร และการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อนำมาประกอบการดำเนินการ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้อง กับภาพรวมของนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติในแต่ละชั้น

	เตรียมตัว	ก่อตัว	ฟักตัว	เรียนรู้	ถ่ายทอด	ยั่งยืน
จำนวนประชากรสูงอายุ60ปีขึ้นไป	0.097	0.080	0.107	0.036	0.058	0.058
พื้นที่	-0.039	0.072	0.091	-0.058	-0.039	0.013
จำนวนประชากร	0.097	0.102*	0.052	0.063	0.138	0.113*
จำนวนครัวเรือน	0.092	0.097	0.044	0.031	0.120*	0.155**
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.034	0.049	0.032	0.061	0.116*	0.092
รายรับ	0.059	0.077	0.172**	-0.003	0.068	0.064
รายจ่าย	0.041	0.060	0.194**	-0.029	0.071	0.074
ประชากรแฝง	0.109*	0.084	0.023	0.007	0.040	0.015
จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด	0.003	-0.013	0.132**	-0.024	0.006	0.029
วิถีชีวิตประชาชน	-0.040	0.111*	-0.044	0.033	-0.001	0.013
ลักษณะทางกายภาพ	-0.029	0.086	-0.127*	0.112*	0.020	0.054
ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ	0.321**	0.410**	0.065	0.180**	0.236**	0.239**
ลักษณะโครงการ	0.431**	0.328**	0.094	0.086	0.182**	0.167**
ผู้รับผิดชอบ	0.159**	0.088	-0.087	0.071	0.070	0.050
ที่มาของโครงการผู้สูงอายุ	0.387**	0.461**	0.242**	0.203**	0.278**	0.232**

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้าน ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ การเรียกร้อง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาพรวมของนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติในแต่ละชั้นสรุปได้ดังนี้

ชั้นเตรียมการ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเตรียมการ ได้แก่ จำนวนประชากรแฝง ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ ชั้นก่อตัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการก่อตัว

ได้แก่ จำนวนประชากร วิถีชีวิตประชาชน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ **ขั้นพิกตัว** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการพิกตัว ได้แก่ รายรับ รายจ่าย จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด ที่มาของโครงการและลักษณะทางกายภาพ โดยลักษณะทางกายภาพจะมีความสัมพันธ์กันแบบตรงข้ามกัน **ขั้นเรียนรู้** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการเรียนรู้ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ **ขั้นถ่ายทอด** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ จำนวนครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการผู้สูงอายุ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ **ขั้นความยั่งยืน** ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับความยั่งยืน ได้แก่ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน ประเภทของโครงการผู้สูงอายุ ลักษณะของโครงการ และที่มาของโครงการผู้สูงอายุ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยโครงการนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า คำว่า “นวัตกรรม” ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านผู้สูงอายุ จะหมายถึงสิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ได้แก่ โครงการเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นโครงการที่ถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์และนำไปปรับปรุงวิธีการทำงาน เช่น มีการสำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าข่ายการได้รับเบี้ยยังชีพ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ มีการปรับปรุงวิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพ มีการสื่อสารเพื่อเข้าถึงผู้สูงอายุด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการทำงานในลักษณะเครือข่าย มีการประเมินผลการทำงานนวัตกรรมผู้สูงอายุในความหมายนี้จึงสอดคล้องกับความหมายคำว่า “นวัตกรรม” ของเอเวอร์เรท โรเจอร์ (Everette M. Rogers อ้างถึงจาก www.edtech.ku.ac.th, 2005:1) กล่าวว่ นวัตกรรมคือ ความคิด การกระทำ หรือวัตถุใหม่ๆ ซึ่งรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่ด้วยตัวบุคคลแต่ละคนหรือสังคม การพิจารณาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นนวัตกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา ดังนั้นนวัตกรรมของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอาจไม่ใช่ นวัตกรรมของบุคคลกลุ่มอื่นๆ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลนั้นว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาหรือไม่ อีกประการหนึ่งความใหม่อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย สิ่งใหม่ๆ ตามความหมายของนวัตกรรมไม่จำเป็นจะต้องใหม่จริงๆ แต่อาจหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความคิดหรือการปฏิบัติที่เคยทำกันมาแล้วแต่ได้หยุดไประยะเวลาหนึ่ง ต่อมาได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาทำกันใหม่เนื่องจากเห็นว่าสามารถช่วย

แก้ปัญหานั้นในสภาพการณ์ใหม่นั้นได้ ซึ่งก็นับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่ได้ ดังนั้น นวัตกรรมอาจหมายถึง สิ่งใหม่ๆ ดังต่อไปนี้ 1. สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดเคยทำมาก่อน 2. สิ่งใหม่ที่เคยทำมาแล้วในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และ 3. สิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม อย่างไรก็ตามหากพิจารณาประเภทของนวัตกรรมผู้สูงอายุตามระดับของนวัตกรรม นวัตกรรมผู้สูงอายุเป็นนวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental) นวัตกรรมในลักษณะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของนวัตกรรม พบว่า นวัตกรรมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีนวัตกรรมปรากฏทั้ง 6 ขั้นตอน นับตั้งแต่ขั้นการเตรียมพร้อม การก่อตัว การพิชิต การถ่ายทอด การเรียนรู้ และการสร้างที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับโครงการ

ในขั้นการเตรียมพร้อม การสื่อสารกับผู้สูงอายุเกี่ยวกับโครงการนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สร้างความตระหนักและการยอมรับ วิธีการสื่อสารที่ใช้มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การบอกต่อกัน การประชุมเวทีชาวบ้าน สำหรับการสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงาน โดยการประชุมชี้แจง การติดประกาศ ในขั้นการถ่ายทอด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังใช้แรงจูงใจในระดับบุคคล เช่น การเอาใจใส่ของผู้บริหาร การมอบวุฒิบัตร การทำตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร การใช้แรงจูงใจระดับองค์การ เช่น การจัดสัมมนาประจำปี การให้เงินรางวัลพิเศษ การศึกษาดูงาน เครื่องมือเหล่านี้ อาจเรียกว่า “เครื่องมือหน้าที” ตามความหมายของโคเฮนและไอมิค (Steven Cohen & William Eimicke เพิ่งอ้าง, 2550 : 13-14) ในหนังสือชื่อ Tools for Innovators ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กับโครงการนวัตกรรม อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้น้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการให้มากขึ้น

นอกจากนั้นการศึกษาดูงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นการก่อตัว ด้านจำนวนวันยังน้อยเฉลี่ยเท่ากับ 1 วันเท่านั้น และไม่มีหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จะเป็นแบบอย่างของนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุให้แก่หน่วยงานอื่นได้อย่างสมบูรณ์ การศึกษาดูงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษากระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ แต่ละแห่งจะมีจุดเด่นที่ไม่เหมือนกันรวมทั้งยังกิจกรรมที่ไปศึกษาดูงานยังขาดความหลากหลาย กิจกรรมที่ดำเนินการจะมีลักษณะคล้ายๆ กัน มุ่งเน้นไปที่โครงการการจัดสวัสดิการและโครงการอาสาสมัครผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยโครงการแรกเป็นโครงการที่สืบเนื่องจากโครงการเดิมและโครงการหลังเป็นโครงการที่ริเริ่มจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โครงการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มใหม่ยังมีอยู่อย่างจำกัด

สำหรับขั้นตอนอื่นๆ เช่น การก่อตัว ได้แก่ การศึกษาคุณงานองค์การ/หน่วยงานอื่น การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การแบ่งเวลาในการทำงานประจำและงานโครงการ การกำหนดหลักเกณฑ์ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในขั้นพื้กตัว ได้แก่ การทำงานในลักษณะเครือข่าย การติดตามโครงการ การปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ การสื่อสารกับผู้สูงอายุ การพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ วิธีการต่างๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่มาร์ (Mark Moore เฟ็งอ้าง, 2550:8-9) เรียกว่านวัตกรรมการบริหาร หรือ เครื่องมือหน้าที่ในความหมายของโคเฮนและอิมิก (Steven Cohen & William Eimicke เฟ็งอ้าง, 2550 : 13-14)

การวัดผลก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยการใช้ผู้นำชุมชนและการพบปะผู้สูงอายุโดยตรง การใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย เพื่อเป็นกลไกในการรับทราบปัญหาและข้อมูล รวมทั้งการเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นมาศึกษาคุณงานและการเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานอื่น และการประเมินความสำเร็จของตนเอง เพื่อทราบจุดแข็งจุดอ่อน ข้อมูลที่ได้หากนำมาวิเคราะห์จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของโบริน (2003 : 19-20 อ้างถึงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ที่กล่าวถึงการสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในองค์การภาครัฐ ควรมีเครื่องมือ ดังนี้ 1.ผู้บริหารต้องให้ความสนับสนุน การให้รางวัล การจัดหาทรัพยากรอย่างเหมาะสม เจ้าหน้าที่ควรมีทักษะที่หลากหลาย การเรียนรู้วัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จจากองค์กรอื่น การคำนึงว่านวัตกรรมเป็นความรับผิดชอบของทุกคน การทดลองการดำเนินการก่อนมีการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติจริง และการประเมินผลนวัตกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

สำหรับการวางแผนด้านทรัพยากรและเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับโครงการในอนาคต องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้วิธีการจัดเตรียมงบประมาณ และการบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา ข้อสังเกตของการจัดเตรียมงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การเตรียมของงบประมาณจากส่วนกลางเป็นหลัก ซึ่งอาจมิใช่เป็นวิธีการที่ถูกต้องนัก การพยายามจัดตั้งกองทุนหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน การจัดกิจกรรมหาทุนน่าจะเป็นวิธีการสร้างความยั่งยืนด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามความเป็นได้ของการจัดกิจกรรมหาทุนและการแสวงหาความร่วมมือจากเอกชนขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ หากเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนมีวิถีชีวิตเกษตรกรรม หรือประชากรส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ อาจมีข้อจำกัดในการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน ซึ่งทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรจากส่วนกลาง และถ้าส่วนกลางไม่สามารถจัดหางบประมาณได้เพียงพอแล้วอาจทำให้โครงการผู้สูงอายุหยุดชะงักและประสบปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของมุลแกนและอัลเบอร์รี่ (2003 : 24-

25 อ้างอิงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) และ โบริน (2003 : 25-26 อ้างอิงจาก www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 เข้าถึงเมื่อ 18/2/2005) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการเกิดนวัตกรรมไว้หลายๆ กรณีและทรัพยากรด้านการเงินเป็นอุปสรรคสำคัญของการเกิดนวัตกรรมและความยั่งยืนของนวัตกรรม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ และปัจจัยด้านการเรียกร้อง ตัวแปรทั้งสามตัวมีผลต่อการเกิดนวัตกรรม

ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา งบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับชั้นการฝึกตัวถึงร้อยละ 19 หมายความว่า ปัญหาของผู้สูงอายุยังไม่มี ความรุนแรงของปัญหาเพียงพอที่จะทำให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหันมาทุ่มงบประมาณ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาที่ยังไม่รุนแรงนี้เอง นวัตกรรมผู้สูงอายุจึงเป็นเพียงการดำเนินการต่อเนื่องมาจาก โครงการเดิม

ปัจจัยด้านองค์การมีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรมในระดับที่สูงกว่าความรุนแรงของตัวปัญหา กล่าวคือมีความสัมพันธ์ร้อยละ 11-40 โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านองค์การด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงาน และการปรับปรุงวิธีการทำงานมีความสัมพันธ์สูง 3 อันดับแรก แสดงให้เห็นว่า การเกิดนวัตกรรมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับปัจจัยด้านองค์การ หากองค์การมีความพร้อมการเกิดนวัตกรรมย่อมเกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัลเซอร์เลอร์ (Alshuler) (อ้างอิงจาก NZ Institution of Economic Research (INC.) (2002:1-32)) กล่าวถึงกระบวนการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมภาครัฐ เช่น ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การสร้างหุ้นส่วนกับภาคเอกชน การยอมรับความคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ การให้ความสำคัญกับลูกค้า/ผู้รับบริการ และความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ อัลคา ซาพัท (Alka Sapat 2004:141-149) ในบทความวิจัยเรื่อง Devolution and Innovation :The Adoption of State Environment Policy Innovations by Administration Agencies ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับนวัตกรรมด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ความรุนแรงของปัญหา ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ การประกาศเป็นนโยบายและสมรรถนะขององค์การมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม

ปัจจัยด้านการเรียกร้องให้มีนวัตกรรมผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรม จากผลการวิจัยที่พบว่า การเกิดนวัตกรรมเป็นผลมาจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสัมพันธ์สูงถึงกว่าร้อยละ 40 ในด้านการปรับปรุงการทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ การแบ่งเวลาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ระหว่างงานประจำกับงานโครงการ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ ผลการวิจัยที่พบชี้ให้เห็นว่า การเรียกร้องให้มีนวัตกรรมผู้สูงอายุมีผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ในกรณีนี้เห็นได้จากการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ และวิธีการอื่นๆ เช่น การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพในช่วง 3 เดือนหรือ 6 เดือน

ปัจจัยทั้งสามประการจึงมีผลต่อการเกิดนวัตกรรมในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับนวัตกรรมผู้สูงอายุแล้วปัจจัยด้านองค์การมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำระบบฐานข้อมูลมาตรฐานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เนื่องจากจะมีผู้สูงอายุมากขึ้นในอนาคต

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มจำนวนผู้รับผิดชอบงานด้านสังคม และพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่น โดยเพิ่มจำนวนวันของการศึกษาอบรมดูงานให้มากขึ้น

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรอื่น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัท มูลนิธิ เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รัฐบาลควรดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพต่อไป เนื่องจากเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส แต่การเพิ่มการสนับสนุนจำนวนผู้สูงอายุจากงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบว่าจะจำกัดหรือออกเกณฑ์ในการจัดสรรให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใด เช่น อาจใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนด เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว การจัดสรรงบประมาณสมควรเป็นงบประมาณของท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่าการใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรขยายผลการสำรวจโครงการผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบนวัตกรรมในพื้นที่ต่างๆ ให้ครอบคลุม จะได้นำนวัตกรรมโครงการผู้สูงอายุดีเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

บรรณานุกรม

Cohen, Steven and Eimicke, William. **Understanding and Applying Innovation Strategies in the Public Sector.** www.columbia.edu/sc32/aspa96fn1.html. [22/1/2550].

Innovation in Public Services. www.idea-knowledge.gov.uk/idk/aio/1118552 [18/2/2005].

NZ Institution of Economic Research (INC.). **New Zealand Public Sector Innovation: Practical prospects based on experience.** www.utsc.utoronto.ca/mgmt/research/working-papers/wp2001-5PDF [22/1/2550].

Sapat ,Alka . “Devolution and Innovation: The Adoption of State Environment Policy Innovations by Administration Agencies.” **Public Administration Review.** March/April. Vol.64, No.2, 2004. www.edtech.edu.ku.ac.th [18/2/2550].

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค. บทความเพื่อเผยแพร่

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ปิยากร หวังมหาพร

Piyakorn.wh@spu.ac.th

ด้วยจำนวนผู้สูงอายุของไทยที่กำลังทวีมากขึ้น เนื่องจากการสาธารณสุขที่เจริญก้าวหน้า ประกอบกับการเกิดขึ้นของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สิทธิของผู้สูงอายุที่พึงได้รับจากรัฐ รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ราชการส่วนกลางถ่ายโอนอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานจัดบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ จากความเป็นมาดังกล่าว จึงนำมาสู่ประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการลักษณะใดบ้างให้แก่ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1. เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรม

ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้ ด้านประชากร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม และนนทบุรี รวมประชากรที่ใช้ในการสำรวจ 314 แห่ง **ด้านระยะเวลา** ระยะเวลาในการศึกษาจำนวน 12 เดือน ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2549 ถึง 31 พฤศจิกายน 2550 **ด้านเนื้อหา** ตัวแปรต้นคือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดนวัตกรรมและตัวแปรตามคือ นวัตกรรมผู้สูงอายุ

วิธีการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 262 องค์การมีโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จัดขึ้นจำนวน 395 โครงการ โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยเป็นโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดนวัตกรรมพบว่า ปัจจัยด้านความรุนแรงของปัญหา ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การด้านการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงาน และการปรับปรุงวิธีการทำงาน และปัจจัยด้านการ

เรียกร้องการเกิดนวัตกรรมเป็นผลมาจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับนวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ปัจจัยทั้งสามประการจึงมีผลต่อการเกิดนวัตกรรมในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับนวัตกรรมผู้สูงอายุแล้วปัจจัยด้านองค์การมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมผู้สูงอายุ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

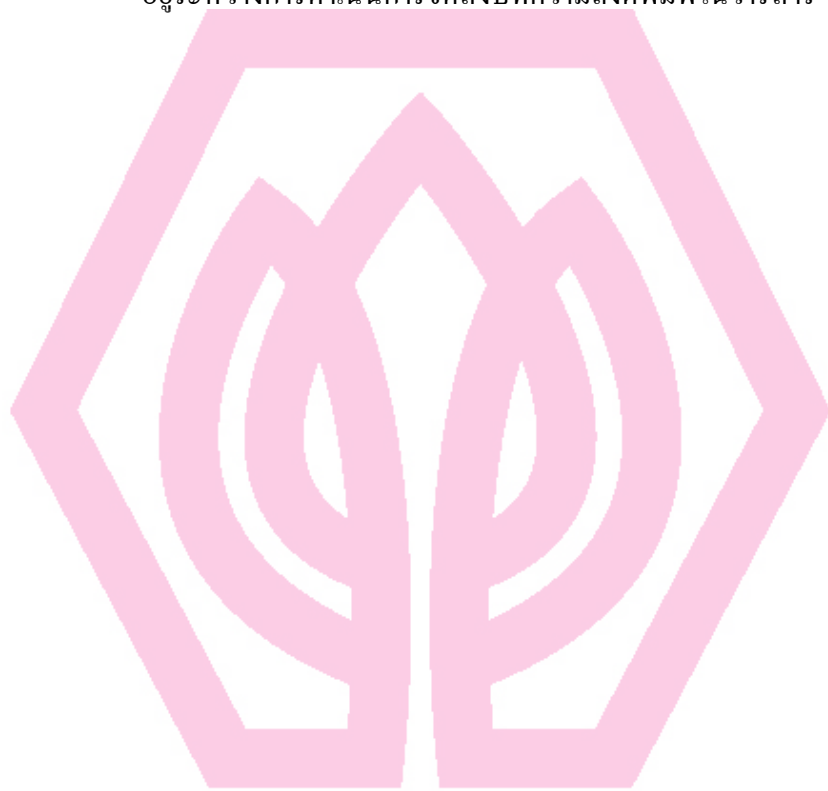

ภาคผนวก ง. ผลผลิตที่ได้จากโครงการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ผลผลิตที่ได้จากโครงการ

อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสาร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก จ. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบโปสเตอร์ ในการประชุม
2. การนำเสนอผลงานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 วันที่ 13-14 ธันวาคม 2550 ณ ศูนย์ไบเทค บางนา
3. การตีพิมพ์ (proceeding) บทความวิจัยเรื่องนวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 วันที่ 13-14 ธันวาคม 2550 ณ ศูนย์ไบเทค บางนา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก ฉ. แบบสำรวจ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสำรวจโครงการวิจัยเรื่อง
นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสำรวจโครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง

แบบสำรวจนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นโครงการภายใต้ทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ กล่าวคือ 1. เพื่อสำรวจนวัตกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดนวัตกรรมตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบสำรวจชุดนี้ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ มา ณ โอกาสนี้

ปิยากร หวังมหาพร

หัวหน้าโครงการ

คำเฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นวัตกรรม หมายถึง

- พฤติกรรม และวิธีการทำงานใหม่ที่น่ามาใช้ในการพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การนำระบบคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ พฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่นั้นมีขึ้นเพื่อนำไปปฏิบัติหรือวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ
- โครงการที่เป็นนวัตกรรม เช่น โครงการริเริ่มใหม่ โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ และโครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ปีงบประมาณ 2549)

1. ชื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น _____
2. ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
  - 2.2 เทศบาล
    - 2.2.1 เทศบาลตำบล 2.2.2 เทศบาลเมือง 2.2.3 เทศบาลนคร
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
    - 2.3.1 ขนาดเล็ก 2.3.2 ขนาดกลาง 2.3.3 ขนาดใหญ่
3. สถานที่ตั้ง อำเภอ _____ กิ่งอำเภอ _____ จังหวัด _____
4. ขนาดพื้นที่ (ตร. กม.)
5. จำนวนประชากรทั้งหมด (คน)
6. จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
7. รายได้เฉลี่ยประชากร (บาท)/เดือน
8. ประชากรแฝง (คน)
9. จำนวนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (คน)
10. งบประมาณรายจ่าย (บาท)
11. งบประมาณรายได้ (บาท)
12. จำนวนพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด (คน)
  - 12.1 พนักงานท้องถิ่น (คน)
  - 12.2 ลูกจ้างประจำ (คน)
  - 12.3 ลูกจ้างชั่วคราว (คน)
13. วิถีชีวิตประชาชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 13.1 เกษตรกรรม 13.2 ค้าขาย 13.3 รับราชการ 13.4 การประมง 13.5 เลี้ยงสัตว์
  - 13.6 รับจ้าง 13.7 ทำไร่ ทำสวน 13.8 อื่นๆ ระบุ _____
14. ลักษณะทางกายภาพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 14.1 ที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร 14.2 เป็นชุมชน 14.3 มีโรงงานอุตสาหกรรม
  - 14.4 เป็นพื้นที่ลักษณะเมือง มีการคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย 14.5 สภาพพื้นที่แห้งแล้ง/ค่อนข้างแห้งแล้ง
  - 14.6 ประชากรมีวิถีชีวิตผสมผสานกึ่งเมืองกึ่งชนบท 14.7 เป็นสังคมชนบท วิถีชีวิตเรียบง่าย
  - 14.8 อื่นๆ ระบุ _____

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1. ชื่อโครงการ _____

2. ประเภทโครงการ

- 2.1 เตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ เช่น การส่งเสริมการออม การให้การศึกษา การเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ
- 2.2 การส่งเสริมผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมความรู้ สุขภาพ ป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ องค์กรเครือข่าย ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางาน การรวมกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมเสริมรายได้ ส่งเสริมการเผยแพร่ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุ
- 2.3 การคุ้มครองทางสังคม เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ส่งเสริมระบบประกันสุขภาพ การณรงค์ให้เห็นคุณค่าผู้สูงอายุ การจัดทำมาตรฐานสาธารณะ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา สนามกีฬา ศูนย์ดูแลกลางวัน บริการเยี่ยมบ้าน ชุมชนเคลื่อนที่ ระบบอาสาสมัคร จัดบริการแพทย์ทางเลือก คลินิกผู้สูงอายุ
- 2.4 การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ เช่น ฝึกอบรม ผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
- 2.5 การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ เช่น การวิจัยด้านผู้สูงอายุ

3. ลักษณะโครงการ

- 3.1 โครงการที่เคยทำในอดีตแต่ได้รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่
- 3.2 โครงการริเริ่มใหม่
- 3.3 โครงการที่มีการพัฒนามาจากโครงการเก่าที่มีอยู่เดิม

4. ปีที่เริ่มโครงการ (พ.ศ.) ปีที่สิ้นสุด (พ.ศ.)

5. สถานภาพโครงการในปัจจุบัน 1. กำลังดำเนินการ 2. สิ้นสุดไปแล้ว

6. จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ คน

6.1 พนักงานท้องถิ่น คน

6.2 ลูกจ้างประจำ คน

6.3 ลูกจ้างชั่วคราว คน

6.4 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน คน

7. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านมีการสื่อสาร/สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

7.1 มี

7.1.1 ประชุมทำเวทีชาวบ้าน จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.2 ประภาศวิทยุเสียงตามสาย จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.3 เคาะประตูบ้าน จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.4 ให้สมาชิกสภา/กรรมการชุมชน/ผู้นำชาวบ้านบอกต่อๆ กัน จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.5 ประภาศหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.6 ประชาสัมพันธ์ผ่านชมรมผู้สูงอายุ จำนวน ครั้ง/เดือน

7.1.7 ประภาศสถานีวิทยุท้องถิ่น จำนวน ครั้ง/เดือน

- 7.1.8 ปากต่อปากจากผู้สูงอายุ จำนวน ครั้ง/เดือน
- 7.1.9 ประกาศที่ศาลาประชาคม จำนวน ครั้ง/เดือน
- 7.1.10 ดิคประกาศที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ครั้ง/เดือน
- 7.1.11 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน ครั้ง/เดือน
- 7.2 ไม่มี
8. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านมีการสื่อสาร/สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 8.1 มี 8.1.1 จัดประชุม จำนวน ครั้ง/เดือน
- 8.1.2 ดิคประกาศนโยบาย/แผนที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ครั้ง/เดือน
- 8.1.3 จดหมายข่าว จำนวน ครั้ง/เดือน
- 8.1.4 จดหมายข่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ครั้ง/เดือน
- 8.1.5 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน ครั้ง/เดือน
- 8.2 ไม่มี
9. โครงการผู้สูงอายุของท่าน เกิดได้จาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 9.1 ฝ่ายการเมืองประกาศเป็นนโยบาย 9.2 ผู้สูงอายุในพื้นที่ต้องการ
- 9.3 องค์การพัฒนาเอกชนเรียกร้อง 9.4 กฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่
- 9.5 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเห็นความรุนแรงปัญหา 9.6 อื่นๆ ระบุ _____
10. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านได้มีการศึกษา/ดูงานโครงการลักษณะเดียวกันจากหน่วยงานอื่นหรือประเทศอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 10.1 มี 10.1.1 หน่วยงาน/สถานที่/จังหวัด/อำเภอ _____
- จำนวน ครั้ง ระยะเวลา วัน
- 10.1.2 หน่วยงาน/สถานที่/จังหวัด/อำเภอ _____
- จำนวน ครั้ง ระยะเวลา วัน
- 10.2 ไม่มี
11. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านมีการเตรียมพร้อมเจ้าหน้าที่ในการทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 11.1 มี 11.1.1 ฝึกอบรม ระยะเวลา วัน
- 11.1.2 ไปดูงาน ระยะเวลา วัน
- 11.1.3 จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ ระยะเวลา วัน
- 11.1.4 อื่นๆ ระบุ _____ ระยะเวลา วัน
- 11.2 ไม่มี
12. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านกำหนดแนวทาง/วิธีการแบ่งเวลาระหว่างงานประจำกับงานโครงการให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 12.1 มี 12.1.1 กำหนดสัดส่วนระหว่างงานประจำกับงานโครงการ

- 12.1.2 กำหนดวันทำงานประจำและงานโครงการที่แน่นอน
- 12.1.3 กำหนดวันทำการเป็นวันทำงานประจำ วันหยุดทำงาน โครงการ
- 12.1.4 อื่นๆ ระบุ _____
- 12.2 ไม่มี
13. ก่อนเริ่มโครงการ ท่านมีการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 13.1 มี
- 13.1.1 ปรับปรุงแก้ไข ประกาศ ระเบียบ ข้อบัญญัติ
- 13.1.2 ปรับปรุงวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่
- 13.1.3 ปรับปรุงวิธีการงบประมาณ
- 13.1.4 ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร
- 13.1.5 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินการ
- 13.1.6 วางหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการ เช่น การคัดเลือกผู้สูงอายุ
- 13.1.7 ประชุมเวทีชาวบ้าน
- 13.1.8 ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 13.1.9 อื่นๆ ระบุ _____
- 13.2 ไม่มี
14. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการกำหนดกลยุทธ์/วิธีการสนับสนุน ส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 14.1 มี
- 14.1.1 หาผู้สนับสนุนโครงการด้านงบประมาณ
- 14.1.2 หาผู้สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์
- 14.1.3 ใช้อาสาสมัครช่วยในการทำงาน
- 14.1.4 ทำงานให้ลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ส่วนราชการต่างๆ
- 14.1.5 ให้ความรู้กับชุมชนในการดูแลตนเอง
- 14.1.6 จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ
- 14.1.7 จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 14.1.8 อื่นๆ ระบุ _____
- 14.2 ไม่มี
15. กลยุทธ์/วิธีการสนับสนุน ส่งเสริมให้โครงการสามารถดำเนินการไปได้ จากข้อ 14 วิธีการใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)
- 15.1 หาผู้สนับสนุนโครงการด้านงบประมาณ
- 15.2 หาผู้สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์
- 15.3 ใช้อาสาสมัครช่วยในการทำงาน
- 15.4 ทำงานให้ลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ส่วนราชการต่างๆ
- 15.5 ให้ความรู้กับชุมชนในการดูแลตนเอง

- 15.6 จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ
- 15.7 จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 15.8 อื่นๆ ระบุ _____

16. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีแหล่งเงินสนับสนุนโครงการ

- 16.1 มี
  - 16.1.1 เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง จำนวน บาท
  - 16.1.2 เงินของท้องถิ่น จำนวน บาท
  - 16.1.3 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน บาท
- 16.2 ไม่มี

17. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 17.1 มี
  - 17.1.1 อุปกรณ์การแพทย์ มูลค่า บาท
  - 17.1.2 คอมพิวเตอร์ มูลค่า บาท
  - 17.1.3 เครื่องถ่ายเอกสาร มูลค่า บาท
  - 17.1.4 เครื่องพิมพ์ มูลค่า บาท
  - 17.1.5 เครื่องนึ่งห่ม มูลค่า บาท
  - 17.1.6 ยารักษาโรค มูลค่า บาท
  - 17.1.7 เครื่องอุปโภคบริโภค มูลค่า บาท
  - 17.1.8 รถรับจ้าง มูลค่า บาท
  - 17.1.9 ตู้เก็บเอกสาร มูลค่า บาท
  - 17.1.10 เก้าอี้ มูลค่า บาท
  - 17.1.11 เครื่องดนตรี มูลค่า บาท
  - 17.1.12 เต้นท์ มูลค่า บาท
  - 17.1.13 อุปกรณ์ออกกำลังกาย มูลค่า บาท
  - 17.1.14 อื่นๆ ระบุ _____ มูลค่า บาท
- 17.2 ไม่มี

18. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการกำกับและติดตามโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 18.1 มี
  - 18.1.1 พบปะประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 18.1.2 ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ/กิจกรรม จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 18.1.3 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
- 18.2 ไม่มี

19. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 19.1 มี
  - 19.1.1 ปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายเงินให้กับผู้สูงอายุมาเป็นการจ่ายตรง
  - 19.1.2 กำหนดวัน เวลา ในการรับเงินสงเคราะห์

- 19.1.3 อื่นๆ ระบุ _____
- 19.2 ไม่มี

20. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการปรับปรุงวิธีการทำงานในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 20.1 มี
- 20.1.1 การจัดทำแฟ้มประวัติผู้สูงอายุ
  - 20.1.2 การจัดทำฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
  - 20.1.3 การทำงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ
  - 20.1.4 เพิ่มบทบาทให้ตัวแทนชุมชนเพื่อแบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่
  - 20.1.5 อื่นๆ ระบุ _____
- 20.2 ไม่มี

21. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการสร้างความสัมพันธ์/การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 21.1 มี
- 21.1.1 จัดประชุมเวทีชาวบ้าน จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.2 กระจายเสียงตามสาย จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.3 ให้ผู้สูงอายุมารายงานตัว จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.4 ประกาศทางวิทยุ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.5 ประกาศทางหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.6 ประกาศที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.7 บอกต่อโดยผู้สูงอายุ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 21.1.8 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
- 21.2 ไม่มี

22. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 22.1 มี
- 22.1.1 ประสานเรื่องการเร่งรัดงบประมาณการเบิกจ่ายกับส่วนกลาง จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 22.1.2 ร่วมกันแก้ปัญหา จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 22.1.3 ขอความร่วมมือสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 22.1.4 ขอความร่วมมือสนับสนุนด้านวิชาการจากส่วนกลาง จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
  - 22.1.5 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน ครั้ง/สัปดาห์
- 22.2 ไม่มี

23. ในระหว่างดำเนินโครงการ ท่านมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานในเรื่องงานกับทักษะต่างๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 23.1 มี
- 23.1.1 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน
  - 23.1.2 ส่งเสริมการอบรม ศึกษาน
  - 23.1.3 ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม
  - 23.1.4 สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงาน

- 23.1.5 อื่นๆ ระบุ _____
- 23.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเฉลี่ย   วัน
- 23.3 ไม่มี
24. ท่านใช้แรงจูงใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 24.1 มี 24.1.1 ผู้บริหารให้ความสนใจต่อเจ้าหน้าที่
 24.1.2 ผลตอบแทนพิเศษ เช่น เบี้ยเลี้ยง
 24.1.3 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานดีเด่น
 24.1.4 อื่นๆ ระบุ _____
- 24.2 ไม่มี
25. ท่านใช้แรงจูงใจในระดับทีมงาน/องค์กรเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 25.1 มี 25.1.1 จัดให้มีการสัมมนาประจำปี
 25.1.2 ให้อำนาจพิเศษประจำปี
 25.1.3 อื่นๆ ระบุ _____
- 25.2 ไม่มี
26. ท่านมีการวัดและประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 26.1 มี 26.1.1 พบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม จำนวน   ครั้งก่อนเริ่มโครงการ
 26.1.2 การสำรวจความคิดเห็นผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งก่อนเริ่มโครงการ
 26.1.3 การสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งก่อนเริ่มโครงการ
 26.1.4 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน   ครั้งก่อนเริ่มโครงการ
- 26.2 ไม่มี
27. ท่านมีการวัดและประเมินผลระหว่างโครงการกำลังดำเนินการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 27.1 มี 27.1.1 พบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม จำนวน   ครั้งระหว่างโครงการ
 27.1.2 การสำรวจความคิดเห็นผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งระหว่างโครงการ
 27.1.3 การสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งระหว่างโครงการ
 27.1.4 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน   ครั้งระหว่างโครงการ
- 27.2 ไม่มี
28. ท่านมีการวัดและประเมินผลภายหลังโครงการเสร็จสิ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 28.1 มี 28.1.1 พบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยเพื่อสอบถาม จำนวน   ครั้งหลังโครงการเสร็จสิ้น
 28.1.2 การสำรวจความคิดเห็นผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งหลังโครงการเสร็จสิ้น
 28.1.3 การสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน   ครั้งหลังโครงการเสร็จสิ้น
 28.1.4 อื่นๆ ระบุ _____ จำนวน   ครั้งหลังโครงการเสร็จสิ้น
- 28.2 ไม่มี

29. ท่านมีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 29.1 มี
- 29.1.1 จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล
- 29.1.2 ใช้โรงเรียน / ศาสนสถานเป็นเครือข่าย
- 29.1.3 ใช้ผู้นำชุมชน เช่นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาจากชาวบ้านมาปรับปรุงการดำเนินการ
- 29.1.4 ใช้ชมรมผู้สูงอายุเป็นเครือข่าย
- 29.1.5 อื่นๆ ระบุ _____
- 29.2 ไม่มี
30. ท่านมีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการให้กับองค์กร หน่วยงาน ส่วนราชการอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 30.1 มี
- 30.1.1 เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ
- 30.1.2 เปิดโอกาสให้ผู้สนใจมาดูงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 30.1.3 ประชาสัมพันธ์โครงการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทราบ
- 30.1.4 อื่นๆ ระบุ _____
- 30.2 ไม่มี
31. ท่านมีการคาดการณ์/วางแผนด้านทรัพยากรทางการเงินที่จะนำมาใช้ในโครงการในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 31.1 มี
- 31.1.1 วางแผนขอรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานเอกชน
- 31.1.2 วางแผนขอเพิ่มงบประมาณจากส่วนกลาง
- 31.1.3 วางแผนจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ
- 31.1.4 วางแผนจัดกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในโครงการ
- 31.1.5 อื่นๆ ระบุ _____
- 31.2 ไม่มี
32. ท่านมีการวางแผนคุณลักษณะและจำนวนของเจ้าหน้าที่เพื่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 32.1 มี
- 32.1.1 วางแผนฝึกอบรมพัฒนาทักษะและความรู้
- 32.1.2 สนับสนุน ส่งเสริมการดูงานหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการ
- 32.1.3 วางแผนรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
- 32.1.4 อื่นๆ ระบุ _____
- 32.2 ไม่มี
33. โปรดระบุหน่วยงาน/องค์กรที่ร่วมดำเนินโครงการ

หน่วยงาน/องค์กร	บทบาทความร่วมมือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1.	☐ 1.สนับสนุนด้านการเงิน ☐ 2.สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ☐ 3.เป็นวิทยากรฝึกอบรม ☐ 4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค

หน่วยงาน/องค์กร	บทบาทความร่วมมือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
	☐ 5.สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย ☐ 6.สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน ☐ 7.สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ☐ 8. มีส่วนร่วมในการวางแผน ☐ 9. สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ☐ 10.เป็นที่ปรึกษาโครงการ ☐ 11. อื่นๆ ระบุ _____
2.	☐ 1.สนับสนุนด้านการเงิน ☐ 2.สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ☐ 3.เป็นวิทยากรฝึกอบรม ☐ 4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค ☐ 5.สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย ☐ 6.สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน ☐ 7.สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ☐ 8.มีส่วนร่วมในการวางแผน ☐ 9.สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ☐ 10.เป็นที่ปรึกษาโครงการ ☐ 11. อื่นๆ ระบุ _____
3.	☐ 1.สนับสนุนด้านการเงิน ☐ 2.สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ☐ 3.เป็นวิทยากรฝึกอบรม ☐ 4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค ☐ 5.สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย ☐ 6.สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน ☐ 7.สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ☐ 8.มีส่วนร่วมในการวางแผน ☐ 9.สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ☐ 10.เป็นที่ปรึกษาโครงการ ☐ 11. อื่นๆ ระบุ _____
4.	☐ 1.สนับสนุนด้านการเงิน ☐ 2.สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ☐ 3.เป็นวิทยากรฝึกอบรม ☐ 4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค ☐ 5.สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย

หน่วยงาน/องค์กร	บทบาทความร่วมมือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
	☐ 6.สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน ☐ 7.สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ☐ 8.มีส่วนร่วมในการวางแผน ☐ 9.สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ☐ 10.เป็นที่ปรึกษาโครงการ ☐ 11.อื่นๆ ระบุ _____
5.	☐ 1.สนับสนุนด้านการเงิน ☐ 2.สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ☐ 3.เป็นวิทยากรฝึกอบรม ☐ 4. สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค ☐ 5.สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย ☐ 6.สนับสนุนอุปกรณ์สำนักงาน ☐ 7.สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ☐ 8.มีส่วนร่วมในการวางแผน ☐ 9.สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ☐ 10.เป็นที่ปรึกษาโครงการ ☐ 11.อื่นๆ ระบุ _____ _____

34. โปรดประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการ (โปรดประเมินทุกรายการโดยทำเครื่องหมาย✓)

ก่อนเริ่มโครงการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ					
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร					
3. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ					
4. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน					
5. จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์/ดูแล					
6.จำนวนงบประมาณที่ใช้ในโครงการ					
7. การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ					
8. บทบาทของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม					
9. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์					
10. ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน					
11. ความพร้อมของสถานที่ที่ใช้สำหรับโครงการ					
12. ระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่					

ก่อนเริ่มโครงการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เกี่ยวข้อง					
13.การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร					
หลังเริ่มโครงการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ					
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหาร					
3. ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ					
4. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน					
5. จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์/ดูแล					
6.จำนวนงบประมาณที่ใช้ในโครงการ					
7. การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ					
8. บทบาทของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม					
9.ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์					
10. ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน					
11. ความพร้อมของสถานที่ที่ใช้สำหรับโครงการ					
12. ระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
13.การให้ความสำคัญต่อโครงการของผู้บริหาร					

35. โปรดระบุขั้นตอนการดำเนินโครงการตามลำดับเวลาการเกิดขึ้นของการดำเนินการ ได้แก่ การรับทราบปัญหา การเสนอปัญหา การเสนอโครงการ วิธีการดำเนินการ การรายงานและประเมินผล

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ (ระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
☐ ตุลาคม 2548		
☐ พฤศจิกายน 2548		
☐ ธันวาคม 2548		
☐ มกราคม 2549		
☐ กุมภาพันธ์ 2549		
☐ มีนาคม 2549		
☐ เมษายน 2549		
☐ พฤษภาคม 2549		
☐ มิถุนายน 2549		

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ (ระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
☐ ☐ กรกฎาคม 2549		
☐ ☐ สิงหาคม 2549		
☐ ☐ กันยายน 2549		

36. โปรดระบุปัญหาอุปสรรคของโครงการและการแก้ปัญหา

ปัญหาอุปสรรค	การแก้ปัญหา
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

37. ท่านคิดว่าปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 37.1 การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ
- 37.2 ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อโครงการ
- 37.3 การมีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัคร ผู้นำชุมชน
- 37.4 ความร่วมมือของหน่วยงาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- 37.5 มีงบประมาณเพียงพอ
- 37.6 มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ
- 37.7 มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ
- 37.8 ความเข้มแข็งของแกนนำ เช่น ผู้นำชุมชน ชมรม
- 37.9 อื่นๆ ระบุ _____

38. โปรดระบุวิธีการ/แผนงานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 38.1 เตรียมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ด้านความรู้ในงานและทักษะ
- 38.2 เตรียมจัดหางบประมาณ
- 38.3 เตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์
- 38.4 เตรียมสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนโครงการ
- 38.5 เตรียมสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 38.6 การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา
- 38.7 การเพิ่มกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ
- 38.8 อื่นๆ ระบุ _____

39. โปรดระบุบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 39.1 การดำเนินโครงการต้องโปร่งใสตรวจสอบได้
- 39.2 เกิดความตระหนักว่าการลงพื้นที่เข้าพบประชาชนอย่างสม่ำเสมอทำให้ทราบปัญหาของประชาชน
- 39.3 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินโครงการทำให้โครงการสำเร็จ
- 39.4 การประสานและความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทำให้โครงการสำเร็จ
- 39.5 อื่นๆ ระบุ _____

40. โปรดระบุความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้กับหน่วยงาน องค์กรอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 40.1 ควรคำนึงถึงขนาดงบประมาณ
- 40.2 ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่
- 40.3 ควรคำนึงถึงสภาพชุมชน
- 40.4 ความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- 40.5 ควรสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ เช่น ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญา เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการดำเนินการและพัฒนา
- 40.6 ควรมีดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องของกิจกรรม
- 40.7 อื่นๆ ระบุ _____

41. โปรดระบุผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล _____

ตำแหน่ง _____

หน่วยงาน _____

ที่อยู่ติดต่อได้ _____

โทรศัพท์ (ทำงาน) _____

โทรศัพท์(มือถือ) _____

โทรสาร _____

e-mail address _____

ภาคผนวก ช. จังหวัดกรณีสึกษา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

จังหวัดนนทบุรี

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในห้าจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพฯ อันประกอบด้วย นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี โดยจังหวัดนนทบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 20 กิโลเมตร

จังหวัดนนทบุรีนั้น ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นสองส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ด้วยเหตุนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของนนทบุรีจึงเป็นที่ราบลุ่ม มีคลองทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้นในยุคสมัยต่างๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งคลองแต่ละสายก็สามารถเชื่อมต่อกัน และสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาหาสู่ และติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ทำให้เกิดเป็นย่านชุมชนหนาแน่นขึ้นตามริมน้ำเจ้าพระยาและริมคลองสายต่างๆ ชาวนนทบุรีจึงจะเป็นชาวไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่คุ้นเคยกับสายน้ำมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน

ส่วนพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอ ซึ่งเคยเป็นส่วนผลไม้และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ ก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้ย้ายถิ่นมาจากทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้พื้นที่ในบางอำเภอของจังหวัดนนทบุรียังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจจากกรุงเทพฯ โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ด บางกรวย บางใหญ่ และบางบัวทอง ทำให้มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัยและโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจเพิ่มมากขึ้น นนทบุรีจึงเป็นจังหวัดที่มีปริมาณการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีสูงอีกจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย ประชากรของจังหวัดนนทบุรีประกอบไปด้วย คนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติ มีทั้ง ไทย จีน มอญ แขก เป็นต้น

ชนชาติไทยมีอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ เป็นชนส่วนใหญ่ที่สุดของจังหวัด แต่เดิมอยู่ที่ใดมาจากไหน ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด รองลงไปเป็นเชื้อสายจีน ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่เมื่อใด สันนิษฐานว่าคงจะเข้ามาอยู่ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

นอกจากนี้ยังมีชนชาติที่อพยพเข้ามาภายหลังอีกสองเชื้อชาติ คือ ชาวไทยเชื้อสายมอญ และชาวไทยเชื้อสายมลายู ชาวไทยสองเชื้อชาตินี้อพยพมาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี ตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ปัจจุบันผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นคนไทย ที่อพยพมาจาก ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่ง ที่มีปริมาณ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และด้วยเหตุที่เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑล ของกรุงเทพฯ ซึ่งนอกจากจะอยู่ใกล้กับ กรุงเทพฯ แล้วยังคงความเป็นสังคมเมืองกึ่งชนบทอยู่ ชาวไทยทั่วทุกภูมิภาค จึงจะมาพักอาศัย อยู่ที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อความ

สะดวก ใน การเดินทาง เข้าไปทำงาน ในกรุงเทพฯ ดังนั้นความพลุกพล่าน ความหนาแน่นทั้งของ ประชากร และยานพาหนะ ภายในจังหวัด นนทบุรี จึงไม่ต่างจาก กรุงเทพฯมากนัก โดยเฉพาะ อำเภอที่อยู่ติดกับกรุงเทพฯ ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 89.75 นับถือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 6.91 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 1.19 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆอีก ร้อยละ 2.15

อย่างไรก็ตาม หากสืบสาวราวเรื่อง ถึง ประชากร ดั้งเดิม ของจังหวัดนนทบุรี แล้วจะพบว่า นนทบุรี เป็นอีกจังหวัด หนึ่งที่มี ประชากร ประกอบไปด้วย คนชาวไทย ที่สืบ เชื้อสายมาจาก หลาย เชื้อชาติ มีทั้งไทย จีน มอญ และแขก คนชาติดั้งเดิม และเป็น คนส่วนใหญ่ ของจังหวัดนนทบุรี นั้น เป็น คนชาติไทย ซึ่งมีอยู่ทั่วไป ทุกอำเภอ แต่ไม่ปรากฏ หลักฐาน แน่ชัดว่า มาจากที่ไหน รองลงไป เป็นเชื้อสายจีน ซึ่งก็ไม่ปรากฏ หลักฐาน แน่ชัดอีกเช่นกัน ว่าได้เข้ามา อยู่ใน จังหวัด นนทบุรี ตั้งแต่ เมื่อใด แต่ได้มีการ สันนิษฐาน กันว่า คงจะเข้ามา อยู่ตั้งแต่ในสมัย กรุงศรีอยุธยา เป็น ราชธานี

นอกจากนี้ยังมีชนชาติที่อพยพ เข้ามาภายหลัง อีกสองเชื้อชาติ คือ ชาวไทยเชื้อสายมอญ และ ชาวไทย เชื้อสายมลายู ซึ่ง ชาวไทย ทั้งสองเชื้อชาติ นี้อพยพมาอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่สมัย กรุง ศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี ตลอดจนถึง สมัย กรุงรัตน โกสินทร์ตอนต้น

ส่วนชาวไทยอิสลาม ที่ตั้งบ้านเรือน อยู่ที่ตำบล บางกระสอ และที่บ้านตลาดแก้ว ใน ตำบล บางตะนาวศรี อำเภอเมือง นั้นจากหลักฐาน ดังกล่าว ทำให้ทราบว่า มีเชื้อสายมาจาก ปัตตานี เข้ามา อาศัยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเฉพาะ ที่ตำบล บางกระสอ ซึ่งต้นตระกูล ของพวกเขา ได้เป็น แม่ ท้าพ นายกอง คนสำคัญ ของไทยหลายคน ส่วน ไทย-อิสลาม ที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด นั้นเป็น ชาวไทย อิสลาม ที่สืบเชื้อสาย มาจาก ชาวเมือง ไทรบุรี เข้ามาอยู่ในรัชกาลที่ 3

ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 839,029 คน (ธันวาคม พ.ศ.2542) เป็นชาย 404,169 คนและเป็นหญิง 434,860 คน มีค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร 1,266.84 คนต่อตาราง กิโลเมตร โดยประชากร ร้อยละ 61.4 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ส่วนที่เหลือร้อยละ 38.6 อาศัยอยู่นอก เขตเทศบาล

จากสภาพภูมิประเทศ ของจังหวัดที่ตั้งอยู่ ริมน้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีสภาพพื้นที่และ แหล่ง น้ำอุดมสมบูรณ์ ประชากรของจังหวัด ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อันได้แก่ การทำนา ข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุดและผลไม้ ที่ทำชื่อเสียง ให้กับ จังหวัด ที่สุดได้แก่ ทุเรียน เมืองนนท์ นอกจากนี้ยังมี การประกอบอาชีพ ทางด้านปศุสัตว์และประมงน้ำจืด ตลอดจนมีการ ประกอบอาชีพ ทางด้านปศุสัตว์และประมงน้ำจืด ตลอดจนมีการทำอุตสาหกรรม หลายชนิด อาทิ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และ เครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรม ในครัวเรือนจำ พวกเครื่องจักรสาน และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความเจริญทางด้าน อุตสาหกรรม และพาณิชยกรรมก็ได้ขยายตัว อย่างรวดเร็ว เช่นกันอันเนื่องมาจาก การขยายตัว ของ ธุรกิจ ในเขต กรุงเทพฯ ซึ่งการขยายตัวดังกล่าว ได้เป็นส่วนให้พื้นที่เพื่อการเกษตร ของจังหวัด

นนทบุรีน้อยลง โดยในปัจจุบันนนทบุรี มีพื้นที่ทาง การเกษตร คิดเป็น ร้อยละ 39 ของพื้นที่จังหวัด ประชากรชาวจังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ย 113,713 บาทต่อปี โดยรายได้ส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสาขา อุตสาหกรรม รองลงมาเป็นสาขาการก่อสร้าง สาขาบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขา ธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ส่วนสาขาเกษตรกรรม ทำรายได้เป็นอันดับที่หกของ จังหวัด

รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษา

อำเภอเมือง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

เทศบาลนครนนทบุรี

เทศบาลเมืองบางศรีเมือง

เทศบาลตำบลบางไทรมี้า

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.บางกร่าง

2.บางไผ่

3.บางรักน้อย

อำเภอบางบัวทอง

เทศบาลเมืองบางบัวทอง

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.ลำโพ

2.บางคูรัด

3.บางบัวทอง

4.บางรักพัฒนา

5.บางรักใหญ่

6.พิมลราช

7.ละหาร

อำเภอบางกรวย

เทศบาลเมืองบางกรวย

เทศบาลตำบลปลายบาง

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.ศาลากลาง
- 2.บางขุน
- 3.บางขุนทอง
- 4.บางสีทอง
- 5.มหาสวัสดิ์

อำเภอบางใหญ่

เทศบาลตำบลบางใหญ่
เทศบาลตำบลบางม่วง
องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.บางม่วง
- 2.บางแม่นาง
- 3.บางเลน
- 4.บางใหญ่
- 5.บ้านใหม่
- 6.เสาชงหิน

อำเภอไทรน้อย

เทศบาลตำบลไทรน้อย
องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.ไทรน้อย
- 2.คลองขวาง
- 3.ทวีพัฒนา
- 4.ขุนศรี
- 5.ไทรใหญ่
- 6.ราษฎร์นิยม
- 7.หนองเพรางาย

อำเภอปากเกร็ด

เทศบาลนครปากเกร็ด
องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.เกาะเกร็ด
- 2.คลองข่อย
- 3.คลองพระอุดม

4.บางตะไนย์

5.อ้อมเกร็ด

6.บางพลับ

7.ทำอิฐ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

จังหวัดสมุทรปราการ

จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 - 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 - 101 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 1,004.09 ตารางกิโลเมตร หรือ 627,557.5 ไร่ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศตะวันตก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรสาคร

พื้นที่ของจังหวัดส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และมีคลองมากมาย จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของภาค รองจากกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา ที่ให้จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานครทั้งในด้านการผลิต คือ อุตสาหกรรม และการกระจายตัวของประชากร ทำให้สมุทรปราการมีประชากรย้ายถิ่นจากที่อื่น เข้ามาในจังหวัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาในจังหวัดนี้ มีทั้งที่ย้ายและไม่ย้ายทะเบียนราษฎร เข้ามาด้วย ทำให้ประชากรที่มีอยู่จริงสูงกว่าจำนวนประชากร ในทะเบียนราษฎรประชากร ณ เดือนกันยายน 2544 รวมทั้งสิ้น 1,009,096 คน ชาย 491,301 คน หญิง 517,795 คน อาณาเขตจังหวัด ทิศเหนือ ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศตะวันตก ติดต่อกับกรุงเทพมหานครจังหวัดสมุทรปราการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอบางพลี และอำเภอบางบ่อ

รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา

อำเภอเมืองฯ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

เทศบาลนครสมุทรปราการ

เทศบาลตำบลบางเมือง

เทศบาลตำบลแพรกษา

เทศบาลตำบลบางปู

เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ

เทศบาลตำบลด่านสำโรง

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.บางเมือง

- 2.แพรภษา
- 3.เทพารักษ์
- 4.บางโปรง
- 5.บางด้วน
- 6.แพรภษาใหม่

อำเภอพระประแดง

- เทศบาลเมืองพระประแดง
- เทศบาลเมืองลัดหลวง
- เทศบาลตำบลสำโรงใต้
- องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.บางน้ำผึ้ง
  - 2.ทรงคนอง
  - 3.บางขอ
  - 4.บางกระเจ้า
  - 5.บางกอบัว
  - 6.บางกระสอบ

อำเภอบางพลี

- เทศบาลตำบลบางพลี
- องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.บางพลีใหญ่
  - 2.ราชาเทวะ
  - 3.บางแก้ว
  - 4.บางโกลง
  - 5.บางปลา
  - 6.หนองปรือ

อำเภอบางบ่อ

- เทศบาลตำบลบางบ่อ
- เทศบาลตำบลคลองด่าน
- เทศบาลตำบลคลองสวน
- องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.บางบ่อ

- 2.เปรื่อง
- 3.บ้านระกาศ
- 4.คลองนิมยตรา
- 5.บางพลีน้อย
- 6.คลองด่าน
- 7.บางเพรียง

อำเภอพระสมุทรเจดีย์

เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์

เทศบาลตำบลแหลมฟ้าผ่า

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.แหลมฟ้าผ่า
- 2.บ้านคลองสวน
- 3.ในคลองบางปลาก
- 4.นาเกลือ

กิ่งอำเภอบางเสาธง

เทศบาลตำบลบางเสาธง

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.บางเสาธง
- 2.ศรีษะจรเข้าใหญ่
- 3.ศรีษะจรเข้าน้อย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

จังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาคร เดิมเรียกว่าเมืองท่าจีน ทั้งนี้ คงเป็นเพราะ ในสมัยก่อน มีเรือสำเภากันมาก มาจอดเทียบท่าที่นี้ กันมาก ต่อมาใน พ.ศ. 2091 ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เมืองท่าจีน เป็นที่ระดมพล แลพบหัวเมืองชายทะเล แล้วเปลี่ยนชื่อเมืองท่าจีน เป็นเมืองสาครบุรี ครั้นในปี พ.ศ. 2247 พระพุทธเจ้าเสือ ได้เสด็จ ประทับเรือพระที่นั่งเอกชัย ประพาสทางชลมารคเข้ามาในคลองโคกขาม ซึ่งเป็นคลองที่คดเคี้ยว พันท้ายนรสิงห์ ซึ่งเป็นผู้ถือท้ายเรือ พระที่นั่งไม่สามารถบังคับเรือได้ เรือจึงชนกิ่งไม้ หัวเรือหัก ทำให้พันท้ายนรสิงห์ ถูกประหารชีวิต เพราะต้องการรักษาคุณมณเฑียรบาล พระพุทธเจ้าเสือ จึงทรงบัญชา ให้ขุดคลองตัดความโค้ง ของคลองโคกขาม ซึ่งปากคลอง ทะลุแม่น้ำท่าจีน ตรงหน้าเมืองพondi คลองนี้มาขุดเสร็จ ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ และได้พระราชทานนามว่า คลองมหาชัย ชาวบ้าน จึงเรียกชื่อเมืองนี้ว่า เมืองมหาชัย ซึ่งมาเปลี่ยนเป็น สมุทรสาคร ในสมัยรัชกาลที่ 4 แต่ชาวบ้าน ก็ยังนิยมเรียกเมืองนี้ว่า มหาชัย 96 คน ชาย 491,301 คน หญิง 517,795 คนสมุทรสาคร มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 872 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข 35 สายธนบุรี-ปากท่อเพียง 28 กิโลเมตร และตามทางหลวงหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม เลี้ยวขวาวานนเศรษฐกิจ 1 ผ่าน อำเภอกะทู้มแบน ถึงตัวเมือง เป็นระยะทาง 38 กิโลเมตร อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อจังหวัดนครปฐม ทิศใต้ ติดต่ออำเภอไทย ทิศตะวันออก ติดต่อกรุงเทพฯ และสมุทรปราการ ทิศตะวันตก ติดต่อจังหวัดสมุทรสงคราม และราชบุรี จังหวัดสมุทรสาครมีเนื้อที่ 851 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว

รายชื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษา

อำเภอเมือง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาลนครสมุทรสาคร

เทศบาลตำบลบางปลา

เทศบาลตำบลหลักห้า

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.คอกกระบือ
- 2.โคกขาม
- 3.ชัยมงคล
- 4.ท่าจีน

- 5.ท่าทราย
- 6.นาดี
- 7.บางกระเจ้า
- 8.บางโหด
- 9.บางน้ำจืด
- 10.บางหญ้าแพรก
- 11.พื้นที่อนุรักษ์
- 12.กาหลง
- 13.บ้านเกาะ
- 14.บ้านป่อ
- 15.นาโคก

อำเภอกระทุ่มแบน

เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน

เทศบาลเมืองอ้อมน้อย

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.หลักสาม
- 2.คลองตัน
- 3.บ้านแพ้ว
- 4.หลักสอง
- 5.เจ็ดริ้ว
- 6.สวนส้ม
- 7.อำแพง

อำเภอบ้านแพ้ว

เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว

เทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา

เทศบาลตำบลหลักห้า

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.คลองมะเดื่อ
- 2.แคราย
- 3.ดอนไก่อี
- 4.ท่าไม้

- 5.ทำเสา
- 6.สวนหลวง
- 7.บางยาง
- 8.หนองนกไข่

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพฯ 58 กิโลเมตร เมืองนครปฐมเดิมตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เจริญรุ่งเรืองมากในสมัยทวารวดี เพราะเป็นราชธานีที่สำคัญมีหลักฐานเชื่อว่าพุทธศาสนาและอารยธรรมจากอินเดียเผยแพร่เข้ามาที่นครปฐมเป็นแห่งแรก นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่ง อยู่ริมน้ำและสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “นครชัยศรี” หรือ “ศิริชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาหลายร้อยปี จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังทรงผนวชได้เสด็จฯออกไปพบพระปฐมเจดีย์เข้า ทรงเห็นว่าเป็นเจดีย์องค์ใหญ่ไม่มีที่ไหนจะเทียบเท่า

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์องค์เดิมไว้ ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น ต่อมาถึงรัชกาลที่ 5 ได้เริ่มทำทางรถไฟสายใต้ แต่ตอนนั้นเมืองนครปฐมยังเป็นป่ารกอยู่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอ นครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณพระปฐมเจดีย์เหมือนที่เคยตั้งมาแล้วในสมัยโบราณ เมืองนครปฐมจึงตั้งอยู่ต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นที่ตำบลสนามจันทร์ เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐาน และโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย ให้สร้างสะพานใหญ่ข้ามคลองเจดีย์บูชาขึ้น ทรงพระราชทานนามว่า “สะพานเจริญศรีทธา” ต่อมาให้เปลี่ยนชื่อเมืองนครชัยศรีเป็น “นครปฐม” แต่ชื่อมณฑลยังคงเรียกว่า “มณฑลนครชัยศรี” อยู่ จนกระทั่งยุบเลิกในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันนครชัยศรีมีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งขึ้นอยู่กับนครปฐม

จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอ นครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน อำเภอดอนตูม และอำเภอพุทธมณฑล

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพฯ ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา มีที่ดอนเฉพาะทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองและอำเภอกำแพงแสนเท่านั้น ส่วนที่ราบลุ่มบริเวณลุ่มน้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ได้แก่ ท้องที่อำเภอ นครชัยศรี อำเภอสสามพราน และอำเภอ บางเลน เป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีการประกอบ การเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์

รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการศึกษา

อำเภอเมืองนครปฐม

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาลนครนครปฐม

เทศบาลตำบลธรรมศาลา

เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

เทศบาลตำบลดอนยายหอม

เทศบาลตำบลลำพญา

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ดอนยายหอม

2. ลำพญา

3. ตาก้อง

4. ถนนขาด

5. สระกระเทียม

6. ทิพหลวง

7. ทุ่งน้อย

8. บ่อพลับ

9. บ้านยาง

10. ธรรมศาลา

11. บางแถม

12. พระประโทน

13. โพรงมะเดื่อ

14. วังตะกู่

15. สนามจันทร์

16. มابแค

17. วังเย็น

18. สวนป่า

19. หนองดินแดง

20. สามควายเผือก

21. ห้วยจรเข้ม

22. หนองปากโลง

23. หนองงูเห่าล้อม

24. นครปฐม

อำเภอสามพราน

เทศบาลตำบลสามพราน

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. กระทุ่มล้ม
2. คลองใหม่
3. ท่าตลาด
4. คลองจินดา
5. ท่าข้าม
6. บางกระทึก
7. บางช้าง
8. ไร่จิง
9. ตลาดจินดา
10. ยายชา
11. หอมเกร็ด
12. สามพราน
13. บางเตย
14. บ้านใหม่
15. ทรงคนอง

อำเภอนครชัยศรี

เทศบาลตำบลนครชัยศรี

เทศบาลตำบลห้วยพลู

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ชุนแก้ว
2. ท่าพระยา
3. พระเนียด
4. นครชัยศรี
5. บางแก้ว
6. ลานตากฟ้า
7. ศิริษะทอง

8. วัดละมุด
9. แหลมบัว
10. โลกพระเจดีย์
11. สัมปทวน
12. คอนแฝก
13. วัดแก
14. ศรีมหาโพธิ์
15. ท่าตำหนัก
16. ไทยवास
17. บางแก้วฟ้า
18. บางพระ
19. จิวราย
20. บางระกำ
21. วัดตำโรง
22. ท่ากระชับ
23. ห้วยพลู

อำเภอกำแพงแสน

เทศบาลตำบลกำแพงแสน

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ทุ่งลูกนก
2. คอนข่อย
3. ทุ่งขวาง
4. กระต๊อบ
5. ทุ่งกระพังโหม
6. ทุ่งบัว
7. รางพิบูล
8. สระพัฒนา
9. ห้วยขวาง
10. วังน้ำเขียว
11. สระสี่มุม
12. ห้วยม่วง

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

13. ห้วยหมอนทอง
14. หนองกระท่อม
15. กำแพงแสน

อำเภอบางเลน

เทศบาลตำบลบางหลวง

เทศบาลตำบลบางเลน

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. บางไทรป่า
2. ไทรงาม
3. บัวปากท่า
4. ดอนตูม
5. นราภิรมย์
6. บางปลา
7. บางภาษี
8. บางหลวง
9. หินมูล
10. บางระกำ
11. ไร่หู่ช้าง
12. ลำพญา
13. คลองนกกระทง
14. บางเลน
15. นิลเพชร

อำเภอดอนตูม

องค์การบริหารส่วนตำบล

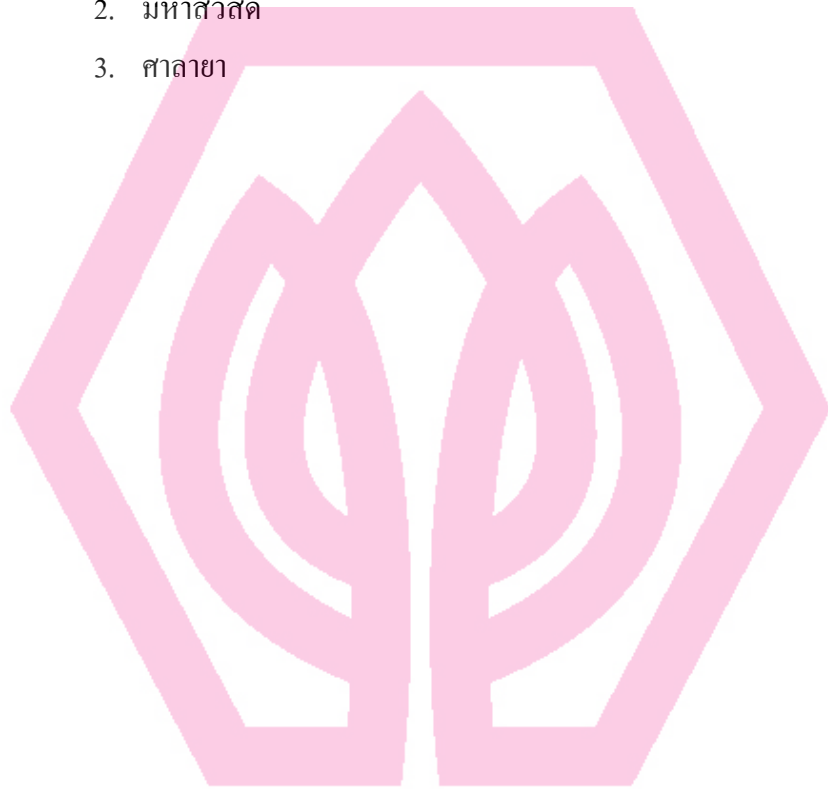
1. ดอนพุทรา
2. ลำเหย
3. ดอนรวก
4. บ้านหลวง
5. ห้วยพระ
6. ห้วยด้วน

อำเภอพุทธมณฑล

เทศบาลตำบลศาลาया

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. คลองโยง
2. มหาสวัสดิ์
3. ศาลาया

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

จังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ตัวเมืองอยู่ห่างกรุงเทพฯประมาณ 46 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,565.856 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ อำเภอลองหลวง และอำเภอลำลูกกา

จังหวัดปทุมธานีเดิมชื่อ “เมืองสามโคก” เป็นเมืองที่ตั้งมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เมื่อปี พ.ศ. 2175 มาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้โปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญที่ถูกอพยพต้อนมาจากเมืองเมาะตะมะ ไปทำมาหากินที่บ้านสามโคกนี้ใกล้กับวัดสิงห์ เขตอำเภอสสามโคกปัจจุบัน ในปัจจุบันยังมีโคกดินโบราณสำหรับเผาโอ่ง อ่างของชาวมอญในสมัยโบราณเหลืออยู่เพียง 2 โคก การอพยพชาวมอญมาอยู่ที่เมืองนี้ยังมีในสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (พ.ศ. 2317) และพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ. 2358) ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น พระองค์ได้เสด็จประพาสเมืองสามโคก ได้มีพสกนิกรจำนวนมากสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ นำดอกบัวหลวงขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอย่างเนืองแน่น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองใหม่เพื่อให้เป็นสิริมงคลว่า “ประทุมธานี” และต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนการสะกดนามจังหวัดเป็น “ปทุมธานี” อาณาเขตจังหวัดปทุมธานี ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสระบุรี ทิศใต้ ติดกับจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดนครนายก และฉะเชิงเทรา ทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดนนทบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองและอำเภอสสามโคก มีลำคลองธรรมชาติและคลองชลประทานหลายสาย เช่น คลองควาย คลองเชียงรากน้อย คลองบางเตย คลองบางโพธิ์ คลองแม่น้ำอ้อม คลองบางหลวง คลองรังสิตประยูรศักดิ์ คลองรพีพัฒน์ คลองหกวา ฯลฯ

รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษา

อำเภอเมืองปทุมธานี

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

เทศบาลเมืองปทุมธานี

เทศบาลตำบลบางกระดี

เทศบาลตำบลบางหลวง

องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.บางพูน
- 2.บางคูวัด
- 3.บางเคื่อ
- 4.บางชะแยง
- 5.บางพุด
- 6.บางหลวง
- 7.บ้านใหม่
- 8.บ้านกลาง
- 9.บ้านฉาง
- 10.บ้านกระแซง
- 11.หลักหก
- 12.สวนพริกไทย

อำเภอคลองหลวง

เทศบาลเมืองท่าโขลง
เทศบาลเมืองคลองหลวง
องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.คลองสาม
- 2.คลองสี่
- 3.คลองห้า
- 4.คลองหก
- 5.คลองเจ็ด

อำเภอลำลูกกา

เทศบาลเมืองคูคต
เทศบาลตำบลลำไทร
เทศบาลตำบลลำลูกกา
องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1.ลำลูกกา
- 2.ลำไทร
- 3.บึงคำพร้อย
- 4.ลาดสวาย
- 5.พีชอุดม

6.บึงคอไห

7.บึงทองหลาง

8.คูคต

อำเภอลาดหลุมแก้ว

เทศบาลตำบลระแหง

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.บ่อเงิน

2.ระแหง

3.ลาดหลุมแก้ว

4.คูขวาง

5.คูบางหลวง

6.คลองพระอุดม

7.หน้าไม้

อำเภอหนองเสือ

เทศบาลตำบลหนองเสือ

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.บึงกาสาม

2.หนองสามวัง

3.นพรัตน์

4.ศาลาครุ

5.บึงบอน

6.บึงชำอ้อ

7.บึงบา

อำเภอสามโคก

เทศบาลตำบลบางเตย

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.สามโคก

2.กระแซง

3.บางโพธิ์เหนือ

4.บางกระบือ

5.คลองควาย

6.ท้ายเกาะ

7.เชิงรากลใหญ่

8.บ้านจิว

9.บ้านปทุม

อำเภอชัยบุรี

เทศบาลเมืองรังสิต

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์

เทศบาลตำบลชัยบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบล

1.บึงยี่โถ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ดร.ปิยากร หวังมหาพร
วัน เดือน ปีเกิด	19 สิงหาคม 2508
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	112 ซอยลาดพร้าว 84 ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2530 รัฐศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY